

**OKUL ÖNCESİ GÖRSEL SANATLAR
ATÖLYESİ BAĞLAMINDA
GÖRSEL KÜLTÜR ÇALIŞMALARI:
BİR DURUM ÇALIŞMASI**

Yüksek Lisans Tezi

Nergis TURAN CANTÜRK

Eskişehir 2021

**OKUL ÖNCESİ GÖRSEL SANATLAR ATÖLYESİ BAĞLAMINDA
GÖRSEL KÜLTÜR ÇALIŞMALARI: BİR DURUM ÇALIŞMASI**

Nergis TURAN CANTÜRK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Resim İş Eğitimi Yüksek Lisans Programı
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi ÖZLEM KESER**

**Eskişehir
Anadolu Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Haziran 2021**

JURİ VE ENSTİTÜ ONAYI

ÖZET

OKUL ÖNCESİ GÖRSEL SANATLAR ATÖLYESİ BAĞLAMINDA GÖRSEL KÜLTÜR ÇALIŞMALARI: BİR DURUM ÇALIŞMASI

Nergis TURAN CANTÜRK

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı\Resim-İş Öğretmenliği Programı

Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Haziran 2021

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Özlem KESER

Görsel uyaranlar ile kuşatıldığımız günümüz dünyasında görsel bir dil oluşumu doğal bir sonuçtur. Sınırsız bir boyut kazanan görsel dil, görsel deneyimin görülen ve görülenin anlamlandırılması ile görsel kültürü açıklamış olur.

Bu araştırmanın amacı, Okul Öncesi Dönem okullarındaki Görsel Sanatlar Atölyelerinde uygulanacak olan görsel kültür çalışmalarının öğrenci çalışmalarına etkisinin değerlendirilmesidir. Araştırma Görsel Sanatlar atölyelerinde görsel kültür çalışmalarının öğretim uygulamalarına dayandığından nitel araştırma desenlerinden Durum çalışması aracılığı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın uygulaması 2019-2020 öğretim yılı Sanat Atölyelerin de Ankara Dadya Çocukları Okulunda gerçekleştirilmiştir. Yaş grupları 48-72 ay olan 26 öğrencinin tümü üzerinde uygulanmış ancak 6 odak öğrenci belirlenmiştir. Araştırmanın verileri; fotoğraf, video kayıtları ve araştırmacı günlüğü araçları ile toplanmıştır. Görsel- işitsel malzemelerden elde edilmiş doküman incelemesi ve araştırmanın verileri betimsel analiz yoluyla çözümlenmiş elde edilen bulgular araştırma sorularına bağlı kalınarak yorumlanmıştır. Elde edilen verilerden “Kandinsky”, “Picasso”, “Leonardo Da Vinci”, “Kültür” ve “Sembol” olmak üzere beş sanat etkinliği konusuna ulaşılmıştır. Bulguların sonucunda, çocukların görsel kültür alt disiplinlerini anlamlandırmaya yönelik farkındalık kazandıklarına, sanatsal çalışmalarında toplumsal ve çevresel imgeleri kullanmaya başladıklarına, görsel okuma seviyesinin arttığına ve görsel imgelere karşı toplumu bilinçlendirme yönünde isteklilik gösterdiklerine ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Görsel kültür, Sanat eğitimi, Okul öncesi dönem

ABSTRACT

VISUAL LITERACY STUDIES IN THE CONTEXT OF THE PRESCHOOL VISUAL ARTS WORKSHOP: A CASE STUDY

Nergis TURAN CANTÜRK

Department of Fine Arts Education \ Arts Education Program
Anadolu University, İnstitute Of Educational Sciences, Jun. 2021

Supervisor: Dr. Özlem KESER

In today's world where we are surrounded by visual stimuli, the development of visual language is a natural outcome. The visual language, which acquires an unlimited dimension, provides an explanation for the visual culture by giving meaning to what is seen and viewed.

The purpose of this research is to evaluate the effect of visual literacy studies when applied in preschool visual arts workshops on student work. Since the research is based on the teaching practices of visual culture studies in visual arts workshops, it has been conducted through case study, one of the qualitative research designs. The application of the study was conducted in Ankara Dadya Children's School in the art workshops for the 2019-2020 academic year. It has been applied to all 26 students whose age groups were 48 to 72 months, however 6 target students were determined. Research data; were collected using photographs, video recordings, and researcher journal tools. The analysis of documents obtained from audiovisual materials and research data were reviewed through descriptive analysis and the results obtained were interpreted in relation to the research questions. From the obtained data, five topics of artistic work, namely "Kandinsky", "Picasso", "Leonardo da Vinci", "Museum" and "Symbol" were reached. As a result of the results, it was found that children became aware of the understanding of the sub-disciplines of visual culture, began to use social and environmental images in their artistic works, their level of visual reading increased, and they were ready to raise awareness against visual images in society.

Keywords: Visual culture, art education, preschool period

TEŞEKKÜR

Eğitim hayatımın her evresinde bana inanan, güvenen bütün başarılarımın başrolü ailemdir. Kıymetlilerim babam Emrullah TURAN'a ve annem Leyla TURAN'a en yakın arkadaşlarım ablalarım Özlem KAYAALP, Nurdan YILDIZLI, Suna TURAN ATAR, ve değerli abilerim Şenol TURAN, Hakan BAKAN'a, canım eniştem Mustafa KAYAALP ve ikinci ailem olan eşimin ailesine yaşam dolusu teşekkürler. Bütün çiçekli yollarımın ortağı sevgili eşim Anıl Behçet CANTÜRK'e bu yolculukta ve yaşam yolculuğunda yanımda olduğu her an için teşekkür ederim.

Araştırmanın başlangıcından bitişine kadar yanımda olan ve beni hep destekleyen, kolaylık sağlayan, tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Özlem KESER'e teşekkürüm sonsuzdur.

Araştırma süreci boyunca yanımda olan, araştırmama kaynak sağlayan sevgili Dadya Çocukları Okullarına Banu ÖZKAN'a ve Yasemin YILDIZ'a ve tüm Dadya Çocukları ailesine görüşleri ile çalışmama katkı sağlayan Mine BÜYÜKYAPRAK ve meslektaşım Kübra KABASAKAL'a teşekkür ederim. Çalışmamın bütün sürecine ortak olan birçok soruma katlanan Rahime Ece YÜCEKAN ve Aysel DAĞLIOĞLU'na teşekkür ederim.

Araştırmama katılmayı kabul eden öğretmenlere, öğrencilere, ebeveynlere katkılarından dolayı teşekkürü bir borç bilirim.

Çalışmamdan kalan zamanlarda mutlu olmamı sağlayan gizli kahramanlarım canım arkadaşlarım Simge TAŞ, Saliha YÜCEEL, Nurcihan DUMAN, Mine TAYLAN, Cennet ALİKO, Zeynep DURUAKAN, Emel DOMURCUK, Melis ÇELİK, Nurdan KAYADİBİ, Saliha AKIN'a teşekkür ederim.

NERGİS TURAN CANTÜRK

2021

25/05/2021

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programıyla” tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

<

Nergis Turan Cantürk

İÇİNDEKİLER

Sayfa

BAŞLIK SAYFASI.....	i
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI.....	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT.....	iv
TEŞEKKÜR	v
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
GÖRSELLER DİZİNİ	xi
KISALTMALAR DİZİNİ	xxi
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.1.1. Problem cümlesi.....	2
1.1.2. Alt problemler.....	2
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.5. Tanımlar.....	5
2. ALANYAZIN	7
2.1. Sanat Eğitimi	7
2.2. Okul Öncesi Dönem Eğitimi.....	8
2.3. Okul Öncesi Dönemde Sanat Eğitimi.....	10
2.4. Görsel Kültür.....	11
2.4.1. Görsel kültürün kuramsal temelleri	14
2.4.1.1. <i>Postmodernizm</i>	14
2.4.1.2. <i>Metinlerarasılık</i>	16

2.4.2. Görsel kültür uygulamalarını oluşturan temel bileşenler	16
2.4.2.1. <i>Eleştirel düşünme</i>	16
2.4.2.2. <i>Yansıtıcı düşünme</i>	17
2.4.2.3. <i>Yaratıcı düşünme</i>	18
2.4.2.4. <i>Görsel algı</i>	19
2.5. Görsel Kültür ve Sanat Eğitimi	20
2.6. İlgili Araştırmalar	21
3. YÖNTEM	25
3.1. Araştırmanın Modeli	25
3.2. Araştırma Ortamı	27
3.2.1. Ankara etnografya müzesi.....	31
3.2.2. Anadolu medeniyetleri müzesi	32
3.2.3 Ptt pul müzesi.....	33
3.2.4. Hacettepe sanat müzesi	34
3.2.5. Şehit cuma dağ tabiat tarihi müzesi.....	35
3.2.6. Çankaya zafer parkı.....	36
3.3. Çalışma Grubu	36
3.4. Verilerin Toplanması	38
3.5. Verilerin Analizi ve Yorumlanması.....	39
4. BULGULAR ve YORUMLAR	41
4.1. Uygulama Öncesi Süreç	41
4.1.2. Etkinlik planlama haftası.....	43
4.1.2.1. <i>Ana renk küpü atölyesi</i>	45
4.1.2.2. <i>Ressamlar resimlerini nerede yaparlar atölyesi</i>	48
4.1.2.3. <i>Şekilden resim atölyesi</i>	51

4.1.2.4. Sanat etkinliği planlama haftasına ilişkin bulgular	56
4.2. Kandinsky Sanat Etkinliği	57
4.2.1. Etkinlik planlarının oluşturulması	57
4.2.2. Sakar Kandinsky atölyesinin işleyiş süreci	59
4.2.3. Resim yapan fare atölyesinin işleyiş süreci	67
4.2.4. Kandinsky sanat etkinliği görsel kùltür çalışmalarının öğrenci resimlerine olan yansımalarına ilişkin bulgular	75
4.3. Picasso Sanat Etkinliği.....	76
4.3.1. Etkinlik planlarının oluşturulması	76
4.3.2. Picasso ile tanışıyoruz atölyesinin işleyiş süreci.....	79
4.3.3. Picasso kafası atölyesinin işleyiş süreci.....	85
4.3.4. Picasso sanat etkinliği görsel kùltür çalışmalarının öğrenci resimlerine olan yansımalarına ilişkin bulgular	94
4.4. Leonardo Da Vinci Sanat Etkinliği	95
4.4.1. Etkinlik planlarının oluşturulması	95
4.4.2. Ornithopter kuşları atölyesinin işleyiş süreci	99
4.4.3. Vitruvius çocukları atölyesinin işleyiş süreci	108
4.4.4. Leonardo Da Vinci görsel kùltür çalışmalarının öğrenci resimlerine olan yansımalarına ilişkin bulgular	116
4.5. Kùltür Sanat Etkinliği	118
4.5.1. Etkinlik planlarının oluşturulması	118
4.5.2. Anadolu medeniyetleri müzesi atölyesinin işleyiş süreci	122
4.5.3. Tabiat tarihi müzesi atölyesinin işleyiş süreci.....	134
4.5.4. Kùltür sanat etkinliği görsel kùltür çalışmalarının öğrenci resimlerine olan yansımalarına ilişkin bulguları	145
4.6.Sembol Sanat Etkinliği	147

4.6.1. Etkinlik planlarının oluşturulması	147
4.6.2. Geri dönen sembol atölyesinin işleyiş süreci.....	153
4.6.3. Bu parkta bir şeyler gizli atölyesinin işleyiş süreci.....	159
4.6.4. Sembol sanat etkinliği görsel kültür çalışmalarının öğrenci resimlerine olan yansımalarına ilişkin bulgular	168
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	170
5.1. Tartışma ve Sonuç.....	170
5.1.1. Görsel kültür çalışmalarının öğretim sürecine ilişkin tartışma ve sonuçlar	170
5.1.2. Görsel kültür çalışmalarının öğrencilerin sanatsal çalışmalarına ilişkin yansımaları tartışma ve sonuçları.....	174
5.2. Öneriler	178
5.2.1. Uygulamaya yönelik öneriler.....	178
5.2.2. Yapılacak araştırmalara yönelik öneriler	179
KAYNAKÇA.....	180
EKLER	
ÖZGEÇMİŞ	

GÖRSELLER DİZİNİ

Sayfa

Görsel 3. 1. Dadya Çocukları Okulları Ümitköy Şubesi Sanat Atölyesi	28
Görsel 3. 2. Dadya Çocukları Okulları Alacaatlı Şubesi Sanat Atölyesi	30
Görsel 3. 3. Etnografya Müzesi – Ankara.....	31
Görsel 3. 4. Anadolu Medeniyetleri Müzesi - Ankara	32
Görsel 3. 5. Ptt Pul Müzesi- Ankara	33
Görsel 3. 6. Hacettepe Sanat Müzesi- Ankara	34
Görsel 3. 7. Şehit Cuma Dağ Tabiat Tarihi Müzesi- Ankara.....	35
Görsel 3. 8. Çankaya Zafer Parkı	36
Görsel 4. 1. Dadya Çocukları Okulları Ümitköy Şubesi Sanat Atölyesi – Provokasyon örneği.....	42
Görsel 4. 2. Dadya Çocukları Okulları Ümitköy Şubesi Sanat Atölyesi – Provokasyon örneği-2	42
Görsel 4. 3. Dadya Çocukları Okulları Ümitköy Şubesi Sanat Atölyesi – Provokasyon örneği-3	43
Görsel 4. 4. Ana Renk Küpü Atölyesinin Örnekleri	45
Görsel 4. 5. Ana Renk Küpü Atölyesinin Örnekleri-2.....	46
Görsel 4. 6. Ana Renk Küpü Atölyesinin Örnekleri-3.....	47
Görsel 4. 7. Ana Renk Küpü Atölyesinin Örnekleri-4.....	47
Görsel 4. 8. Salvador Dali’ye Ait Sanat Atölyesi	48

Sayfa

Görsel 4. 9. Picasso’ya Ait Sanat Atölyesi	48
Görsel 4. 10. Ressamlar Resimlerini Nerede Yaparlar Atölyesi Örnek.....	49
Görsel 4. 11. Ressamlar Resimlerini Nerede Yaparlar Atölyesi Örnek-2	50
Görsel 4. 12. Ressamlar Resimlerini Nerede Yaparlar Atölyesi Örnek-3	50
Görsel 4. 13. Ressamlar Resimlerini Nerede Yaparlar Atölyesi Örnek-4	51
Görsel 4. 14. “Şekilden Resim” Atölyesinin Provokasyon Örneği.....	52
Görsel 4. 15. “Şekilden Resim” Atölyesinin Provokasyon Örneği-2	52
Görsel 4. 16. “Şekilden Resim” Atölyesinin Provokasyon Örneği-3	53
Görsel 4. 17. “Şekilden Resim” Atölyesinin Örnek Çalışması.....	54
Görsel 4. 18. “Şekilden Resim” Atölyesinin Örnek Çalışması-2.....	54
Görsel 4. 19. “Şekilden Resim” Atölyesinin Örnek Çalışması-3.....	55
Görsel 4. 20. “Şekilden Resim” Atölyesinin Örnek Çalışması-4.....	55
Görsel 4. 21. Kandinsky Sanat Etkinliği Aylık Planı.....	58
Görsel 4. 22. Kandinsky Sanat Etkinliği “ Sakar Kandinsky” Etkinliği Provokasyon Örneği.....	59
Görsel 4. 23. Kandinsky Sanat Etkinliği “ Sakar Kandinsky” Etkinliği Provokasyon Örneği-2	60
Görsel 4. 24. Kandinsky Sanat Etkinliği “ Sakar Kandinsky” Etkinliği Provokasyon Örneği-3	60
Görsel 4. 25. 1. Odak Öğrencinin 25.02.2019 Tarihli “ Sakar Kandinsky” Etkinliğineİlişkin Resim Çalışması.....	61

Görsel 4. 26.	2. Odak Öğrencinin 25.02.2019 Tarihli “ Sakar Kandinsky” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması.....	63
Görsel 4. 27.	3. Odak Öğrencinin 25.02.2019 Tarihli “ Sakar Kandinsky” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması.....	64
Görsel 4. 28.	4. Odak Öğrencinin 25.02.2019 Tarihli “ Sakar Kandinsky” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması.....	65
Görsel 4. 29.	5. Odak Öğrencinin 25.02.2019 Tarihli “ Sakar Kandinsky” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması.....	66
Görsel 4. 30.	6. Odak Öğrencinin 25.02.2019 Tarihli “ Sakar Kandinsky” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması.....	67
Görsel 4. 31.	1. Odak Öğrencinin 26.02.2019 Tarihli “ Resim Yapan Fare” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması.....	69
Görsel 4. 32.	2. Odak Öğrencinin 26.02.2019 Tarihli “ Resim Yapan Fare” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması.....	70
Görsel 4. 33.	3. Odak Öğrencinin 26.02.2019 Tarihli “ Resim Yapan Fare” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması.....	71
Görsel 4. 34.	4. Odak Öğrencinin 26.02.2019 Tarihli “ Resim Yapan Fare” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması.....	72
Görsel 4. 35.	5. Odak Öğrencinin 26.02.2019 Tarihli “ Resim Yapan Fare” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması.....	73
Görsel 4. 36.	6. Odak Öğrencinin 26.02.2019 Tarihli “ Resim Yapan Fare” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması.....	74
Görsel 4. 37.	Picasso Sanat Etkinliği Aylık Planı.....	78
Görsel 4. 38.	Picasso Sanat Etkinliği “Picasso İle Tanışıyoruz” Etkinliği Provokasyon Örneği.....	79

Görsel 4. 39. Picasso Sanat Etkinliği “ Picasso İle Tanışıyoruz” Etkinliği “İtır’la Pıtır Picasso İle” adlı Çizgi Film İzleme Sürecine Dair Örnek.....	80
Görsel 4. 40. Picasso Sanat Etkinliği“ Picasso İle Tanışıyoruz” Etkinliği Kapsamında Sorulan İpucu Soruları	82
Görsel 4. 41. Picasso Sanat Etkinliği “Picasso Kafası” Etkinliği Provokasyon Örneği	87
Görsel 4. 42. 1. Odak Öğrencinin 17.04.2019 Tarihli “ Picasso Kafası” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması	88
Görsel 4. 43. 2. Odak Öğrencinin 17.04.2019 Tarihli “ Picasso Kafası” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması	89
Görsel 4. 44. 3. Odak Öğrencinin 17.04.2019 Tarihli “ Picasso Kafası” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması	90
Görsel 4. 45. 4. Odak Öğrencinin 17.04.2019 Tarihli “ Picasso Kafası” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması	91
Görsel 4. 46. 5. Odak Öğrencinin 17.04.2019 Tarihli “ Picasso Kafası” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması	92
Görsel 4. 47. 6. Odak Öğrencinin 17.04.2019 Tarihli “ Picasso Kafası” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması	93
Görsel 4. 48. Leonardo Da Vinci , “Mona Lisa” Eserine Karşı Öğrencilerin Heyecanına Dair Örnek.....	97
Görsel 4. 49. Leonardo Da Vinci Sanat Etkinliği Aylık Planı	98
Görsel 4. 50. 04.09.2019 Tarihli “ Ornithopter Kuşları” Atölyesine Dair Kitap Okuma Etkinliğine İlişkin Örnek	100
Görsel 4. 51. Leonardo Da Vinci Sanat Etkinliği “ Ornithopter Kuşları” Etkinliği Provokasyon Örneği.....	101

Görsel 4. 52. 1. Odak Öğrencinin 05.09.2019 Tarihli “Ornithopter Kuşları” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması.....	102
Görsel 4. 53. 2. Odak Öğrencinin 05.09.2019 Tarihli “Ornithopter Kuşları” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması.....	103
Görsel 4. 54. 3. Odak Öğrencinin 05.09.2019 Tarihli “Ornithopter Kuşları” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması.....	104
Görsel 4. 55. 4. Odak Öğrencinin 05.09.2019 Tarihli “Ornithopter Kuşları” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması.....	105
Görsel 4. 56. 5. Odak Öğrencinin 05.09.2019 Tarihli “Ornithopter Kuşları” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması.....	106
Görsel 4. 57. 6. Odak Öğrencinin 05.09.2019 Tarihli “Ornithopter Kuşları” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması.....	107
Görsel 4. 58. Leonardo Da Vinci Sanat Etkinliği “Vitruvius Çocukları” Etkinliği Provokasyonu Örneği.....	109
Görsel 4. 59. 1.Odak Öğrencinin 12.09.2019 Tarihli “Vitruvius Çocukları” Etkinliğine İlişkin Seramik Çalışması.....	110
Görsel 4. 60. 2.Odak Öğrencinin 12.09.2019 Tarihli “Vitruvius Çocukları” Etkinliğine İlişkin Seramik Çalışması.....	111
Görsel 4. 61. 3.Odak Öğrencinin 12.09.2019 Tarihli “Vitruvius Çocukları” Etkinliğine İlişkin Seramik Çalışması.....	112
Görsel 4. 62. 4.Odak Öğrencinin 12.09.2019 Tarihli “Vitruvius Çocukları” Etkinliğine İlişkin Seramik Çalışması.....	113
Görsel 4. 63. 5.Odak Öğrencinin 12.09.2019 Tarihli “Vitruvius Çocukları” Etkinliğine İlişkin Seramik Çalışması.....	114

Görsel 4. 64. 6.Odak Öğrencinin 12.09.2019 Tarihli “Vitruvius Çocukları” Etkinliğine İlişkin Seramik Çalışması.....	115
Görsel 4. 65. 25.10.2019 Tarihinde Uygulanan “Serbest Resim Etkinliği” Atölye Örneği.....	120
Görsel 4. 66. Kültür Sanat Etkinliği Aylık Planı	121
Görsel 4. 67. 19.11.2019 Tarihinde düzenlenen “Anadolu Medeniyetleri Müzesi” Alan Gezisine Dair Örnek Fotoğraf	123
Görsel 4. 68. 19.11.2019 Tarihinde düzenlenen “Anadolu Medeniyetleri Müzesi” Alan Gezisine Dair Örnek Fotoğraf-2.....	124
Görsel 4. 69. 19.11.2019 Tarihinde düzenlenen “Anadolu Medeniyetleri Müzesi” Alan Gezisine Dair Örnek Fotoğraf-3.....	124
Görsel 4. 70. 1.Odak Öğrencinin “Anadolu Medeniyetleri Müzesi” Eski Hitit ve Hitit İmp.Çağı, M.Ö. 1.750-1200 Riton- Törensel Kaplar, Antilop Biçimli.	125
Görsel 4. 71. 1.Odak Öğrencinin 26.11.2019 Tarihli “Anadolu Medeniyetleri Müzesi” Etkinliğine İlişkin Seramik Çalışması	126
Görsel 4. 72. 2.Odak Öğrencinin “Anadolu Medeniyetleri Müzesi” Haberciler Duvarı Ortostatı, Kargamış/Gaziantep M.Ö. 900-700 “Kanatlı Grifon Demonlar”	127
Görsel 4. 73. 2.Odak Öğrencinin 26.11.2019 Tarihli “Anadolu Medeniyetleri Müzesi” Etkinliğine İlişkin Seramik Çalışması	127
Görsel 4. 74. 3.Odak Öğrencinin “Anadolu Medeniyetleri Müzesi” Eski Hitit ve Hitit İmp.Çağı, M.Ö. 1.750-1.200 Çivi Yazılı Tabletler, Vasiyetname..	128
Görsel 4. 75. 3.Odak Öğrencinin 26.11.2019 Tarihli “Anadolu Medeniyetleri Müzesi” Etkinliğine İlişkin Seramik Çalışması	129

Görsel 4. 76. 4.Odak Öğrencinin “Anadolu Medeniyetleri Müzesi” Eski Tunç Çağı M.Ö. 3.000-M.Ö. 2.000.....	130
Görsel 4. 77. 4.Odak Öğrencinin 26.11.2019 Tarihli “Anadolu Medeniyetleri Müzesi” Etkinliğine İlişkin Seramik Çalışması	131
Görsel 4. 78. 5.Odak Öğrencinin “Anadolu Medeniyetleri Müzesi” Neolitik Çağ M.Ö. 5.750 Çatalhöyük İki Leoparın Arasında Oturan, Güçlü Kadın Figürünü, Tanrıça Figürünü.....	132
Görsel 4. 79. 5.Odak Öğrencinin 26.11.2019 Tarihli “Anadolu Medeniyetleri Müzesi” Etkinliğine İlişkin Seramik Çalışması	132
Görsel 4. 80. 6.Odak Öğrencinin “Anadolu Medeniyetleri Müzesi” Asur Ticaret Kolonileri Dönemi M.Ö.1.950-1.750 Kültepe Ritonları	133
Görsel 4. 81. 6.Odak Öğrencinin 26.11.2019 Tarihli “Anadolu Medeniyetleri Müzesi” Etkinliğine İlişkin Seramik Çalışması	134
Görsel 4. 82. Öğrencilerin “Tabiat Tarihi Müzesi” Etkinliği Kapsamında Müze Gezisi Sürecinde Etkilendikleri Alanlara Örnek.....	136
Görsel 4. 83. Öğrencilerin “Tabiat Tarihi Müzesi” Etkinliğinde Müze Gezisi Sürecinde Yapılan Sembol Çalışması Örneği	136
Görsel 4. 84. Öğrencilerin “Tabiat Tarihi Müzesi” Etkinliğinde Müze Gezisi Sürecinde Yapılan Sembol Çalışması Örneği-2.....	137
Görsel 4. 85. Öğrencilerin “Tabiat Tarihi Müzesi” Etkinliğinde Müze Gezisi Sürecinde Yapılan Sembol Çalışması Örneği-3.....	137
Görsel 4. 86. 1.Odak Öğrencinin 27.11.2019 Tarihli “Tabiat Tarihi Müzesi” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması.....	139
Görsel 4. 87. 2.Odak Öğrencinin 27.11.2019 Tarihli “Tabiat Tarihi Müzesi” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması	140

Görsel 4. 88. 3.Odak Öğrencinin 27.11.2019 Tarihli “Tabiat Tarihi Müzesi” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması.....	141
Görsel 4. 89. 4.Odak Öğrencinin 27.11.2019 Tarihli “Tabiat Tarihi Müzesi” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması.....	142
Görsel 4. 90. 5.Odak Öğrencinin 27.11.2019 Tarihli “Tabiat Tarihi Müzesi” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması.....	143
Görsel 4. 91. 6.Odak Öğrencinin 27.11.2019 Tarihli “Tabiat Tarihi Müzesi” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması.....	144
Görsel 4. 92. Öğrencilerin “Tabiat Tarihi Müzesi” Müze Gezisi Sürecinde Etkilendikleri Sembollere Örnek.....	148
Görsel 4. 93. Öğrencilerin “Tabiat Tarihi Müzesi” Müze Gezisi Sürecinde Etkilendikleri Sembollere Örnek-2	148
Görsel 4. 94. Öğrencilerin “Tabiat Tarihi Müzesi” Müze Gezisi Sürecinde Etkilendikleri Sembollere Örnek-3	149
Görsel 4. 95. Öğrencilerin Semt Parkına Giderken Fark Ettikleri Moloz Yığını ve Moloz Uyarı Sembolü	150
Görsel 4. 96. Sembol Sanat Etkinliği Aylık Planı.....	152
Görsel 4. 97. Sembol Sanat Etkinliği “Geri Dönen Sembol” Etkinliği Provokasyon Örneği.....	153
Görsel 4. 98. Sembol Sanat Etkinliği “Geri Dönen Sembol” Etkinliği Provokasyon Örneği-2	154
Görsel 4. 99. 1.Odak Öğrencinin 24.01.2020 Tarihinde “ Geri Dönen Sembol” Etkinliğine İlişkin Yaptığı Resim Çalışması.....	154

Görsel 4. 100. 2.Odak Öğrencinin 24.01.2020 Tarihinde “ Geri Dönen Sembol” Etkinliğine İlişkin Yaptığı Resim Çalışması.....	155
Görsel 4. 101. 3.Odak Öğrencinin 24.01.2020 Tarihinde “ Geri Dönen Sembol” Etkinliğine İlişkin Yaptığı Resim Çalışması.....	156
Görsel 4. 102. 4.Odak Öğrencinin 24.01.2020 Tarihinde “ Geri Dönen Sembol” Etkinliğine İlişkin Yaptığı Resim Çalışması.....	157
Görsel 4. 103. 5.Odak Öğrencinin 24.01.2020 Tarihinde “ Geri Dönen Sembol” Etkinliğine İlişkin Yaptığı Resim Çalışması.....	158
Görsel 4. 104. 6.Odak Öğrencinin 24.01.2020 Tarihinde “ Geri Dönen Sembol” Etkinliğine İlişkin Yaptığı Resim Çalışması.....	159
Görsel 4. 105. Sembol Sanat Etkinliği“ Bu Parkta Bir Şeyler Gizli” Etkinliği Provokasyon Örneği.....	161
Görsel 4. 106. Sembol Sanat Etkinliği“ Bu Parkta Bir Şeyler Gizli” Etkinliği Provokasyon Örneği -2	161
Görsel 4. 107. 1. Odak Öğrencinin 30.01.2020 Tarihli “ Bu Parkta Bir Şeyler Gizli” Etkinliğine İlişkin Yaratıcı Çalışma.....	162
Görsel 4. 108. 2. Odak Öğrencinin 30.01.2020 Tarihli “ Bu Parkta Bir Şeyler Gizli” Etkinliğine İlişkin Yaratıcı Çalışma.....	163
Görsel 4. 109. 3. Odak Öğrencinin 30.01.2020 Tarihli “ Bu Parkta Bir Şeyler Gizli” Etkinliğine İlişkin Yaratıcı Çalışma.....	164
Görsel 4. 110. 4. Odak Öğrencinin 30.01.2020 Tarihli “ Bu Parkta Bir Şeyler Gizli” Etkinliğine İlişkin Yaratıcı Çalışma.....	165
Görsel 4. 111. 5. Odak Öğrencinin 30.01.2020 Tarihli “ Bu Parkta Bir Şeyler Gizli” Etkinliğine İlişkin Yaratıcı Çalışma.....	166

Görsel 4. 112. 6. Odak Öğrencinin 30.01.2020 Tarihli “ Bu Parkta Bir Şeyler Gizli”

Etkinliğine İlişkin Yaratıcı Çalışma..... 167

KISALTMALAR DİZİNİ

Bkz : Bakınız

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

S : Sayfa

TDK : Türk Dil Kurumu

VB : Ve Benzeri

VS : Vesaire

M.Ö. : Milattan Önce

1. GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Günümüz dünyasındaki dinamik yapıya ve tempoya ayak uydurabilmek için bireylerin yetiştirilmesi eğitimin en önemli işlevlerinden biridir. Bireylerin yetiştirilmesi için bilgi ve kültür aktarımı gibi görevleri yerine getirmekle beraber aynı zamanda yeni çağlara uyum sağlayacak üretici ve yaratıcı bireyler de yetiştirmeye çalışır. Hızla gelişen ve değişen çağda görsel uyaranların ve görsel iletişimin insanların hayatlarının her alanına egemen olması ile eğitimin ve sanatın bir konusu haline gelen görsel kültür, görsel olanı anlamak olarak tanımlanabilir. Toplumsal düzenin birbirinden farklı ilişkilerini anlamlandıran, özgün, araştırmacı ve eleştiren bireylerin topluma kazandırılması eğitimin işlevleri ve hedeflerindendir. Eğitim kanalıyla birlikte gören ve gördüğünü analiz eden bireyler yetiştirmek için görsel kültüre ihtiyaç duyar.

Eğitim doğum ile başlayıp ölüme kadar olan, yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Örgün eğitimin ilk basamağını temsil eden Okul Öncesi Dönem Eğitimi insan hayatının yapı taşlarının oluşmaya başladığı dönemdir. Bireyin bütün yaşamını etkileyen ve kritik birçok ilklere sebep olan bu dönem kuşkusuz ilk sanatsal uyaranlarla karşılaşıl dönemdendir. Günümüzde sanatın hayatımızdaki yeri ve önemi yadsınamayacak kadar kanıtlanmıştır. Hayatımızda önemli yere sahip olan iki alan okul öncesi eğitim dönemini ve sanat eğitimini birbirine bağlayan kavramlardan biri ise ‘Görsel Kültür’ kavramıdır. Görsel kültür, içinde yaşadığımız çağın ve hayatın iletişim ağı içinde görsel imgelerin etkin gücünün ve bu gücün insanların üzerinde bıraktığı etkinin adıdır. Çağdaş kültürde çevre; internet, televizyon, sinema, video, radyo, reklam, ilan tahtası ve afiş gibi medya araç ve gereçlerinin yaydığı görsel imgelerle çevrilidir. Bu görsel zenginliğin varlığı hem çocuk hem genç hem de her türlü bireyleri ister istemez etkisi altına almaktadır. Bu nedenle giderek her türlü görsel imgenin kültürel kimliğimizi oluşturacak bir biçimde bizleri etkilemesi, görsel kültür eğitiminin sanat eğitimi kapsamında yer almasını kaçınılmaz hale getirir (Kırıçoğlu,2009). Küçük yaşlardan itibaren maruz kalınan görsel uyarıcılar ile hayatı anlamlandırabilme çabası daima devam eder. Bu sebeple bireylerin etkisi altında kaldığı bu uyarıcıları algılama ve anlamlandırma, yaşamında kullanabilme becerilerinin geliştirilmesi büyük önem arz etmektedir.

Okul Öncesi Dönem çocuklarının hem alan eğitimi hem de görsel okuma bilgisi açısından görsel kültür öğretimini deneyimlemeleri, görsel iletişim becerilerini güçlendirerek görsel okumalarına katkıda bulunacaktır. Bu açıdan bakıldığında görsel

kültür öğretiminin sanat öğretimi ile birleştirilerek bireye sunulması gerekmektedir. Tüm bu tespitler doğrultusunda sanat atölyesi bağlamında görsel kültür öğretiminin; Okul Öncesi Dönem çocuklarının görsel kültür deneyimi üzerine sanat etkinliklerine olan etkileri problem durumunu oluşturmuştur.

1.1.1. Problem cümlesi

“Okul öncesi dönem sanat etkinliklerinde görsel kültür çalışmalarının öğrenci çalışmalarına etkileri nelerdir?” sorusuna cevaplar aranacaktır.

1.1.2. Alt problemler

1. Öğrenciler görsel kültür çalışmalarına nasıl yönlendirilebilir?
2. Öğrencilerin görsel kültür bağlamında geliştirilen sanat etkinliklerine etkin katılımları nasıldır?
3. Öğrenciler görsel kültür çalışmaları bağlamında belirlenen sanat etkinlikleri ile kültürel sorgulamalar ve eleştiriler yapmakta mıdır?
4. Öğrenciler daha önceki bilgi, beceri ve deneyimleriyle birlikte kendi bakış açılarını ortaya koymakta mıdır?
5. Öğrenciler görsel kültür çalışmaları ile edindikleri imgeleri sanatsal bir ürüne nasıl dönüştürmektedir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma 48-72 ay yaş grubu okul öncesi dönem öğrencilerinin günlük yaşamda sıkça maruz kaldıkları görsel imgelerin görsel kültür çalışmaları aracılığı ile öğrenci çalışmalarına etkisi değerlendirilmektedir. Görsel kültür odaklı etkinlikler ile öğrencilerin günlük yaşamda kuşatıldıkları görsel imgeleri nasıl anlamlandırdıkları, yorumladıkları ve nasıl özgün çözümler üretebilecekleri saptanmaya çalışılmıştır. Okul öncesi dönem öğrencilerinin görsel kültür odaklı sanat etkinliklerine ilgileri ve atölyelere olan katılımın incelenmesi amaçlanmıştır. Öğrenciler farklı konu başlıkları altında görsel kültür bağlamında planlanan sanat etkinliklerinde günlük yaşama dair izler taşıırken kültürel ve eleştirel sorgulamaların çalışmalarına yansıtma şekilleri saptanmaya çalışılmıştır. Okul öncesi dönem öğrencilerinin görsel kültür uygulamaları sonucunda edindikleri bilgileri sanatsal ürünlerine yansıtma biçimlerini belirlemek amaçlanmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Yaşanan her çağ her dönem, farklı bir anlatım dilinin baskın kullanımına tanık olmuştur. Çağın yaşam tarzını şekillendiren bu baskın dil, yine o çağın koşullarının yarattığı döngü içinde ortaya çıkar. Görsel kuşatmalar altında yaşanan günümüz dünyasında ise görsel dilin baskın rolü yadsınamaz bir gerçektir. Uluslararası sınırların kalktığı, kültürler arasında geçiş ve kaynaşmaların yaşandığı, aynı zamanda farklı disiplinlerin bir arada ele alındığı bir ortamda toplumsal bir üretim süreci olan kültür etkinliklerinin anlamlandırılmasında önemli değişimler ortaya çıkmaktadır. Kitle iletişim araçlarının ve hareketli görüntülerin egemen olduğu yaşam koşullarında toplumsal üretimlerin “görme” üzerine ayrı bir vurgu yapması kültürün yeni görselliğini anlamayı sağlaması gerekli kılar. Çağdaş kültürdeki görsel deneyimlerin çeşitliliği ve zenginliği ile bunları analiz etme arasındaki boşluk, görsel kültürün bir çalışma alanı olarak ele alınmasını gerektirmektedir. Tüm bu nedenlerle; görsel kültürü anlamlandırabilen, değerlendirebilen ve bilinçli bir biçimde tüketebilen bireylerin yetiştirilmesine olanak sağlanmalıdır (Türkkan,2008).

Değişen her duruma ayak uydurabilmek için geliştirilen diller ile birlikte elbette bu süreçte en çok ihtiyaç duyulan şeylerden biri de eğitimin kendini sürekli olarak geliştirmesi ve güncellemesi gerektiğidir. Günümüz dünyasındaki görsel dil gelişimi, görsel algının ve imgelerin en yoğun biçimde kullanıldığı disiplinlerden olan sanat eğitimi ve Görsel Sanatlar dersini de değişime uğratmaktadır. Özsoy ve Alakuş (2017)’un da belirttikleri gibi son yıllarda programlarda yaşanan değişimlerle birlikte sanat öğretmeni adaylarının okullarda uygulanan geleneksel yöntemlerin dışına çıkmaları, görsel sanatlar ve resim derslerini yeni bir bakış açısıyla işlemeleri gerekliliği gündeme gelmiştir. Bu gereklilik, yeni öğretim yöntemleri, teknikleri ve yaklaşımlarını takip etmeyi ve eğitim sürecine dahil etmeyi kaçınılmaz kılmaktadır. Günümüzde toplumsal ve kültürel alanda yaşanan gelişmeler ışığında sanat eğitimi ve görsel sanatlar ders içeriğini, kuramda, teoride ve uygulamada etkileyen kavramlardan biri ‘Görsel Kültür’dür (Sarıbaş,2019). Çocukların bugün televizyon ve reklam görselleri içerisinde büyüdüğü görülmektedir. İnsan beyni işitsel yapıya göre beş kat daha fazla görsel algıya sahiptir. Öğrencilere sanat aracılığıyla birlikte öğrenme fırsatları verildiği zaman onların olumlu cevaplar vermeyeceklerine dair hiçbir şüphe yoktur. Sözcüklerin tek başlarına öğrencileri bilgiye ulaştıramayacağı çoğu birey tarafından bilinmektedir ancak bir resim veya fotoğraf, binlerce sözcükten daha çok etkili ve akılda kalıcıdır. Bu

sebeplerden dolayı sanat, birey ve toplum için vazgeçilmez alanlardan biridir (Mercin,2009). Görsel Sanatlar dersinde öğrencinin kendi yaptığı ürünler hakkında düşünmesini sağlamak, her zaman aynı konuların çizilip boyanmadığı ve ezberin olmadığı uygulamalar gerçekleştirmek; sorgulamanın ön plana çıktığı, öğrencilerin derse aktif katılımının sağlandığı bir program ile etkin bir öğrenmeyi de gerçekleştirmiş olacaktır. Böylece öğrenciler okul hayatında ve okul dışında da görsel sanat konusunda bilgi edinme, öğrenme ve edinilen bilgiyi kalıcı hale getirerek sanatı, sanatçıyı ve sanat eserini anlamada avantajlı olacaktır (Gökay ve Yılmaz,2009).

Çocukların gelişimi için okul öncesi eğitimi, en az sonraki yaşlarda alacağı eğitim dönemleri kadar önemlidir. Okul öncesi eğitimi, kişiliğin büyük ölçüde biçimlendiği bu kritik dönemi çocukların fiziksel, sosyal, duyuşsal ve bilişsel gelişimleri açısından en sağlıklı şekilde geçirmesine olanak sağlar. Görsel sanatlar eğitimi bütün kademelerdeki öğrenciler için olduğu gibi okul öncesi dönem çocukları için de gereklidir. Öğrenciler her yaşta zihinsel, duyuşsal ve bedensel gelişim olarak farklı özelliklere sahiptirler. Bu nedenle Görsel Sanatlar eğitimi, bireyin gelişimine her yaşta farklı katkılarda bulunabilir. Okul öncesinde resim eğitimi, çocuğun önceden öğrenmiş olduğu bazı davranış ve sözcüklerden daha güçlü ve kalıcı, yalın bir anlatım ve iletişim aracı olarak karşımıza çıkar. Öğrencilerin resme olan ilgileri ve uğraşları; zihinsel ve kişilik tipleri gibi ruh bilimi alanına giren konular, sanatta yaratma sorununa ışık tutan araçlar olarak ele alınmıştır. Resim ve çocuk birbirini tamamlayan sürekli değişen ve gelişen dinamik bir olgudur, özellikle de görsel iletişimin en etkili ve en önemli unsurudur. (Artut,2017)

Bu araştırma 48-72 ay yaş grubu okul öncesi dönem öğrencilerinin günlük yaşamda sıkça maruz kaldıkları görsel imgelerin görsel kültür çalışmaları aracılığı ile öğrenci çalışmalarına etkisi değerlendirilmektedir. Araştırma ve uygulama sürecinde görsel kültür bağlamında belirlenen sanat etkinlikleri ile öğrencilerin yaptıkları sorgulamaların belirlenmesi, bu sorgulama ve eleştirel yaklaşımların öğrencilerin kendi anlamlarını oluşturmalarına olan etkilerinin ortaya konması bakımından önemli görülmektedir. Öğrencilerin kültürün görsel yansımalarına ilişkin yapacakları sorgulamaların, onların yaşama bakış açılarına da katkı sağlayacağı ve çoklu uyarıcılar aracılığı ile çoklu bakış açıları geliştirebilecekleri umulmaktadır. Çocukların içinde yaşadığı toplumun kültürel öğelerine ilişkin algı ve gözlemleri ile birikimlerinin uygulanan sanat etkinliklerine yansması beklenmektedir. Bu araştırma, görsel kültür

bağlamında uygulanan sanat etkinliklerinin öğrencilerin sanat ürününe nasıl yansıttığının ortaya konması bakımından önemlidir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma:

1. Okul Öncesi Dönem 42-78 ay çocukları ile sınırlıdır.
2. 2019-2020 öğretim yılı Ankara Dadya Çocukları Okulları Sarı, Turuncu, Kırmızı gruplarında devam eden 6 öğrenci ile sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Görsel Kültür: Bir kültürün değerlerini ve inançlarını çeşitli yollarla görünür duruma getirmesidir (Barnard, 2002).

Okul Öncesi Eğitim: Okul öncesi eğitim; doğumdan zorunlu eğitim çağına kadar olan çocukların gelişim özellikleri, bireysel farklılıkları ve yetenekleri göz önünde bulundurularak çocukların sağlıklı bir biçimde fiziksel, duygusal, sosyal ve zihinsel yönden gelişimlerini sağladığı, olumlu kişiliğin temellerinin atıldığı, yaratıcı yönlerinin ortaya çıkarıldığı, çocukların kendilerine güven duymalarının sağlandığı, ailelerin ve eğitimcilerin etkin olduğu sistemli bir eğitim şekli olarak tanımlanabilir (Zembat, 1992).

İmge: Gerçeklikten edinilen izlenimlerin dönüşüme uğraması olarak insan zihninde yeni duyuşsal ya da düşünsel yansılar oluşturma yeteneğidir (Çalışlar, 1991).

Kültür: Toplum, insanoğlu, eğitim süreci ve kültürel içerik gibi değişkenlerin ve bunlar arasındaki karmaşık ilişkilerin bulunduğu bir işlevdir (Güvenç, 1999).

Sanat: İnsanların duygu, düşünce ve izlenimleri çizgi, renk, biçim, ses, söz ve ritim gibi araçlarla güzel ve etkili bir biçimde, kişisel bir tarz ve yaratıcılıkla ifade etme çabası sonucunda doğan bir etkinliktir (Aytaç, 1981).

Sanat Eğitimi: Sanatın yaşamdaki yerini ve önemini kavratacak bir biçimde düzenlenmiş belirli programlar aracılığı ile çeşitli dallarında beceriler de kazandırabilecek uygulama çalışmaları ve sanatsal yaratma olgusunu tanıtmaya yönelik bir eğitim sürecidir(San, 1985).

Reggio Emilia Yaklaşımı: İtalya'nın Reggio Emilia şehrinde belediyenin organize ettiği, Loris Malaguzzi öncülüğünde başlayan bir okul öncesi eğitim yaklaşımıdır. Bu yaklaşım J. Dewey, L. Vygotsky, A. Ferriere ve E. Erikson'ın eğitim felsefesi üzerine oluşturulmuştur (Artut,2017).

Provokasyon: Çocukluk eğitiminde Provokasyon terimi, doğrudan Reggio Emilia'dan esinlenen yaklaşım uygulamalarından türetilmiştir. Bir düşünceyi, projeyi, fikri veya bir ilgiyi genişletmeye yardımcı olabilecek düşünceleri, fikirleri ve eylemleri kışkırtmayı amaçlayan uygulama öncesi ön hazırlığı ifade eder ([http-1](#)) .

2. ALANYAZIN

2.1. Sanat Eğitimi

İnsan yapısı gereği ilk önce kendini tanır ve keşfeder. Sonraki dönemlerde arayışlarını sanat, bilim, teknik, felsefe, fiziki ve beşeri alanlarda devam ettirerek gelişimini sürdürür. Bu alanlar içerisinde en önemli olan sanat eğitimi, insanın yaşamı bakımından büyük bir alana sahiptir (Uçan, 2002'den akt. Kelekçi Olgun, 2018).

“Sanat eğitimi” kavramı 19. yüzyıl başlarında Avrupa'da ortaya çıkmıştır. 19. yüzyılın yarısından sonra ise, önce endüstrileşme sürecinde başta giden ülkelerde olmak üzere geniş kitlelerde etkili olmaya başlar ve genel eğitim sistemi içinde önemli bir konuma sahip olur (http-2). Türkiye’de ise görsel sanatlar eğitimi bir konu alanı olarak okul izlencelerinde resim dersi, resim iş dersi, iş bilgisi, görsel sanatlar eğitimi ve bugün tam yerleşmese de görsel sanatlar ve kültür eğitimi gibi isimler ile yer almıştır. Alanı tanımlayan bütün bu isimler ve içerdikleri anlamlar dünyada olduğu gibi Türkiye’de de sanat eğitimi tarihini özetler gibidir (Kırıçoğlu, 2009).

Sanat eğitimi, 20. yüzyılın başından itibaren tüm sanat alanlarını ve biçimlerini kapsayan hem okul içi hem de okul dışı olmak üzere yaratıcı sanatsal etkinlikleri sanatsal eğitim olarak tanımlamaktadır (Kelekçi Olgun, 2018). Yaratmanın, var olmanın ve nesneler arasındaki biçimsel güzelliklerle işlevsel ilişkileri sezebilmenin mutluluğunu yaşayan birey; kendine güvenen, karar verme yeteneğiyle özgür, toplumsal ilişkilerde paylaşmayı bilen, düzensizliklerden rahatsız olan birey olarak çevresini güzelleştirmek isteyen bir varlık olarak da gelişimini sağlar. Aksi takdirde birey; yaşamın zenginliklerini tanımayan, doğaya uzak, bulduğu ile yetinen, eleştiriye unutmüş, sorgulamayan, yaşamın başka alanlarına ilgisiz, mesleği ile ilgili bilgi ve becerilerden başka sermayesi olmayan, yaşamın anlamını kavramadığı için yaşamından haz duymayan, tek boyutlu bir varlıktır (Gençaydın, 1993'den akt. Türkkan, 2008).

“Sanat, insani özelliklerin geliştirilmesinde ve erdemli bireylerin yetiştirilmesinde en temel faaliyet alanlarından biridir. Sanat ve sanatsal eylem insanın hem kendi iç dünyasını hem de çevresini tanımasının, onunla sağlıklı iletişim kurmasının ve ilişkilerini geliştirmesinin -bilimin yanı sıra- bir diğer biçimi, yöntemi ve sürecidir. Bu nedenle sanat eğitimi ya da sanat yoluyla eğitim, sanayi devriminden beri çağdaş eğitimin ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Barış içinde, mutlu, huzurlu, sağlıklı ve daha insanca yaşanılabilen bir dünya kurabilmek amacıyla bireyin yaratıcı gücünün

ortaya çıkarılması ve bu güçle estetik bir çevre oluşturabilmesinin temel uygulama alanlarından biri, eski adıyla “Resim-İş Eğitimi” olan “Görsel Sanatlar” dersidir (F.Başbuğ ve Z. Başbuğ, 2016).

Öğrencilerin gelişimi ve değişimi için eğitimin her kademesinde programlar geliştirilip planlamalar yapılmaktadır. Bu gelişim planlamaları içinde yer alan sanat eğitimi gelişim çağındaki çocuklar için fiziksel süreçleri dışında yaratıcılık ve yeteneklerin gelişmesine katkı sağlar. Çocukların zihinsel süreçlerini soyut olarak ifade eden resimler, çizimler özellikle çocukların kişilikleri hakkında yorum yapmayı sağlar. Çocukların erken yıllarda, yaratıcılık ve estetik duygularının desteklenmesi ilerleyen yıllarda yaratıcı, üretken bireyler olabilmeleri açısından gereklidir (Feeney ve Moravcik 1987’den akt. Akkurt ve Boratav,2018).

Resim eğitimi, sadece bireylerin güzel resim yaparak gelecekte ressam olmaları amaçlanamaz, bunun yanı sıra bu eğitim çocukların yaratıcılıklarının geliştirilmesini, karşılaştıkları sorunları özgün biçimde çözümlemelerini ve öğrenmelerini de amaçlar. Benzer şekilde de bireylerin yeteneğinin geliştirilmesi, yaratıcı, kendine güvenen, eleştirel düşünebilen, görsel okuryazarlığa sahip, estetik beğeni düzeyi yüksek bireyler yetiştirilmesi de sanat eğitiminin önemli amaçları arasındadır (Dikici, 2006).

2.2. Okul Öncesi Dönem Eğitimi

İnsanın gelişim öyküsü doğum öncesi dönemden başlayarak yaşam sonlanıncaya kadar devam eden, birçok unsurun etkilediği, birikimsel yapıya sahip ve genel olarak tüm insanlarda aynı aşamaları içermekle beraber her insanda farklı gözlenen bir doğal süreçtir. Bu süreçte fizyolojik ve psikolojik faktörler çoğu kez iç içe girmekte ve gelişimin doğasını karşılıklı olarak etkilemektedir (Aydın,2002). Bu etkileşim sonucunda öğrenci öğrendiği bilgiyi deneyimleyeceği ve deneyimlerini aktarabileceği bir döneme giriş yapar. Söz konusu olan bu dönem, yaşam süreci içindeki önemli ve kritik dönemlerden biri olan okul öncesi dönemidir.

Okul öncesi dönem, kişinin gelişimindeki en önemli dönemlerini kapsayan, temel becerilerin kazanıldığı ve ilk eğitimin başladığı 0-6 yaş grubudur. İleriki yıllara göre en önemli dönem olan okul öncesi dönemi, eğitimin yapı taşını oluşturmaktadır. Okul kavramı ile tanışmaya başlamadan önceki bu eğitim süreci; oyun ve etkinlikler ile öğrenmenin sağlandığı, bununla birlikte bireyin kendi becerilerinin farkına vardığı dönemdir. İç ve dış faktörlerin birbirini etkilediği, gelişimin ve öğrenmenin

desteklendiği okul öncesi dönem, bireyin gelişimine önemli ölçüde katkı sağlamaktadır (Kelekçi Olgun, 2018).

Çocuk öğrendiği bilgi ve küçük denemeleri uygulayabilmesi için bir süreç ihtiyacı vardır. Okul öncesi dönem bu süreci içine almaktadır. Bu süreçte çocuklar; 0-72 ayı kapsayan okul öncesi dönemde akıl yürütme becerilerinde gelişim gösteren, yaratıcılığı gelişmiş, kendini ifade edebilen, öz güvenli, öz düzenleme becerileri yüksek ve bir sonraki basamak olan ilkokul kademesi hazırlık sürecine geçiş yapabilecek hazırbulunuşluğu kazanmış ve toplumla uyumlu bir birey haline gelir.

14. Milli Eğitim Şurası'nda okul öncesi eğitimi, “ 0-72 ay grubundaki çocukların gelişim düzeylerine ve bireysel farklılıklarına uygun, zengin uyarıcı ve çevre imkanları sağlayan, onların bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönden gelişimlerini destekleyen, onları toplumun kültürel değerleri doğrultusunda en iyi biçimde yönlendiren ve ilköğretim kademesine hazırlayan, temel eğitim bütünlüğü içerisinde yer alan bir eğitim süreci” olarak tanımlamıştır (MEB,1993).

Eğitimin en önemli hedeflerinden biri, hatta en önemlisi bireyin içinde bulunduğu ortama dengeli bir biçimde uyum sağlamasının gerçekleştirilmesidir. Bu uyumun sağlanmasına esas olacak sağlam temellerin okul öncesi eğitim döneminde atılması gerektiği yadsınamaz bir gerçektir. Bu gerekçelerden dolayı eğitim ihtiyacımızın önemli, öncelikli ve ağırlıklı bir bölümü olan ve eğitim sistemimizin ilk basamağını teşkil eden “ Okul Öncesi Eğitimi” hayati bir önem taşımaktadır (MEB,1993).

Bu yıllarda temeli atılan beden sağlığı ve kişilik yapısının ilerleyen yaşlarda yön değiştirmeden daha çok aynı yönde gelişmesi şansı daha da yüksektir. Uzun yıllara dayalı araştırmalarda çocukluk yıllarında kazanılan beceri ve davranışların büyük bir kısmının yetişkinlikte bireyin kişilik yapısını, tavır, alışkanlık, inanç ve değer yargılarını biçimlendirdiği gözlemlenmiştir. Bu açıdan okul öncesi dönemindeki eğitim, çocuğun ileriki yaşamını etkileyecek nitelikte olan önemli bir süreçtir (MEB,1998; Oktay,2003).

Bu süreçte ebeveynler, öğretmenler ve diğer yetişkinler, çocuğun özünü ve kendi değerini yok saymadan, yaşadığı topluma ve çağdaş değerlere uygun bir şekilde yetişmesi için ona rehberlik etmeli; doğru tutumları benimseyip davranışlarına yön vermeli ve bu yolla çocuğun yaşama karşı farkındalık geliştirmesine yardımcı olmalıdırlar. Bilgi aktarma, hızlı beceri kazanılmasını veya çocuğun her zaman aktif katılımcı olmasını bekleme ise daha sonraki gelişim dönemleri için gereklidir (Haktanır, 2007).

2.3. Okul Öncesi Dönemde Sanat Eğitimi

Bir bireyin büyüme ve gelişmesi döllemeden itibaren ergenlik çağının sonuna gelinceye kadar geçirdiği dönemi içine alır. Bireyin dünyaya geldiği anda büyüme ve gelişme için oldukça önemli bir potansiyeli mevcuttur ve birey önemli ilerlemeler kazanmaya hazırdır (Orçan Kaçan, 2007). Ancak çocukluk ile ilgili yorum yapılırken hangi dönem ve hangi coğrafya hakkında fikir yürütüldüğünün belirtilmesi elzemdir. Her çağda çocuklar mevcuttur fakat çocukluğun kavranışı ile çocukluk çağı tecrübeleri zamana ve mekana göre değişir. Öyle ki; çocuklar ile yetişkinler arasındaki “mesafe”, çocuklara ve çocukluğa gösterilen ilgi, tarihsel perspektifte her zaman günümüzdeki gibi gerçekleşmemiştir (Öztan, 2011). Bu anlamda günümüz dünyasında yaşanan ani değişim ve gelişim hareketleri arasında çocuk için elzem olan yapı taşlarından en önemlisi de içinde bulunduğu çağı tanıma, uyum sağlayabilme anlam kazandıracak olan eğitimidir. Kişi için istendik yönde davranış değişikliğini amaçlayan eğitim, çocuklara yalnızca bilgi yüklenmesinin yanında bilgi ve becerilerini hayatta uygulayabilme, sosyal tutum ve davranışlara dönüştürücü bir yaklaşımı hedefler (Artut, 2017).Toplumlarda kalkınmayı sağlamak adına gerekli olan insan gücünün eğitimi ilk olarak çocuk eğitimi ile başlamalıdır. Bu bağlamda her bakımdan sağlıklı, bilinçli ve toplum faydasına insanlar yetiştirmenin birinci adımı okul öncesi eğitimi ile sağlanabilir. Okul öncesi eğitim, mecburi öğrenim çağına gelmemiş çocukların, bilişsel, duyuşsal, sosyal ve bedensel açılardan gelişimlerini planlı bir şekilde tamamlayabilmelerini amaçlayan, becerilerinin gelişmesine katkıda bulunan, çocukları ilköğretime hazırlayan temel eğitim bütünlüğü içinde yer alan bir eğitim dönemidir (Diğler, 2018).

Okul öncesi dönemde kazandırılan beceriler insanın tüm yaşamına fayda sağlarken, okul öncesi dönem faaliyetleri yalnız başına yeterli değildir. Sürecin etkili bir şekilde sürdürülebilmesi için müzik, sanat, drama, doğa bilimleri gibi çeşitli disiplinlere ihtiyaç vardır. Kişinin kendini gerçekleştirebilmesinin temel unsurlarından biri özgün ve yaratıcı bir süreç içinde var olmasıyla alakalıdır. Bu anlamda kendine özgü ve yaratıcı kişiler yetiştirebilmek adına yaratıcılığı en fazla destekleyen disiplin olan resim eğitimi, okul öncesi dönemde en fazla uygulanması gereken disiplindir.

Okul öncesi dönemde uygulanan sanat eğitimi ilköğretimin sistemli, programlı eğitimine kıyasla daha bağımsız ve özgün bir şekilde çalışmasına olanak sağlar. 0-6 yaş arasındaki çocuklarda kendilerine özgü, kendi dünyasını yansıtan özel anlatım biçimleri mevcuttur. Çocuk resimleri, çocukların kendilerini ifade eden önemli bir anlatım

aracıdır. Psikolojik, pedagojik, çevresel ve sanatsal faktörler bakımından hatta zeka düzeyi bakımından çocuğu tanıtılabilir (Dilmaç,2000'den akt. Diğler,2018). Görsel Sanatlar dersi öğrencilerin yaratıcılığının, özgünlüğünün beslenmesi, estetik bir farkındalık edindirilerek sanata karşı daha duyarlı bireyler yetiştirilmesi bununla birlikte bilinçli sanat tüketicilerinin topluma kazandırılması gibi önemli fonksiyonları görev edinmektedir. Görsel Sanatlar dersi modern evrende yer edinebilmek adına eğitimin her döneminde tüm bireylere aktarılması gereken bir disiplindir. Görsel Sanatlar dersinin ana gayesi; çocuklara estetik bir kişilik yapısı kazandırarak sanattan anlayan, toplumun yapıcı, yaratıcı, özgün ve üretken bireyleri haline dönüştürmektir. Bu özelliklere sahip kişiler normal olarak sanatı bilinçli olarak tüketen, yöresel ve global değerlerin ortaya çıkardığı sanat ve kültür eserlerinden anlayan ve çevresine karşı hassasiyeti gelişmiş bireyler haline gelecektir (Türkkan,2008).

Öğrenmenin en dinamik olduğu, sinaptik bağlantıların çoğaldığı, birçok önemli dönemi içerisinde barındıran okul öncesi dönem sanatsal bakış açısı geliştirme, yaratıcılığı üretime dönüştürme, hayal gücünü kullanma, estetik algı ve duyarlılık gibi görsel sanatların temel yapı taşlarını oluşturan konularda da kritik öneme sahiptir. Bahsedilen bu yapı taşlarının okul öncesi dönemde kazandırılması ve sağlamlaştırılması hem görsel kültür anlamında hem de çocuğun sonraki yaşantısında kazanacağı tecrübelerde kendisine özel bir yer sağlayacaktır. Kazandırılmak istenilen tüm bu özellikler ile okul öncesi dönem işbirlikçi bir bütün oluşturmaktadır.

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Program'ının da altı çizildiği üzere günümüzün çoklu uyarıcıları yerel ve global anlamda yeni kültürel etkileşim olgularının üretilmesine sebep olmaktadır. Sanat ve tasarım nesnesi, kültürel etkileşim ürünü olarak incelendiğinde, sanatın oluşum sürecini etkileyen etmenler arasında toplumsal hayat ve kültürün katkısı oldukça fazladır. Toplumsal hayat ile kültürün özleri, nesneleri yorumlayış tarzları ve sanatsal bağlamları ise “görsel kültür” kavramını ortaya çıkarmaktadır (Türkkan, 2008).

2.4. Görsel Kültür

İnsanlığın başlangıcından bu yana her çağ kendini kendine has bir dille ifade etmiştir. Antik çağ; efsanelerin, söylencelerin ve mitsel anlatımların çağı olmuştur. Bu çağın egemenliğinde anlam, “söz” ve onun kurallarından meydana gelmiştir. Ortaçağ'da sözün uçuculuğunun aksine “yazı”nın kalıcılığı, otorite ve gücün simgesi durumuna

gelmişken aydınlanma çağıyla gelişen yazılı anlatım ve matbaanın icadı, “yazılı dilin” özgürlüğünü de beraberinde getirmiştir. Yazı, o zamanlarda anlam ve anlatımın inşa edilmesine egemen olmuştur. Teknoloji alanındaki hızlı ilerlemelerle ilk olarak fotoğraf makinesinin, sonrasında sinema ve televizyon gibi hareketli görüntülerin bulunuşuyla dünya “imgelerin ve görsel kültürün” hakim olduğu bir sürecin içine girmiştir (Parsa, 2007).

“Görsel kültür” terimi ilk kez 1983 yılında Svetlana Alpers tarafından 17. yüzyılda Hollanda resimlerini tanımlamak için ortaya atılmıştır fakat Elkins’in iddiasına göre bu terim Michael Baxandall tarafından 15. Yüzyılda İtalya’nın resimsel, sanatsal ve tarihsel metinlerinde kullanılmıştır (Stankiewicz, 2004’den aktaran Sarıbaş, 2019, s. 24). Eski netliğin ortadan kalktığı, anlamın belirsizleştiği, yerleşik doğrulara ve referans noktalarına daha az bağlı kalınan bu zamanlarda; her şeyin keskin çizgilerle birbirinden ayrıldığı yapısalcı modernizm yerini temsili sınırların melezleştiği ve her şeyin kültürel performans, kimlik ve politik temsil biçimlerine dönüştüğü postmodern bir kültüre bırakmıştır (Karaaslan Klose,2014).

Tavin’e (2003) göre, görsel kültür çeşitli disiplinlerde (sanat tarihi, kültürel çalışmalar, edebi çalışmalar, medya çalışmaları, sanat tarihi ve film çalışmaları) ve kurumsal alanlarda (üniversiteler, müzeler, akademik yayınlar) farklı şekillerde ele alınan üç temel kavramla ilişkilidir Tavin (2003)’in belirlediği bu kavramlar şunlardır:

- Olgusal: Görsel kültür, imgeleri görme ve hayal etme yoluyla deneyimin, özneliliğin ve bilincin derinden etkilendiği bir durumu betimler.
- Maddesel: Görsel kültür; imgeleri, insan yapımı eserleri, objeleri, enstrümanları ve kitle iletişim araçlarını kapsar.
- Pedagojik: Görsel kültür; çağdaş kültür içerisinde görsel deneyimin zenginliğini yorumlamayı ve analiz etmeyi hedefleyen disiplinler arası bir projedir (Sarıbaş, 2019).

Görsel uyarıcıların popüler olduğu modern dünyada insanlar için görmek, inanmaktan çok daha etkili bir duruma gelmiştir. Çağdaş dünyanın kültüründeki görsel deneyimlerin zenginliği, görsel kültürün bir alan olarak çalışılmasını zorunlu kılmaktadır. Görsel kültür, tüketicinin bilgi, anlam ve zevk aradığı görsel olaylarla ilgilenir (Mirzoeff, 1998’den akt.Türkkan, 2008, s.12). “Görsel olanla, yani resimler veya imgeler ile seçkin kültürden folk kültürüne, çok boyutlu kültürden tek boyutlu kültüre varana kadar mevcut olan tüm kültürel bir yapının kesişimi olarak

değerlendirilir fakat, "görünen her şey" görsel kültür ögesi olarak değerlendirilmemektedir. Görünen şeyin görsel kültür içerisinde yer alabilmesi için onun kültürel olarak anlamlandırılmış olmalıdır. Görsel olan, insanlar tarafından üretilmiş, yorumlanmış ve meydana getirilmiş işlevsel, iletişimsel ve/veya estetik gayesi olan her şey" olarak tanımlamıştır (Barnard, 1998).

Görsel kültür, geleneksel görme araçlarından görsel teknolojiyle bakmaya resimden, fotoğrafa, fotoğraftan televizyona, televizyondan internete uzayan, çok geniş kapsamlı, muhatap olmamanın neredeyse imkânsız olduğu bir süreçten oluşmaktadır. Görsel uyarıların öne planda olduğu günümüz dünyasında insanlar için görmek her şeyden daha etkili bir tüketim aracı haline almıştır. Tüketenin yeni anlamlar ortaya koymak, bilgi almak ve zevk aramasıyla, görsel gerçekliklerle direkt ilişkili olan görsel kültür mutlaka üzerine durulması gereken bir alan olarak önemli hale gelmiştir (Mirzoeff, 1998). Fiske (1999) görsel kültürün kitle kültürü kodlamalarından yola çıkarak görüntülere maruz kalan topluma denetim uyguladığını ve bu görüntülerin toplumsal kategorileri oluşturmaya katkı sağladığını söylemektedir (Tekin Karagöz, 2020).

Kişi dünyaya geldiğinde algıları dış dünyaya açıktır ve etrafındaki her şeyi algılamaya gayret ederek imgeleri hafızasına kaydeder. Algıladığı bu imgeleri bir araya getirdiğinde, dünyayı bir şekilde anlamlandırmaya başlar ve hayatı bu imgelere yüklediği anlamlarla değerlendirir. Bu ortamda kullanmayı öğrendiği dil ve içinde bulunduğu kültürün kodları bir araya geldiğinde birey, anlamlandığı imgelerle kültürünü birleştirerek yeni anlamlar ortaya koymaya başlar. İmgelerle kültürel gerçeklerin birleşmesinden doğan bu güçlü dil, görsel kültürün temelini oluşturur (Türkkan, 2008).

Yirmi birinci yüzyıl küresel kültürü yazı odaklı iletişim tarzından görsel doyuma doğru hızlı bir biçimde evrilmekte, kültürel kodları güncel sistemle birleştirerek toplumda etkisini daha da fazla ortaya koymakta ve her alana yayılmaktadır. Günümüz sisteminin araçları görseldir. Bu sebeple sanat, birden çok teknolojik görüntü yöntemleriyle sanallığa, yaşam alanlarını sanata veya sanatı yaşantısal güncel sıradan deneyime çevirmektedir. İnternet, TV ve cep telefonları gibi kitle iletişim araçları evrensel düzeyde görsel dünyanın küresel ağları ile çok çeşitli bilgiyi rahatlıkla ulaşılabilir bir hale getirmektedir. Günümüz mevcut sisteminin görsel kültürü televizyonlarda, müzelerde, magazinlerde, tiyatrolarda, reklam afişlerinde,

bilgisayarlarda, alışveriş merkezlerinde yoğun bir şekilde etkilerini ifade etmektedir. Güncel sistem figürlerinin ömürleri kısa olmasının yanında etkilerinin azımsanamayacağını ifade edebiliriz (Aykut,2013).

Nihai olarak, görsel kültür bir görüntüler sistemi şeklinde incelebilir. Görüntüler sisteminin içinde görsel kültürün, bir sosyal yapının görsel olarak üretildiği kurumlar, nesneler, eylemler, değerler ve inançlar olduğu ifade edilebilir. Bilginin, kimliğin, inançların ve hayal gücünün oluşumu ile devam eden tarihsel ve toplumsal süreçlerle yakından alakalıdır. Özetle, görsel kültür bireylerin hayatını şekillendiren bilişleri ve hikayeleri temsil etmesinden ötürü önemlidir (Barnard, 2010).

2.4.1. Görsel kültürün kuramsal temelleri

Görsel kültür, bilgi ve medya teknolojilerinin etkin olduğu bir evrede kişilerin maruz kaldığı görsel uyarıcıların analizine ve anlamlandırılmasına yarayan ve postmodernizmin kendini duyurmasıyla beraber gündeme gelen bir olgudur. Zira kültür ve kitle iletişim araçlarının hayati tecrübelerde etkililiğini arttırdığı bir dönemi anlatan postmodernist düşüncenin, kültürün görsel şeklindeki deneyimlerine ve gerçeklik ile temsilleri arasındaki ilişkinin çözümlenmesine yaptığı vurgu, görsel kültürün bir çalışma alanı olarak ortaya atılmasında etkili olmuştur (Türkkan, 2008).

2.4.1.1. Postmodernizm

Postmodernizm anlayışı modernizmi geride bırakmış ve modernizmin ötesinde bir toplumsal gelişim evresine geçmiştir. Postmodernizm bu etkiyi içinde barındırdığı öğelerden alır. Temelinde; medya, medyanın yarattığı kültür ve kültürel tüketim ve bilgi teknolojisi etrafında düzenlenmiş bir postendüstriyel ekonomi yönünde radikal bir değişim ve toplumsal bir sapma olması yatar. Postmodern kültür ve Postmodern topluma ait bazı özellikler vardır. Bunlar:

- İmge ve mekan, kültürel üretimin düzenleyici ilkeleridir ve anlatı ile tarihin yerine geçmişlerdir.
- Kültür ve kitle iletişim araçları toplumun yaşantısının her anında, her yerinde son derece güçlü ve hakim durumdadır.
- Ekonomik ve toplumsal yaşam denildiğinde sembollerin ve yaşam tarzlarının tüketimi anlaşılmaktadır.
- Melezlik ve çoğulculuk, eski sınır ve sınıflandırmaların ötesindedir.

•Gerçeklik algısı ve gerçeklik temsillerine ait düşünceler sorunlu olarak kabul edilir, sorunlu gösterilir (Türkkan, 2008).

Postmodernizm kültürel açıdan ele alındığı zaman; yüzeysel, geçici, akıl yerine daha çok duygulara hitap eden kültür formlarını seçer. Bu seçimlere bağlı olarak anlık eğlence, değişkenlik, tutarsızlık, geleneklere karşı çıkış gibi kavramlar da postmodernizmin kültürel estetiği içerisine girer. Bütün bu bilgilere bakıldığında Kuşkusuz postmodern *ethos*, önceki kültürel perspektiflere göre piyasa ve ticaret şartlarına daha elverişli olduğu söylenebilmektedir (Temizel, 2012'den akt. Başar,2019). Görsel kültürün en yetkin ve hakim olduğu yer postmodern dünyadır. Postmodern dünyada var olan tüketim imajları piyasaya sürülerek tüketiciye sunulmaktadır. Tüketim kültürü ve tüketim içeriğinde sembol, imge ve göstergeler son derece önemlidir. Bu baskınlık ürünlerin ve sunulan hizmetlerin içerik değerlerinin kaybına yol açmaktadır. Ancak bu döngüde görüntü ve görüş de daha önem kazanmaktadır (Kırdar, 2012).

Görsel kültür, postmodernizmin etki ve katkılarıyla gelişerek daha görünür olmuştur. Görsel kültür her ne kadar 1980'li yıllarda oluşmaya başlasa da 1990'lı yılların sonlarında daha çok farkedilerek yaygınlaşmıştır. Mirzoeff(1998), postmodernizm içerik olarak karmaşık ve girift bir yapıya sahip olması itibariyle en iyi görsellikle açıklanıp kavranabilir. Ancak yine de postmodernizm yalnızca görselliğe dayanmaz. Eski Batı kültürü anlayışında görsel temsiller ikinci plana atılırken söz ve yazı dili ayrıcalıklı durumdaydı. Günümüzde ise görsel temsiller önem kazanarak eski anlayışla karşı karşıya gelmiş durumdadır. Mitchell'in(1995), ortaya attığı 'resim teorisi' de bu durumu kanıtlar ve açıklar şekildedir: 'Batı felsefesi ve bilimi artık metin yerine daha çok resim kullanmaktadır. Yani felsefe ve bilim, önceden özellikle yapısalcılık ve post-yapısalcılık gibi metin hareketlerinin baskın olduğu ve dünyayı bir metin gibi okuma fikrine ciddi anlamda meydan okumaktadır. Resim teorisi, izleyicinin bir bakışı ve gözlemine dayanır ve dünyayı bir metin olarak algılamak yerine bir resim olarak okumak üzerine kuruludur" (Türkkan, 2008).

Postmodern dönem görsellerin incelenişi, görsellerin dikkatle analiz edilmesini ve ayrıca olabilen en etkili şekilde kullanımlarının uygulanmasını beraberinde getirir. Özetle görsel kültür; postmodern dünyada görsellerin analiz edilmesinde vazgeçilmez bir unsur olurken kritik bir öneme sahip olmuştur.

2.4.1.2. *Metinlerarasılık*

Geçmişten günümüze dünya tarihine bakıldığı zaman var olan her şey bir öncekinin devamı niteliğinde olmuştur. Önceki ve yeni arasında döngüsel bir bağlantı bulunmaktadır. Her yeni bir öncekinin yeniden düzenlenmiş ve geliştirilmiş halidir. Bu döngü bu şekilde devam edecektir. Metinlerarasılık tam olarak bunu ifade etmekte ve hiçbir yapıtın bu durumda ‘saf’ olamayacağını söylemektedir. Her eser, ürün, yapıt bir öncekinin bir devamı olduğu için bir öncekinin izlerini de barındırır. Böylelikle farklı sanat dallarının da birbirinden etkilenecek ve esinlenerek çoğalması söz konusudur. Metinlerarasılık birçok sanat alanını etkisi altına almıştır. Bu etkiye reklam sektörü de dahildir. Tüm bunlar neticesinde metinlerarasılık geniş bir etki alanına sahiptir ve sanatın her alanında da kabul görmektedir, denilebilir (Başer,2019).

2.4.2. *Görsel kültür uygulamalarını oluşturan temel bileşenler*

Görsel kültür çalışmalarının uygulanmasında işe koşulacak çeşitli kuram ile düşünme becerileri bulunmaktadır. Görsel kültür çalışmaları esnasında, yapılandırmacı öğrenme kuramı, çoklu zekâ kuramı, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, yansıtıcı düşünme becerilerinin yanında, görsel algı kavramı da önem kazanmaktadır. Aşağıda, bu kuram ve düşünme becerilerinin görsel kültür çalışmalarıyla olan ilişkisi açıklanmaya çalışılmıştır.

2.4.2.1. *Eleştirel düşünme*

Nitelikli bireylerin kazandırılmasında eleştirel düşünce anlayışı karşımıza önemli bir unsur olarak çıkar. Çünkü yaratıcı anlayışın geliştirilmesinde yaratıcılığın temelini eleştirel düşünce ve bakış açısı oluşturmaktadır. Aynı zamanda bu anlayış zorunlu olarak bilimsel düşüncenin de zeminini oluşturmaktadır. Eleştirel düşünme yöntemini öğretmeyi ön plana almayan toplumların bilimsel ve sanatsal alanlarda varlık göstermeleri mümkün değildir. Etkileşim halinde olduğumuz kişilerin düşüncelerini ve kendi düşüncemizi göz önüne alarak çevremizdeki olayları, kendimizi, düşünceleri, durumları anlamayı amaç edinen aktif ve organize edilmiş zihinsel süreçtir. Her öğretim düzeyinde ders işleme yöntemleri ile program içeriği, öğrencilere eleştirel düşünmeyi öğretecek biçimde düzenlenebilir. Kişilere okul dönemlerinde temelsiz varsayımları tespit etme ve olguyla görüşü ayırt etme, propaganda veya ön yargıyı fark etme, olası

sonuçları tahmin etme ve mantıklı çözümler üretme gibi kabiliyetlerin kazandırılmış olması gerekir (Özden, 2010'dan akt Dilli,2013).

Okul Öncesi Dönem Görsel Sanatlar atölyelerinde uygulanacak olan görsel kültür çalışmaları, görsel bildirişim taşıyıcılarına dair bilgilerin verilmesi, anlamlarının araştırılıp yorumlanabilmesi ve bu becerilerin öğrencilerin hayatlarına aktararak özgürce kullanılabilmesi gibi aşamaları gerektirdiğinden, bu aşamaların gerçekleşebilmesi eleştirel düşünme becerilerinin de geliştirilmesine bağlıdır. Görsel kültür çalışmalarında olgu ve olayların altında yatan anlamların sorgulanarak bireye özgü olarak yorumlanması önemlidir. Eleştirel düşünme ise sadece bir düşünme eylemi değil anlamları arayan, sorgulayan ve irdeleyen bir düşünme faaliyetidir. Bu bağlamda, görsel kültür çalışmalarının gerçekleşebilmesi eleştirel düşünme becerilerinin işe koşulmasına bağlıdır.

2.4.2.2. Yansıtıcı düşünme

Yansıtıcı düşünme, hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin öğrenme süreçlerinin vazgeçilmez faktörüdür. Yansıtıcı düşünme, hipotezler oluşturma, hipotezler üzerinde çalışma ve test etme, tümevarım yoluyla veri toplama ve tümdengelimci yaklaşımla neticelere ulaşmayı kapsayan bir üst seviye düşünme becerisidir (Tok, 2008'den akt. Dilli,2013). Örtük olan öğrenme alışkanlıklarını ortaya çıkarmaya, eleştirel düşünme gibi üst seviye düşünme becerisi geliştirmeye, teknik boyutta yapılan işe yönelik iyileştirme süreci geliştirmeye ve rastlanılan sorunlara strateji geliştirmeye yardımcı olacak bir beceridir. Yansıtıcı düşünme aynı zamanda üst biliş araştırmalarında da öğrenme sürecinin farkındalığının yaratılması boyutu ile incelemektedir (Kızılkaya ve Aşkar, 2009'dan akt. Başar, 2019). Bu sebeple, yansıtıcı düşünmede içeriğin ne olduğundan çok nasıl kazandırılacağı mühim olduğundan, öğretme-öğrenme süreci yansıtıcı öğrenmenin en belirleyici ögesidir. Değerlendirmede ise öğrencilerin öğrenmeyi nasıl gerçekleştirdiklerinin yansıtılmasına yönelik süreç değerlendirme temel alınır (Türkkan, 2008).

Yansıtıcı düşünmenin bireyde oluşturulması bazı aşamalardan geçmektedir. Aşamalar şu şekilde sıralanabilir (Köksal, 2006).

- Gerçek bir deneme ortamında ve kesintisiz bir faaliyet içindeyken zorluğun farkına varır.
- Bu durumda düşünmeyi uyaran gerçek bir sorun ortaya çıkarır.

- Sorunu çözecek güce sahiptir, ihtiyaç duyduğu gözlemleri yapar, bilgiyi toplar, hipotezleri açık ve kesin olarak belirtir.
- Kesin olmayan hipotezleri reddeder veya kabul eder, çözümler önerir.
- Düşüncelerini uygulayarak test eder, geçerliklerini ortaya koyar ardından neticeleri değerlendirir.

Bu bağlamda, Okul Öncesi Dönem Görsel Sanatlar atölyesinde uygulanacak olan görsel kültür çalışmalarını, yansıtıcı fikir süreci içerisinde düşünmek doğru olacaktır. Çünkü, görsel kültür çalışmalarında öğrenciler, konuya ait eleştirel ve kuşkucu bakış açısıyla bir sorun ortaya koyarken konuyu araştırmakta ve kendi deneyimlerine istinaden çözümler üretmektedir. Bu süreçte öğrenciler arkadaşlarından gelen fikirlerinde önemini görerek sorguladığında, yansıtıcı düşünme becerilerini işe koşmuş olacaklardır. Böylece, yansıtıcı düşünmenin bağlantıları kurmaya, kendi ve başkalarının düşüncelerini sorgulayıp durumu değerlendirmeye yönelik bir düşünme şekli olması, görsel kültür çalışmalarıyla olan ilişkisini ortaya koymaktadır.

2.4.2.3. Yaratıcı düşünme

Yaratıcılık, her bireyde var olan ve insan hayatının her bölümünde bulunabilen bir doğal yatkınlık, günlük hayattan bilimsel çalışmalara kadar uzanan geniş bir alanı içine alan süreçler bütünü, bir davranış ve tutum biçimidir (San,2017). Bu gizil gücün ortaya çıkması ve gelişmesi için uygun ortam bulması gerekmektedir. Yaratıcılık uyarıcı, zengin, destekleyici ve bağımsız bir eğitim ortamında geliştirilebilmektedir. Uyarıcı eğitim ortamlarının, çocukları araştırmaya yönelten, etkin olmalarını sağlayan, seçme özgürlüğü tanıyan ve yaratıcılıklarını olumlu olarak etkileyen ortamlar olduğu bilinmektedir. Okul öncesi dönemdeki çocukların yaratıcılıklarını geliştirilip ortaya çıkmasında en etkili ortam ise yaratıcı sanat çalışmalarıdır.

Eğitimsel süreçlerde gerçekleştirilecek olan görsel kültür çalışmalarında, çocuklara her nesnenin ve gördükleri her şeyin bir anlamı olduğu ve kültürel bir öyküye sahip olduğu bilincini kazandırmak, görsellerin içinde birçok anlamlar katmanı olduğunu anlamalarını sağlayacaktır. Böylece, yetişmekte olan bireylerin kültürel değerleri anlayan ve yorumlayan; dolayısıyla, onları koruyup sahip çıkan ve geliştiren bireyler olarak topluma kazandırılmaları sağlanabilecektir. Görsel kültür çalışmalarında, görsellerin anlam katmanlarını arkadaşlarından gelen fikirlerle beraber sorgulayan

öğrenciler, fikirleri yansıtma ve farklı fikirlere saygı gösterme konusunda gelişim göstereceklerdir (Türkkan,2008).

Görsel kültür çalışmalarının, öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirdiği söylenebilir. Görseller üzerine yapılan eleştirel ve sorgulayıcı irdellemeler vasıtası ile öğrencilerin bakış açılarını genişletebildiği, kendi anlamlarını kurabildikleri ve olaylara farklı bakabildikleri görülmektedir. Çünkü, görsel kültür çalışmalarında anlamları sorgulayan öğrenciler, kendi anlamlarını oluştururken kreatif ve özgün bir ifade biçimini işe koşmuş olacaklardır (Türkkan,2008).

2.4.2.4. Görsel algı

Görme, birincil duyularımızdan biridir. “Gözün gördüğüne, akıl inanır.” sözü ile göz duyumuzun bilgi edinmede bizim için ne denli önemli olduğunu ifade eder (Cüceloğlu, 2000). Algı ise, insanın anlık yaşantısı esnasında kazanılan duygusal bilgilerin birey tarafından düzenlenip anlamlandırılma ya da yorumlanma sürecidir. İnsanın göstergelerle, şekillerle, sembollerle ve hayallerle çepeçevre sarılmış bir dünyasının olduğunu ve bu dünya içinde yaşamak zorunda olduğunu söyleyebiliriz. Göstergeler yoluyla bir düşünceyi, fikri, yeni çıkan bir ürünün varlığı bir başkasına aktarılır. Düşünmek, işletmek ve göstergeleri kullanmak demektir. Düşünmenin var olması, paylaşılması ve gelişmesi göstergelere tamamıyla bağlıdır. Yani göstergeler aracılığıyla düşünülür ve yine göstergeler aracılığıyla konuşabilir. Göstergelerin doğru şekilde algılanması ve yorumlanması da bir bakıma eğitimle, tecrübeyle veya toplumsal olmakla alakalıdır (Günay,2012).

Herkes insanın toplum içinde iletişim kurmak için geliştirdiği dil dışı ve dilsel göstergelerin farklılığını bilir. Göstergelerden ayrı bir hayatımız olmayacağına göre her durumda bu göstergelere anlam kazandırmak durumundayız (Günay,2012). Bunun için çocuğa görmeyi öğretmek de sanat eğitiminin en önemli fonksiyonlarından biridir. Bakmak ve görmek arasında önemli farklar vardır. Görmek görülenin algılanması, bütün detayların fark edilmesi demektir (Çakır İlhan , 2007’den akt. Türkkan,2008).

Görsel Sanatlar dersinde uygulanacak görsel kültür çalışmaları çeşitli kuram ve düşünme becerilerinin kullanımını temel alır. Görsel Sanatlar dersinde görsel kültür çalışmalarının temel bileşenleri, bireyin görsel algılama aracılığıyla edindiği izlenimleri yansıtıcı bir şekilde dışa vurması, çeşitli zekâ türlerini kullanarak eleştirel bir bakış

açısıyla araştırıp sorgulaması, kendi anlamlarını yapılandırması ve yaratıcı düşünme becerilerini de kullanarak ürüne dönüştürmesi şeklinde işe koşulabilir (Türkkan,2008).

2.5. Görsel Kültür ve Sanat Eğitimi

Görsel kültürün neden önemli olduğu incelendiğinde insanların yaşamını şekillendiren düşünce ve öyküleri temsil ettiği görülmekte ve buna bağlı olarak önem kazandığı görülmüştür. Görsel kültürün olmadığı bir dünya düşünülemez. Çünkü görsel kültür günlük hayatımızın her yerinde ve her anındadır. Gözlerimizi kapatsak dahi zihinsel olarak hayalimizde karşımıza çıkar. Bu zihinsel imgeleme düşünce şemalarımıza etki ederek bireysel benliğimizi oluşturur. Görüntüler çok önemli bir güç sahiptirler. Bu güç etki olarak eğitim alanında da kullanılmalıdır. Görsel dünya çocuklar için son derece vurucu ve dikkat çekicidir. Çünkü çocuklar görsel olanla son derece ilgili ve görsel olanı tercih etmeye daha yatkın ve kararlıdır. Bu tercih süreçleri tek yönlü kalmaz ve çocuk kendinde var olan geniş hayal dünyasını da işin içine katarak verimli bir yorumlama sürecine dönüşür (Smith Shank ,2017).

Görmek geçmişten farklı olarak bugün daha da önemli ve ileri bir anlam ifade etmektedir. Çünkü her şeyi etkileyen, yöneten ve yönlendiren bir nitelik kazanmıştır. Kitle iletişim araçları kültürel, sosyal, ekonomik ve politik başta olmak üzere birçok farklı alanda egemenliğini ilan etmiştir. Bu etkenlerin eğitim alanına da yansısı görsellerin, görsel algının ve imgelerin temelini oluşturduğu Görsel Sanatlar dersini de etkileyerek değiştirmektedir. Bu değişimle birlikte geleneksel bakış açısı ve yöntemlerle ele alınan sanat eğitiminin çizim ve boyamaya odaklı halinden çıkıp ‘görsel kültür’ odaklı hale gelmesi gündemdedir (Türkkan, 2008). Bu bağlamda çocuklar; görsel kültür çalışmaları aracılığıyla bilinçlendirilebilir, imgeleri doğru olarak anlamlandırabilir. Ayrıca çalışmaların devamında görsel kültürün kapsamlı olarak ele alınması halinde çocuk, hem kendi yaptığı hem çevresinde var olan görselleri analiz ederek yorumlama süreçlerine de girebilir. Burada bu çalışmaları yürütecek olan sanat öğretmenlerinin donanımlı ve yetkin olması gerekmektedir. Sanat öğretmenlerinin kazandıracağı yaşantılarla imgelemeler derin ve geniş şekilde anlaşılacak ve öğrenciler görsel okuma bilinci elde edeceklerdir (Altaş, 2014).

Sonuç olarak, sanat eğitimcilerinin öğrencilere vereceği yaşantı ve kazandıracağı deneyimlerle öğrenciler, pasif, alıcı ve monoton olmaktan çıkacak aktif, üretken ve yaratıcı bir hale geleceklerdir. Bu nitelikleri kazanan öğrenciler görsel çevreye daha

duyarlı, imgelemelere daha bilinçli, üretme sürecinde daha yaratıcı ve bütününde sanat eğitiminde daha ileri seviyede olacaklardır.

2.6. İlgili Araştırmalar

Dilli'nin (2013), “Görsel Kültür Kuramının İlköğretim 4. Sınıf Görsel Sanatlar Derslerinde Uygulanması” adlı araştırmasında ilköğretim dördüncü sınıf öğrencilerinin resimlerinde yer alan görsel kültür kavramlarını incelemek hedeflenmiştir. Görsel kültüre bağlı öğretim yönteminin öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi edinmesini sağladığı anlaşılmıştır. Şiddet içerikli program ve oyunların öğrencilerin resim imgeleri üzerinde etkili olduğu kanısına varılmıştır. Uygulama sonrasında öğrenciler görsel kültür imgelerini olduğu gibi kabul etmemiş, eleştirel bir tutumla yeniden yorumlayıp resmetmişlerdir.

Türkcan ve Yaşar (2011) “İlköğretim Öğrencilerinin Görsel Dünyayı Anlamlandırmasında Görsel Kültür Çalışmalarının Rolü” adlı çalışmasında ilköğretim düzeyinde görsel kültür çalışmalarının nasıl uygulanabileceğini hedeflemiştir. Eylem araştırması ile gerçekleştirilen bu araştırma, üçüncü sınıf 7 odak öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri kişisel bilgi formu, video kayıtları, yarı yapılandırılmış görüşme, doküman incelemesi, araştırmacı günlüğü ve öğrenci günlükleri ile toplanmış ve betimsel analiz yoluyla çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin uygulamalara keyifle katılım sağladığı, düşüncelerini eleştirel bir tutumla geliştirdikleri görülmüştür.

Karaaslan (2014) “Görsel Sanatlar Öğretmeni Yetiştirmede Görsel Kültür Eğitime Yönelik Bir Eylem Araştırması” adlı doktora tezinde eğitim fakültelerinin güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören öğrencilerin sosyokültürel sorunlara ilişkin farkındalıklarının görsel kültür odaklı sanat etkinlikleri yolu ile yapılandırma amacı taşımaktadır. Görsel kültür çalışmalarının sanat eğitimine nasıl dahil edilebileceğini belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada, eylem araştırması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını On sekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü’nde Resim Ana sanat Atölye dersini alan dördüncü sınıf olan 12 öğrenci ve bu dersi yürüten öğretim elemanı oluşturmaktadır. Araştırmada, dersin video kayıtları, araştırmacı günlüğü, öğrenci günlükleri, yarı yapılandırılmış görüşmeler, öğrencilerin sanatsal çalışmalarını içeren doküman incelemeleri kullanılmıştır. Araştırmanın verileri içerik analizi yöntemi

kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırma bulgularına göre, öğrencilerin görsel kültür çalışmaları ile, imajların sosyal ve kültürel işlevlerine karşı farkındalık geliştirdikleri, eleştirel yorumlarda bulundukları ve bu bağlamda günlük deneyimlerinden faydalandıkları anlaşılmıştır. Bu araştırma ile öğrencilerin sosyal içerikli konuları sanatsal bir tutumla sorguladıkları ve bu anlamda hem çağdaş sanat üretimine, hem de sosyal konulara karşı farkındalık kazandıkları, öğrencilerin okuma ve araştırma yapmaya karşı olan önyargılarının zamanla kırıldığı görülmüştür.

Türkkan'nın, (2008) “İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Bağlamında Görsel Kültür Çalışmaları: Bir Eylem Araştırması” adlı araştırmasında ilköğretim okullarındaki Görsel Sanatlar dersinde uygulanacak olan görsel kültür çalışmalarının nasıl yürütülebileceğini belirlemek hedeflenmiştir. Araştırma Görsel Sanatlar dersinde görsel kültür çalışmaları konusunda ve eylem araştırması aracılığı ile yapılmıştır. Araştırmanın uygulaması 2007-2008 öğretim yılı güz döneminde Eskişehir Cumhuriyet İlköğretim Okulunda uygulanmıştır. Araştırmada görsel kültür çalışmaları 17. 10. 2007- 12. 12. 2007 tarihleri arasındaki Görsel Sanatlar dersinin toplam 22 ders saatinde uygulanmıştır. Araştırmada veri toplama araçları olarak kişisel bilgi formu, video kayıtları, yarı-yapılandırılmış görüşme, doküman incelemesi, araştırmacı günlüğü ve öğrenci günlükleri kullanılmıştır. Araştırmanın verileri içerik analiz yoluyla çözümlenerek yorumlanmıştır. Araştırmada öğrencilerle birlikte belirlenen 3 etkinlik yapılmıştır. Etkinlikler sonucunda öğrencilerin günlük yaşamlarını ders ortamına taşıyarak, eleştirel sorgulamalar gerçekleştirebildikleri görülmüştür. Etkinlikler süresince öğrencilerin aktif katılım gösterdikleri ve sanatsal çalışmalarını gerçekleştirirken istekli davrandıkları belirlenmiştir. Sonuç olarak, görsel kültür çalışmalarının öğrencilerin grup çalışması yapma, araştırma yapma, eleştirel düşünme, derse ilişkin beceri kazanma ve iletişim kurabilme yönlerinden etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kırıçoğlu (2009) “Sanat Kültür Yaratıcılık Görsel Sanatlar ve Kültür Eğitimi Öğretimi” kitabında görsel kültüre ve görsel kültür eğitime yer vermiştir. Görsel kültür bir yandan tüketime yönelik yüzü ile hayatımızda etkili olurken, bir yandan da sınır tanımayan yayılmacı karakteri ile ulusal kültürel kimlikleri tehlikeye atmaktadır. Popüler kültür geniş kitleleri ve gençleri seçkin sanattan daha çok etkisi altına almaktadır. Bütün bunlar görsel kültürün okul izlencelerinde sanat eğitimi kapsamı içinde yer almasının haklı sebepleridir. Bu bağlamda görsel kültür içinde sanatın tanımı da genişlemiştir. Günümüzde görsel sanatlar ve kültür eğitimi ve öğretimi toplumsal

gereksinimlere yanıt olabilecek amaçlarla gündemdedir. Kişiyi değişik estetik işlevler ve albeniyle etkileyen tüketimi sorgulamak, görsel sanatlar yanında popüler kültür ürünlerini estetik değer yargısıyla kültürel etkileri bağlamında eleştirmek, bütün bunları bilinçli bir yurttaş olarak yapmak, sanat eğitiminin toplumu iyileştirmeye yönelik hedefleri içinde yer almaktadır görüşünü savunmaktadır.

Tavin ve Hausman (2004), “Küresel Çağda Sanat Eğitimi ve Görsel Kültür” adlı araştırmalarında, öncelikli olarak küreselleşmenin yol açtığı ekonomik ve kültürel değişimlerden söz ettikten sonra, bu değişimlerin üstesinden gelebilme, özellikle teknoloji ve iletişimde meydana gelen köklü değişimlerin düşünce ve eylemlere olan derin etkilerini belirlemeye çalışmışlardır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması ile yapılmıştır. Sanat eğitimi öğretmen adayları üzerinde 52 yapılan araştırmada, sınıf ortamında önce görsel kültür ve küresel kültür üzerine bir tartışma ortamı oluşturulmuş ve öğrencilerin görsel kültüre ilişkin bir araştırma yapmaları istenmiştir. Öğrenciler, bireysel ve grup olarak yaptıkları araştırmaları küreselleşme bağlamında eleştirel bir tutumla irdelemişler ve sınıfta bir seminer vermişlerdir. Bir eleştirmen, yazar ya da bir okuyucu olarak cesaretlendirilen öğrenciler, küreselleşme üzerine buldukları çeşitli makaleleri kendi hayatları ile bağlantı kurarak keşfettikleri düşünceleri arkadaşlarıyla paylaşmışlardır. Yarıyılın sonunda her öğrenci, eleştirel kurama göre bir görsel kültür sitesi, nesne, imge ya da imgelerin oluşturulmasında ne/ne zaman ve nasıl sorularını araştırmışlardır. Ayrıca, küreselleşme bağlamında nesnelerin nasıl üretilip tüketildiği ile düşünce ve eylemlere ne gibi etkilerinin olduğuna cevap aramışlardır. Final projesi; sınıf sunumları, alan ve çevre gezileri ile her bir öğrencinin eleştirel etkinliğiyle sonuçlanmıştır. Final projelerinde öğrenciler, McDonalds, Nike gibi kurum ya da ürünlerin küresel ve yerel çevreye olan etkilerinin nasıl olduğu, reklam etkinliklerinin kişisel ve bölgesel kimliklere, yaşam biçimine olan etkilerini sunmuşlardır. Araştırmacılar, bu projelerin lise öğrencileri tarafından gerçekleştirilmiş olmasına karşın ilköğretim öğrencileri tarafından da geliştirilebileceğini belirtmiş ve bu çalışmanın ilköğretim düzeyinde uygulanmasına ilişkin önerilerde bulunmuşlardır. İlköğretim öğretmenlerinin sınıflarında küreselleşmenin günlük hayatla ilişkilendirmeleri gerektiğini belirterek, sınıf etkinliklerinde günlük hayatın içerdiği görsel kültür nesnelerine ilişkin sorularla derse başlanabileceğini ve bir görsel kültür nesnesinin ne ifade ettiği, nereden geldiği, kim tarafından üretildiği, nasıl bir kültürden geldiği gibi soruları işe koşabileceklerini vurgulamışlardır.

Tavin (2003), “Sanat Eğitiminde Performansa Dayalı Metin Uygulamaları Yoluyla Görsel Kültürün Eğitsel Eleştirisi” adlı araştırmasını ğretmen adaylarının sanat eğitimi derslerinde gerçekleştirmiştir. Araştırmada görsel kültürün eğitsel eleştirisi ile oluşturulan metinler yoluyla ğretmen adaylarındaki popüler kültürün eğitici gücüne bakılmıştır. Araştırma görsel kültürün kullanımı ile sanat ve sanat eğitimindeki algıların değişip değişmediğinin belirlenmesini hedeflemektedir. Nitel araştırma yöntemi ile gerçekleştirilen bu araştırmanın verileri, öğrencilerle yapılan görüşmeler ve ğrenci ürünleri üzerinde yapılan doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Uygulama 53 sürecinde ğretmen adaylarının çoklu uyarıcıları içeren metinleri incelemeleri ve bu metinler üzerinde öznel yorumlamalar yapmaları sağlanmıştır. Bu yolla incelenen metinler üzerinde ğretmen adaylarının kendi imgelerini ortaya koymaları ve bu imgeler üzerinden tartışmalar yapmaları istenmiştir. Tartışmaların ardından, her bir ğretmen adayının kendi metinlerini oluşturmaları sağlanmıştır. Araştırma sonucunda sanat eğitiminin görsel kültürün eleştirisi, yorumlanması ve analizi üzerine durulduğunda; ğretmen adaylarının kendi imgelerini oluşturabildikleri, nesnellikle mücadele edebildikleri, kendi hayatları ve konular arasında bağlantılar kurabildikleri ve ayrıntılar üzerine daha fazla odaklanabildikleri sonucuna varılmıştır.

3. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, durum çalışmasının süreci, ortam, katılımcılar, verilerin toplanması ile verilerin çözümlenmesi ve yorumlanmasına yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Okulöncesi Dönem 48-72 ay çocukları Görsel Sanatlar Atölyesinde uygulanan görsel kültür çalışmalarının öğrencilerin sanat ürünlerine yansımalarının belirlenmesinin hedeflendiği bu çalışmada “durum çalışması” deseni kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinde yer alan durum çalışmasının bu araştırma da tercih edilme sebebi, bir konuyu derinlemesine araştırmayı ve konuya ait bilgilerin uygulamaya dayalı açıklığa kavuşturulmasının düşünülmesidir.

Nitel araştırmanın odağı ‘niteliktir’ (doğa, öz). Nitel araştırmanın en belirgin özelliği ise esnek, aniden oluşan ve geliştirilebilir bir yapıda olmasıdır. Nitel çalışmada araştırmacı temel araçtır, görüşmeler, gözlemler ve belgeler bu araştırma biçiminin veri toplama yöntemleridir. Nitel çalışmada araştırmacının amacı konuya ilişkin anlayış, açıklama, buluş, anlam ve hipotez kurmayı gerçekleştirmektir. Nitel araştırmanın çeşitli türleri bulunmaktadır. Durum çalışması da bunlardan bir tanesidir. Durum çalışması sınırlı bir sistemin ayrıntısıyla betimlenmesi ve incelenmesidir (Merriam, 2015’den akt. Açıkgöz,2018).

Durum çalışması, sınırlı bir sistemin nasıl işlediği ve çalıştığı hakkında sistematik bilgi toplamak için çoklu veri toplama kullanılarak o sistemin ayrıntısıyla incelenmesini içeren metodolojik bir yaklaşımdır (Chmiliar, 2010).

Merriam (2013) ise durum çalışmasını sınırlı bir sistemin derinlemesine betimlenmesi ve incelenmesi olarak tanımlamaktadır. Öte yandan, Creswell (2007)’e göre durum çalışması; araştırmacının zaman içerisinde sınırlandırılmış bir veya birkaç durumu çoklu kaynakları içeren veri toplama araçları (gözlemler, görüşmeler, görsel-işitseller, dokümanlar, raporlar) ile derinlemesine incelediği, durumların ve duruma bağlı temaların tanımlandığı nitel bir araştırma yaklaşımıdır. Durum çalışması; tek bir durum ya da olayın derinlemesine boylamsal olarak incelendiği, verilerin sistematik bir şekilde toplandığı ve gerçek ortamda neler olduğuna bakıldığı bir yöntemdir. Elde edilen sonuçlarla olayın neden o şekilde oluştuğu ve gelecek çalışmalarda nelere odaklanılması gerektiğini ortaya koyar (Davey, 1991). Yin (1984) ise durum çalışmasını;

- 1) Araştırmada “nasıl” ve “ niçin” sorularına odaklanıldığı,
- 2) Araştırmacının olaylar üzerinde çok az ya da hiç kontrolünün olmadığı,
- 3) Olayı ya da olguyu kendi doğal yaşam çerçevesinde çalıştığınızda,
- 4) Olay ve gerçek yaşam arasındaki bağ yeterince açık olmadığı zamanlarda kullanılan bir araştırma yöntemi olarak tanımlamaktadır.

Hancock & Algozzine (2006) kendi doğal şartlarında meydana gelen olayları zaman ve mekân kısıtlaması altında çeşitli veri toplama araçları kullanarak zengin bir şekilde betimlemeye çalışan ve derin temellere oturtulmuş çalışmaları durum çalışması olarak tanımlamaktadır (Subaşı ve Okumuş, 2017).

Literatüre bakıldığında durum çalışmasının sınıflandırılması farklılık göstermektedir.

Merriam (1998) durum çalışmalarını disipline, amaca ve durum sayısına göre sınıflandırmıştır. Disiplin yönelimli durum çalışmalarını çalışmanın yapıldığı disipline göre 4’e ayırmıştır: etnografik, tarihsel, psikolojik ve toplumsal. Durum çalışmaları amaçlarına göre ise betimleyici, yorumlayıcı ya da değerlendirme olarak sınıflandırılabilir. Çoklu durum çalışması ise birden fazla durumun çalışıldığı araştırmalardır. Yin (1984) ise durum çalışmalarında 4 desenden söz eder:

1) Tek bir analiz biriminin olduğu, aykırı ve kendine özgü durumların çalışıldığı, çok iyi formüle edilmiş bir teorinin test edilmesinde kullanılan bütüncül tek durum deseni,

2) Tek bir durum için birden fazla alt tabaka ya da birimin bulunduğu iç içe geçmiş tek durum deseni,

3) Birden fazla durumun olduğu ve her durumun kendi içinde bütüncül olarak ele alınıp karşılaştırıldığı bütüncül çoklu durum deseni,

4) Birden fazla durumun her birinin kendi içinde alt birimlerinin olduğu iç içe geçmiş çoklu durum desenidir (Subaşı ve Okumuş, 2017).

Bu bilgiler rehberliğinde bu araştırmada durum çalışması türlerinden olan çoklu durum çalışmaları kullanılmıştır. Çoklu durum çalışmaları belirlenen bir araştırma odağıyla ilişkili birden çok durumun incelenip belirlenen araştırma konusuna yönelik detaylı çıkarımların yapılabileceği araştırma desenleri olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda araştırmada birden çok sanat etkinliği yapılarak görsel kültüre bağlı çalışmalar elde edilmiş ve incelenmiştir. Özetle bu desenin seçilmesinin temel sebebi, seçilen konunun güncel bir konu olması ve araştırmacının konuyu derinlemesine

inceleme ihtiyacı duyulmasıdır. Diğer bir bakış açısıyla Akar'ın (2016) belirttiği üzere: "Durum çalışması bir güncel olayı derinlemesine ve bütünsel olarak gerçekçi dünya perspektifinden incelemeyi gerektirir." savından yola çıkılmıştır. Bu bağlamda durum çalışması deseninin seçilmesinin sebebi araştırmanın amacı olan "Görsel Kültür çalışmalarının öğrencilerin sanat ürünlerine yansımalarının belirlenmesi" cümlesi üzerinden açıklamak yerinde olacaktır (Sebik, 2017).

3.2. Araştırma Ortamı

Nitel araştırmalarda araştırmanın gerçekleştirildiği ortamlar ve bu bağlamda ortam ve mekan özellikleri araştırmanın uygulama sürecini ve sonuçlarını etkileyen etmenlerden biri olarak ele alınmaktadır. Dolayısıyla, araştırmanın gerçekleştirildiği ortamların bazıları betimlenmiş bazıları ise orijinal hali ile aktarılmıştır.

Araştırma Ankara il merkezinde bulunan Dadya Çocukları Okullarında gerçekleştirilmiştir. Okul seçiminde temel etken ise araştırmacının belirtilen tarihlerde bu okulda eğitimci olması, öğrenci ve velilerin onayları alınarak iletişim ve tanışma için ek bir süreye ihtiyaç duyulmamasıdır. Okul idaresinin akademik araştırmalara duyduğu ilgi, verdiği destek ve ilgili sınıf öğretmenlerinin olumlu ve iş birliğine açık tutumları gibi sebepler bu okulun seçilmesine ikinci bir neden oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra, sınıfların teknolojik donanımının olması sınıflarda idare izni ile çizgi film animasyonun bir sinema ortamı yaratılarak izletilebilmesine olanak sağlamıştır. Ayrıca araştırma sürecinde istenilen tüm malzeme, gezi faaliyetleri, ulaşım ve araştırma ortamları Dadya Çocukları Okulları tarafından sağlanmıştır.

Ankara'da Reggio Emilia Yaklaşımını benimseyen bir okul olan Dadya Çocukları "Yeşil Bina" ünvanına sahip olan dünya da tek anaokuludur. 16 yıl önce kurulan 0-6 yaş gruplarının nitelikli Okulöncesi Eğitimlerini üstlenmiştir. 2 ana şubeden oluşan okulun Ümitköy şubesinde başlanmış olan araştırma okul idaresinin bina değişikliği kararı ile araştırmanın bir bölümü Ankara Alacaatlı şubesinde uygulanmıştır. Büyük bir bahçe içerisinde müstakil iki katlı modern bir görünüme sahiptir. Modern ve Ekonomik unsurlara önem veren okul iç dizaynda da aynı özeni göstermiştir. İki katlı binanın içinde sınıfların yanı sıra ateliler denilen sanat atölyesi, karanlık oda, kütüphane, spor sınıfı, öğretmenler odası, yönetici odaları, veli görüşme odası, uyku odası, öğrenci, öğretmen

ve veli tuvaletleri ile mutfak bulunmaktadır. Sınıflar binanın ikinci katında sanat atölyesi birinci katta yer almaktadır.

Görsel 3. 1. Dadya Çocukları Okulları Ümitköy Şubesi Sanat Atölyesi (<http-3>)

Araştırma içeriği 5 sanat etkinliğine dayanmaktadır bu sebeple araştırmaya uygun niteliklere sahip mekanlar belirlenerek sürdürülmüştür. Bütün sanat etkinlikleri sanat atölyesinde sürdürülürken. Gezi ve gözlemin atölyelere belirgin katkı sağlayacağı düşünüldüğünden farklı mekanlar seçilmiş ve belirlenen mekanlar araştırma süresince ziyaret edilmiştir.

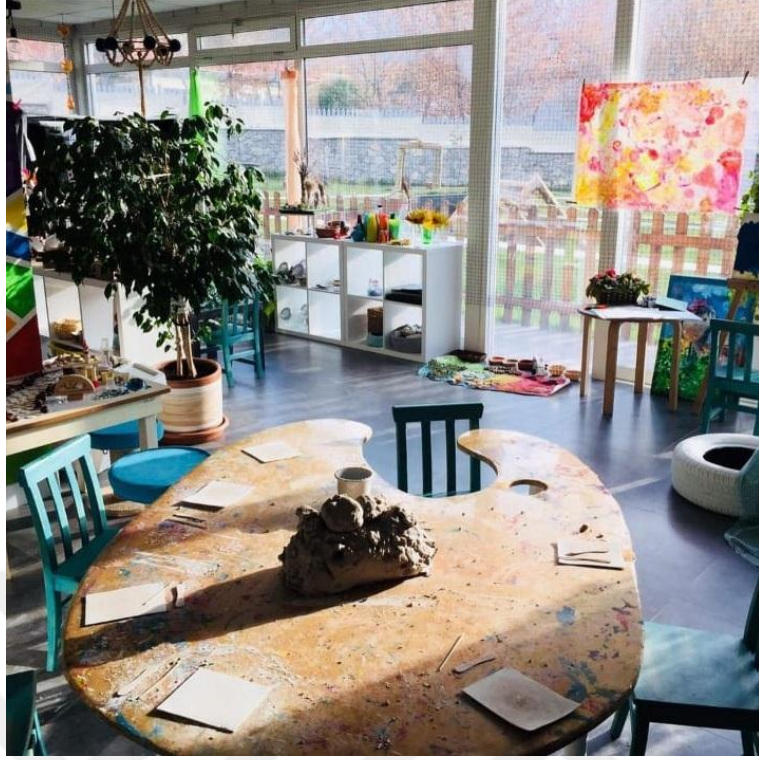
Kandinsky, Picasso, Leonardo Da Vinci ve Kültür Sanat etkinliklerinin bir kısmı yeterli malzeme ve ekipmanın bulunduğu teknoloji kullanımının idare bilgisi dahilinde öğretmen yoluyla aktif kullanıldığı Dadya Çocukları Okulunun Ümitköy Şubesi sanat atölyesinde yapılmıştır.

Araştırmaya katkı sağlayan sanat etkinliğinin gerçekleştirildiği Sanat Atölyesi binanın en üst katında yer alan koridorun sol tarafındaki ikinci sınıftır. Görsel 3.1. görüldüğü gibi, iki bölümden oluşmaktadır. Kapının hemen sağında altı gözlü, içinde sanat çalışmaları için malzemeler bulunan bir petek raf, yanında çöp kutusu yer almaktadır. Petek rafın üzerinde birçok ressam ve eseri yer almaktadır ayrıca eserlerin üzerinde çocuklarında çalışmalarının sergileneceği bir raylı sistem planlanmıştır. Atölyenin birinci bölümü, kapıdan girildiğinde sağ kısım da yer almaktadır. Karanlık oda olarak adlandırılan 1 adet ışıklı masa, 4 sandalye, 1 adet on altı gözden oluşan petek

raf içinde sanatsal ve bilimsel kitaplar yer almaktadır ayrıca kitapları oturarak okuyabilmeleri için bir adet puf bulunmaktadır. Birinci bölümün hemen yanında çocukların kullanımına uygun bir adet tuvalet bulunmaktadır. Tuvaletin karşısında pencerenin hemen önüne konumlandırılmış 1 adet yuvarlak masa ve yuvarlak masa düzenine uygun şekilde sıralanmış 15 adet sandalye, sağ bölümde 3 adet sanat kitapları bulunan raf ve sol bölümde altı gözden oluşan içinde sanat malzemeleri bulunan petek raf konumlandırılmıştır.

Dadya Çocukları idaresi kararı ile süreç devam ederken bina değişikliğine gidilmiş bu sebeple Kültür sanat etkinliğinin bir bölümü ve Sembol sanat etkinliğinde öğrenciler yeni atölyede devam edilmiştir. Sembol sanat etkinliği yeterli malzeme ve ekipmanın bulunduğu teknoloji kullanımının idare bilgisi dahilinde öğretmen yoluyla aktif kullanıldığı Dadya Çocukları Okulunun Alacaatlı Şubesi sanat atölyesinde yapılmıştır.

Araştırmanın son sanat etkinliği olan sembol sanat etkinliğinin ve Kültür sanat etkinliğinin bir bölümünün gerçekleştirildiği sanat atölyesi binanın giriş katında yer alan koridorun sol tarafında yer alan kış bahçesine konumlandırılmıştır. Görsel 3.2. görüldüğü gibi, 1 adet yuvarlak masa ve yuvarlak masa düzenine uygun şekilde sıralanmış 15 adet sandalye atölyenin ortasına konumlandırılmıştır. Atölyede, 2 adet petek raf, 1 adet öğretmen dolabı, 6 adet minder, 2 adet saksı çiçeği ve bir adet ışıklı masa bulunmaktadır.

Görsel 3. 2. *Dadya Çocukları Okulları Alacaatlı Şubesi Sanat Atölyesi*

Araştırma sürecinde görsel uyaranlara ihtiyaç duyulduğundan süreç yalnızca okul içerisinde devam etmemiştir. Etkinliklerin tamamı sanat atölyelerinde yapılmış ancak birçok alan gezisi planlanmıştır. Alan gezisi planlanan mekanlar kısaca özetlenmiştir. Araştırma sürecinde oluşturulan sanat etkinliklerinden biri olan Kültür Sanat etkinliği için alan gezileri planlanmış ve Ankara’da yer alan birçok müzeye alan gezisi yapılmıştır.

3.2.1. Ankara etnografya müzesi

Görsel 3. 3. *Etnografya Müzesi – Ankara*

“1930 yılından beri faaliyet gösteren Etnografya Müzesi'nde, Türk Sanatının Selçuklu Devrinden günümüze kadar devam eden örnekleri sergilenmektedir. Koleksiyonunda; Anadolu'nun çeşitli yörelerinden derlenmiş halk giysileri, süs eşyaları, ayakkabı, takunya örnekleri, Sivas yöresi kadın ve erkek çorapları, çeşitli keseler, oylar, çevreler, uçkurlar, peşkirler, bohçalar, yatak örtüleri, gelin kıyafetleri, damat tıraş takımları, çeşitli yörelerden halı ve kilimler, Anadolu maden sanatını temsil eden çok çeşitli eserler, Osmanlı Devri yayları, okları, çakmaklı tabancalar, tüfekler kılıç ve yatağanlar, Türk çini porselenleri ve Kütahya porselenleri, tasavvuf ve tarikatla ilgili eşyalar, Türk yazı sanatının güzel örneklerinden levhalar bulunmaktadır. Ayrıca; Türk ağaç işçiliğinin en güzel örnekleri müzenin önemli eserlerindendir” ([http-4](http://4)).

3.2.2. Anadolu medeniyetleri müzesi

Görsel 3. 4. Anadolu Medeniyetleri Müzesi - Ankara (<http-5>)

“Başlangıçta sadece Hitit dönemine ait eserlerin sergilendiği müze, daha sonra diğer uygarlıklara ait eserlerle zenginleşmiş ve Hitit Müzesi olmaktan çıkıp, Anadolu Medeniyetleri Müzesi haline gelmiştir. Bugün kendine özgü koleksiyonları ile dünyanın sayılı müzeleri arasında yer alan bu müzede, Paleolitik Çağdan başlayarak günümüze kadar Anadolu arkeolojisi sergilenmektedir” (<http-6>)

3.2.3 Ptt pul müzesi

Görsel 3. 5. *Ptt Pul Müzesi- Ankara*

PTT Pul Müzesi; Ankara'nın Altındağ ilçesinde bulunan bir müzedir. Müzenin açılışı 2013 yılının Ekim ayında yapılmıştır. Müze koleksiyonunda; 4400 parça orijinal pul ve dünyanın çeşitli ülkelerinden derlenmiş 1500 parça, toplamda yaklaşık 6000 kadar pul bulunmaktadır (<http-7>).

3.2.4. Hacettepe sanat müzesi

Görsel 3. 6. *Hacettepe Sanat Müzesi- Ankara*

Hacettepe Üniversitesi müzelerin bu önemli misyonunun farkındadır ve kendi bünyesinde sanat, kültür ve bilim müzelerini kurarak bu hamleyi başlatmış bulunmaktadır. 2016 yılında Hacettepe Sanat Müzesi kendi koleksiyonunu zenginleştirme çalışmalarına kapsamında resim, heykel, video, fotoğraf, seramik ve grak sanatları alanında isim yapmış önemli sanatçılarından bağış yolu ile 80'e yakın eserlerini koleksiyonuna dahil etmiştir. Toplamda 48 eseri bulunan Burhan Doğançay'ın 4'ü tuval üzerine yağlıboya olmak üzere 8 eseri daha eşi Angela Doğançay tarafından bağışlanmıştır. Mengü Ertel, Bülent Erkmen, Sadık Karamustafa, Jale Erzen, Kemal İskender, Tülin Onat, Cevat Demir, Hane Yeter, Serpil Yeter, Bünyamin Özgültekin, Nedret Sekban, Nezih Çavuşoğlu, Bahri Genç, Devabil Kara, Bahar Kocaman, Mürteza Fidan, Erkan Özdilek, Zafer Mintaş, Çağrı Saray, Orkun Mustafa Müftüoğlu, Sema Ilgaz Temel, Özlem Üner, Mehmet Ali Uysal, Mehmet Yılmaz, Cezmi Orhan, Atila İlkyaz, Genco Gülan, Ferhat Özgür, Nurdan Karasu, Hayri Esmer, Lüt Özden, Ahmet Öğüt, Barış Sarıbaş, Mehmet Öğüt eserleri ile müzenin önemli sanatçıları arasında yerlerini aldılar ([http-8](http://8)).

3.2.5. Şehit cuma dağ tabiat tarihi müzesi

Görsel 3. 7. *Şehit Cuma Dağ Tabiat Tarihi Müzesi- Ankara* (<http> – 9)

3 kat ve 6 bölümden oluşan müzenin giriş katında uzaya yolculuk yapacak, Güneş Sistemindeki gezegenleri tanıyacaksınız.

Müzenin birinci katında bitki fosillerinin yanı sıra, bir hücreli canlılardan çok hücreli canlılara, omurgasız hayvanlardan omurgalı hayvanlara kadar çok sayıda fosil yer almaktadır.

İkinci katta, Mineraloji Bölümü'nde, yerkabuğunun yapı taşları olan mineral örnekleri, kayalar gerek yurtiçinden gerekse yurtdışından temin edilmiş doğa harikası kristallerle göz alıcı renklere ve çekiciliğe sahip kristaller, süs taşları sergilenmektedir (<http>-10).

3.2.6. Çankaya zafer parkı

Görsel 3. 8.Çankaya Zafer Parkı (http-11)

Çocuk oyun alanları, spor sahaları, yürüme yolları, bisiklet yolları ve güvenlik binası bulunuyor. 4 girişine konan tagları ve bin 384 metrekarelik biyolojik göleti ile de Çankaya'nın prestij parkları arasında yerini alan Zafer Park, 2 basketbol sahası, voleybol ve tenis sahası ve koşu yolu ile vatandaşlara geniş spor alanları imkanı sunuyor (http-12).

3.3. Çalışma Grubu

Araştırma Ankara il merkezinde bulunan Dadya Çocukları Okulları Sarı, Turuncu ve Kırmızı Gruplar ile sanat atölyelerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma 48-72 ay gruplarını kapsamaktadır, 2018-2019 Eğitim- Öğretim döneminde başlanılan araştırma 2019-2020 Eğitim- Öğretim sürecinde uygulanmaya devam ettiğinden belirlenen kurum da her eğitim- öğretim döneminde katılımcıların grubu değişmiş ve araştırmaya toplam da 30 çocuktan oluşan 3 grup katılmıştır. Araştırmanın 48-72 ay çocuklarının seçilmesinin nedeni, sanatsal gelişim basamaklarından Şema Öncesi Döneme denk geldiğindendir. Bu dönemde çocuklar çevresindeki var olan her şeyle bilişsel olarak ilişki kurmaya başlarlar. Her nesnenin diğeriyle ilgisini kavrarlar, nesnenin bir biçimi, bir rengi, bir dokusu olduğunu, keşfederler. Mekanı keşfederler, resimlerine bir düzen gelir. Resimlerinde ayrıntı artmaya başlar. İlgi duyulan konularda en ince detaya kadar inebilirler. Araştırma grubunun demografik özellikleri ise şöyledir;

1.Odak Öğrenci, Ağustos ayı 2014 yılında doğan erkek ve Okulöncesi dönem öğrencisidir.

2.Odak Öğrenci, Aralık ayı 2014 yılında doğan erkek ve Okulöncesi dönem öğrencisidir.

3.Odak Öğrenci, Aralık ayı 2014 yılında doğan kız ve Okulöncesi dönem öğrencisidir.

4.Odak Öğrenci, Haziran ayı 2014 yılında doğan kız ve Okulöncesi dönem öğrencisidir.

5.Odak Öğrenci, Aralık ayı 2014 yılında doğan kız ve Okulöncesi dönem öğrencisidir.

6.Odak Öğrenci, Eylül ayı 2014 yılında doğan erkek ve Okulöncesi dönem öğrencisidir.

Atölyeler araştırmacının okulda öğretmen olarak görev yapması sebebiyle 4-6 yaş öğrencilerine uygulanmasına karşın, öğrencilerin yaşlarına göre grupları dönem başların da değişmesine rağmen bütün atölyelere katılan 6 odak öğrenci belirlenmiş ve bu öğrencilerin atölyelere katılımları sanatsal becerileri gözlemlenmiştir. Ayrıca grup öğretmenleri ile görüşülmüş gelişim raporları incelenmiş ve kişisel bilgi formları da incelenmiştir. Araştırmada odak öğrencilerin gerçek isimleri kullanılmamış ve araştırmacı tarafından sayılar ile kodlanmıştır. Öğrencilerin kısaca özellikleri aşağıda özetlenmiştir;

1.Odak Öğrenci: Çok hızlı ve renkli resimler yapan 1.odak öğrencinin en önemli özelliği parça bütün algısıdır. Heyecanlı ve atik bir öğrenci olan 1.odak öğrenci problem çözme konusunda çok başarılıdır. Ayrıca yazı farkındalığı çok yüksektir ve bu nedenle gördüğü tabelaları okumaya ambler ve legoları anlamlandırmaya çalışır. Doğada zaman geçirmekten keyif aldığı gözlemlenmiştir.

2.Odak Öğrenci: Özellikle benzetme yeteneği ile dikkat çeken 2. Odak öğrenci nesneleri var olan dışında özgün bir biçimde betimler amacı dışında betimleyebilir. Bu yönü ile yaratıcı üç boyutlu objeler ortaya çıkarabilir. Yenileceğini ya da yapamayacağını düşündüğü süreçlere dahil olmayı en baştan reddeder. Bu nedenle resim yaparken kompozisyon kurgusunda kontrollu ve dikkatlidir. Daha çok spor ile ilgilenen 2.odak öğrenci doğada çok zaman geçirmekten, kitapları incelemekten ve legolar ile üç boyutlu özgün çalışmalar yapmaktan keyif aldığı gözlenmiştir.

3.Odak Öğrenci: 3. Odak öğrenci, naif bir çocuk olarak ilgi çekmektedir. Kendini tanıyan ve duygusal yönleri ile ön plana çıkar. 3. Odak öğrenci resim yapmayı çok seven ve resimlerinde perspektif kullanımı ile dikkat çeken bir öğrencidir. Resimlerinde

renk kullanımı ile de dikkat çeken öğrenci renk tonlarını yoğun ve doğru şekilde kullanabilmektedir. Kompozisyonları planlı oluşturur ve resimlerin de ayrıntılara çok önem verir bu yönleri ile atölyelerin tamamına katılmış ve olumlu dönütler vermiştir.

4.Odak Öğrenci: Sanata ilgisi ve lider kimliği ile ilgi çeken 4. Odak öğrenci giyim ve görünüşüne önem verir. Arkadaşları ile planlı oyunlar oynayabilen ancak olay örgüsünün kendi elinde olmasını isteyen özgüveni yüksek bir çocuktur. Resimlerini yaparken resim kağıdını planlı ve düzenli kullanır, sınırlı alan kullanıma önem verir. Canlı renkler kullanmayı tercih ederken yaratıcı ve kendine özgü kompozisyonlar oluşturabilir. Sanatsal bir çok etkinliğe katılmaktan keyif alan 4.odak öğrenci doğada zaman geçirmeyi ve müzik dinlemekten çok keyif aldığı gözlenmiştir.

5.Odak Öğrenci: Öğrenci sınıfın ilgi çeken öğrencilerinden biridir. Kendi kendine oyun kurabilen ve yönetebilen, kendini ve fiziksel özelliklerini seven aynı zamanda da fiziksel özellikleri ile mizah yapabilen öğrencilerdendir. Gözlemcidir, bu yönü ile arkadaşlarındaki farklıları anında fark eder onlara iltifatlar eder. Geometrik şekilleri biliyor yeni şekiller oluşturabiliyordur. Neden sonuç ilişkileri kurar ve kompozisyon oluşturabilir. 5.odak öğrenci kitapları incelemeyi, müze ya da sergilere gitmeyi ve doğa da çok vakit geçirmeyi sevdiği gözlemlenmiştir.

6.Odak Öğrenci: 6.odak öğrencinin en önemli özelliği çok konuşuyor olmasıdır. Heyecanlı konuşmaları farklı düşünme yöntemleri ile ön plana çıkar. Oyunlar da rol dağıtıcı görevini üstlenir ve oyunları planlamaktan keyif alır. Oldukça iyi bir gözlemci olan 6.odak öğrenci gördüklerini resimlerine yansıtır ve akıcı dil kullanımı ile yüksek oranda betimleyebilir.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırma verilerinin elde edilmesine dair bilgiler, öğrenci kişisel bilgi formu, video kayıtları ve araştırmacı günlüğü veri toplama araçlarından faydalanılmıştır. Video kayıtları öğrencilerin ilgi ve tutumlarını sonradan gözlemleyebilmek adına kullanılmıştır. Araştırmacı günlüğü, araştırmacının uygulanan atölye sonunda karşılaştığı durumları yansıtan notlar içermektedir. Çeşitli değerlendirmelerde bulunduğu bir veri kaynağı elde etmiştir.

Etkinlik süreçlerinde öğrencilere uygulanan sanat etkinliklerine dair ön bilgiler verilmiş atölye esnasında şu yada bu şekilde resim yapılmaktadır gibi dönütler verilmemiş aksine açık uçlu dikkat çekici ifadeler kullanılmıştır. Atölyelerden önce

sanat atölyesi uygun hale getirilmiş kullanılan alanlara provokasyonlar kurulmuş öğrencide merak ve ilgi uyandırmak istenmiştir. Öğrencilere hazırlanan provokasyonlar da atölyeye dair ipuçları verilmiş konuya bağlı ancak yapılandırılmadan özgün çalışmalar istenmiştir. Çalışmalar etkinlik sonunda her çocuğun kendine özgü ürününü vermek istememesi sebebi ile toplanmamış ancak fotoğraflanarak araştırma için arşivlenmiştir. Yorumlama yapılırken teknik ve dönemsel özelliklere de dikkat edilmiş ancak büyük oranda çalışmanın özgünlüğü ve sanat etkinliğine dair bakış açılarını yakalamaya yönelik düşünülmüştür.

Araştırmada hazırlanan provokasyonlar ile öğrencilerin merak ettiği konular üzerine gidilmiş ve sanat etkinlikleri bu yolla belirlenip planlanmıştır. Sanat etkinlikleri öğrencinin ilgileri doğrultusunda hazırlanan etkinliklerle parçalara bölünmüş ve konulara birçok farklı yönden bakma şansı elde edilmiştir. Yine öğrencilerin ilgileri doğrultusunda bazı atölyelerde animasyon izlenirken bazı atölyelerde dans edilmiş bazısında kitap okunmuştur. Böylece öğrencilerle birlikte yürütülen süreçler öğrencilerin sanat etkinliklerine etkin katılımını arttırmıştır.

3.5. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Araştırmanın veri analizi süreci verilerin düzenlenmesi ve gözden geçirilmesi, bulguların tablolaştırılması ve yorumlanması basamaklarından oluşmaktadır. Veri yorumlama ise araştırmacının ‘ne olmuş?’ sorusuna cevap verme sürecidir. Bu araştırmanın verilerinin çözümlenmesi ve yorumlandırılmasında “betimsel analiz” yönteminden yararlanılmıştır. Bu araştırma da iki ayrı aşama da gerçekleştirilen betimsel analizler verilerin toplanma sürecinde ve veriler toplandıktan sonra olarak gerçekleştirilir. Atölyeler sırasında etkinlikleri düzenli olarak analiz edilmeye çalışılmıştır. Sanat etkinlikleri bittikten sonra elde edilen tüm veriler aynı yöntem ile ele alınmıştır ve tüm araştırma sürecinde toplanan veriler birbirleriyle ilişkisi ve tutarlılığı üzerine düşünülmüş ve çalışılmıştır.

Araştırma sürecinde veriler düzenlenmiş ve gözden geçirilmiştir. Verilerin yanlış ve verimsiz olanları belirlenip çıkartılmıştır. Veriler uygulama sırasına göre yazılmış ve daha anlamlı ve tutarlı hale getirilebilmek için gözden geçirilmiştir. Veri toplama araçları kullanılarak toplanan veriler farklı kaynaklardan ve farklı zamanlarda toplanmıştır. Süreç öğrenci seçimi için gerekli olan kişisel bilgi formu kullanılarak ön bilgiler edinilmiş grup öğretmeni fikirleri de dikkate alınmış ve altı odak öğrenci

belirlenmiştir. Aylık oluşturulan etkinlik planı sanat atölyesi yapılan bütün gruplara yapılmış ve iç örnekleme yoluyla belirlenen altı odak öğrenci ile etkinlikler derinleştirilmiş Araştırmacı etkinlik süreçlerinde video kayıtları almış ve araştırmaya katkı sağlayacağı düşünüldüğünden ayrıca atölye uygulamalarına ilişkin yorumlar yapabilmesine imkan sağlamıştır. Etkinlik sürecinde kayıt altına alınan öğrencilerin dökümü makro yöntemi ile analiz edilmiş, etkinlik sonrası ise mikro analizlerinden faydalanılmıştır.

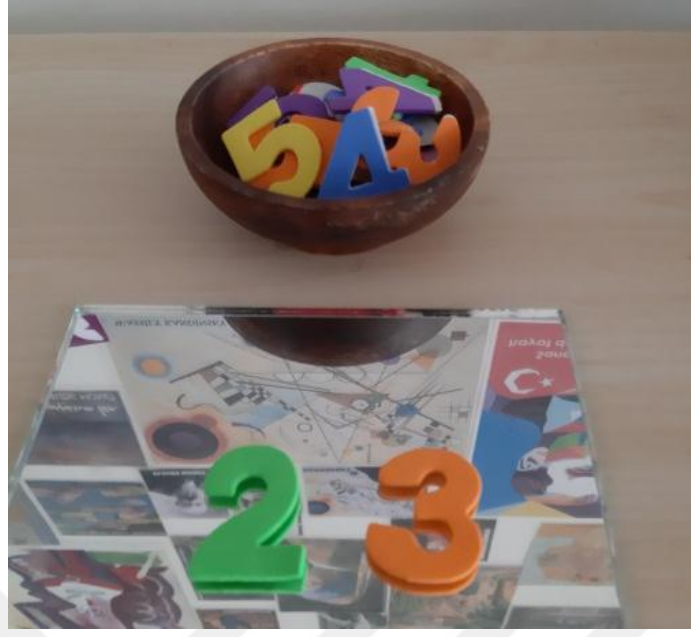

4. BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde uygulanan yöntem sonucunda kaydedilen veriler, araştırmanın temel amacı ön plana alınarak çözümlenmiştir. Bulgularda metin içerisinde yapılan çeşitli alıntılara, aynı zamanda öğretmen olarak çalışmaya devam eden araştırmacının alan notlarını yansıtan yorumlara, süreçte ortaya çıkan sanatsal çalışmalara ve katılımcıların görüşlerinden doğrudan yapılan alıntılara yer verilmiştir. Sanat etkinlikleri beş başlık altında gruplandırılmıştır. Araştırma süreci uygulamadan önce yapılan atölyeler ve odak öğrencilerin belirlenmesi ile uygulama sürecini kapsamaktadır. Uygulama süreci beş ana başlık altında oluşsa da birer ay süre ile gözlem süreleri eklenmiştir. Bu aşamalar uygulama sırası ile “ Kandinsky Sanat Etkinliği” , “Picasso Sanat Etkinliği” , “ Leonardo Da Vinci Sanat Etkinliği”, “Kültür Sanat Etkinliği”, “Sembol Sanat Etkinliği” biçiminde uygulandığından bulgular ve yorumların aktarılması da bu sıra ile olmaktadır. Bulgular ve yorumlar her etkinlik için araştırma sorularına ve öğrencilerin meraklarına bağlı kalınarak tasarlanmıştır.

4.1. Uygulama Öncesi Süreç

Araştırmacı, Okul öncesi dönemde yeniliklerin çocukları güdüleyeceği bilindiğinden ve merak duygusunu tazelemek amaçlı araştırma sürecine başlamadan önce sanat atölyesini yeniden düzenler ve görsel uyaranları etkin hale getirmeyi hedefler. Çocukların görsel uyarıcıların hangileriyle daha çok ilgileneceği ve uyaranlara karşı tutumlarını atölye değişiminin ilk atölyesinde gözlemlenir. Görsel birçok uyaranlara yer verilen ve çocukları güdüleyeceği düşünülen provokasyonlar ve yeni atölye düzenine dair örnekler görsel 4.1. , 4.2. ve 4.3. ile aktarılmaya çalışılmıştır.

Görsel 4. 1. *Dadya Çocukları Okulları Ümitköy Şubesi Sanat Atölyesi – Provokasyon örneği*

Görsel 4. 2. *Dadya Çocukları Okulları Ümitköy Şubesi Sanat Atölyesi – Provokasyon örneği-2*

Görsel 4. 3. *Dadya Çocukları Okulları Ümitköy Şubesi Sanat Atölyesi – Provokasyon örneği-3*

4.1.2. Etkinlik planlama haftası

Yeni atölye düzeninde araştırmacı farklı birçok alana konu ile ilintili provokasyonlar hazırlayarak çocukların merakını güdülemiş aynı zamanda farklı konular üzerine odaklanan provokasyonlar ile çocukların ilgilerini keşfetmiş odak öğrenci seçme sürecini kolaylaştırmıştır. Bu süreçte birçok ressam ve eserleri atölyenin birçok yerine asılmış ayrıca sanat üzerine birçok kitabın yer aldığı ve çocukların incelemelerine olanak sağlayan mini sanat kütüphanesi sanat atölyesine eklenmiştir. Hazırlanan provokasyonlarda ise ana ve ara renkler, şekiller, ressamlar, kolaj çalışmaları, desen ve oran-orantı, eşleştirme gibi birçok konu ele alınmış ve sanat etkinlikleri konuları belirleninceye kadar sık sık değiştirilmiştir. Sanat etkinliği konusuna öğrenciler ile birlikte karar verilmiş ve provokasyonlar sanat etkinlikleri konularına hizmet edecek şekilde hazırlanmaya devam etmiştir. Ocak 2019 ayı itibari ile sanat atölyeleri sanat etkinliği belirleme odaklı etkinlikler uygulanmış ilk sanat etkinliği belirleme hedefi 2 hafta sürmüştür. Sanat etkinliği karar aşamaları ve sebepleri, örnekleri ile açıklanmaya çalışılmıştır.

Araştırmacı, araştırma konusuna hizmet edecek sanat etkinliği konularını çocuklar ile işbirliği içinde belirlemek için 09. 01. 2019 tarihine kadar çocuklar yapılandırılmamış etkinliklere dahil edilmiştir ve provokasyonlara dönütler, çocukların merak ve istekleri doğrultusunda bir çocuk kavram haritası oluşturulmuştur. Kavram haritası neticesinde araştırmacı çocuklar için meraklarını güdüleyecek atölyeler planlamış 23.01.2019 tarihine kadar Sanat atölyeleri olan günlerde uygulamıştır. Oluşturulan kavram ağı ve planlanan atölyeler özetle aktarılmıştır. Araştırmacı çocuklara ipucu soruları sormuş ve beyin fırtınası yolu ile öğrencilerin ilgi ve merakları

doğrultusunda planlanmaya çalışılmıştır. 2 hafta sürecek olan etkinlik planlama süreci için ana merak unsurları ressam, şekiller ve renkler olmuştur. Çocukların merakları üzerine Etkinlik Planlama haftası için etkinlikler planlanmış ve uygulanmıştır. Uygulanan etkinlikler sırası ile

- Ana Renk Küpü Atölyesi
- Ressamlar Resimlerini Nerede Yapar Atölyesi
- Şekilden Resim Atölyesi

3 Örnek etkinlik olmak üzere toplam 11 gün sürmüş ve konularla bağlantılı 6 etkinlik gerçekleştirilmiştir. 1. örnek hazırlanan renk karıştırma provakasyonunun öğrencilerin ilgisini çekmesi sebebi ile renkler ve renklerin karışımı ile elde edilen yeni renkler konusu üzerinde durulmuş ve “Ana renk küpü” atölyesi uygulanmıştır. Bu atölye ile araştırmacı öğrencilere renklerin birbirleri ile karıştıklarında yeni renkler elde edilebilirliğini aynı zamanda ana ve ara renklerin neler olduğunu öğretmeyi hedeflemiş ve bu hafta sonunda öğrencilerin renkler konusunda geliştiğini hazır renkleri kullanmayarak kendi renklerini elde etme yoluna gittikleri gözlemlenmiştir. 2.örnek ressamın asılı olduğu duvarın öğrencilerin ilgisini çekmesi ile ressamlar nasıl resim yaparlar? Nerede resim yaparlar gibi soruların sorulması ile beraber ressamların nerede resim yaptıklarına dair öncesinde araştırmacı tarafından bilgiler aktarılmış ve bu konu üzerine “Ressamlar resimlerini nerede yapar” atölyesi planlanmıştır. Araştırmacı öğrencilere bu etkinlik doğrultusunda ressamların atölyeleri olabileceğini ancak istedikleri her ortamı da atölye olarak kullanabileceklerini gösterebilmek adına atölyeyi tasarlamış ve atölye sonunda öğrencilerin ressamları ve atölyelerine dair fikirlerinin geliştiğini gözlemlenmiştir. 3.örnekde araştırmacı öğrencileri gözlemlendiği süreç içerisinde 2 öğrencinin birbirleri ile sohbetine şahit olmuş şekiller konusu üzerine etkinlikler planlanmıştır. Öğrencilerin şekiller ile bir kompozisyon yapılamayacağına dair olan ön yargılarını ortadan kaldırmak isteyen araştırmacı planlanan atölye ile öğrencilerin her tasarım elemanlarının kullanımı ile de resimler yapılabileceğine dair farkındalık kazanmıştır. 11 günlük süreç içerisinde çocukların ilgi ve merakları dağılmaması için plan içerisine serbest resim, desen, seramik, atık materyal vs. etkinlikler konularak bazı günler çocuklar serbest bırakılmıştır. Sanat etkinlikleri planlama haftası uygulanan etkinlikler her konu için birer etkinlik ve uygulanma süreci örneklerle açıklanmaya çalışılmıştır.

4.1.2.1. Ana renk küpü atölyesi

10.01.2019 günü yapılan “ Ana Renk Küpü” etkinliği önceki bölümlerde de anlatıldığı gibi çocukların ilgi ve merakları doğrultusunda planlanmıştır. Kavram Haritasında görülen renk merakı üzerine plan içerisine dahil edilen bu etkinlik ana renklere oyun yolu ile çocukları hazırlamaya çalışır. Ders öncesinde Sanat atölyesi etkinliğe hazır hale getirilir ve araştırmacı ana renklerin bulunduğu bir oyun zarı, etkinlik sürecinde yine aynı renklerde kullanılacak resim kağıtlarını farklı birçok yere asarak hazırlar. Etkinlik öğretici oyun şeklinde tasarlanmıştır. Öğrencilerin ilgilerini toparlamasına yardımcı olacağı düşünüldüğünden atölye girişine 3 ana renkten oluşan daireler yapııştırılmıştır.

Görsel 4. 4. Ana Renk Küpü Atölyesinin Örnekleri

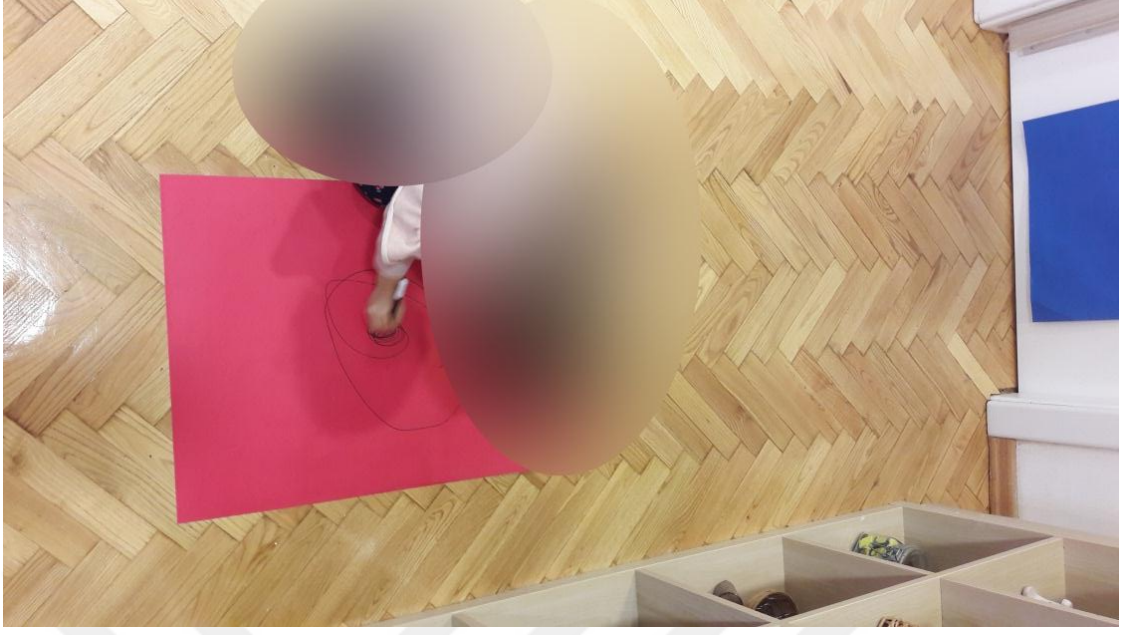
Öğrencilere araştırmacının hazırladığı zar verilir çıkan rengin üzerine atlayarak atölye içerisine girmeleri istenir. Vivaldi- Four Seasons (Winter) şarkısı açılır ve sırasıyla seçilen öğrenciler müzik durduğu anda ana renk zarını atar ve çıkan renkte resim kağıdına 10 saniye içerisinde istediği bir resmi çizip sandalyesine geri dönmesi istenir. Atölye 30 dakika ile sınırlandırılmış, Sarı, Turuncu grup ile toplam 21

öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. 1.Atölyeye Sarı grup katılırken 2. Atölyeye turuncu grup katılmıştır.

Eğlenceli giriş oyunu ile toplam 10 çocuk 12 dakika içerisinde atölye de yerlerini almıştır. Öğrencilere atölyeye dair bilgiler verilmiş, atölye de kullanılacak materyaller tanıtılmış ve ana renkler açıklanmıştır. Zar atma sürecinden sonra müzik açılacağını ve müzik durduktan sonra ilgili resim kağıdını bulmaları gerektiğini açıklayan araştırmacı, 10 saniye içerisinde ilgilerini çeken, hoşlarına giden veya komik tüm konuları çizebileceklerini aktarmıştır. Araştırmacının sınıfa verdiği yönergelerin ardından müzik ayarlanmış yuvarlak masa oturma düzeninin saat yönünde sırası ile öğrencilerin atölyeye katılımı başlamıştır. Müzik durduğu anda masada kalan öğrenciler araştırmacı ile birlikte oldukça coşkulu şekilde ona kadar sayarak sırası gelen öğrenci ile aynı heyecanı paylaştıklarını net bir şekilde göstermişlerdir. Her öğrencinin bu heyecanı 2 kez yaşaması istendiğinden atölye 10 dakika uzatılarak toplam 40 dakika uygulanmıştır.

Görsel 4. 5. Ana Renk Küpü Atölyesinin Örnekleri-2

Görsel 4. 6. Ana Renk Küpü Atölyesinin Örnekleri-3

Görsel 4. 7. Ana Renk Küpü Atölyesinin Örnekleri-4

4.1.2.2. Ressamlar resimlerini nerede yaparlar atölyesi

Araştırmanın 2. Haftasında öğrencilerin merakları doğrultusunda ressamilar ile ilgili konular atölyelere konu olmuş ve en çok merak edilen sorulardan olan “ Ressamlar Resimlerini Nerede Yaparlar” sorusuna cevaben 16.01.2019 günü için bir atölye planlanmıştır. Kavram Haritasında görülen ressamilar üzerine meraklar doğrultusunda dahil edilen bu etkinlik ressamiların alan mekan tanımaksızın resim yapma güdüsü üzerinde durulmak istenmiştir. Ders öncesinde Sanat atölyesi etkinliğe hazır hale getirilir ve araştırmacı kullanılacak resim kağıtlarını farklı birçok yere asarak hazırlar. Öğrencilerin merakı doğrultusunda araştırmacının önceden hazırladığı bazı Ressamların atölyelerine dair görüntüler sunulur ve incelenir.

Görsel 4. 8. Salvador Dali'ye Ait Sanat Atölyesi (https-13)

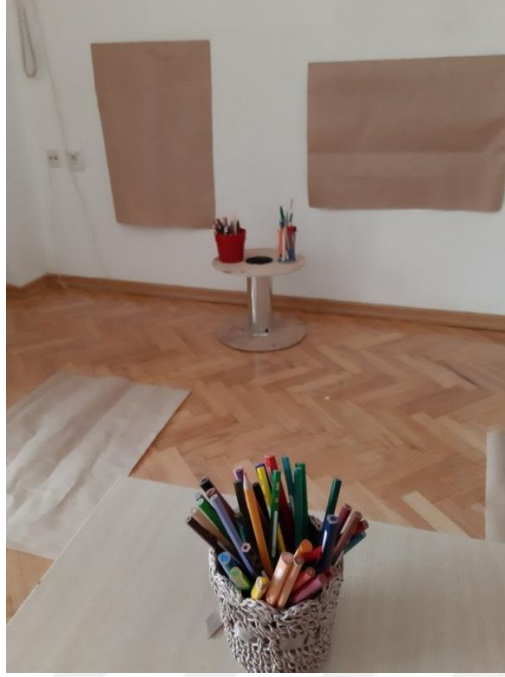
Görsel 4. 9. Picasso'ya Ait Sanat Atölyesi (https-14)

Öğrenciler araştırmacının önceden hazırladığı alanlardan isteklerini seçerek özgün birer çalışma elde ederler. Atölye 30 dakika ile sınırlandırılmış, Sarı, Turuncu grup ile toplam 21 öğrenci olan 2 grup sayısı 3 öğrenci gelmediği için 18 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. 1. Atölyeye Turuncu grup katılırken 2. Atölyeye Sarı grup katılmıştır.

Öğrencilere atölyeye dair bilgiler verilmiş, atölye de kullanılacak materyaller tanıtılmış, belirlenen yerlerde özgün resimler yapabilecekleri açıklanmıştır. Ressamlar hakkında merak edilen sorular araştırmacı tarafından cevaplanmıştır. Atölye süreci tamamen eğlence ve merak odaklı oluşturulduğundan resamlara dair meraklarını güdülemek amaçlandığından resim kağıtları masa altına, kapılara, atölye zeminine, masa üstüne veya duvara asılarak öğrencilerin istediği alanı seçmesi ve herhangi bir konu ile özgün resimler yapmaları istenmiştir. Atölye planlandığı sürede bitirilmiş örnekler fotoğraf ile sunulmuştur.

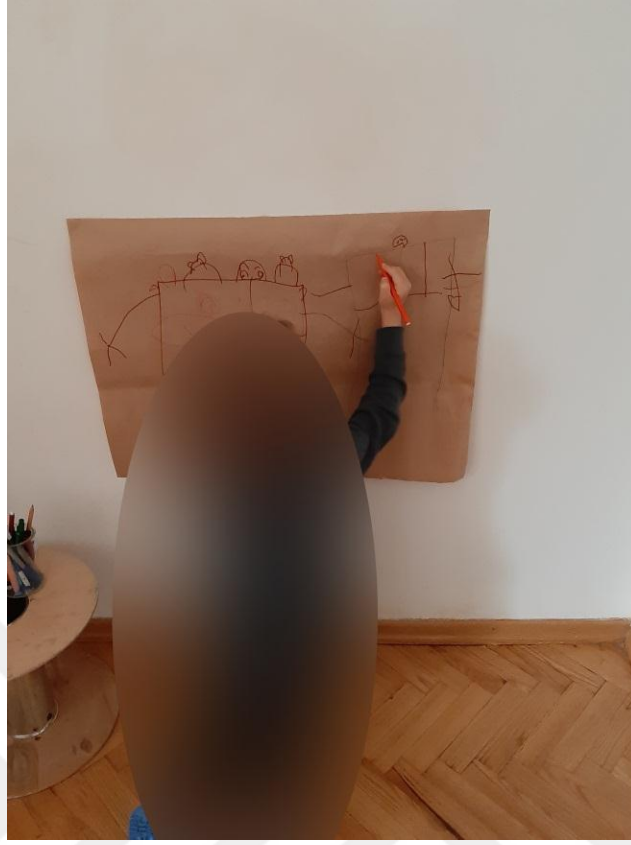
Görsel 4. 10. *Ressamlar Resimlerini Nerede Yaparlar Atölyesi Örnek*

Görsel 4. 11. *Ressamlar Resimlerini Nerede Yaparlar Atölyesi Örnek-2*

Görsel 4. 12. *Ressamlar Resimlerini Nerede Yaparlar Atölyesi Örnek-3*

Görsel 4. 13. *Ressamlar Resimlerini Nerede Yaparlar Atölyesi Örnek-4*

4.1.2.3. Şekilden resim atölyesi

Etkinlik planlama sürecinin son haftasında örnek etkinlik şekilden resim etkinliği olmuştur. 22.01.2019 günü yapılan “ Şekilden resim” etkinliği 2 öğrencinin duvara asılı olan bir eser önünde gerçekleştirdikleri sohbet üzerine eklenmiştir.

- 5.Ö: Bak dairelerin olduğu bir resim var bir sürü balon resmi gibi.
6.Ö: Öyle resim mi olur, çok komik bir resim bunu bende yaparım.
5.Ö: Sen yapamazsın çünkü sen ressam değilsin ama belki nergis öğretmen yapabilir oda bir ressam çünkü.
6.Ö: Niye yapamayayım ki bende yanına daire çizerim işte ressamım.
5.Ö: O zaman bende ressam olabilirim ben daireler ile güneş çizmeyi severim.
6.Ö: Şekillerle resim çizilmez bu bir resim değil bence.

Araştırmacının gözlemlediği konuşma üzerine planlanan etkinlik kavram haritasında da merak uyandıran bir konu olmuştur. Ders öncesinde Sanat atölyesi etkinliğe hazırlanırken birçok oyun materyali ile farklı merkezler oluşturulmuş ve öğrencilere farklı seçenekler sunmak amaçlanmıştır. Öğrenciler Kandinsky’nin

Kompozisyon VIII Adlı eseri önünde geometrik şekillerin bir eser olabilmesi üzerine olan sohbetleri doğrultusunda geometrik şekillerin oluşturduğu materyaller kullanılarak atölye provokasyonları araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.

Görsel 4. 14. “Şekilden Resim” Atölyesinin Provokasyon Örneği

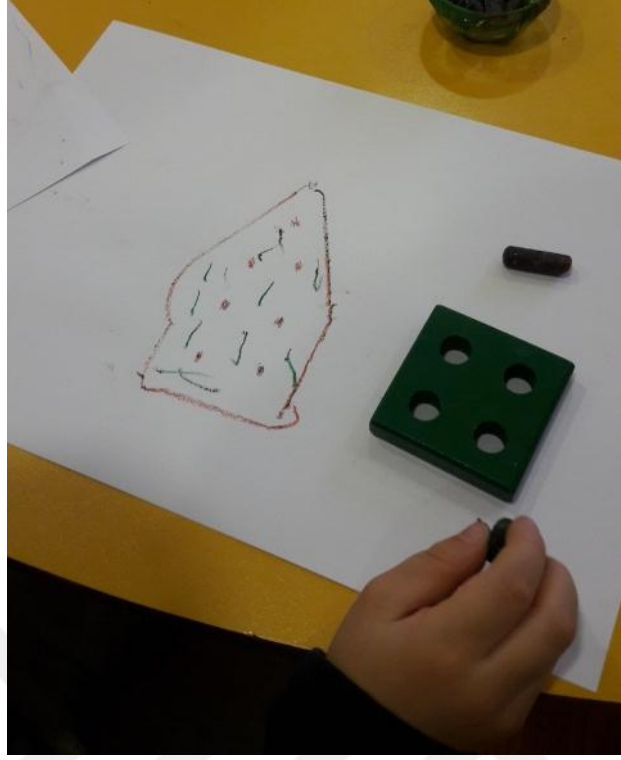
Görsel 4. 15. “Şekilden Resim” Atölyesinin Provokasyon Örneği-2

Görsel 4. 16. “Şekilden Resim” Atölyesinin Provokasyon Örneği-3

Öğrenciler giriş esnasında birçok farklı merkezde oluşturulan provokasyonları gördüklerinde heyecanla yerlerine oturmuş ve bir an önce atölyenin başlamasını talep etmişlerdir. . Atölye 30 dakika ile sınırlandırılmış, Sarı ve Turuncu grup ile toplam 21 öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. 1. Atölyeye Sarı grup katılırken 2. Atölyeye turuncu grup katılmıştır. Kullanılan materyaller heyecanlarını güdülemiş provokasyonlar içine geometrik şekilleri kullanarak eserler üreten ressamın eserleri yerleştirilmiştir.

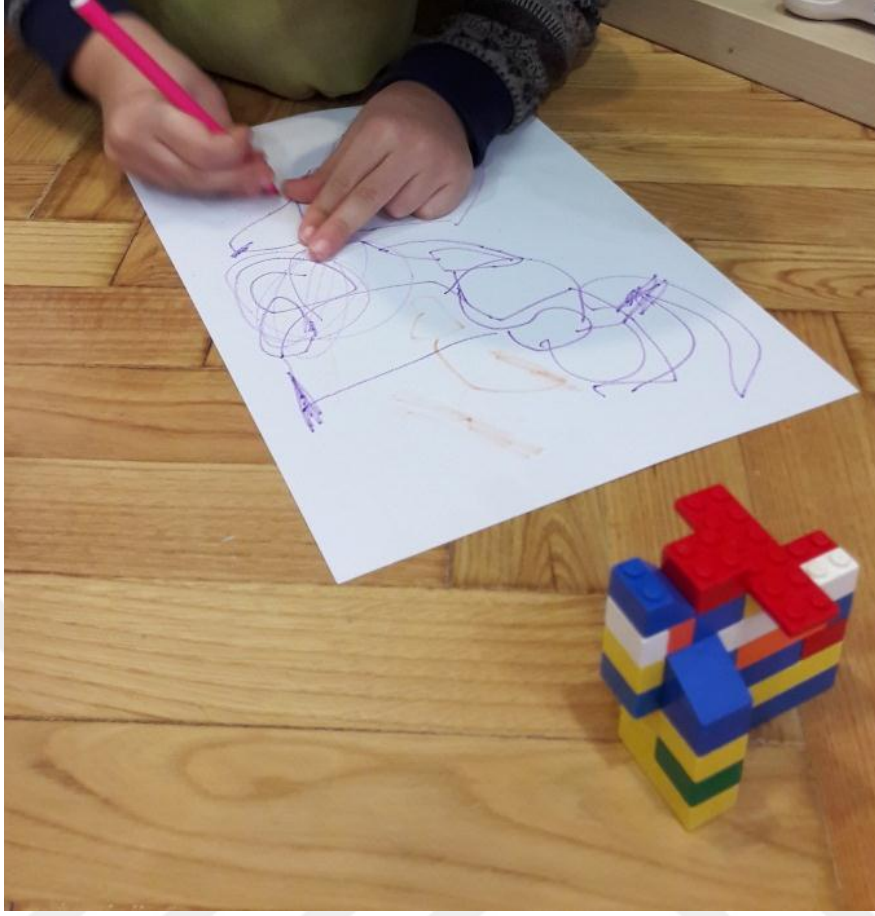
Araştırmacı öğrencilere atölyeye dair bilgiler verilmiş, atölye de kullanılacak materyaller tanıtılmıştır. Öğrencilere istedikleri merkezi seçme hakkı tanınmış ayrıca ister materyal kullanımı ile 3 boyutlu çalışmalar yapılabileceği ve bu çalışmaların fotoğraflanacağı isterlerse farklı kompozisyonlar kurarak resmedileceği aktarmıştır. Araştırmacının sınıfa verdiği yönergelerin ardından merkezler belirlenmiş öğrenciler özgün eserler çıkarabilmeleri için müzik eşliğinde araştırmacı yalnızca rehber rolüne geçmiştir.

Görsel 4. 17. “Şekilden Resim” Atölyesinin Örnek Çalışması

Görsel 4. 18. “Şekilden Resim” Atölyesinin Örnek Çalışması-2

Görsel 4. 19. “Şekilden Resim” Atölyesinin Örnek Çalışması-3

Görsel 4. 20. “Şekilden Resim” Atölyesinin Örnek Çalışması-4

4.1.2.4. Sanat etkinliği planlama haftasına ilişkin bulgular

Sanat Etkinliği Planlama haftası uygulama süreci Görsel Sanatlar dersine hizmet edeceği düşünülen bir çok provokasyon yolu ile öğrencilerin ilgi ve meraklarını belirleme süreci olarak nitelendirilebilir. Öğrencilerin ilgi ve meraklarını belirleme süre yanında araştırmanın soruları içerinde yer alan “ Görsel kültür çalışmalarına dayalı olarak gerçekleştirilen Görsel Sanatlar atölyelerinin uygulama süreci nasıl yürütülebilir?” sorusuna da cevap bulmayı hedeflemektedir. Bu bağlamda, sürece ilişkin elde edilen kayıtlar betimsel olarak analiz edilmeye çalışılmıştır. Uygulama sürecinin doğal akışı aktarılabilmesi için atölye sohbetleri, grup öğretmenleri ve araştırmacının günlüklerinden alıntılara yer verilmiştir. Betimsel analizler doğrultusunda yorumlanan sanat etkinliği planlama haftası görsel kültüre bağlı kalınarak sanat etkinliklerine nasıl karar verildiği betimlenilmiştir.

Araştırmada görsel kültür çalışmaları bağlamında öğrencilerin görsellere ilişkin farkındalık kazanmaları, eleştirel bir bakış açısı geliştirmeleri öngörülmüştür. Bu nedenle, öğrencilerin hazırlanan provokasyonlara verdikleri dönütler dikkate alınmış ve 09.01.2019 tarihinden 23.01.2019 tarihine kadar toplam 11 gün süresince gerçekleştirilen atölyeler üzerine kendi içerinde çıkardıkları anlamlar irdelenerek sanat etkinliği tasarlanmaya çalışılmıştır. Tasarlama sürecinde bilenenden bilinmeyene ilkesi kullanılarak öğrencilerin aktif katılımı amaçlanmış ve uygulama sonucunda aktif katılım elde edilmiştir. Bir eserin yaratılış sürecinde tasarım elemanları kullanılarak birçok özgün ürün elde edilebileceği farkındalığı geliştirilmiştir. nceki bölümlerde eklenen konuşmada ğrenci, Kandinsky’e ait Kompozisyon VIII adlı eserine bakarak “ Bunu ben bile yaparım “ sözünü desteklemiş kendini gerçekleştirmiş ve geometrik şekiller kullanarak kendi özgün çalışmasını ortaya koyabilmiştir. Bu yönüyle tasarım elemanlarının yalnız bir tanesini kullanarak bir ürün elde edilebileceğini kavramış kendilerine karşı güvenleri arttırmıştır. “şekilden Resim” atölyesinden sonra öğrenciler nesneleri Kandinsky eserlerine benzetmeye başlamış, oyun esnasında nesnelerden kompozisyonlar oluşturarak öğrendikleri bilgileri günlük yaşama transfer etmeye başlamışlardır. Öğrencilerin Kandinsky ile geliştirdikleri kültürel bağlar Kandinsky’e olan merakı güdülemiş dolayısıyla ilk sanat etkinliği konusunu belirleme de rol oynamıştır. Araştırmacı notları ve grup ğretmeni notları planlanan sanat etkinliği öğrenciler ile paylaşılmış ve uygulama süreci başlamıştır.

4.2. Kandinsky Sanat Etkinliği

4.2.1. Etkinlik planlarının oluşturulması

Etkinlik Planlama haftası olarak adlandırılan öğrenci merak ve istekleri ile belirlenen ilk sanat etkinliği konusu Kandinsky olmuştur. Araştırmacı sanat etkinliği konusu ile ilgili araştırmalar yapmış ve aylık atölye planı oluşturmuştur. Plan grup öğretmenleri ve araştırmacı notları göz önünde bulundurularak Görsel Kültüre hizmet edecek şekilde ve öğrencilerin istekleri doğrultusunda oluşturulmuştur. Aylık plan Görsel 4.21.de gösterilmiştir. Araştırmacı şubat Ayı itibariyle araştırma da kullanılacak 1. Sanat etkinliğine 1 şubat 2019 tarihi itibariyle başlamıştır.

Kandinsky sanat etkinliği 20 gün devam etmiş ve her atölye 30 dakika ile sınırlandırılmıştır. Toplam da bir ay devam eden atölye sürecinde öğrencilerin odakları dağılmaması için bazı günler de “ serbest resim, disiplinler arası atölye” eklenmiştir. Kandinsky sanat etkinliğine ve Görsel Kültüre hizmet eden toplam 12 atölye planlanmış “ Sakar Kandinsky” ve “ Resim Yapan Fare” atölyeleri örnek atölye olarak betimleme yöntemi ile paylaşılmıştır.

Şubat

2019

Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma
25	26	27	28	1 Serbest Resim Etkinliği 'Çocuğun malzeme ve konu açısından özgür bırakıldığı özgün çalışmalar.'
4 Müziğin Resmini Yapmak mı ? Hoggeldin Wassily Kandinsky! Duyduk ki müziği çok seviyormuşsun! Müziğin ritmine dalıp resmimizi yapalım, bakalım ortaya nasıl bir çalışma çıkacak!	5 Disiplinler Arası Eğitim 'Grup liderleri ile ortak yürütülen boncuk, dal ve özel gün konulu sanat etkinlikleri.'	6 Serbest Resim Etkinliği 'Çocuğun malzeme ve konu açısından özgür bırakıldığı özgün çalışmalar.'	7 Sesleri Görmek Renkleri Duymak Hangi nota bizde hangi şekli çağırıyor? Haydi kendi kompozisyonları-mızı oluşturalım.'	8 Daire Kalemler '(Daire oluşturulacak şekilde farklı renklerde kalemler birbirine bantlanır, serbest karalama imkanı tanınır.'
11 Dürbünlü Baskı 'Havlu kağıt ruloları ile atölyeyi inceledikten sonra rengarenk daire baskıları alıyoruz.'	12 Disiplinler Arası Eğitim 'Grup liderleri ile ortak yürütülen sanat etkinlikleri.'	13 Işıklı Daireler 'Işıklı masaya serilen kum üzerine kendi özgür dairelerimizi yaparken tepегöz ve büyüteç ile farklı daire objeleri inceliyoruz.'	14 Çizgi ve Nokta 'Artık materyaller arasından kendi formlarımızı oluşturup 3 boyutlu eserlerimizi sergiliyoruz.'	15 Serbest Resim Etkinliği 'Çocuğun malzeme ve konu açısından özgür bırakıldığı özgün çalışmalar.'
18 Serbest Resim Etkinliği 'Çocuğun malzeme ve konu açısından özgür çalışmaları.'	19 Disiplinler Arası Eğitim 'Grup liderleri ile ortak yürütülen boncuk, dal ve özel gün konulu sanat etkinlikleri.'	20 Bir Kandinsky Varmış 'Daire ve çizgi uzmanı Kandinsky eserleri incelenir. Kestiğimiz daireler iç içe gelecek şekilde Kandinsky eserleri oluşturacağız.'	21 Kandinsky Ağacı 'Bulduğumuz dallara hazırladığımız dairelerimizi asıyoruz.'	22 Özgün ve Soyut Çalışmalar 'Doğada topladığımız malzemeler ile özgün soyut çalışma.'
25 Sakar Kandinsky 'Dairelerini toplarken hepsini yere düşürüp karıştırmış! Tablosunu tamamlamasına biz yardımcı olalım o zaman.'	26 Resim Yapan Fare 'Kandinsky özgün reproduksiyonlarını teknoloji ile birleştirdik bilgisayar da eser.'	27 Serbest Resim Etkinliği 'Çocuğun malzeme ve konu açısından özgür bırakıldığı özgün çalışmalar.'	28 İşte Kandinsky! 'Hafıza kartları oyunu bile ressamımıza veda ediyoruz.'	

Notlar: Şubat ayı temel alınan konular "Form, kompozisyon, soyutlama ,biçim, daire,çizgi, nokta, Kandinsky.

Görsel 4. 21.Kandinsky Sanat Etkinliği Aylık Planı

4.2.2. Sakar Kandinsky atölyesinin işleyiş süreci

Kandinsky Sanat etkinliği 12 temel etkinlik ile oluşturulmuş örnek olarak 10. Etkinlik olan “Sakar Kandinsky” etkinliği seçilmiştir. Sanat etkinliğinin son etkinliklerinden seçilen bu atölye 25 Şubat Pazartesi günü 16.30-17.00, 17.00-17.30 saatleri olmak üzere 30 dakika ile sınırlandırılmış ve toplamda 2 atölye olarak uygulanmıştır. 1. Atölyeye Sarı grup 10 öğrenci ile katılmış bu öğrencilerden üçü önceden belirlenen odak öğrencilerden olmuştur. 2. Atölyeye ise Turuncu grup 10 öğrenci ile katılmış bu öğrencilerden üçü önceden belirlenen odak öğrencilerden olmuştur. Araştırmacı her atölye öncesi öğrencilerin merak duygusunu pekiştirmek için provokasyon hazırlamaya devam etmiştir. “Sakar Kandinsky” atölyesi için hazırlanan provokasyon örnekleri Görsel 4.22,4.23,4.24 de paylaşılmıştır.

Görsel 4. 22. Kandinsky Sanat Etkinliği “ Sakar Kandinsky” Etkinliği Provokasyon Örneği

Görsel 4. 23. *Kandinsky Sanat Etkinliği “ Sakar Kandinsky” Etkinliği Provokasyon Örneği-2*

Görsel 4. 24. *Kandinsky Sanat Etkinliği “ Sakar Kandinsky” Etkinliği Provokasyon Örneği-3*

Öğrenciler giriş esnasında birçok farklı merkezde oluşturulan provokasyonları gördüklerinde heyecanla yerlerine oturmuş ve biran önce atölyenin başlamasını talep etmişlerdir. Provokasyonlar içinde Kandinsky’nin birçok eseri ve kullanılacak materyaller eklenmiştir.

Araştırmacı öğrencilere atölyeye dair bilgiler verilmiş, atölye de kullanılacak materyaller tanıtılmıştır. Atölyenin adından da anlaşılabacağı gibi atölye öyküleştirmeye çalışılmıştır. Öğrencilere Kandinsky'nin çalışmalarında olan şekil ve renkleri düşürdüğüne değinilmiş ve bu şekiller ile Kandinsky'nin çalışmalarını tekrar yapmasına yardımcı olmak isteyen olup olmadığı sorulmuş toplu halde heyecan ile bütün öğrencilerin katılmak istediğine dair dönütler alınmıştır. Araştırmacının sınıfa verdiği yönergelerin ardından öğrenciler yerline yerleşmiş ve uygulama sürecine başlanmıştır, araştırmacı yalnızca rehber rolüne geçmiş isteyen öğrenciye yardımcı olmuş soruları cevaplamıştır.

İki atölyeden oluşan “Sakar Kandinsky” etkinliğine toplam 20 öğrenci katılmış yalnızca 6 odak öğrencinin çalışmaları paylaşılmış ve Görsel Kültüre bağlı kalınarak yorumlanmaya çalışılmıştır.

Görsel 4. 25. 1. Odak Öğrencinin 25.02.2019 Tarihli “ Sakar Kandinsky” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması

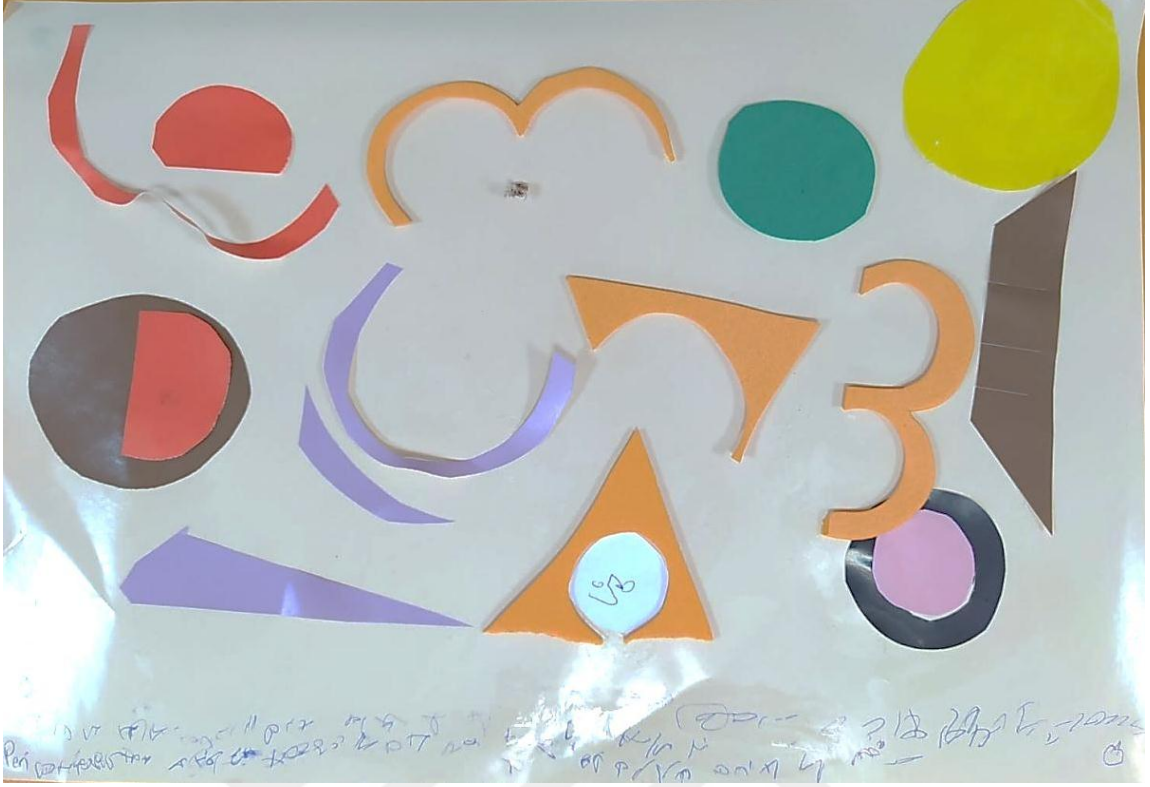
1.Odak öğrencinin eserinin adı “Kandinsky’nin yemek masası”. Öğrenci bu çalışmayı yaparken bir yemek masası hayal etmiş ve Kandinsky dairelerinin yer aldığı

bir yemek tabağı benzetmesi ile Kandinsky'yi eserlerini günlük yaşama transfer etmiştir. Öğrenci aynı zamanda kırmızı kulplu bir geometrik fincan yaptığını ve bu fincan ile kahve içildiğini belirtmiştir. Ayrıca öğrenci 5 yaş grubu içinde olduğundan okuma yazmaya hazırlık çalışmaları yürüten grup öğretmeni bu hafta “L” sesi ile ilgili etkinlikler gerçekleştirdiğinden “L” sesi ile bir makarna yapmak istediğini söylemiştir. Aynı hafta içinde uygulanan etkinlikleri kendi içinde harmanlayabilmiş ve çalışmasında disiplinler arası bir bağ kurarak kompozisyonun bir parçasını birçok şey ile bağdaştırmış “L” sesine benzeyen makarnalar olduğunu ve Kandinsky'nin bu yemeği çok seveceğini düşündüğünü ifade etmiştir. Öğrenci çalışmasında düz çizgi, eğik çizgi, spiraller kullanarak Kandinsky kompozisyonlarına yakın bir Röprodüksiyon elde etmeyi hedeflemiş ve yaptığı kompozisyonu yaratıcı düşünme becerisi ile bir yemek masasına dönüştürebilmiştir. Kes yapıştır ile özgün bir kolaj oluşturan öğrenci kompozisyonunun eksik kaldığını düşünüp birçok bölümde kendi çizgilerini kullanmıştır. Kullandığı kendi çizgilerinin ise masaya saçılan soslar olduğunu belirtmiştir.

Görsel 4. 26. 2. Odak Öğrencinin 25.02.2019 Tarihli “ Sakar Kandinsky” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması

2.Odak Öğrencinin eserinin adı “Kandinsky’nin Dinozoru” olmuştur. Eserinin adından da tahmin edilebileceği gibi öğrenci dinozorlara çok ilgi duyan ve merak eden bir öğrencidir. Yaptığı çalışmayı anlatırken sık sık heyecanlanmış yaptığı kolaj çalışmasını arkadaşları ile sohbetlerinde canlandırmaya çalışmıştır. Resim kağıdının sol ortasına yerleştirdiği kağıt parçalarından oluştuğu bütünün kollarını kaldıran bir dinozor olduğunu ve daire şekilde kesilmeye çalışılmış şekillerin dinozorun ağzından çıkan ateş topları olduğunu ifade etmiştir. Araştırmacıya çalışması hakkında açıklamalar yaparken dinozorlar hakkında birçok bilgi paylaşmış en çok sevdiği dinozorun T-rex olduğunu belirtmiştir. Bu çalışmayı yaparken Kandinsky’nin tıpkı dinozorlar gibi önceden yaşadığını ve arkadaş olabileceklerini söylemiş bu yüzden Kandinsky’nin dinozoru ağzından renkli ateş topları çıkarıyor olabilir demiştir.

Görsel 4. 27. 3. Odak Öğrencinin 25.02.2019 Tarihli “ Sakar Kandinsky” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması

3.Odak öğrencinin eserinin adı “Kuş” olmuştur. Öğrenci araştırmaya çalışmasını anlatırken grup öğretmeninin çalıştırdığı okuma yazmaya hazırlık etkinliklerine benzetmiş bazı şekilleri 3 sayısına bazı şekilleri M harfine benzetmiştir. Kompozisyonu oluştururken öncelikli olarak harf ve şekillere öncelik veren öğrenci kolajı yaptığı süre içinde araştırmacıyı çağırıp heyecanla “ öğretmenim m ve 3 kağıda yapıştırdınca kuş oldu kuşlar uçarken m harfi mi olurlar?” sorusunu sormuştur. Devamında bu farkındalık öğrenciyi oldukça güdülemiş ve çalışmasına daha çok odaklanmasını sağlamıştır. Eserin sağ tarafında yer alan geometrik şekillerde bir ağaç oluşturduğunu belirten öğrenci ağacın üzerine turuncu renkte 3 sayılı kuş yapıştırdığını ifade etmiştir. Çalışmasında farklı renklerde birçok kuşun yer aldığını söyleyen öğrenci resim kağıdının sağ orta bölümüne üçgen şeklinin kullanarak bir karınca yuvası yapmak istemiş ayrıca resim kağıdının alt kısmında yer alan kendi çizgilerinin tamamının yuvasına yürüyen karıncalar olduğunu da dile getirmiştir.

Görsel 4. 28. 4. Odak Öğrencinin 25.02.2019 Tarihli “Sakar Kandinsky” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması

4.Odak öğrenci atölyeye girdiği anda Kandinsky’ye ait olan bir eserin önüne oturmuş ve heyecanla araştırmacıya “bu eserin adı ne?” diye sormuştur. Araştırmacı öğrenciye gerekli bilgileri vermiş eserin adının Kompozisyon 8 olduğunu söylemiştir. Öğrenci bu eseri çok beğendiğini vurgulamış ve aynısı yapabilmek için araştırmacıdan izin istemiştir. Eserinin adını “8 kompozisyon” koymaya karar vermiştir. 4. Odak öğrenci ayrıntılara dikkat eden ve sanat atölyelerine oldukça ilgi gösteren bir öğrencidir. Yaptığı çalışmalarını beğenir ve arkadaşlarına göstermekten çekinmeyen bu yönü ile özgüveni yüksek ve kendine güvenen bir öğrencidir. Çalışmayı bitirdikten sonra araştırmacıya yaptığı çalışmayı anlatırken Kandinsky’nin orijinal Kompozisyon 8 eserini beğendiğini ancak fazla karmaşık olduğunu bu yüzden kendisinin eserde oynamalar yaptığını belirtmiş kendi çalışmasını daha çok beğendiğini dile getirmiştir.

Görsel 4. 30. 6. Odak Öğrencinin 25.02.2019 Tarihli “Sakar Kandinsky” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması

6. Odak öğrencinin eserinin adı “Araba Yarışı” olmuştur. Öğrenci tablet, televizyon gibi teknolojik aletler ile çok vakit geçirdiği ailesi tarafından grup öğretmeninin bilgisine sunulmuştur. Ayrıca arkadaşları ile bol bol sohbetler eden ve abisinden söz eden bir öğrencidir. Araştırmacı çalışmayı betimlemeden önce bu bilgilerin faydalı olacağını düşündüğünden paylaşmıştır. Kompozisyonunu oluştururken de yanındaki arkadaşlarına her aşamasını tekrar tekrar anlatan öğrenci kestiği ve yapıştırdığı her materyal için bir kurgu oluşturmuş ve arkadaşına anlatmıştır. Öğrenci çalışmasının araştırmacıya şu şekilde anlatmıştır. “Bu bir yarış pisti ben tablette oynarken hep yeniyorum bu yarış pistinde dimdik dağlar , az dik dağlar ve deniz bile var bu pistte ağabeyim ile beraber yarışacağız isterse kandinsky de bizimle oynayabilir” diyerek çalışmasını açıklamıştır.

4.2.3. Resim yapan fare atölyesinin işleyiş süreci

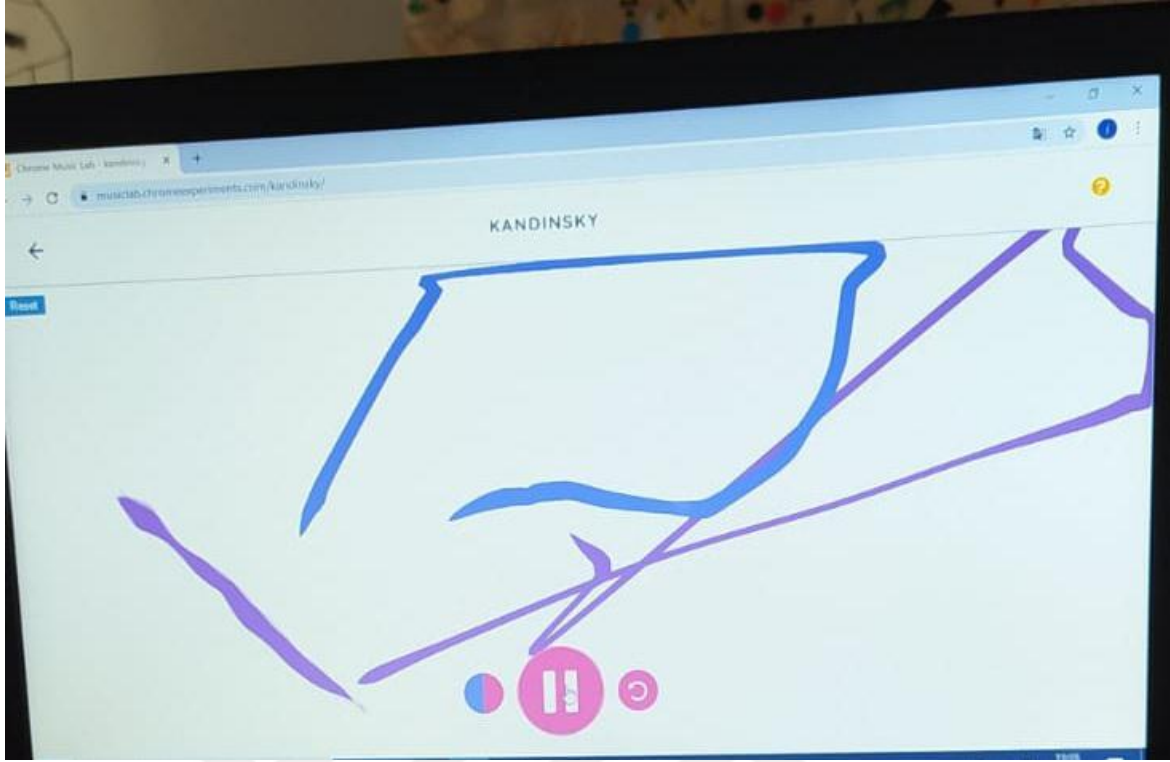
Yeni iletişim teknolojilerinin yaşantımıza girmesiyle birlikte, kültürde egemen olan yalnızca yazılı-sözlü dil değildir. Bu yüzyılla birlikte, görsel imgelerle dolu bir kültürün egemen olduğu bir dünyada yaşanmaktadır. Çünkü bireyin yaşam alanları

gazete, dergi, afiş, televizyon, sinema, video, internet, gibi araçlarla üretilen imgelerle çevrilidir (Parsa,2007).

Dolayısıyla iletişim kuşatması içinde kaldığımız dönem itibarıyla bilgisayar kullanımı önemli hale gelmiştir. Bilgisayar kullanma becerisi yakın gelecekte okuma ve yazma kadar önemli hale gelecektir. Çocukların gittikçe gelişen bu araçla erkenden tanışıp deneyim kazanması neredeyse bir zorunluluk haline gelmektedir. Bilgisayarlar, çocuklara önemli deneyimler ve öğrenmeyi destekleyici yeni yollar sağlayabilirler. Okul öncesinde bilgisayarla eğitim gören çocuklarla ilgili bir çalışmada, bilgisayarların işbirlikçi ve bağımsız oyunlarda destekleyici olduğu bulunmuştur (Dereobalı, 2015).

Etkinlik planlama aşamasında araştırmacı bilgisayar kullanımının destekleyici etkisini sanat etkinliği kapsamına alarak Kandinsky sanat etkinliğinin “Resim Yapan Fare” etkinliğini planlamış ve uygulanmaya çalışmıştır.

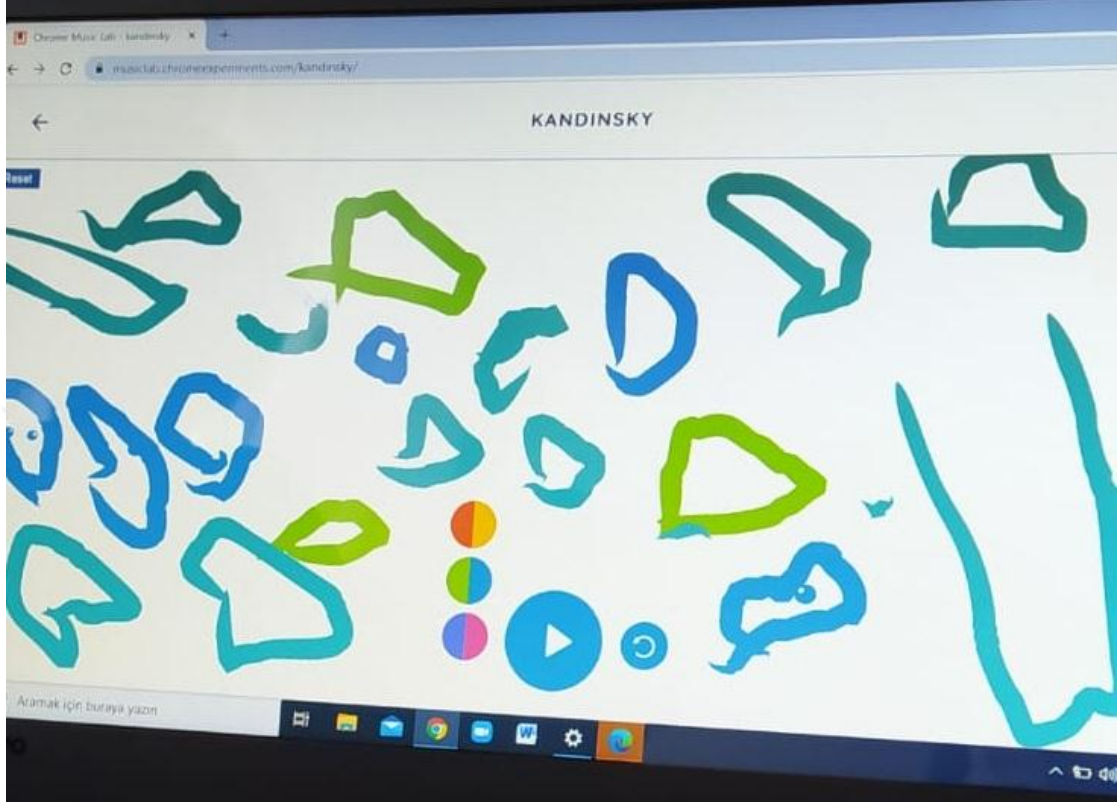
Kandinsky Sanat Etkinliği 12 temel etkinlikle oluşturulmuş 2. Örnek olarak 11. Etkinlik olan “Resim Yapan Fare” etkinliği seçilmiştir. Sanat etkinliğinin son etkinliklerinden seçilen bu atölye, 26 Şubat Salı günü 16.30-17.00, 17.00-17.30 saatleri olmak üzere 30 dakika ile sınırlandırılmış ve toplamda 2 atölye olarak uygulanmıştır. 1. Atölyeye Sarı grup 8 öğrenci ile katılmış bu öğrencilerden üçü önceden belirlenen odak öğrencilerden olmuştur. 2. Atölyeye ise Turuncu grup 11 öğrenci ile katılmış bu öğrencilerden üçü önceden belirlenen odak öğrencilerden olmuştur. Planlanan atölyede provokasyon hazırlanmamış görsel kültür bağlamında Kandinsky Sanat etkinliğine bağlı kalınarak bilgisayar destekli özgün kompozisyonlar çıkarılması hedeflenmiştir. Önceki bölümlerde yer verildiği gibi öğrenciler resim sanatının yalnızca resim kağıdından ibaret olduğu düşüncesini benimsemiş araştırmacı böyle olmadığının bir örneğini daha teknoloji kullanımı ile vermeye çalışmıştır. Araştırmacı önceden planlanan atölye için idare personelinden bilgisayar temin etmiş ve atölyenin tek materyali bilgisayar olmuştur. Araştırmacı öğrencileri gözlemleyebilmek için bir bilgisayar kullanmış ve öncesinde uygulanacak etkinlik hakkında bilgiler vermiştir. Ürün oluşturma esnasında araştırmacı rehber olurken yalnızca öğrencilerden gelen soruları yanıtlamıştır. Her öğrenci sırasıyla gelip özgün kompozisyonlarını mause yardımı ile çizmiştir. Odak öğrencilerin yaptığı bilgisayar destekli ürünler aşağıda betimleme yöntemi ile paylaşılmıştır.

Görsel 4. 31. 1. Odak Öğrencinin 26.02.2019 Tarihli “ Resim Yapan Fare” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması

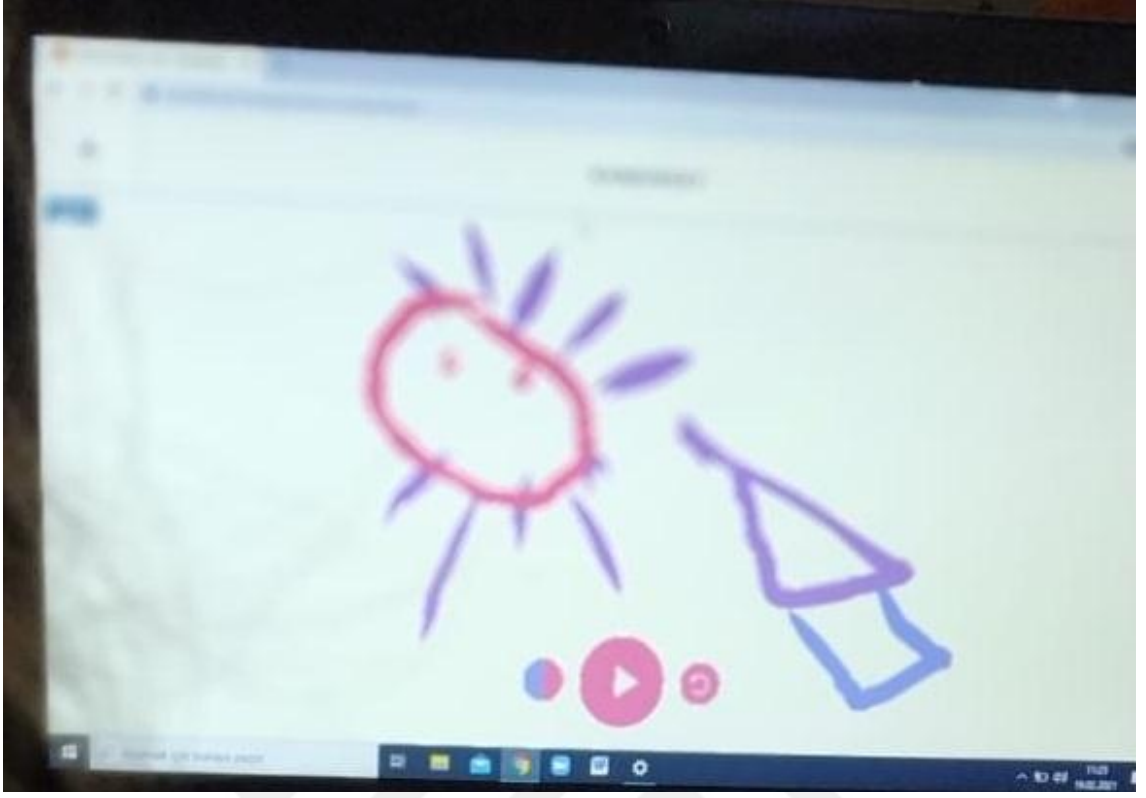
1.odak öğrenci atölyeye koşarak gelmiş ve hiperaktif kontrolü zor davranışlar sergilemiştir. Enerji atma ihtiyacı olduğu düşünüldüğünden araştırmacı, isterse atölye içerisinde 2 tur koşabileceğini söylemiş, öğrenci heyecanla teklifi kabul etmiş ve 2 tur atölye içerisinde koşmuştur. Koşu sonrasında davranışları kontrol edilebilen öğrenci araştırmacı ile birlikte ürünün yapılacağı bilgisayar bölümüne gelmiştir. Araştırmacı, öğrenciye atölye hakkında bilgiler vermiş istediği özgün ürünü yapabilmesi için süreç içerisinde müdahale etmemiş rehber olmuştur. Öğrenci enerjik bir gününde olduğunda kısa sürede mouse sağa sola paralel hareket ettirmiş, 2 kez silmeyi teklif etmiş ve araştırmacı rehberliğinde yaptığı lokalize çizgileri silmiştir. Uygulamanın devamında aynı heyecanı devam etmiş mouse istediği yönlerde hareket ettirmiş ve çalışmasının bittiğini artık istediği renklerde boyamak istediğini ifade etmiştir. Önce dikey ve yatay çizgilerden oluşturduğu kompozisyonunu iki sıcak renk olan sarı ve turuncu renklere boyamış daha sonra karar veremeyip renk kullanım işlemine devam etmiştir. Bir süre daha farklı renkler deneyip iki soğuk renk olan mor ve mavi renklere karar vermiş, çalışmasına güvenir bir şekilde sandalyesinde arkasına yaslanmıştır. 1 odak öğrenci, “ Mavi kocaman bir kale ve kaleye girmeye çalışan mor hıphızlı bir top çizdim”

sözleriyle çalışmasını anlatmıştır. Bu durumda öğrenci çalışmasını günlük yaşama transfer edebilmiş ancak Kandinsky Sanat Etkinliğiyle bağlantı kurmak istememiştir.

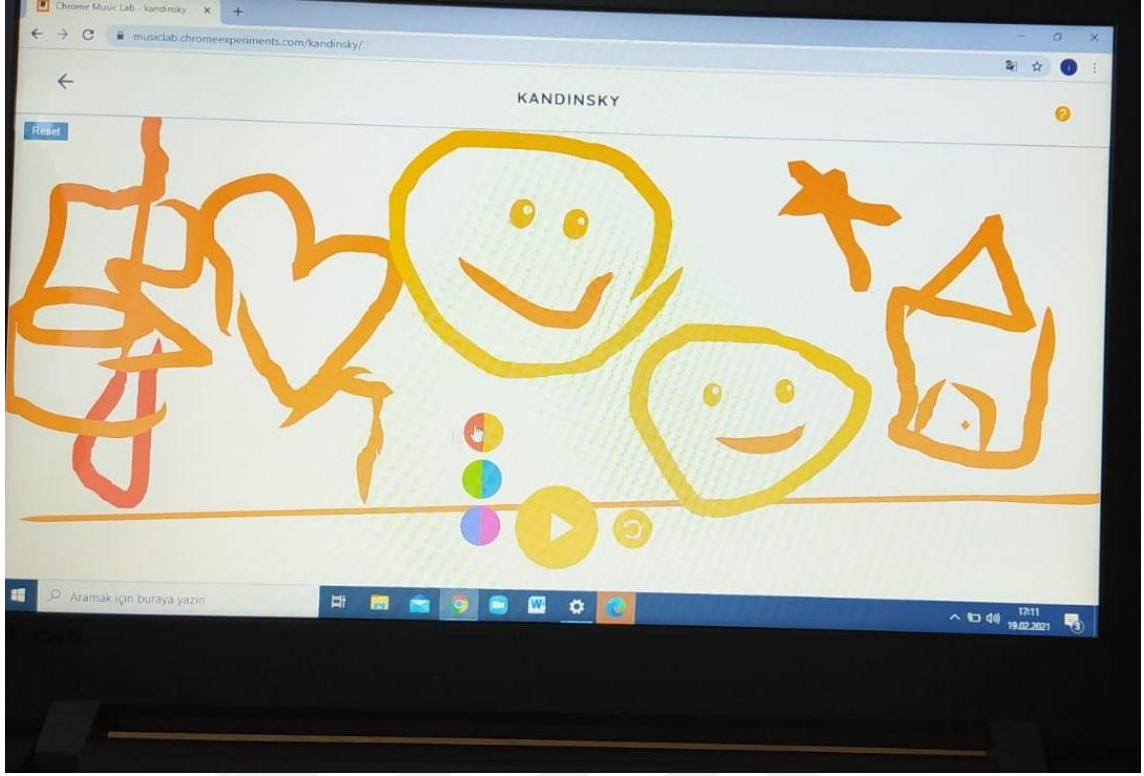
Görsel 4. 32. 2. Odak Öğrencinin 26.02.2019 Tarihli “ Resim Yapan Fare” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması

Resim 4.32.’de görülen çalışmayı 2.odak öğrenci, “ Babam ve annem ile Eymir gölündeyiz, yuvarlak yuvarlak taşları annemle toplayıp babamla göle atarken çizdim.” İfadeleri ile açıklamıştır. Araştırmacı taşların yuvarlak olduğunu belirttiği için neden yuvarlak taşlar seçtin diye sormuştur. Odak öğrenci “ Kandinsky resimlerinde yuvarlaklar sevdiği için taşlarımı yuvarlak seçerek çizdim” diye açıklamıştır. Ürün oluşturma süreci esnasında sık sık bu gezide yapmak istediklerini anlatan öğrenci, ailesi ile doğa gezileri yapmayı çok sevdiklerini ama bazı göllerin pis olduğunu bu yüzden kompozisyonun tam orta bölümüne yerleştirilen yeşil taşlarını çizdiğini açıklamıştır. Öğrenci çıkardığı ürün ile birçok konuyu ele almış görsel kültür bağlamında çalışmasını günlük yaşama transfer edebilmiştir. Ayrıca toplumsal sorunlardan biri olan çevre kirliliğinin varlığından bahsedebilmiş, bunun yanında özgün bir çalışma içerisinde Kandinsky’ye yer verilmiştir. Öğrenci özgün bir biçimde bütün konuları gözlemci yapısı ele alış şekli ve aktarışı ürününü oluşturmada etkili olduğu biçiminde yorumlanabilir.

Görsel 4. 33. 3. Odak Öğrencinin 26.02.2019 Tarihli “ Resim Yapan Fare” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması

3.odak öğrenci bilgisayar da ilk defa resim yapacağını ve heyecanlı olduğunu belirtmiştir. Öğrenci ürünü yapmaya başlamış ancak kompozisyon oluştururken zorlanmıştır. Mouse hakimiyetini çok sağlayamadığı için kompozisyonu 2 ana temel üzerine kurgulamış ve evleri aydınlatan güneşin mutluluğunu resmettiğini ifade etmiştir. Öğrenci güneşi kişiselleştirmiş ve bir duygu yüklemiştir.

Görsel 4. 34. 4. Odak Öğrencinin 26.02.2019 Tarihli “ Resim Yapan Fare” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması

4.odak öğrenci resim yapmaktan keyif alan bir öğrencidir. Her atölyeye keyifle katılan ve etkinlikleri heyecanla bekleyen öğrenci bilgisayarda resim yapmanın heyecan verici olduğunu sırasının hemen gelmesini istemiştir. Araştırmacının herhangi bir yönlendirmesi olmadan yalnızca resmin bilgisayar üzerinde nasıl çizileceğini anlatmış devamında rehber olmuştur. Öğrenci resmini yaparken oldukça dikkatli ve odaklanarak çalışmıştır. “ Bugün odak öğrenci 5 ile birbirimize hediye resimler yaptık bu yüzden ikimizde okula çok mutlu geldik. Okula gelirken bizi çizdim.” Şeklinde resmini ifade eden öğrenci arkadaşı ve kendini çizerken mutlu bir ifade kullanmış kalp ve yıldız sembolleri ile duygularını da resme yansıtmıştır. 4.odak öğrenci çalışmasında gerçek yaşama ilişkin düşüncelerini yansıtmış olduğu ancak Kandinsky ile bir bağlantı kurmadığı söylenebilir.

Görsel 4. 35. 5. Odak Öğrencinin 26.02.2019 Tarihli “ Resim Yapan Fare” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması

Resim 4.25.’de görülen çalışma odak öğrenci 4’ün çizdiği resimdir. Odak öğrenci 5 arkadaşı ile aynı duyguları yaşadığını ifade etmiş bu yüzden araştırmacıya aynı resmin renklerini değiştirerek kullanmak istediğini söylemiştir. Araştırmacı, “ Kullanmak istediğin çalışma bana veya sana ait değil bu yüzden bu sorunun cevabını ben veremem. Ancak arkadaşına kullanmak istediğini sorabilirsin. Arkadaşın seninle çalışmasını kullanmanı isterse kullanabilirsin” şeklinde cevap vermiştir. 5. Odak öğrenci 4. Odak öğrencinin yanına gitmiş ve çalışmayı kullanıp kullanamayacağına dair aralarında şu konuşma geçmiştir.

5.Ö: 4.odak öğrenci bana hediye ettiğin resmi çok beğendim ve bilgisayar da çizdiğin resmi de çok beğendim.

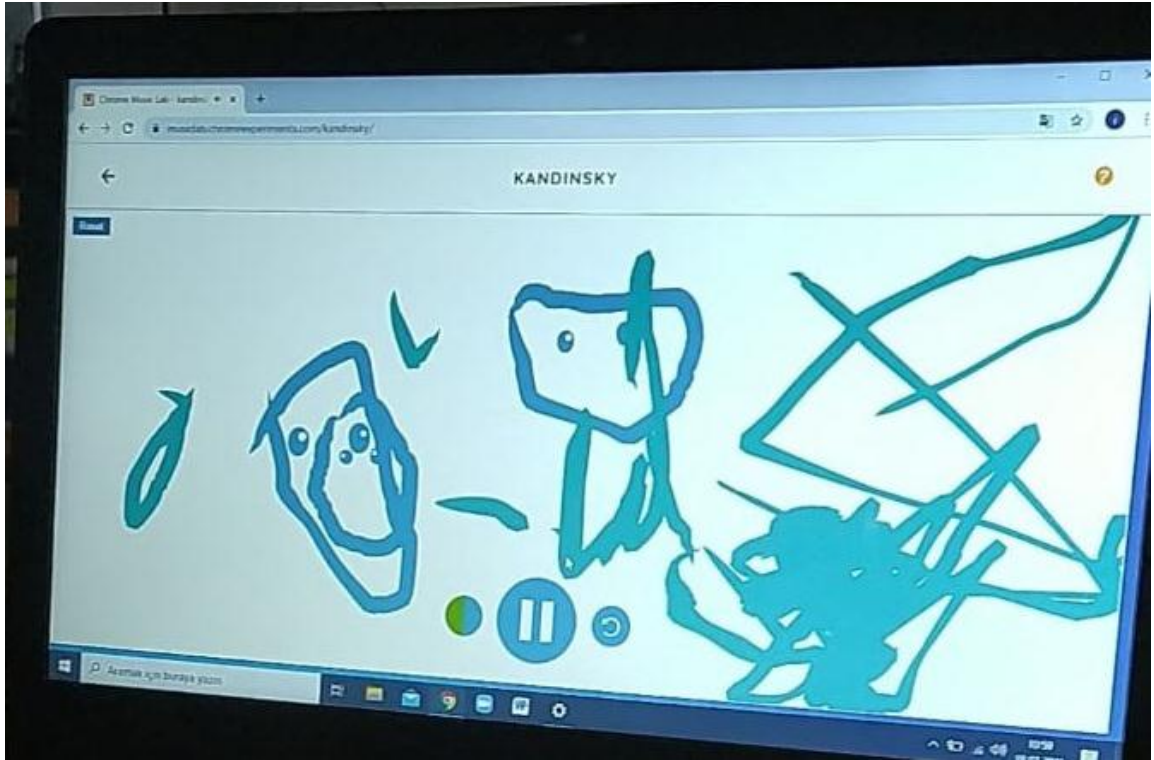
4.Ö : Hediyen için teşekkür ederim, odama asacağım çünkü sen benim arkadaşısın.

5.Ö: Evet sende benim arkadaşısın ve bende odama asacağım. Bilgisayarda çizdiğin resimde ikimiz varız bende senin çizdiğin resmi çizmek istiyordum. Senin resmini kullanacak çizebilir miyim ?

4.Ö: A evet çizerken seni izleyebilir miyim ?

5.Ö: Teşekkür ederim, tabi ki izleyebilirsin.

İki öğrencide araştırmacının yanına gitmiş 4. Odak öğrenci kendi için yeni bir sandalye getirmiş ve 5. Odak öğrencinin yanına oturmuştur. Araştırmacı 5. Odak öğrenciye 4.odak öğrencinin resmini açmış ve üzerinde değişimler yapmak için hazır hale getirmiştir. 5.odak öğrenci resmin rengini değiştirmiş 4.Odak öğrencinin okul olarak ifade ettiği sembolü üçgen bir çizgi halinde bırakmış kompozisyonun solunda kalan lokalize çizimleri de silmiştir. Birbirlerine olan sevgiyi resim yolu ile somutlaştırmış Kandinsky'nin ise etkili olmadığı görülmüştür.

Görsel 4. 36. 6. Odak Öğrencinin 26.02.2019 Tarihli “ Resim Yapan Fare” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması

6.odak öğrenci oldukça istekli bir şekilde sandalyesine oturmuş ve araştırmacının uygulama sürecinde neler yapmasına dair bilgileri heyecanla dinlemiş ve resmini oluşturmaya başlamıştır. Resmi yaparken sık sık durarak araştırmacıya bilgiler vermiştir. Öncelikle Kompozisyonun sağ bölümünü resmetmiş “ burada legolar ile bir uçak yaptım 1. Odak öğrenci ile atölyeden sonra gidip oynayacağız ?” diyerek açıklamıştır. Kompozisyonun ortasında bulunan kendisi olduğunu ve elinde yaptığı uçağı arkadaşına gösterdiğini ifade etmiştir. Hemen solunda bulunan iç içe geçmiş daire biçiminde olan çizgilerin arkadaşı olduğunu ve yaptığı uçağı çok beğendiğini anlatmıştır. Ayrıca arkadaşının arkasında bulunan kesişmeli-kesişen ovalin Kandinsky

olduğunu ve oyun oynarken onları izlediğini söylemiştir. Öğrenci yaptığı çalışmayı arkadaşına göstermek istemiş ve keyifle anlatmıştır. 6. Odak öğrenci görsel kültüre bağlı kalınarak hazırlanan “Resim yapan fare” etkinliğinde çalışmasını günlük yaşam ile ilişkilendirmiş ve Kandinsky de atıf da bulunmuştur.

4.2.4. Kandinsky sanat etkinliği görsel kültür çalışmalarının öğrenci resimlerine olan yansımalarına ilişkin bulgular

Odak öğrencilerin çalışmaları incelenmiş ve önceki bölümde betimlenmeye çalışılmıştır. Kolaj tekniği ile uygulanan etkinlik bir Kandinsky röprodüksiyonu olarak görülse de öğrenciler Kandinsky eserlerinden yola çıkarak kendi özgün çalışmalarını ortaya çıkartabilmişlerdir. Daha sonra da çalışmalarını günlük yaşam ile ilişkilendirme yaparak sorguladıkları görülmüştür. Sanat etkinliğinin 2. örnek atölyesi olan “ Resim Yapan Fare” etkinliğinde öğrenciler farklı bir materyal kullanarak resim yapmayı deneyimlemiş böylelikle farklı teknik, yöntem ve materyal ile resimler yapılabileceğini keşfetmişlerdir. Öğrenciler farklı malzeme kullanmanın heyecanını yaşasa da yaptıkları kompozisyonları günlük yaşam ile bağlantı kurarak oluşturmuşlardır.

Öğrenciler örnek atölyelerden önce de Kandinsky’ye dair birçok etkinliğe katılmış, birçok atölye sonunda şekillerin kullanımı ile bir resim yapılabileceğine ve şekiller ile özgün kompozisyonlarını oluşturan Kandinsky’nin bir ressam oluşuna şaşırmışlardır. Atölyeler devam ettikçe öğrenciler bu durumu normalleştirmiş “Resim Yapan Fare” etkinliği üzerine bir sanat eserinin yalnızca resim kağıdı üzerine boyalar ile resim çizmek olmadığı farkındalığı geliştirmişlerdir. Öğrencilerin çalışmalarında kişisel özelliklerini yansıttığı bunun dışında etkinliklerin yarı yapılandırılmış olmasına karşın ilgi ve merakları doğrultusunda kompozisyonlar oluşturuldukları gözlemlenmiştir.

Tüm bu görüşlerden yola çıkarak, öğrencilerin düşünce biçimlerinde Kandinsky’ye bağlı kaldıkları ve ardından kendi günlük yaşamlarıyla örneklendirerek destekledikleri görülmektedir. Kompozisyon oluşturma esnasında araştırmacı, özellikle bir yönlendirme yapmamaya özen göstermiştir.

4.3. Picasso Sanat Etkinliği

4.3.1. Etkinlik planlarının oluşturulması

Okul Öncesi dönem de sanat etkinlikleriyle kendini öznel şekilde ifade edebilme fırsatı yakalayan çocuklar duygu ve düşüncelerini açığa çıkarabilmekte ve özgün yeni ürünler oluşturarak kendilerini keşfetmeye başlamaktadırlar. Okul öncesi sanat eğitimi dikkate alındığında, çocukların sanatsal içgüdü ve yaratıcılıklarını, yeteneklerini öğrenme becerilerini ve algısal, bilişsel, duygusal gelişimlerini besleyebildikleri görölmektedir. Atölyede öncelikle ele alınacak konu sanatçı seçimi olmaktadır. 4-6 yaş çocuklarına verilmek istenen bilgi eğlenceli bir etkinlik süreci ile sunulması gerektiğinden seçilecek sanatçının eserleri içselleştirilebilir ve dikkat çekici olması gerektiği düşünölmüştür. Kandinsky Sanat etkinliğinin başlamasıyla öğrencilerin resamlara olan ilgileri artmış ve atölye içerisinde bulunan ressam, eserlerin yer aldığı duvar önünde sohbetlerin, eleştirilerin arttığı gözlemlenmiştir. Araştırmacı bu artışı göz önünde bulundurmuş ve yeni sanat etkinliği seçimi için öğrencilerin doğrudan dahil edileceği bir planlama oluşturmuştur. Sanat etkinliklerinin bütününde olduğu gibi öğrencilerin ilgi ve istekleri doğrutusunda hareket edilmiştir.

Araştırmacı Kandinsky sanat etkinliği uygulama sürecinden sonra yeni sanat etkinliği oluşturma süresi için bir aylık zaman dilimi koymuş ve bu süreç içinde öğrencilerin Kandinsky sanat etkinliğinin günlük yaşama transfer edebilirliklerini ve yeni sanat etkinliği konusu için öğrencileri inceleme şansı elde etmiştir. Bu süreç içinde araştırmacı, grup öğretmenleri ile iş birliği içerisinde çalışmış ayrıca atölyelerinde görsel sanatlar dersinin temelinde bulunan oran –orantı, doku vb. konuları ele alan atölyeler planlamıştır ve uygulamıştır. Sanat etkinliği belirleme sürecinde içerisinde Kandinsky'e dair yorumlar artmış ayrıca eserler üzerine eleştirel bir bakış açısı geliştirilmiştir. Kandinsky'nin yaptığı eserler soyut eserler olduğu için öğrencilerin dikkati çekmiş ve bir önceki sanat etkinliğinde anlatıldığı gibi bunu bende yaparım algısı sebebiyle içselleştirilmiş ve geometrik şekiller kullanımı öğrencileri etkilemiştir. Kandinsky sanat etkinliği ile öğrenciler soyut çalışmaları yorumlayabilir ve ilgi duyar hale gelmiştir. Bu sebeple eser ve ressamın yer aldığı duvarda en çok Picasso eserleri üzerine yorumlar artmış ve ilgi Picasso'ya yönelmiştir. Araştırmacı gözlemleri dolayısıyla mart ayı içerisinde öğrencilere bir soru cevap uygulamış ve 2. Sanat etkinliğini de öğrencilerin merakları doğrutusunda Picasso olarak uygulamaya karar vermiştir. Picasso sanat etkinliği 12 temel etkinlikte oluşturulmuş örnek olarak 3.

Etkinlik olan “Picasso İle Tanışıyoruz” ve 8. Etkinlik olan “Picasso Kafası” etkinlikleri betimleme yöntemi ile paylaşılmaya çalışılmıştır.

Nisan

2019

Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma
1 İşte Şimdi Tamam 'Rengarenk üçgenlerden oluşan bir provakasyon peki sen bir üçgen ile neler yapabilirsin?'	2 Disiplinler Arası Eğitim 'Grup liderleri ile ortak yürütülen özel gün konulu sanat etkinlikleri.'	3 Üçgen Göbeldi Kukla 'Öyle bir kukla yapalım ki üçgen göbekli olsun. Üçgen ve süsleme malzemeleri kullanacağız.'	4 Picasso İle Tanışıyoruz 'Picasso Nedimler Eseri resim analizi yapıyoruz.'	5 Serbest Resim Etkinliği 'Çocuğun malzeme ve konu açısından özgür bırakıldığı özgün çalışmalar.'
8 Picasso'nun Mavi Dönemi 'Picasso incelenir mavi döneme ait resimler ile öğrencinin ne hissettiği öğrenilir ve hisleri doğrultusunda özgün çalışmalar.'	9 Disiplinler Arası Eğitim 'Grup liderleri ile ortak yürütülen özel gün konulu sanat etkinlikleri.'	10 Serbest Resim Etkinliği 'Çocuğun malzeme ve konu açısından özgür bırakıldığı özgün çalışmalar.'	11 Picasso'nun Pembe Dönemi 'Picasso incelenir pembe döneme ait resimler ile öğrencinin ne hissettiği öğrenilir ve hisleri doğrultusunda özgün bir çalışma yapılması istenir.'	12 Dadya'nın Yeşil Dönemi 'Bir ara renk olan yeşil renk üzerine fikirler alınır fikir hisler doğrultusunda özgün bir çalışma yapılması istenir.'
15 Kübizm Puzzle 'Kübizmin kahramanı Picasso'nun eserleri incelenir. O zaman haydi bozulsun çalışmalar.'	16 Disiplinler Arası Eğitim 'Grup liderleri ile ortak yürütülen özel gün konulu sanat etkinlikleri.'	17 Picasso Kafası 'Bir portremiz var birde provakasyon içinde yüzümüzün bölümleri. Harika bir kolaj karmaşık bozulmuş portreler.'	18 Gözüm Kübizm Kaçtı 'Bu etkinlik malzemesi koli ve boyalar öyle bir portre olsun ki yüzümüzdeki bütün bölümler yeniden tasarlasın. 2 boyutlu Kübizm maskesi yapalım.'	19 Serbest Resim Etkinliği 'Çocuğun malzeme ve konu açısından özgür bırakıldığı özgün çalışmalar.'
22 Serbest Resim Etkinliği 'Çocuğun malzeme ve konu açısından özgür bırakıldığı özgün çalışmalar.'	23 Disiplinler Arası Eğitim 'Grup liderleri ile ortak yürütülen özel gün konulu sanat etkinlikleri.'	24 Tak Çıkar Oluştur '3 boyutlu maket eserimizin parça çizimleri yapılır.'	25 Tak Çıkar Oluştur '3 boyutlu maket eserimizin parçaları istenilen yerlere takılarak bir kübizm heykel oluşturulur.'	26 Bardak Kübizm 'Bardak üzerine çizilen yüzün bölgeleri istenilen sıra ve şekilde üst üste yan yana ve sabitlenir ve yeşil boyayla heykel oluşturulur.'
29 Serbest Resim Etkinliği 'Çocuğun malzeme ve konu açısından özgür bırakıldığı özgün çalışmalar.'	30 Disiplinler Arası Eğitim 'Grup liderleri ile ortak yürütülen özel gün konulu sanat etkinlikleri.'	1	2	3

Görsel 4. 37. Picasso Sanat Etkinliği Aylık Planı

Görsel 4. 38. *Picasso Sanat Etkinliği “Picasso İle Tanışıyoruz” Etkinliği Provokasyon Örneği*

4.3.2. Picasso ile tanışıyoruz atölyesinin işleyiş süreci

Picasso Sanat etkinliği 12 temel etkinlikte oluşturulmuş örnek olarak 3. Etkinlik olan “Picasso İle Tanışıyoruz” etkinliği seçilmiştir. Sanat etkinliklerinin ilk etkinliklerinden seçilen bu atölye 4 Nisan Perşembe günü 16.30-17.00, 17.00-17.30 saatleri olmak üzere 30 dakika ile sınırlandırılmış ve toplamda iki atölye olarak uygulanmıştır. 1. Atölyeye Sarı grup 9 öğrenci ile katılmış bu öğrencilerden üçü önceden belirlenen odak öğrencilerden olmuştur. 2. Atölyeye ise Turuncu grup 11 öğrenci ile katılmış bu öğrencilerden üçü önceden belirlenen odak öğrencilerden olmuştur. Araştırmacı her atölye öncesi öğrencilerin merak duygusunu pekiştirmek için provokasyon hazırlamaya devam etmiştir. “Picasso İle Tanışıyorum” atölyesi için hazırlanan provokasyon örneği görsel 4.38 de paylaşılmıştır.

Picasso sanat etkinliğinin 3. Atölyesi olan “Picasso ile Tanışıyoruz” etkinliği öncesinde araştırmacı Picasso eserlerinin yer aldığı ve öğrencilerin ilgisini çekeceğini düşündüğü bir provokasyon hazırlamış ve öğrenciler atölyeye girdiği anda provokasyonu incelemeye başlamışlardır. Araştırmacı provokasyonu incelemek için 5

dakika verdiğini ifade etmiş sonrasında masaya oturulmayacağını onlar için hazırlanan alanda minderlere oturabileceklerini belirtmiştir.

İletişim teknolojilerinin bu derece yaygın olduğu bir ortam da araştırmacı öğrencilerin hayatında büyük yer edinmiş çizgi filmin gücünü kullanmak istemiş ve öncesinde okul çocuk gelişimi uzmanına “İtır’la Pıtır Picasso İle” adlı çizgi filmi izletmiş ve onay almıştır. Araştırmacı öğrencilere yeni bir ressam ile tanıştıklarını ve Picasso’ya dair kısa bilgiler vermiş ve çizgi film izleyeceklerini ifade etmiştir. Gerekli yönergelerin ardından çizgi film açılmıştır.

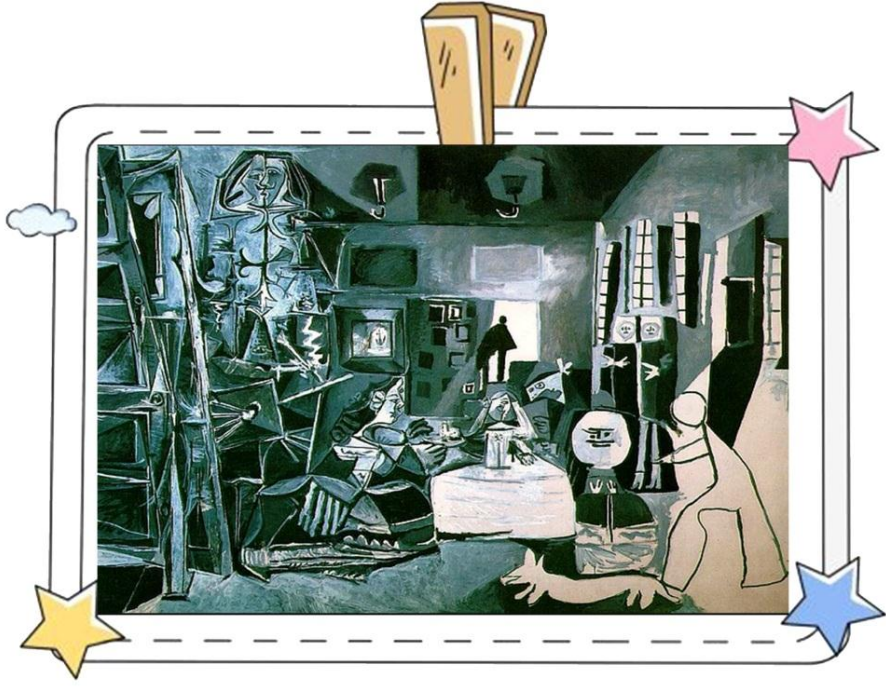
Görsel 4. 39. *Picasso Sanat Etkinliği “ Picasso İle Tanışıyoruz” Etkinliği “İtır’la Pıtır Picasso İle” adlı Çizgi Film İzleme Sürecine Dair Örnek*

Çizgi filmi izlerken öğrencilerin büyük bir mutluluk ve heyecan içinde oldukları gözlenmiştir. Filmin heyecanına kapılan öğrenciler birçok bölümde birbirlerine dönütler vermiş ve araştırmacıya Picasso’nun resimlerinin sık sık çok komik olduğunu söylemişlerdir. Atölye 30 dakika ile sınırlandırılmış olduğundan çizgi filmin kısa seçilmesine özen gösterilmiştir. Çizgi Film 11 dakika 43 saniye devam etmiş atölyenin ilk 15 dakikası provokasyon incelemesi ve çizgi film izlenmesine ayrılmıştır. Uygulama gerektirmeyen bir atölye olmadığından geriye kalan 15 dakika öğrencilerin eser hakkındaki fikirlerini almaya yetmiştir.

Sanat eğitimi, çocuğun geniş anlamda gelişmesini içeren bir süreçtir. Duyularla algılama, bilme ve öğrenmenin de önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Algı, göz

önündeki nesnelerin beş duyu yoluyla alınan izlenim ve yorum işlemi olduğuna göre, sanatsal etkinliğinin en önemli aşamalarından birini görsel algılama meydana getirir (Yavuzer,1999). Görsel algılama çocuğun dünyayı nasıl gördüğünü belirler (Gorener,2006). Buradan hareketle Picasso'nun Nedimeler adlı eseri gösterilerek düşünmeye teşvik eden ve görsel analiz yapmayı sağlayan sorular sorulmuştur. Öğrencilere sorulan sorular için hazırlanan resim analizi örneği görsel 4.40. gösterilmiş ve öğrencilerin cevapları yorumlanmaya çalışılmıştır.

Resimde neler görüyorsun ?

Sence bu resmin ismi ne olmalı ?

Picasso bu resimde ne anlatmak istemiş?

Sen olsaydın bu resime başka neler çizerdin ?

Bu resimde çevrende gördüğün benzer şeyler var mı ?

**Yukarıdaki resim ünlü ressam Pablo Picasso'ya ait.
Resim ile ilgili soruları cevaplayalım.**

Görsel 4. 40. Picasso Sanat Etkinliği “ Picasso İle Tanışıyoruz ” Etkinliği Kapsamında Sorulan İpucu Soruları

1.Odak öğrencinin cevapları şu şekilde olmuştur.

Resimde neler görüyorsun ?

Ö1:*Masa, köpek, merdiven ve köpeğin sahibi.*

Sence bu resmin ismi ne olmalı?

Ö1:*Resmin ismi karışık olmalı. Çok karışık taşınma gibi.*

Picasso bu resimde ne anlatmak istemiş?

Ö1: *Bilmiyorum.*

Sen olsaydın bu resme başka neler çizerdin?

Ö1: *Ben olsam insan çizerdim hep eşya var.*

Bu resimde çevrende gördüğün benzer şeyler var mı?

Ö1: *Bir sürü şey var. (saymadı)*

2.Odak öğrencinin cevapları şu şekilde olmuştur.

Resimde neler görüyorsun ?

Ö2:*Tablo, pencere, insan, yıldız.*

Sence bu resmin ismi ne olmalı?

Ö2:*Sanatçı Picasso.*

Picasso bu resimde ne anlatmak istemiş?

Ö2:*Renksiz şeyler anlatmak.*

Sen olsaydın bu resme başka neler çizerdin?

Ö2:*Vazo ve Picasso.*

Bu resimde çevrende gördüğün benzer şeyler var mı?

Ö2:*Duvar, yer, masa, yemek masası.*

3.Odak öğrencinin cevapları şu şekilde olmuştur.

Resimde neler görüyorsun?

Ö3:*Merdiven, kukla, masa, televizyon, duvara çizilmiş bir resim.*

Sence bu resmin ismi ne olmalı?

Ö3:*Dağınık ev.*

Picasso bu resimde ne anlatmak istemiş?

Ö3:*Eski bir evin içini.*

Sen olsaydın bu resme başka neler çizerdin?

Ö3:*Burası böyle dağınık olmazdı mesela.*

Bu resimde çevrende gördüğün benzer şeyler var mı?

Ö3:*Bir insan var, abajur, kızak, televizyon.*

4..Odak öğrencinin cevapları şu şekilde olmuştur,

Resimde neler görüyorsun?

Ö4: *Bir fare kulaklı insan heykeli, bir pastanın üzerinde insan ve koku diyorum.*

Sence bu resmin ismi ne olmalı?

Ö4: *Mona Lisa*

Picasso bu resimde ne anlatmak istemiş?

Ö4: *Renksiz bir dünya.*

Sen olsaydın bu resme başka neler çizerdin?

Ö4: *Bir deniz kızı, mavi renk böyle çok sıkıcı bir resim.*

Bu resimde çevrende gördüğün benzer şeyler var mı?

Ö4: *Biz bir gün önce pencereden dışarı bakmıştık buradaki adamda pencereden dışarı bakıyor.*

5.Odak öğrencinin cevapları şu şekilde olmuştur.

Resimde neler görüyorsun?

Ö5:*Büyütece benzer bir şey, gözlüklü ışık, çiçek masası biliyor musun bizim evimizde de böyle çok güzel çiçekler var. Annem ve ben sularız onlara çok iyi bakarız bide merdiven var resimde.*

Sence bu resmin ismi ne olmalı?

Ö5:*Picasso 'nun çiçekleri.*

Picasso bu resimde ne anlatmak istemiş?

Ö5:*Veteriner oradaki hayvanlara iyi baksın diye.*

Sen olsaydın bu resme başka neler çizerdin?

Ö5:*Daha çok hayvan çizerdim mesela at.*

Bu resimde çevrende gördüğün benzer şeyler var mı?

Ö5:*Çiçek, insan, köpek, insan gölgesi, duvar resmi ve Picasso resimleri.*

6.Odak öğrencinin cevapları şu şekilde olmuştur.

Resimde neler görüyorsun?

Ö6:*Bir adam, bir anda Picasso resmi, masa, merdiven bir de lamba, minder, kedi.*

Sence bu resmin ismi ne olmalı?

Ö6:*Komik bir resim. Beni güldürdü.*

Picasso bu resimde ne anlatmak istemiş?

Ö6:*Eskiden neler olduğunu.*

Sen olsaydın bu resme başka neler çizerdin?

Ö6:Başka bir şey çizmedim ama boyayabilirdim.

Bu resimde çevrende gördüğün benzer şeyler var mı?

Ö6:2 Tane cam var ,bir tane oyuncak araba ve kedi.

Çocuğun resimlerindeki ifade zenginliği, yaşama ilişkin görgü ve edinilen bilgilerle yakından bağlantılıdır. Görsel algılama, çocuğun diğer duyuşsal, bilişsel becerisine göre en etkili olanıdır. (Artut,2017) Bu dönemde çocukların çevresini tanımaları, içinde yaşadıkları ortamın farkında olmaları doğal olarak sanatsal faaliyetlerine de yansır. (Abacı,2017). Çocuk çevresinde var olan görsel uyarıcılar ile ilişki kurar ve görselleri kendi zihninde kodlar. Bu dönemde çocuklarında yaratıcı ve özgün bir düşünme yapısı var olduğu bilindiğinden araştırmacı çocukların görselleri nasıl algıladıklarını günlük yaşam ile kurdukları ilişki ve çevrelerindeki uyarıcıları bir eser yoluyla nasıl transfer edeceklerini incelemek istemiş ve Picasso'nun Nedimeler adlı eserini kullanmıştır.

Öğrencilerin özgün ürün çıkarabilmek dışında özgün düşünebilme becerisine de sahip olduklarını ancak bir arada yapılan çalışmalarda birbirleri ile ortak cevaplar vermek istedikleri görülmüştür. Bu sebeple öğrenciler teker teker uygulamaya alınmış ve özgün düşünceleri sağlanmaya çalışılmıştır. Uygulamaya katılıp arkadaşlarının yanına giden öğrencilerde eser üzerine konuşma dürtüsü gözlenmiş ve kendi düşüncelerini birbirleri ile paylaştıkları görülmüştür. Her öğrenci kendi içinde farklı bir Nedimeler eseri belirlemiş ve araştırmacıya anlatmıştır. Sorulara verilen cevaplar genel de günlük yaşam ile bağlantı kurularak verilmiş kendi evlerinde var olan nesneler üzerine araştırmacıya bilgiler aktarılmıştır. Araştırmacı bir eser üzerinden öğrencilerin birbirleri ile iletişim kurabilmeleri hedeflenmiş bu yolla kendi yaratıcı fikirlerini oluşturmuş ve Nedimeler eseri bir iletişim aracı olarak kullanılmıştır. Barnard'ın da (2010, s. 30) bahsettiği gibi eseri, “Bu ürüne yapılan muamele onu sanat ya da görsel kültür haline getirmiştir.”

4.3.3. Picasso kafası atölyesinin işleyiş süreci

Eski dönem sanatçıların yapıtlarını taklit etmek, onları “kopyalamak”, şu ya da bu biçimde gönderme yapmak eski dönemlerden beri bilinen bir uygulamadır. Eskiden olduğu gibi günümüzde gönderme yapmak eski dönemlerden beri bilinen bir uygulamadır. Eskiden olduğu gibi günümüzde ötekinin yapıtını resmin dışında değişik sanatsal biçimlerde alıntılanmak sıklıkla başvurulmuş bir yöntem olmuştur (Aktulum,

2016). Buradan hareketle oluşturulan Picasso Kafası atölyesi Picasso'nun yaptığı eserlerin alıntılanarak Picasso'ya ait imgelerin kullanarak bir bütün halinde kullanımı ile öğrencilerin özgünlüklerine dayalı planlanması amaçlanmıştır. Sanatçının kendine ait Pembe dönem Mavi dönem gibi dönemleri önceki atölyeler de işlenmiş ve en bilinen akımı olan Kübizm akımı bu atölye ile öğrencilere açıklanmaya çalışılmıştır. Önceki bölümlerde de bahsedildiği gibi öğrencilerin merakları daha çok Picasso'nun Kübizm akımı üzerine olmuştur. Bedenler ve arka plan geometrik formlara indirgenmişti. Uzamsal derinlik hissi çok azdı ve tutarsız, dağınık perspektif, anlamı bulmak için gözü tuvalde gezdiriyor ("Sanatın Öyküsü", 2014). Öğrenciler için bu gezinti keyifli bir hal almış ve Picasso'nun eserleri onlara oldukça ilginç gelmeye başlamış bu sebeple kübizm üzerine atölye planlanmıştır.

Picasso Sanat etkinliği 12 temel etkinlikle oluşturulmuş 2.örnek olarak 8. Etkinlik olan "Picasso Kafası" etkinliği seçilmiştir. Atölye 17 Nisan Salı günü 16.30-17.00, 17.00-17.30 saatleri olmak üzere 30 dakika ile sınırlandırılmış ve toplamda iki atölye olarak uygulanmıştır. 1. Atölyeye Sarı grup 7 öğrenci ile katılmış bu öğrencilerden üçü önceden belirlenen odak öğrencilerden olmuştur. 2. Atölyeye ise Turuncu grup 11 öğrenci ile katılmış bu öğrencilerden üçü önceden belirlenen odak öğrencilerden olmuştur.

Görsel 4. 41. *Picasso Sanat Etkinliği “Picasso Kafası” Etkinliği Provokasyon Örneği*

Planlanan atölyede öncede provokasyonlar hazırlanmış ve görsel kültür bağlamında Picasso sanat etkinliğine bağlı kalınarak kolaj tekniği ve Picasso imgeleri içeren görseller, çalışma kağıdı hazırlanmış özgün kompozisyonlar çıkarılması hedeflenmiştir. Provokasyon örneği görsel 4.41 ile verilmiştir. Araştırmacı öğrencilerin provokasyonu incelemeleri için 5 dakika süre tanımış gerekli açıklamaları yapmış ve ürün oluşturma sürecinde rehber olurken yalnızca öğrencilerden gelen soruları yanıtlamıştır. Odak öğrencilerin kolaj tekniği ile yaptıkları ürünler aşağıda betimleme yöntemi ile yorumlanmaya çalışılmıştır.

Görsel 4. 42. 1. Odak Öğrencinin 17.04.2019 Tarihli “ Picasso Kafası” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması

1.odak öğrenci iki kulak iki göz ve bir burun olarak imgelerini seçmiş ancak ağız Picasso’ya ait ağız imgesini kullanmak istemediğini ve kendi çizgileri ile bir ağız yaptığını vurgulamıştır. Seçtiği imgeleri var olan yapıya uygun şekilde çalışmasına yapıştırmıştır. Yapıştırmadan önce imgeler içerisinde saç olmadığını bu yüzden saç kendisinin çizdiğini ifade etmiştir. Çalışmasında bir gözü büyük seçmesinin sebebinin şaşırın bir insan olduğunu belirtmiş iki gözü birbirinden farklı boyayarak Picasso’da böyle yapardı demiştir. Öğrenci çalışmasında gözler ve burnu nispeten gerçek yapıya uygun şekilde yapıştırırken kulakları neden bu şekilde yapıştırdın sorusuna ise “biri arkayı biri önü duysun” diye cevap vermiştir. Önce sol kahverengi göz imgesini boyayan 1. Odak öğrenci daha özenli çalışırken sonraki imgeler için aynı özeni gösterememiş sebebini ise “biran önce yapıştırmak istiyorum” diye ifade etmiştir.

Görsel 4. 43. 2. Odak Öğrencinin 17.04.2019 Tarihli “ Picasso Kafası” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması

2.odak öğrenci iki göz, iki burun, bir kulak ve bir ağız şeklinde imgelerini seçmiştir. İmgeleri boyamaya sağ üst bölümde bulunan göz ile başlamış ancak aynı özeni bir sonraki imgeler de uygulayamamıştır. Yapıştırma kısmına geçtiği için heyecan gözlenen öğrenci “ yapıştırmak istiyorum çünkü Picasso gibi bir resim olacak” şeklinde heyecanını açıklamıştır. Öğrenci göz ve kulağı yan yana yapıştırarak çalışmasına başlamış sonra sırası ile ağızı, iki burnu ve gözü yapıştırmıştır. Araştırmacı çalışma bitiminde neden bu şekilde yapıştırmak istediğini sorduğunda “ iki burun yaptım çünkü köpekler gibi çok iyi koku alabilir ve bir kulak yaptım gürültü olduğunda çok duymasın” diye açıklamıştır. Öğrenci çalışmasında gerçek yapıya odaklanmamış ve yaratıcı gücünü kullanarak özgün ve istediği biçimde yorumlamayı tercih etmiştir.

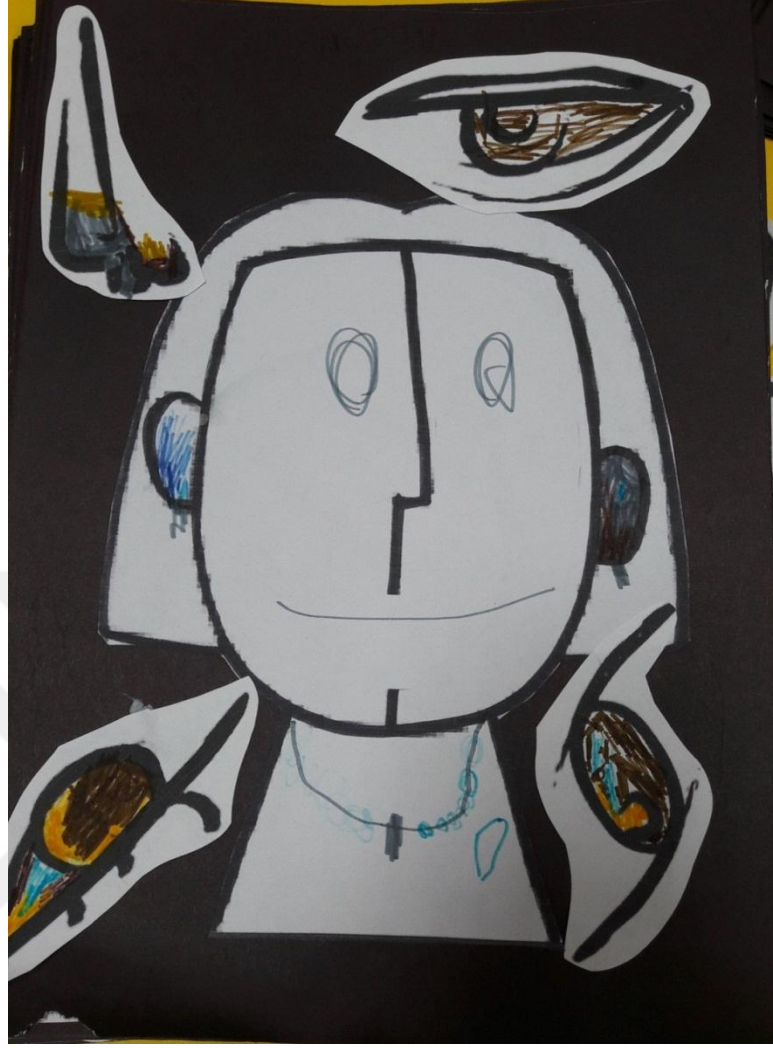
Görsel 4. 44. 3. Odak Öğrencinin 17.04.2019 Tarihli “ Picasso Kafası” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması

3.odak öğrenci provakasyon bölümünü incelemiş ancak imgelerin hiçbirini almayıp yalnızca çalışma kağıtlarından birini seçip yerine oturmuştur. Araştırmacı neden bir imge kullanmadığını sormuş “ onları beğenmedim bu kızın saçları bana benziyor o yüzden ben kendimi çizeceğim” diye cevaplamıştır. Öğrenci gerçeğe bağlı kalarak kulak deliği ayrıntısına kadar önem vererek çalışmıştır. 3.odak öğrenci çalışmasını “ annem ile kulağımı deldireceğiz ve bende küpe takacağım bu gün mavi tişört giydiğim içinde mavi yaptım” şeklinde açıklamıştır. Öğrenci tamamen kendi isteği doğrultusunda Picasso’ya dair hiçbir imgeye yer vermemiş çalışma kağıdını da istediği doğrultuda kullanmıştır.

Görsel 4. 45. 4. Odak Öğrencinin 17.04.2019 Tarihli “ Picasso Kafası” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması

4.odak öğrenci provakasyon bölümünde iki göz imgesi alarak yerine oturmuştur. Dikkatle çalışan öğrenci gerçeğe uygun şekilde göz imgelerini yapıştırmış burun ve ağzı kendi çizgileri ile çizmiştir. Çalışmasını anlatmasını isteyen araştırmacıya “ saçları çok çılgın olmuş bazen bende çılgın saçlar yapmayı severim o yüzden bu kızı seçtim ve kocaman kirpikleri olan gözleri aldım ağzı ve burnunu çizdim. Bak ben bugün kolyelerimi taktım şimdi de kolyelerimi buraya çiziyorum” diyerek çalışmasını açıklamıştır. Öğrenci Picasso’ya değinmemiş yalnızca bireysel yorumlar yapmıştır.

Görsel 4. 46. 5. Odak Öğrencinin 17.04.2019 Tarihli “ Picasso Kafası” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması

5. odak öğrenci üç göz bir burun imgesi almayı tercih etmiş hepsini dikkatle boyamıştır. Yapıştırma aşamasında imgelerin tamamını çalışma kağıdının paspartu kısmına yapıştırmış ve sebebini şu şekilde açıklamıştır. “ Picasso’nun resimlerini çok sevdim annem ile bazen okuduğumuz kitaplarda görüyordum annem beni tanıştırmıştı Picasso ile ama ben bugün onun gibi bir resim yapmak istemedim. Bu gözler çok büyük oldular büyük olmasını istemedim bu yüzden yanına yapıştırdım. Aslında onlar Picasso’nun resmine bakmak için müzeye giden çocukların gözleri” Öğrenci gözleri ve ağzı kendi çizmiş ayrıca küpe ve kolye çizmek istediğini ifade etmiştir. Gerçeğe bağlı kalmış ve yaratıcı bir bakış açısı geliştirmiş şeklinde yorumlayabiliriz.

Görsel 4. 47. 6. Odak Öğrencinin 17.04.2019 Tarihli “ Picasso Kafası” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması

6.odak öğrenci iki göz iki kulak ve bir burun imgesi kullanmıştır. Öğrenci çalışma kağıdını da desenin saçlarını boyamış ayrıca göz imgelerini boyayarak yapıştırma kısmına geçmek istemiş, araştırmacı boyamak istemezse boyamayabileceğini belirtmiş ve çalışmasını açıklamasını istemiştir. “ ben bizi dinleyen ve çalışmalarını komik bulduğumuz için üzülen Picasso’yu çizdim” diyerek çalışmasını açıklayan öğrenci burun imgesini bir ifade olarak kullanmayı tercih etmiş ve burun kullanmak istemediğini ifade etmiştir.

4.3.4. Picasso sanat etkinliği görsel kùltür çalışmalarının öğrenci resimlerine olan yansımalarına ilişkin bulgular

Picasso Sanat etkinliği 1 ay devam etmiş sanat etkinliğine yönelik 12 etkinlik uygulanmıştır. Araştırma için iki etkinlik sečilmiř ve odak öğrenci çalışmaları yorumlanmaya çalışılmıştır. Sanat etkinliklerinin oluşturulması görsel kùltüre bağlı olarak ilerlerken araştırmanın alt amaçlarından biri olan “ öğrenciler görsel kùltür bağlamında sanat etkinliklerinden edindikleri imgeleri sanatsal bir ürüne nasıl dönüştürmektedir?” sorusuna yanıt aranmaya çalışılmıştır. Örnek olarak seçilen “Picasso ile Tanışıyoruz” etkinliğinde öğrencilerin eserde neler gördüğü irdelenmiş ve betimleme yöntemi ile yorumlanmıştır.

“Picasso İle Tanışıyoruz” etkinliğinden alınan verilerde öğrencilerin esere estetik bir bakış açısı yüklemeliklerini, günlük yaşama transfer etme yönünde bir eğilim içerisinde olduklarını görebiliriz. Ayrıca Picasso’nun Nedimeler adlı eserinde bütüne odaklanılamamış parçalar ile ilgili yorumlar yapılabilmıştır. Sanat etkinliği için hazırlanan provokasyon önünde Picasso’ya ait başka eserleri yorumlamaya başlayan öğrenciler sohbetleri arasında Picasso’ya yer vermiş grup öğretmenleri ve ailelerine Picasso’ya dair bilgiler verdikleri öğrenilmiştir. Etkinlikler uygulandıkça Picasso’ya dair yorumlar gelişmiştir. Picasso’nun mavi rengi neden üzgünken kullandığını anlamak üzerine detaylıca düşündükleri ve tartıştıkları görölmüştür. 5. Odak öğrenci ailesi ile eseri araştırmış ve arkadaşları ile yeni bilgiler paylaşmak istemiştir. Öğrencilerin yeni bilgiler üzerine ettikleri sohbet aktarılmıştır.

Ö5: Öğretmenim bu resim aslında Picasso’nun resmi değilmiş. Başka bir ressamın resmiymiş.

Ö4: Nasıl yani bizim gibi mi?

Ö6: Bizim gibi biz Picasso’nun resimlerini beğenip aynısını yaptık.

Ö5: Evet ama Picasso bu resmi Kübizmle yapmış yani şekillerle yapmış. Biliyor musunuz benim masa sandığım şey bir çocukmuş. (Kahkahalara boğuldular)

Ö3: Öğretmenim bize Picasso’nun beğenip çizdiği resmi gösterir misiniz ?

Araştırmacı Öğretmen: Elbette gösteririm. Diyerek öğrencilere Velázquez’e ait Nedimeler eserini göstermiştir. Öğrenciler esere uzunca bir süre bakmış ve Picasso’nun eser üzerindeki değişimlerini kendinin nasıl gördüklerine gülmüşlerdir.

Picasso Sanat etkinliğinin bir diğer örnek etkinliği olan “Picasso Kafası” atölyesi yarý yapılandırılmış şekilde planlanmış araştırmacı çalışma kağıtlarını üç farklı desen ile

öğrencilere sunmuş ve öğrencilerin cinsiyetlerine göre çalışma kağıtlarını seçtikleri görülmüştür. Ayrıca uygulama esnasında imgeleri boyama kısmını hızlandırıp yapıştırma kısmına geçme eğilimleri gözlemlenmiştir. Kız öğrenciler gerçek yapıyı bozmak istememiş var olanı olduğu gibi kullanmak istemişlerdir. Erkek öğrenciler de ise aksine var olan yapıyı bozma isteği daha çok olmuş ve bunu yaparken keyif almışlardır. Bu durum kız öğrenciler estetik algısına güzele önem verirken erkek öğrenciler estetiğe önem vermemiştir şeklinde yorumlanabilir.

4.4. Leonardo Da Vinci Sanat Etkinliği

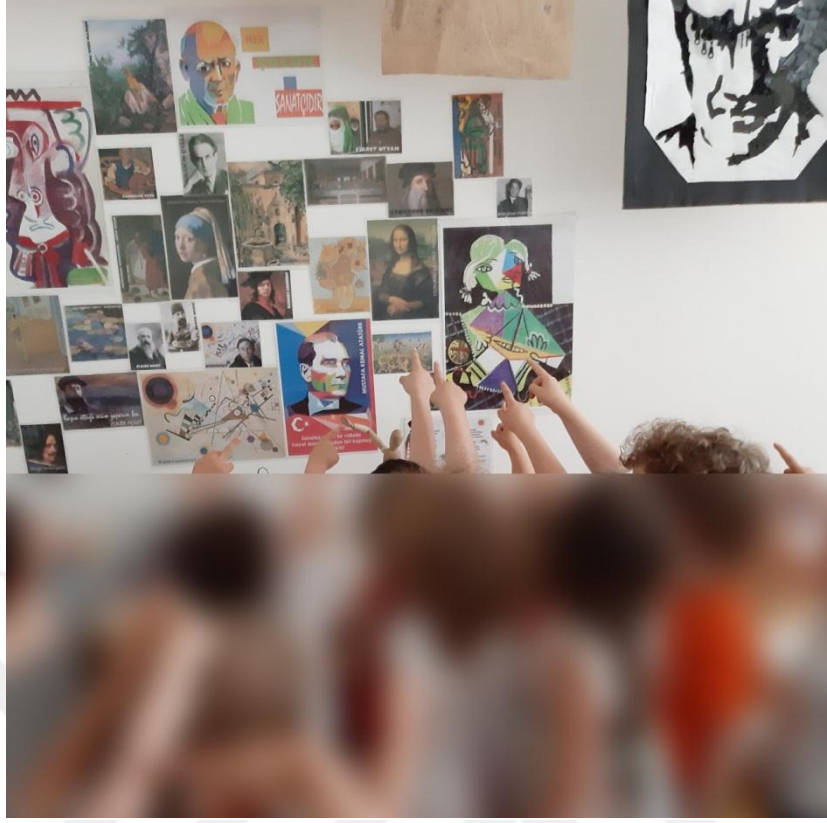
4.4.1. Etkinlik planlarının oluşturulması

Dadya Çocukları okullarında yaz dönemleri Sanat etkinlikleri yapılmamakta daha çok eğlenceli etkinlikler planlanmaktadır (Su oyunları, gezi etkinlikleri gibi). Ayrıca yaz dönemlerinde öğrenciler tatile gittikleri için okula dönem içerisinde olan katılımlarını gösterememektedirler. Bu sebepten araştırmacı yaz döneminde bir atölye planlamamış ancak yaz dönemi devam eden odak öğrencileri gözlemlemeye devam etmiştir. Dadya Çocukları okullarında yaz döneminden sonra öğrencilerin yaşlarına göre değil aylarına göre bir planlama yapılır ve yeni gruplar belirlenir. Araştırmacının çalıştığı araştırma grubu öğrencileri 48-72 ay dönemi çocuklarıdır ve yaz döneminden sonra ilkokula hazırlık grubu adı verilen kırmızı gruba geçmişlerdir. Araştırma aynı odak öğrenciler ile gerçekleştirilmiş olup önceki dönem Turuncu ve Sarı Grup olarak adlandırılan grup ismi artık Kırmızı Grup olmuş ve bütün odak öğrenciler aynı grup içerisinde yer almıştır. Araştırma süreci içerisinde önceki bölümlerde de bahsedildiği gibi araştırmacının öğretmen olarak çalışmaya devam ettiği kurum yeni bir binaya geçme kararı almış ve Leonardo Da Vinci sanat etkinliğinin bir kısmı “Kültür” ve “Sembol” sanat etkinlikleri de yeni okulda devam ettirilmiştir.

Sanat etkinlikleri mart ayı itibari ile sürdürülmüş ve birer ay gözlem süresi eklenmiştir. Leonardo Da Vinci sanat etkinliği oluşturulmadan önce aynı süre mayıs ayı için eklenmiş ancak haziran ayı itibari ile yaz dönemi başladığından yeni sanat etkinliği oluşturulmamıştır. Yeni Sanat etkinliği Eylül ayında uygulanmaya karar verilmiştir. Etkinlik oluşturma süreci önceki sanat etkinlikleri gibi öğrenciler ile birlikte yürütülmüş ve yeni etkinliğe öğrencilerin karar vermesi sağlanmıştır. Yaz dönemi bahçe etkinlikleri artmış öğrenciler zamanlarının büyük bir kısmını bahçede geçirmeye başlamışlardır. Bu sebeple grup öğretmenleri daha çok bahçe etkinliği planlamış ve yeni sanat etkinliğine

karar vermeyi sağlamıştır. Ağustos ayı içerisinde dönem içinde grup arkadaşı olacak öğrencilerin daha çok zaman geçirmesi sağlanarak daha kolay adapte olabilmeleri için oryantasyon sağlanır. Oryantasyon süresinde okul döneminde Kırmızı grup öğretmeni olacak öğretmen bir bahçe etkinliği olan “Kendi limonatanı yap ve iç” planlamış ve öğrencilerden kendi bardaklarını getirmelerini istemiştir. Araştırmacı öğretmen odak öğrencilerin bulunduğu bu etkinliğe gözlem yapabilmek için katılmıştır. Öğrenciler kasalardan kendileri için yeteri miktarda limonları alıp sıkmaya ve limonatalarını grup öğretmeni rehberliğinde gerçekleştirmişlerdir. Her öğrenci birer limon sıkmış ve yerine geçmiştir yeteri kadar limon elde eden öğrenciler ile limonata yapılmış ve bir daire oluşturacak şekilde oturmalarına isteyen grup öğretmenine odak öğrenci 5 “yani bir Kandinsky Dairesi gibi mi” cevabını vermiştir. Grup öğretmenin cevabı ise “ evet 5. Odak öğrenci çok haklısın tam bir Kandinsky dairesi olmalı” demiştir. Her öğrenci yan yana olacak şekilde kendi deyimleri ile Kandinsky Dairesi şeklinde oturmuş ve kendi bardaklarını çıkartarak limonata sıralarını beklemişlerdir. Sırası gelen öğrenciler bir yandan limonatalarını içiyor birbirlerinin bardaklarını inceliyor ve bardaklar üzerine sohbet ediyorlardır. Bu sıra da bir öğrenci araştırmacı öğretmeni yanına çağırıyor bir öğrencinin bardağını göstererek “ öğretmenim bak Anıl’ın bardağında atölyedeki bir resimden var” diyerek öğrencenin bardağında yer alan Leonardo Da Vinci’ye ait olan Mona Lisa’yı göstermiştir. Daire içindeki bütün öğrenciler bu duruma oldukça şaşırmış ve bunun üzerine araştırmacı öğretmen Mona Lisa ve Leonardo Da Vinci’ye ait bilgiler paylaşmıştır.

Öğrenci bardağında yer alan Leonardo Da Vinci’nin en önemli eserlerin biri olan Mona Lisa popüler kültürün bir objesi haline gelmiş ve bir kupanın üzerinde kendine yer bulmuştur. Eserin yıllar önce üretilmesine rağmen adından söz ettirmesi ve modern dünyaya ulaşabilmesi görsel kültürün sonuçlarından biridir. Kupa üzerinde yer alan Mona Lisa öğrencilerin ilgi ve meraklarını güdülemiş öğrenciler limonata etkinliğinden hemen sonra atölyeye gelerek Mona Lisa eserini incelemek istemişlerdir. Öğrencilerin heyecanı 4.48. görseli paylaşılmaya çalışılmıştır.

Görsel 4. 48. *Leonardo Da Vinci , “Mona Lisa” Eserine Karşı Öğrencilerin Heyecanına Dair Örnek*

Barnard’a (2010) göre “Görsel ve kültürel olanı tanımlarken çok dikkat edilmesi gereken bir durum bulunmaktadır. W.J.T Mitchell’in (1995) de dediği gibi, “insan sadece edinilmiş bir görsel deneyimi, edinilmiş bir kültürel fikre eklemleyip” görsel kültürün tatminkar bir tanımına ulaşamaz. Bu, sadece görmenin ya da görsel kültürel olanla ilgili önceden var olan kavramları alıp basitçe bir araya getirerek başlanabilecek bir çalışma değildir; bu terimlerin kavramsallaştırılmaları ve tanımlanmaları, “görsel kültür” terimiyle bağlantılı olarak geliştirilmelidir.” Buradan hareketle öğrencilerin edindiği görsel deneyimi anlamlandırmak adına Mona Lisa eserini kavramsallaştırmaları ve tanımlamaları için görsel kültür bağlamında yapılacak yeni sanat etkinliğinin Leonardo Da Vinci olmasına karar verilmiştir.

Eylül

2019

Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma
2 Yeni Bir Ressam ile Tanışıyoruz 'Yeni ressamımız Leonardo Da Vinci'nin eserlerini inceliyoruz.'	3 Disiplinler Arası Eğitim 'Grup liderleri ile ortak yürütülen konular ve gün konulu sanat etkinlikleri.'	4 Ornithopter Kuşları 'Daha önce Ornithopter kuşu gördünüz mü? Leonardo Da Vinci icadı ile Dadya'da görmeniz mümkün '	5 Ornithopter Kuşları 'Daha önce Ornithopter kuşu gördünüz mü? Leonardo Da Vinci icadı ile Dadya'da görmeniz mümkün '	6 Serbest Resim Etkinliği 'Çocuğun malzeme ve konu açısından özgür bırakıldığı özgün çalışmalar.'
9 Hoş geldin Leonardo 'Leonardo Da Vinci ile tanışıyoruz. Belgeseller en sevdiğimiz.'	10 Disiplinler Arası Eğitim 'Grup liderleri ile ortak yürütülen konular ve gün konulu sanat etkinlikleri.'	11 Vitruvius Çocukları 'Leonardo'ya ait Vitruvius adamı eskizi inceler. Ve eskiz röprodüksiyonlar yapılır.	12 Vitruvius Çocukları 'Leonardo'ya ait Vitruvius adamı eskizi inceler. Ve tuz seramiği ile 3 boyutlu eserler elde edilir.	13 Serbest Resim Etkinliği 'Çocuğun malzeme ve konu açısından özgür bırakıldığı özgün çalışmalar.'
16 Serbest Resim Etkinliği 'Çocuğun malzeme ve konu açısından özgür bırakıldığı özgün çalışmalar.'	17 Disiplinler Arası Eğitim 'Grup liderleri ile ortak yürütülen konular ve gün konulu sanat etkinlikleri.'	18 Ornithopter Kuşları Uçurma Partisi! 'Kanatlarımız ile uçmaya hazırız. Yaşasın Leonardo yaşasın Dünya Sanat Günü.'	19 Başımıza İcat Çıkar 'Günümüze kadar yapılan 'ilk' icatlar incelenir. Kendi icadımızı eskiz halinde çiziyoruz.'	20 İlk İcadım 'Özgün çizimlerimizi 3 boyutlu hale getiriyoruz.'
23 Tanıştırıyorum Mona Lisa 'Leonardo Da Vinci denince aklımıza ilk gelen eseri ile tanışmazsak olmaz.'	24 Tanıştırıyorum Mona Lisa 'Leonardo Da Vinci denince aklımıza ilk gelen eseri ile tanışmazsak olmaz.'	25 Disiplinler Arası Eğitim 'Grup liderleri ile ortak yürütülen konular ve gün konulu sanat etkinlikleri.'	26 Serbest Resim Etkinliği 'Çocuğun malzeme ve konu açısından özgür bırakıldığı özgün çalışmalar.'	27 Çağdaş Son Akşam Yemeği 'Leonardo Da Vinci'nin ünlü eseri Son Akşam Yemeğinin içine giriyoruz. Yaşasın Çağdaş Sanat!'
30 Serbest Resim Etkinliği 'Çocuğun malzeme ve konu açısından özgür bırakıldığı özgün çalışmalar.'	1	2	3	4

Görsel 4. 49.Leonardo Da Vinci Sanat Etkinliği Aylık Planı

4.4.2. Ornithopter kuşları atölyesinin işleyiş süreci

Leonardo Da Vinci Sanat etkinliği 12 temel etkinlik ile oluşturulmuş örnek olarak 2. Etkinlik olan “Ornithopter Kuşları” etkinliği seçilmiştir. Sanat etkinliğinin ilk etkinliklerinden seçilen bu atölye 4-5 Eylül günleri olarak planlanmış ve 16.30-17.00 saatleri olmak üzere 30 dakika ile sınırlandırılmış ve toplamda 2 atölye olarak uygulanmıştır. 1. Atölyeye Kırmızı grup 14 öğrenci ile katılmış bu öğrencilerden altısı önceden belirlenen odak öğrencilerden olmuştur. 2. Atölye olan 5 Eylül Çarşamba günü aynı atölye uygulama şeklinde planlanmış Kırmızı grup 10 öğrenci ile katılmış bu öğrencilerden altısı önceden belirlenen odak öğrencilerden olmuştur. Araştırmacı her atölye öncesi öğrencilerin merak duygusunu pekiştirmek için provokasyon hazırlamış ancak 1. Atölye için hazırlamamıştır. Önceki atölyeler de araştırmacı Leonardo Da Vinci’ye dair bilgilendirmeler yapmış öğrencilerin en çok ilgisini sanatçı kimliğinin yanında mucit kimliği çekmiştir. Bu yüzden araştırmacı Leonardo Da Vinci’yi anlatırken yalnızca eserlerini değil tüm yönleri ile anlatmayı tercih etmiş ve bu atölyeyi planlamıştır. Ornithopter Kuşları için 2 atölye planlanmış 1. Atölye de öğrencilerin çok sevdiği bilindiğinden “Mr peabody and shermen flying machine scence” adında Leonardo Da Vinci’nin Ornithopter tasarımı sürecini anlatan komik bir animasyondur. Araştırmacı öncesinde okul çocuk gelişimi uzmanına izletilmiş ve onay almıştır. Öğrenciler atölyeye girdikleri anda sinema bölümünün hazırlandığını görmüş ve heyecanla minderlerin üzerine sıralanmışlardır. Araştırmacı öğrencilere Leonardo Da Vinci’nin yeni bir yönü ile tanışacaklarını ve Leonardo Da Vinci’nin icatları hakkında kısa bilgiler vermiş gerekli yönergelerin ardından animasyon izletilmeye başlanmıştır.

Animasyonu izlerken öğrencilerin kahkahalar içinde kaldıkları gözlenmiştir. Filmin heyecanına kapılan öğrenciler birçok bölümde birbirlerine dönütler vermiş ve daha çok gülmüşlerdir. Atölye 30 dakika ile sınırlandırılmış olduğundan animasyonun kısa seçilmesine özen gösterilmiştir. Animasyon 5 dakika 23 saniye devam etmiş atölyenin ilk 15 dakikası animasyon izlenmesine ve öğrencilerin kendi aralarında animasyonu değerlendirmeleri için ayrılmıştır. Uygulama yapılmayacağından geriye kalan 15 dakika da araştırmacı “Leonardo ve Uçan Çocuk” adlı kitabı bütün görsellerini öğrenciler görecektir şekilde okumaya başlamış ve yarısına geldiğinde kitabı devam ettirmemiştir. Kitap etkinliği 4.50. görsel de paylaşılmıştır. Araştırmacı öğrencilere kitabın geri kalanında neler olmuş olabileceğine dair eve gittiklerini

düşünmelerini istemiş ve yarın olacak atölye de fikirlerini sunmalarını sonrasında beraber kitap da ne olduğunu okuyacağını belirtmiş ve atölyeyi bitirmiştir.

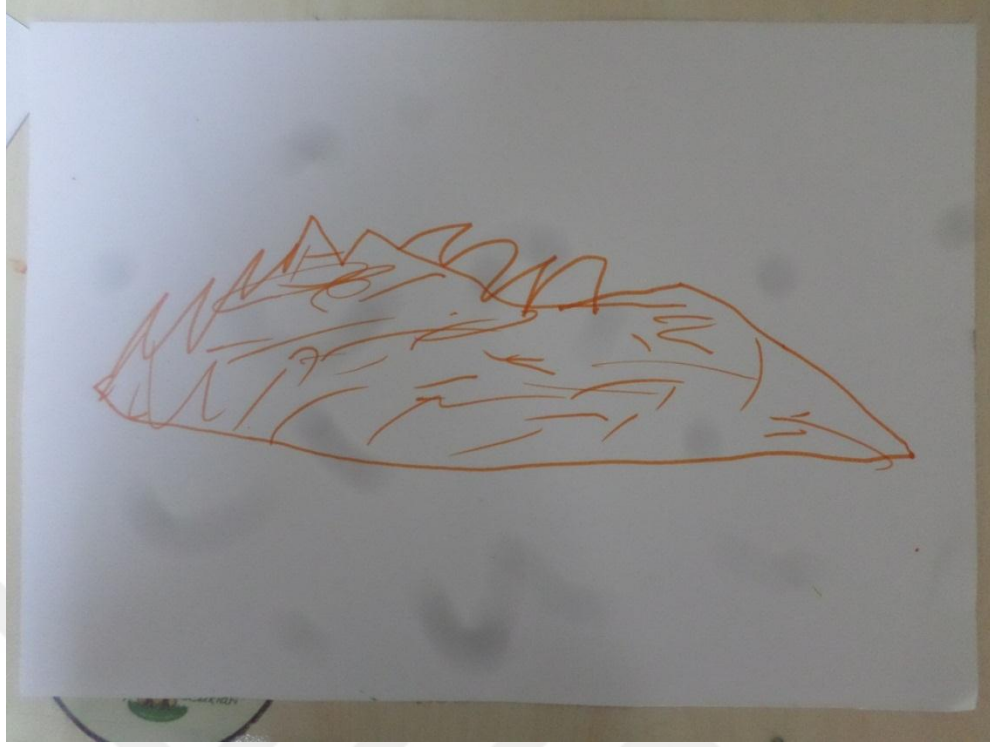
Görsel 4. 50. 04.09.2019 Tarihli “ Ornithopter Kuşları” Atölyesine Dair Kitap Okuma Etkinliğine İlişkin Örnek

Leonardo Da Vinci Sanat etkinliğinin 2.örnek atölyesi olan “Ornithopter Kuşları” etkinliği 5 eylül Perşembe günü 17.00-17.30 saatlerinde uygulanan etkinliğe 10 öğrenci katılmıştır. “Ornithopter Çocukları” 1.atölyesinde araştırmacının kitabı yarı da kesmesi öğrencilerin 2. Atölyeye daha heyecanlı ve istekli gelmesini sağladığı gözlemlenmiştir. Öğrenciler 1. Atölye ile Ornithopter hakkında fikir sahibi olmuş böylelikle 2. Atölyeye hazır halde gelmişlerdir. Araştırmacı öğrencilerin merak duygularını güdülemek için provakasyon hazırlamış ve öğrencilere incelemeleri için 5 dakika süre vermiştir. Provakasyon örneği 4.51. görsel ile paylaşılmıştır. Oldukça heyecanlı olan öğrenciler biran önce atölyenin başlamasını istemiş ve kitabın devamını sormuşlardır. Araştırmacı önce öğrencilerden kitabın devamına dair dönütler almış sonrasında kitabı bitirmiş ve atölyeye dair açıklamalar yapmıştır. Öğrenciler ile ornithopter ve kuşların nasıl

uçuşuna dair kısa bir drama yapılmış “Siz Leonardo Da Vinci olsaydınız nasıl bir kanat tasarladınız” sorusu ile araştırmacı uygulamayı başlatmış rehber olarak atölyeyi yürütmüştür.

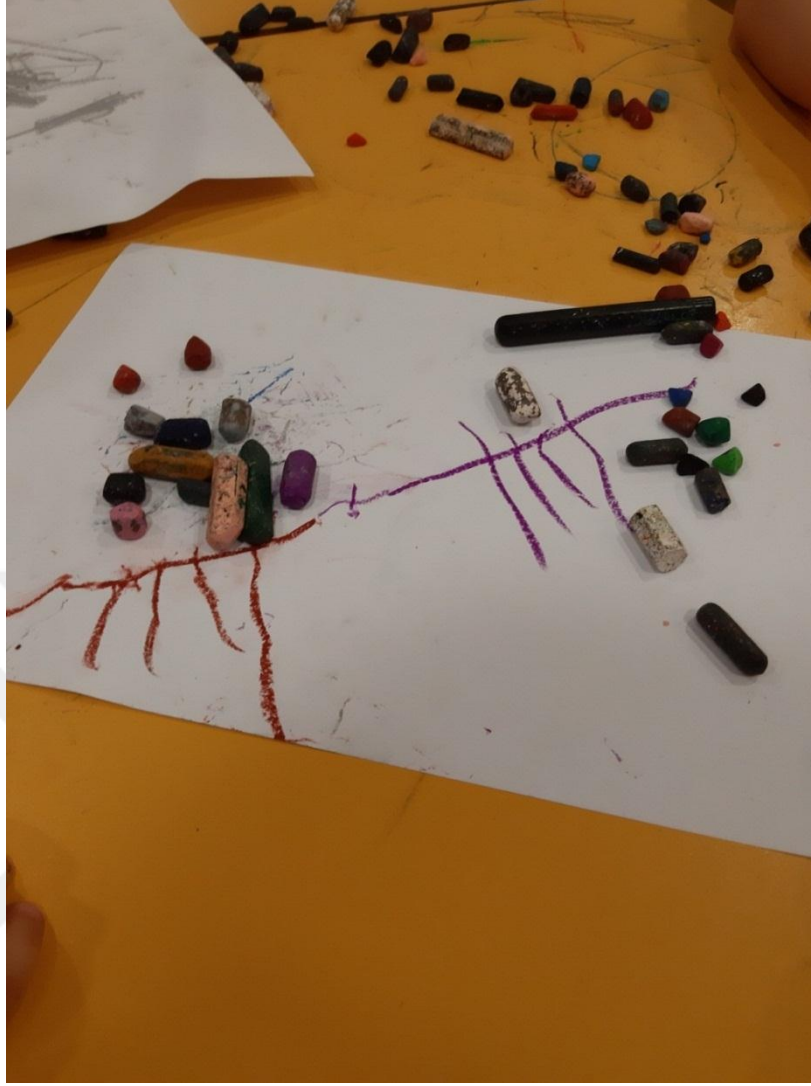

Görsel 4. 51. *Leonardo Da Vinci Sanat Etkinliği “ Ornithopter Kuşları” Etkinliği Provokasyon Örneği*

Görsel 4. 52. 1. Odak Öğrencinin 05.09.2019 Tarihli “Ornithopter Kuşları” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması

1.odak öğrenci resmini yaparken tek renk kullanmış ve “güneş ışığı ile kanadım turuncu renk olmuş” diyerek neden turuncu renk kullandığını kendi isteği ile paylaşmıştır. Konuşmaya devam eden öğrenci resmini şu şekilde açıklamıştır: “ ben Leonardo gibi kendime kanat yapmadım çünkü sadece kendime yaparsam annem, babam ve kardeşimi uçuramam. O yüzden benim dağımın kanatları var, ağaçları bile uçurabiliyor hatta.” Öğrenci çalışmasını oldukça yaratıcı bir şekilde kurgulamış ve yanında ailesini de götürebileceği bir uçan dağ resmi yaptığını belirtmiştir.

Görsel 4. 53. 2. Odak Öğrencinin 05.09.2019 Tarihli “Ornithopter Kuşları” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması

2.odak öğrenci kanat tasarımı yaparken iki renk kullanmak istemiş ve Leonardo Da Vinci’nin Ornithopter tasarımı ile ilişkilendirmiştir. Öğrenci çalışmasını anlatırken “Leonardo gibi bir kanadı ağaçtan yaptım diğer kanat ise bir dinozor kanadı böylelikle çok güçlü olur ve istediğimiz yere uçabiliriz” şeklinde açıklamıştır. Dinozor kanadı olarak betimlediği kanat tasarımında neden mor renk kullandığını açıklamamış ve tasarımını arkadaşlarına gururla anlatmıştır. Önce ki bölümlerde öğrencinin dinozora olan ilgisinden bahsedilmiştir. Öğrenci sevdiği çalışmalara dinozorlara ait bilgileri transfer etmekten hoşlanmaktadır.

Görsel 4. 54. 3. Odak Öğrencinin 05.09.2019 Tarihli “Ornithopter Kuşları” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması

3.odak öğrenci çalışmalarında genel de canlı renkler kullanmaya özen gösteren bir öğrencidir. Kanat tasarımını yaparken de canlı renkler tercih eden öğrenci çalışmasını “Leonardo ile benmişiz uçan kişiler kelebekler gibi kocaman kanatlarımız varmış ve onlar gibi rengarenkmış kanatlarımız” diye ifade etmiştir. Öğrenci Leonardo ile kendisini resmettiğini ve kelebeklerin kanatlarından esinlendiğini ifade etmiştir. Ayrıca “uçmak çok güzeldir büyüyünce ben de Leonardo gibi kanat yapabilirim kuşlarla beraber uçabilirim” diyerek ornithopter tasarımından etkilendiğini göstermiştir.

Görsel 4. 55. 4. Odak Öğrencinin 05.09.2019 Tarihli “Ornithopter Kuşları” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması

4.odak öğrenci provokasyon içinde yer alan görselleri dikkatle incelemiş ve bunun üzerine çalışmaya karar vermiştir. Çalışmasını yaparken “Leonardo da kuşları incelemiş kuşlar gibi uçmak istemiş bende Leonardo gibi yapıp kuşları inceleyerek resmimi yapacağım” diyerek resmine başlamış ve kitap da yer alan kuş kanadını incelemiş kanat tek yönlü gösterilmiş öğrenci parça bütün kullanarak bir bütün halde resmedebilmiştir. “Buradaki kanat çok koyu ama bazı kuşlar rengarenktir mesela mavi kuşlarda vardır papağanlarda bir sürü renk vardır, bu yüzden ben mavi deniz kızlarını çok severim ve mavi kanatları da” diyerek renk kullanımını açıklamıştır. Öğrenci gözlemci ve bu

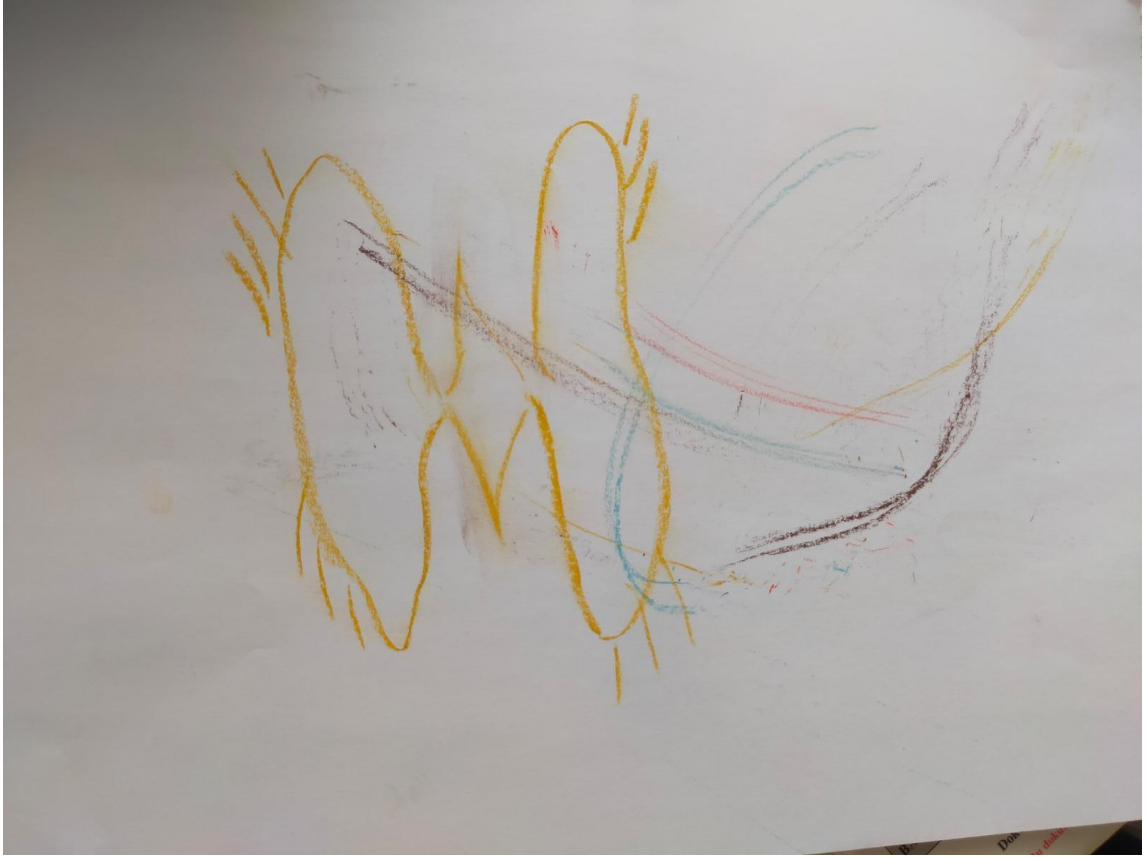
yönüyle yaratıcılığını güdüleyebilmektedir. Var olan ile var olmayanı harmanlayabilmektedir.

Görsel 4. 56. 5. Odak Öğrencinin 05.09.2019 Tarihli “Ornithopter Kuşları” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması

5.odak öğrenci çalışmasını dikkatle yapmış ve araştırmacıyı yanına heyecanla çağırarak anlatmak istemiştir. “öğretmenim bu bir balon giyen insan, omuzlarında da balonlar var (mor altıgen kısmın baş olduğunu ve baştan çıkarılan çizgilerin uçunda bulunan kahve rengi daireler) sonra upuzun mor kolları ve kocaman elleri ile kolayca uçabilir. Hem beline tekrar toplardan kanat yaptım ve de ayaklarına giydiği kocaman bir balon daha var yani bu bir balonu ile uçan Leonardo olabilir dimi öğretmenim” diyerek çalışmasını açıklamış ayrıca araştırmacıdan kanat tasarımına dair dönütler istercesine sorular sormuştur. Öğrenci yaratıcı bir bakış açısı geliştirmiş uçan balonların yeteri

kadar kullanımı ile bir insanında uçabileceğini anlatmak istemiştir. Ayrıca öğrenci çalışmasını yaparken ahşap kukla model iskelet yapısını inceleyerek birleşim yerlerini iskelet yapısına uygun biçimde tasarlamış eklem yerlerine kendi özgün düşüncesi ile birleştirmiş ve balonlar eklediğini ifade etmiştir. Öğrenci resmi yaparken kuklayı hareket ettirerek çalışmasında hareket formunu da kullanabilmiş el çizimini de kuklaya bakarak aynı biçimde resmetmiştir.

Görsel 4. 57. 6. Odak Öğrencinin 05.09.2019 Tarihli “Ornithopter Kuşları” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması

6. odak öğrenci çalışmasını kısa sürede bitirerek arkadaşları ile sohbete başlamış çalışmaya odaklanamamıştır. Çalışmasını “uçan kuş kanadı” şeklinde açıklamıştır. Öğrencinin atölyenin animasyon bölümüne daha keyifle katıldığı ancak uygulama bölümüne odaklanamadığı görülmüştür. İncelediği ve gözlemlediği şekil de bir kanat tasarlamış ve üzerine çok düşünmek istememiştir.

4.4.3. Vitruvius çocukları atölyesinin işleyiş süreci

Görsel kültürü anlatmakla ilgili diğer nesne-temelli yaklaşımlar arasında biyografi ve amaç kavramlarını kullananlar bulunur. Temelde, bu yaklaşım, sanatçı ya da tasarımcının hayatına, biyografisine ya da hayat hikayesine bakar ve çalışmalarını hayatları açısından anlatmaya teşebbüs eder. Bu ‘popüler’ bir yaklaşım olarak adlandırılabilir: Sanatçıların ya da tasarımcıların çalışmalarını hayatlarındaki olaylarla bağlama çabası rahatlatıcıdır (Barnard ,2010). Görsel kültürün incelenebilmesi için sanat tarihi disiplini ile yürütülen bu sanat etkinliği sanatçının eserlerini günlük yaşama transfer edilebilmesi çalışılmaktadır. Barnard’ın (2010) deyimiyle görsel kültür öğrencilere popüler yaklaşım ile anlatılmaya çalışılmıştır. “Vitruvius Çocukları” atölyesi grup öğretmenleri ile ortak planlanmıştır. Öğretmenler Eylül ayında vücudumuz konusunu ele alacak iskelet sisteminden bahsedeceklerdir. Bu sebeple Leonardo Da Vinci’nin insan bedeni üzerine çalıştığı Vitruvius İnsanı eseri sanat etkinliği kapsamına dahil edilmiştir.

Leonardo Da Vinci oturan diz çöken figürlerin oranlarını inceleyip vardığı sonuçları önemli düşünürlerden Vitruvius’un oran-otantı kuramıyla karşılaştırdı. Roma imparatorluğu döneminde yaşamış mimar, mühendis, düşünür Marcos Vitruvius Pollio, üçüncü cildinde insan bedeninin oranlarını açıkladığı De Architectura (Mimarlık Üzerine) ile dikkat çekmişti. Leonardo Da Vinci, düşünürün “figür, daire ve kare içine kolları ile bacakları kenar çizgilerine değecek şekilde yerleştirilirse, insan bedeninin merkezinin göbek kısmı olacağını” ileri sürdüğü görselleştirdi ve doğruladı (“Sanat Ustaları 2 Leonardo Da Vinci”, 2015).

Sanat Tarihinde önemli bir yer kazanan Vitruvius insanı ile öğrencilere sanatın kazanımları dışında insan bedeni de aktarılmaya çalışılmıştır.

Leonardo Da Vinci Sanat etkinliği 12 temel etkinlikle oluşturulmuş örnek olarak 6. Etkinlik olan “Vitruvius Çocukları” etkinliği seçilmiştir. Sanat etkinliğinin ilk etkinliklerinden seçilen bu atölye 11-12 Eylül günleri olarak planlanmış ve 16.30-17.00 saatleri olmak üzere 30 dakika ile sınırlandırılmış ve toplamda 2 atölye olarak uygulanmıştır. 1. Atölyeye Kırmızı grup 15 öğrenci ile katılmış bu öğrencilerden altısı önceden belirlenen odak öğrencilerden olmuştur. 2. Atölye olan 12 Eylül Perşembe günü Vitruvius İnsanı eseri incelenip öğrencilerin kendi eskizlerinin çizilmesi 2. atölyede tuz seramiği uygulaması şeklinde planlanmıştır. 2. atölyeye Kırmızı grup 15 öğrenci ile katılmış bu öğrencilerden altısı önceden belirlenen odak öğrencilerden

olmuştur. Araştırmacı her atölye öncesi öğrencilerin merak duygusunu pekiştirmek için provakasyon hazırlamıştır. Hazırlanan provakasyon 4.58. görsel ile paylaşılmıştır.

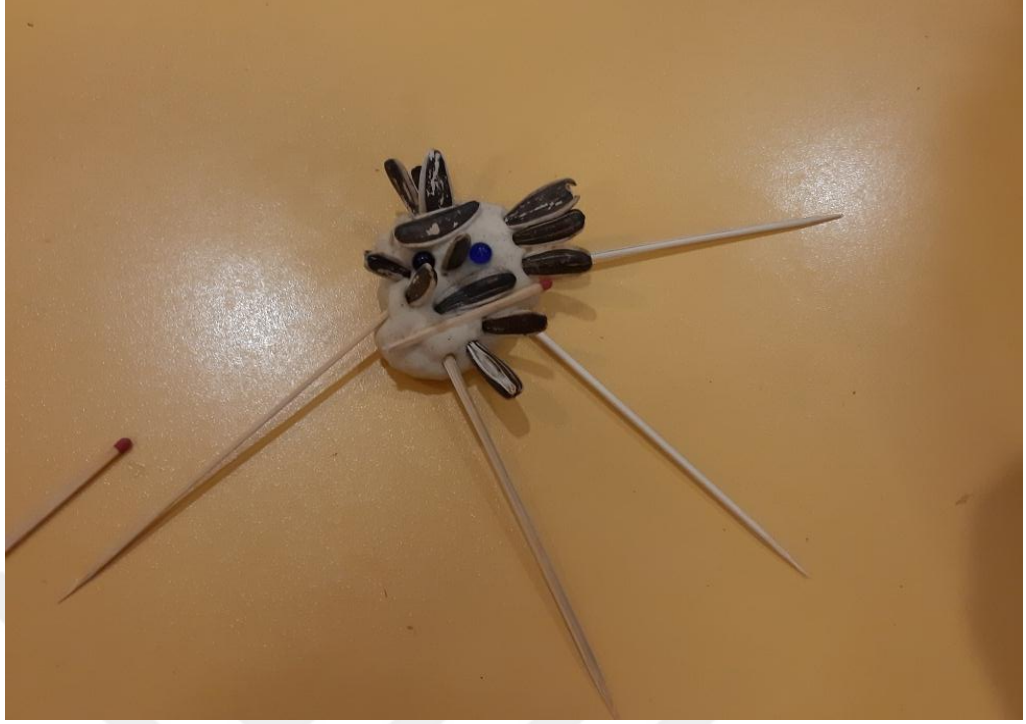
Görsel 4. 58. *Leonardo Da Vinci Sanat Etkinliği “Vitruvius Çocukları” Etkinliği Provokasyonu Örneği*

Araştırmacı öğrenciler için önceden tuz seramiği ve atık materyaller hazırlamış ve provokasyon içinde sunmuştur. Öğrencilerin oldukça keyif aldığı atölyelerden biri olan çamur veya hamur atölyeleri olduğu bilindiğinden araştırmacı eskiz yanında üç boyutlu bir çalışmanın eklenmesine karar vermiş ve malzeme olarak tuz seramiğini kullanmıştır. Hamuru biran önce şekillendirmek isteyen öğrenciler atölyenin başlamasını istemişlerdir. Araştırmacı önceki atölye de Vitruvius İnsanına dair bilgiler vermiş Vitruvius Çocukları ikinci atölyesine dair açıklamalar yapmış ve öğrenciler heyecanla hamurları şekillendirmeye başlamışlardır.

Görsel 4. 59. 1.Odak Öğrencinin 12.09.2019 Tarihli “Vitravius Çocukları” Etkinliğine İlişkin Seramik Çalışması

1.odak öğrenci çalışmasını keyifle yapmış tuz seramiğinin tamamını baş bölümü için kullanmış kol ve bacaklar için çöp şiş kullanmıştır. Çalışmasını anlatırken Çekirdek Vitravius’u yaptım zaten saçları çekirdeğe benziyordu ve ben sadece kolları açık olanı yapmak istedim çünkü ben mutlu olunca böyle yaparım ” diyerek açıklamıştır. Öğrenci eserde iki farklı duruş olduğunun farkına varmış ve kendisi ile bağlantı kurarak mutluluk duygusunu yaşarken verdiği tepkileri kattığından bahsetmiştir.

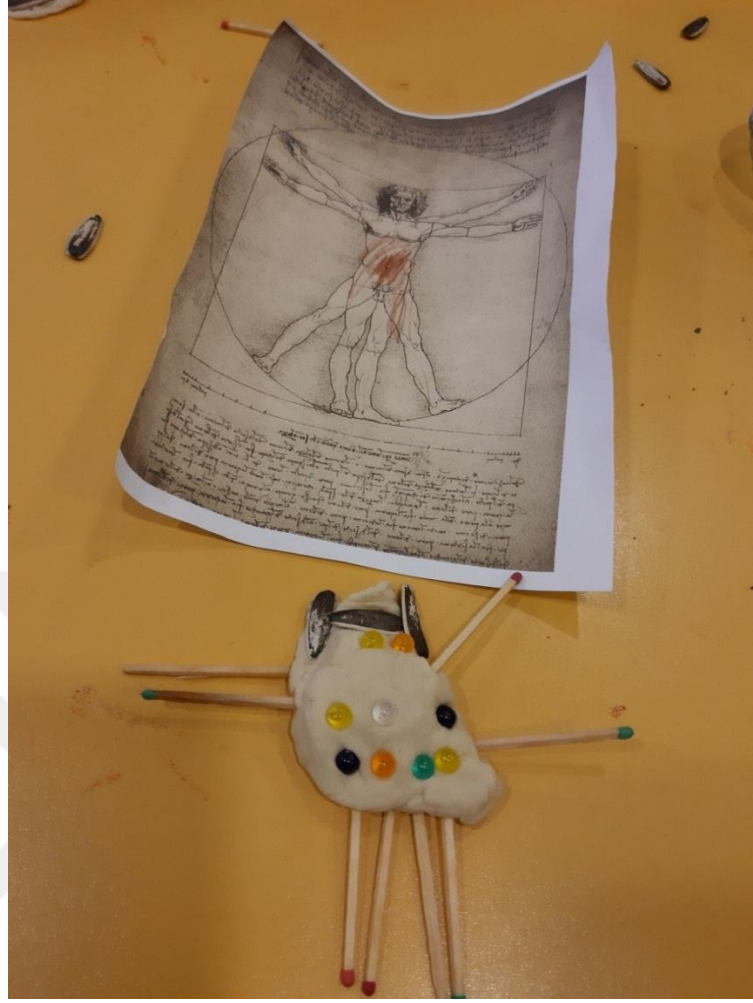
Görsel 4. 60. 2.Odak Öğrencinin 12.09.2019 Tarihli “Vitruvius Çocukları” Etkinliğine İlişkin Seramik Çalışması

2.odak öğrenci çalışmasında çekirdeklere bolca yer vermiş bunun sebebinin de Vitruvius İnsanının sakallı olması şeklinde açıklamıştır. Öğrenci ayrıca Vitruvius insanın mutsuz olduğu için onu mutsuz yaptım diyerek atık materyal olan kibriti neden kullandığını da açıklamıştır. Birinci atölye de daire ve kare formlar içinde olan iki beden hareketinden bahseden araştırmacının bu açıklamaları öğrencinin beyinde yer etmiş olduğu görülmüştür. Çünkü öğrenci “ benim insanım karenin içine giren insan Legolar gibi ben hep Legolarımla insanlar yaparım zaten” diyerek günlük yaşamına transfer edip ilgilerini harekete geçirerek kendi tasarımını oluşturmuştur.

Görsel 4. 61. 3.Odak Öğrencinin 12.09.2019 Tarihli “Vitruvius Çocukları” Etkinliğine İlişkin Seramik Çalışması

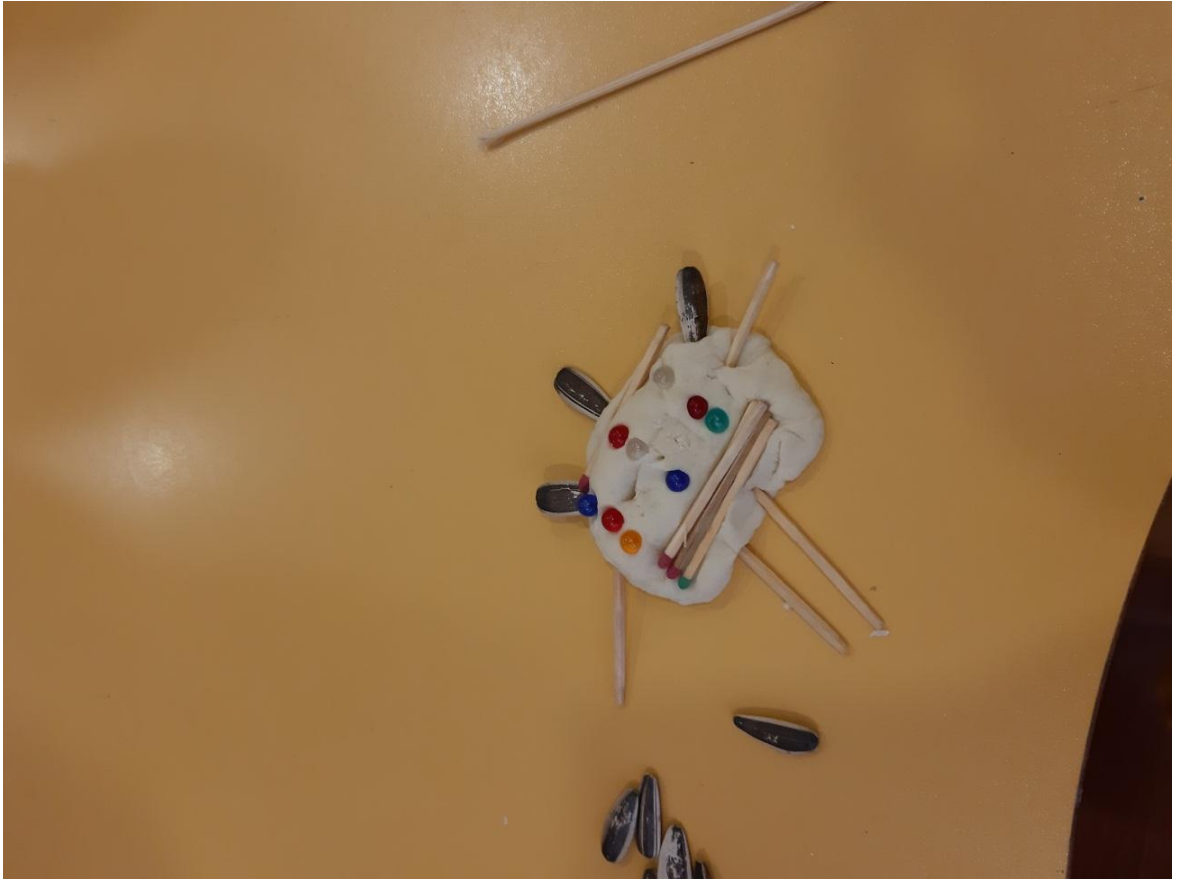
3.odak öğrenci çalışmasını yaparken kibrit boncuk ve çekirdek kullanmayı tercih etmiş sebebini de şu şekilde açıklamıştır. “ Ben bu insanı yaparken Leonardo’nun yaptığı insana baktım ama kolları aynı yerde bak öğretmenim ayakları hepsinden farklı bu yüzden bende başka renkli kibritlerle yaptım. Kolları aynı olduğu için tekrar kol takmak istemedim. Uçan birisi bu hem de Leonardo kanadı ile uçan birisi. Leonardo’nun resminde insanın kulakları yok sanırım Leonardo çizmeyi unutmuş ama ben unutmadım çekirdeklerim ile onun kulaklarını yaptım.” 3. Odak öğrenci çalışmaya birçok farklı açıdan bakmış incelemiş ve ayak çizimlerinin birbirinden farklı formlarda olduğunu görebilmiştir. Ayrıca önceki atölyeler ile birleştirebilmiş kendi çalışmasına kulak eklemek istediğini kulakları olmadan yanından geçen kuşları duyamayacağını ifade etmiştir.

Görsel 4. 62. 4.Odak Öğrencinin 12.09.2019 Tarihli “Vitruvius Çocukları” Etkinliğine İlişkin Seramik Çalışması

4.odak öğrenci tuz seramiği ile baş ve gövde yapmayı tercih etmiş ayrıca saç için çekirdek kol ve bacaklar içinde kibrit kullanmıştır. Öğrenci çalışmayı uzunca süre incelemiş ve uygulamaya çalışmıştır. Çalışmasını şu şekilde açıklamıştır. “Öğretmenim Leonardo’nun yaptığı insan bir erkek ben erkek yapmak istemedim çünkü bu boncuklar çok güzel ve ben bu boncuklarla elbise yapmak istemiştım o yüzden insanımı kız yaptım. Kollarını da kocaman açmış çünkü annesine kocaman sarılacak annem gelince bende ona kocaman sarılıyorum.” Öğrenciler çalışmalarını uygularken araştırmacı rehber olduğundan uygulama sürecinde yalnızca sorulan sorulara cevap vermiştir. Etkinlikler yarı yapılandırılmış olsa da öğrenciler eseri istediği yönde değiştirebilir ve kurgulayabilir şekilde planlanmıştır. Atölye süresince çalışmalara hiçbir kısıtlama getirilmemiş aksine öğrencilerin tamamen özgün ürünler çıkarabilmeleri için yönlendirme yapılmamıştır. 4.odak öğrenci röprodüksiyonunu istediği gibi

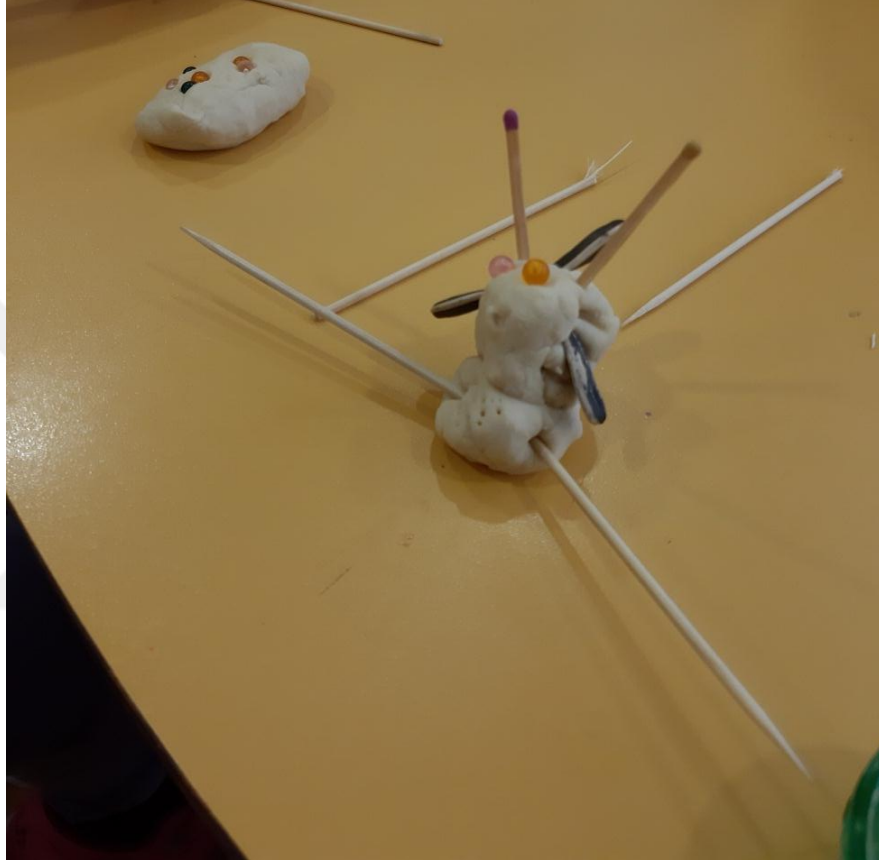
yapabilmiştir. Araştırmacı öğrencinin kendini uygulamaya dahil ettiğini pullu bir etek giymesinden ve gün içerisinde sık sık annesini çok özlediğini dile getirmesinden anlamıştır. Ayrıca çalışmasını hızla yapmaya çalışmış atölye bitince annesinin geleceğini ifade etmiştir. Gün içinde yaşadığı duygu durumunu çalışmasına aktaran öğrenci duygusu ile beraber kendini de çalışmaya aktararak boncukları kullanarak pullu eteğini yapmaya çalışmıştır.

Görsel 4. 63. 5.Odak Öğrencinin 12.09.2019 Tarihli “Vitravius Çocukları” Etkinliğine İlişkin Seramik Çalışması

5.odak öğrenci çalışmasını benzetme kaygısı içine girmemiş neredeyse hiç pravakasyon içinde yer alan Vitavius İnsanı eserine bakmamıştır. Tamamen çalışmasına odaklanan öğrenci istediği malzemeleri seçmiş yanına almış ve dikkatle çalışmasını bitirmiştir. 5.odak öğrenci çalışmasını açıklarken “ öğretmenim bu bir insan olmasa olur mu ? Çünkü ben bir çiçek yapmak istedim evet insan gibi bacakları var ama bacakları kökleri aslında bak çekirdekler de açmaya çalışan çiçekler boncuklarda açılmış çiçekler rengarenk açılmışlar. Yada çiçek vitaviusu olsun çiçek açan vitavius ben şimdi ona kollar da yaparım olur.” Diyerek çalışmasına devam etmiş ve “

öğretmenim bak kibritler renkli çok güzel renkleri var o yüzden bir tane değil 3 tane kullandım bak kollarını da taktım artık tamam işte çiçek Vittravius çok güzel oldu” şeklinde çalışmasını açıklamıştır. Öğrenci önce bir çiçek yaptığını ifade etmiş ancak araştırmacıya anlatırken arkadaşlarının yaptıkları dikkatini çekmiş ve vazgeçmiş çiçek vittravius yaptığını anlatmıştır.

Görsel 4. 64. 6.Odak Öğrencinin 12.09.2019 Tarihli “Vittravius Çocukları” Etkinliğine İlişkin Seramik Çalışması

6.odak öğrenci çalışmasını yaparken farklı bir teknik kullanmış ve iki daireyi üst üste koyarak baş ve vücut yaptığını ifade etmiştir. Ayrıca ellerini ve kollarını kocaman açabilen bir insan yaptığını anlatan öğrenci, sağda ve solda bulunan çekirdekler ile saç yaptığını anlatmıştır. Öğrenci kibritleri kullanarak kol olarak ifade etmiş ahşap çubuklar kullanarak da bacak ifade etmeye çalışmıştır. “Öğretmenim bu insan koşuyor kollarını yukarı kaldırarak koşan ve hopleyan bir insan yaptım ben önce toplar yaptım sonra topları Vittravius insanı yaptım olmuş mu ?” diyerek çalışmasını anlatmış ve araştırmacıdan düşündüğü çalışmayı yapabildiğine dair onay almak istemiştir.

4.4.4. Leonardo Da Vinci görsel kültür çalışmalarının öğrenci resimlerine olan yansımalarına ilişkin bulgular

Marcia Pointon (1994), ‘sanat tarihinin sadece bir çeşit nesne grubuyla ilgilendiğini iddia eder. Mobilyadan seramiğe, binalardan resimlere, fotoğraftan ve kitap resimlemeden tekstil ve çaydanlığa kadar her “insan yapısı” yapı ve nesne, sanat tarihçisinin yetki alanına girer’ der. Onun sanat tarihi anlayışının görsel kültürün tanımının içerdiği her şeyi içine alır. Aynı zamanda bu anlayış, içlerinde bu insan yapısı nesnelerin üretildikleri ve tüketildikleri ekonomik, politik ve sosyal yapıları ya da bağlamları da incelemeyi de kapsar (Pointon 1994’den akt. Barnard, 2010). Tüketimin bir nesnesi olan kupa bardak üzerine uygulanan sanat tarihinin önemli unsuru Mona Lisa görsel kültürün hayatımızın her alanında varlığını kanıtlar nitelikte olduğu söylenebilir. Sanat tarihini içine alan üretim yeni sanat etkinliğinde bize yol göstererek görsel uyarıcıların hayatımızdaki yerini gösterir nitelikte.

Görsel Kültürün şifrelerinden birini çözerek oluşturulan Leonardo Da Vinci Sanat etkinliği 12 temel atölye ile uygulanmış sanatçının yalnızca eserleri değil icat ve düşüncelerine de değinilmeye çalışılmıştır. Atölyelerde resim yapmanın yanı sıra birçok disiplin ile birleştirilerek Steam atölyesi şeklinde uygulanılmıştır. Öğrenciler öncelikle Leonardo Da Vinci ile tanışmış sonrasında özgün düşünce bilme becerileri ile onu anlamaya düşünmeye çalışmışlardır.

İnci San’ın (2017) da bahsettiği gibi “Öğrencilerin yalnızca fen ve doğa bilimleri ve teknik bilgilerle donatılıp, bilgi aktarımı ve bu bilginin aynıyla yinelenmesinin istendiği, onun bir robot, bilgisayar ya da yarış atı gibi yetiştirildiği bugünkü duruma, eş ağırlıkta edebiyat, müzik, sanat bilgileri vererek, çevre sorunları gibi, çevresel psikoloji gibi çağdaş bilgi alanlarıyla da besleyerek, kısaca sanat eğitiminin ve estetik eğitimin tüm olanaklarını seferber ederek karşı çıkmak zorundayız.. Bu önemli amaçlardan biri, çocuğun yaratıcı olabilmesinin, kendinden de bir şeyler bulup bir şeyler katabilmesinin, yeni ve değişik bir düşünce ya da yaratı ortaya çıkarabilmesinin sağlanmasıdır. Yaratıcı sanatsal etkinliklerin zihinsel süreçlerde gelişmeye yol açtığı bugün artık kesinlikle ortaya çıkmış bulunmaktadır.”

Araştırmacı yaratıcı ve her disipline hizmet edebilecek etkinlikleri görsel kültür bağlamında uygulamaya çalışmıştır.

Leonardo Da Vinci Sanat etkinliği yarı yapılandırılmış etkinlikler ile kurgulansa da öğrencilerin özgün çalışmalar üretebilmeleri hedeflenmiştir. Sanatçı tanıtılırken sık sık resimlerinden alıntılar kullanılmış röprodüksiyonlara yer verilmiştir. Alıntılardığımız

değişik örneklerin gösterdiği gibi, resimlerarasılık, resim bağlamında neredeyse her dönemde var olagelen bir olguya gönderme yapar: Bir resmin diğer resimlerden beslendiği olgusuna (Aktulum, 2016). Picasso'nun değindiği gibi “Tüm bu sanatçılar bizimdir.” Kendi döneminde üretilmiş bütün eserler bir sonraki dönemlere katkı sağlamış birçok sanatçıya yeni eserler üretebilmeleri için yol göstermiştir. Besin kaynağının böyle kıymetli olduğu eserleri incelemek üzerine düşünüp alıntı yapabilmek her öğrencinin uygulaması gerektiği düşünülmektedir.

Leonardo Da Vinci sanat etkinliği ile öğrenciler sanatçının birçok eserine dair bilgiler elde etmiş ve sanatçının eserleri hakkında eleştiriler yapabilmış ayrıca farklı eserler arasında Leonardo Da Vinci ayrımı yapabilmeye başlamışlardır. Her görüntü, bireyin yaşamına bakışını etkileyen ve düşüncelerine yeni açılımlar ile öneriler getiren birer anlam taşımaktadır. Görsel kültürde ele alınan görselin kendisi değil, bu görselin birey, toplum ve dünya için ifade ettiği anlamlardır (Türkcan ve Yaşar, 2011). Görsel Kültür bağlamında başlanılan etkinliğin birçok kazanımı olmasıyla beraber araştırmanın ilgilendiği kısım elbette öğrencilerin çalışmaları yaparken içsel olarak hissettikleri ve çalışmaları özgün olarak nasıl dışa vurabildikleri olmuştur. Sanat etkinliklerinin oluşturulması görsel kültüre bağlı olarak ilerlerken araştırmanın alt amaçlarından biri olan “ öğrenciler görsel kültür bağlamında sanat etkinliklerinden edindikleri bilgileri özgün bir ürüne nasıl dönüştürmektedir?” sorusuna yanıt aranmaya çalışılmıştır. Örnek olarak seçilen “Ornithopter Kuşları” ve “Vitruvius Çocukları” etkinliklerin de öğrencilerin eserde neler gördüğü irdelenmiş ve öğrencilerin çalışmaları doküman incelemesi yoluyla betimsel analiz ile analiz edilmeye yorumlanmaya çalışılmıştır.

Öğrenciler sanat etkinlikleri boyunca kendi iç dünyaları ile ilişki kurabilmiş etkinliklerde yalnızca uygulanan konuya bağlı kalmayarak özgün fikirlerini dışa vurabilmişlerdir. Görsel kültür bağlamında uygulanan etkinliklerde yarı yapılandırılmış bir konu olmasına karşın öğrenciler içsel dünyalarında konuları harmanlayarak bütünsel çalışmalar ortaya koyabilmiştir. Kimi öğrenci ilgilerini işe koşmuş kimi öğrenci duygularını kimi öğrenci ise hayallerini işe koşarak konuyla ilintili ancak bireyler kompozisyonlar üretebilmişlerdir. Öğrencilerin bir kısmı gerçek ile hayal gücünü karşılaştırmış bir kısmı ise yaşadığı gördüğü ve hissettiği kültürel kimliklerini yansıtmayı başarmıştır. Bu duruma örnek olarak bir öğrencinin deniz kızlarını ornithopter kullanarak uçurtması bir diğer örnek ise ailesi ile beraber yine aynı nesneyi kullanarak oluşturulan kompozisyonları verebiliriz. Öğrenciler çalışmalarında duygulara

yoğunluk vermiş kimi o an yaşadığı duyguyu sanat yolu ile aktarırken kimi çalışmasında yaşadığı duyguyu kendi isteklilikle açıklamıştır.

Görsel ve kültürel olanın nasıl iç içe geçtikleri, daha küçük bir ölçekte de görülebilir. Bütün kültür ve uygarlıkların görsel olan tarafından hükmedilmiş ya da etrafı sarılmış genel ya da geniş ekran resimleri daha yakın odaklı örneklerle tamamlanabilir. İnsanlar, günlük hayatta çok önemli konular hakkında birbirinin ya da bir şeyin görünümüne dayanan ani kararlar verirler. Burada modada bulunan görsel sufleler öğrencileri etkileyerek modanın bu sanat etkinliği içinde yer almasına ve görsel kültürün bu yönü ile kullanılmasına sebep olmuştur (Barnard,2010). Tüketicinin büyük bir bölümünde yer alan oyuncak çeşitlerinden biri olan Lego markalı üzerlerindeki girinti ve çıkıntılar sayesinde birbirine kolayca kenetlenen, çeşitli renklerdeki yapı parçalarından oluşur (Bedir Erişti, 2017). Öğrencilerin büyük ilgisini çeken bu oyuncak Leonardo sanat etkinliği içerisinde kendisine yer edinmiş üretimin tüketim haline dönüştüğü alanlardan birini örneklemiştir. Sanat etkinliği içerisinde öğrenciler sık sık çalışmalarını günlük yaşama transfer ederek kültürel boyutlara taşıyabilmiştir.

4.5. Kültür Sanat Etkinliği

4.5.1. Etkinlik planlarının oluşturulması

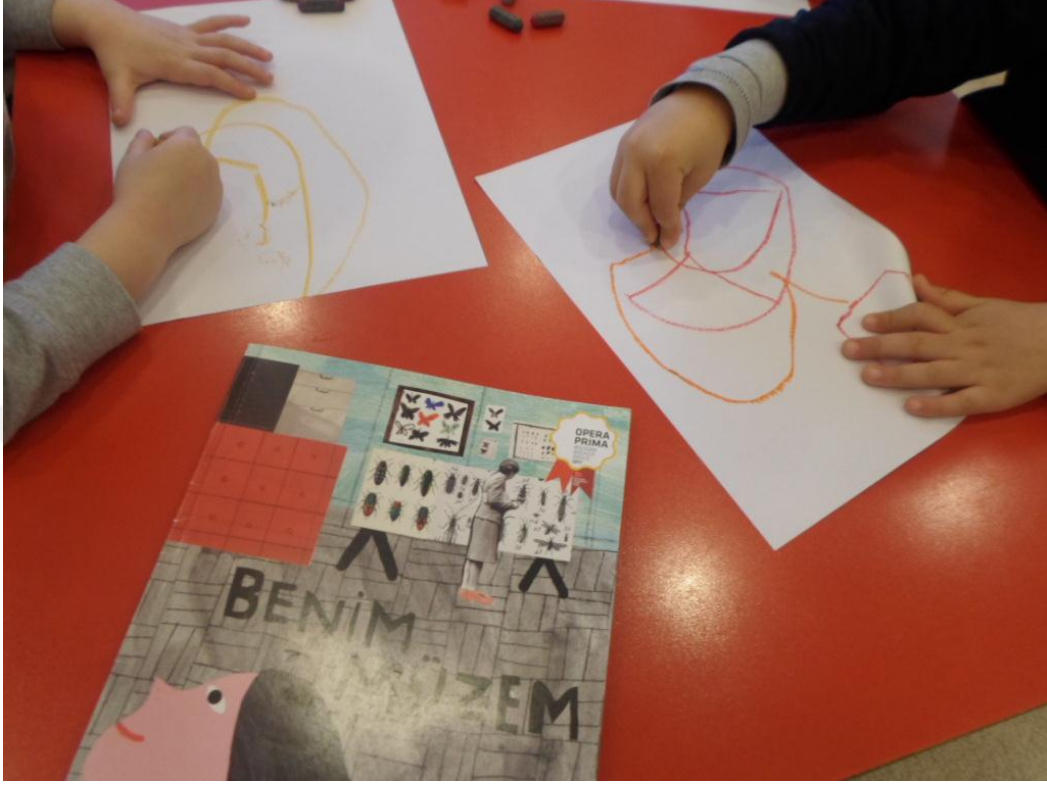
Leonardo Da Vinci sanat etkinliğinin bitirilmesi ile öğrencileri gözlemlemek adına 1 ay süre verilmesi planlanmıştır. Her sanat etkinliği sonu uygulanan gözlem süreleri öğrencilerin ilgilerinin ne yönde devam ettiği ve yeni etkinlik planının yapılabilmesi için öğrenciler gözlemlenmiş ve yeni sanat etkinliği için bu 1 aylık süre değerlendirilmiştir. Ayrıca önceki bölümde bahsedildiği gibi Dadya Çocukları Okulları yeni binasına taşınmış öğrencilerin yeni binaya oryantasyonları bu süre içerisinde yapılacağından sanat etkinliği eklenmemiştir. Genel itibari ile öğrenciler sanat etkinliği konularını kendileri belirlemiş araştırmacı belirlenen sanat etkinliği için görsel kültür ile ilintili olarak aylık planlar yaparak uygulamaya çalışmıştır. Leonardo Da Vinci Sanat etkinliği ile öğrenciler birçok farklı bakış açısı geliştirebilmiş atölyelerin yalnızca resim kağıdı ve boyalar ile uygulanmasına karşı çıkmışlardır. Araştırmacı yeni sanat etkinliklerinin belirlenmesi için ayrılan zaman içerisinde hem yeni atölyeye alışabilmeleri için oryantasyon atölyeleri yapmış hem sanat içerisinde yer alan ve ayrıca birçok disiplini içerisine alan etkinlikler uygulamaya çalışmıştır. Bu yöntem öğrencilerin ilgileri ve meraklarını çok yönlü görebilmeyi kolaylaştırmıştır.

Araştırmacı atölyelerde öncelikle sanat kitapları okumaya çalışmış çünkü okul öncesi dönemde çocukların yazılı ve basılı materyallerle tanıştırılması büyük önem taşımaktadır. Özellikle kitaplar ve dergilerin çocukların dil ve kavram gelişimleri üzerinde çok olumlu etkileri olduğu yapılan araştırmalarla da ortaya konmuştur. Bu dönemde kitaplarla tanışan ve kitaplardaki basılı sembollerin sözlü olarak ifade edildiğinde anlamlı, eğlenceli öykülere dönüştüğünü gören çocuklar, okumaya çok daha erken yaşlarda ilgi duymaktadır (Yaşar,2006’dan akt. Dereobalı, 2015). 25 Ekim Cuma günü öğrenciler ile yaptığı atölye de serbest resim etkinliği yöntemini kullanmış ve öncesinde yazarı Emma Levis olan Benim Müzem adlı kitabı okumuştur. Yazar kitabını şu şekilde açıklamış “Şehirde gezen küçük kız, dünyanın dört bir yanından toplanan en ilginç şeylerin sergilendiği büyük binaları, yani müzeleri keşfediyor!” (Lewis,2018) Kitap kolaj tekniği kullanılarak resmedilen bir çocuğun gezdiği farklı türde müzeleri konu ediyor. 48-72 ay dönem çocukları için kitap okurken kitabın görsellerinin gösterilmesi gerektiğinden araştırmacı her öğrencinin görselleri görebileceği şekilde okumuş ve görseller öğrencilerin çok dikkatini çekmiştir. Bir öğrenci ise kitap da yer alan görselleri Picasso’nun eserlerine benzetmiştir. Kitap bittikten sonra odak öğrenci 1’in “ öğretmenim nelerin müzesi olur?” sorusu ile bütün öğrencilerin gözü araştırmacıya yönelmiş ve heyecanla cevap beklemişlerdir. Araştırmacı bu soru ve öğrencilerin merakı üzerine “ Sizce nelerin müzesi olur?” sorusu ile öğrencilerden sorunun cevabını almaya çalışmıştır. Öğrencilerden gelen cevaplar şu şekildedir;

- 1.Ö: *Eski eşyaların olduğu bir tür evlerin.*
- 2.Ö: *İçinde yaratıcı şeyler olan yerler.*
- 3.Ö: *Eski zamandan konulmuş bir at heykellerinin.*
- 4.Ö: *Çok eski şeyleri gösteren yerlerin.*
- 5.Ö: *Çok şey satılan eski yerlerin.*
- 6.Ö: *Müze eski, bambaşka eşyaların olduğu yerlerdir.*
- 7.Ö: *Eski şeylerin.*
- 8.Ö: *Heykellerin.*
- 9.Ö: *İnsanların.*
- 10.Ö: *Müze bir heykeller yeridir.*

Öğrencilerin cevapları üzerine araştırmacı müzeye dair açıklamalar yapmış ve serbest resim etkinliği kendi müzenin tasarla etkinliğine dönmüştür. Öğrencileri heyecanlandıran ve meraklarını güdüleyen bu etkinlik Görsel 4.65. ile paylaşılmıştır.

Bir öğrencinin sorduğu ipucu sorusu ile yeni sanat etkinliği konusu oluşturulmuş ve Kasım ayı itibari ile uygulanmıştır.

Görsel 4. 65. 25.10.2019 Tarihinde Uygulanan “Serbest Resim Etkinliği” Atölye Örneği

Araştırmacının çalıştığı araştırma grubu öğrencileri ilkokula hazırlık grubu adı verilen kırmızı grup ile sanat etkinliği planlanmıştır. Araştırma aynı odak öğrenciler ile gerçekleştirilmiştir. Kasım ayı boyunca uygulanılacak olan sanat etkinliği Kültür Sanat etkinliği olarak karar verilmiştir. 11 temel etkinlikle oluşturulmuş ayrıca Etnografya Müzesi, Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Tabiat Tarihi Müzesi, Ptt Pul Müzesi, Hacettepe Sanat Müzesi olmak üzere 5 farklı müzeye gezi düzenlenmiştir. Araştırmaya örnek olarak 7. Etkinlik olan “Etnografya Müzesi” ve 9. Etkinlik olan “Tabiat Tarihi Müzesi” doküman inceleme tekniği kullanarak betimleme yöntemi ile paylaşılmaya çalışılmıştır.

Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma
27	28	29	30	1 Serbest Resim Etkinliği 'Çocuğun malzeme ve konu açısından özgür bırakıldığı özgün çalışmalar.'
4 Hayalimdeki Müze 'Hayalimizdeki müzeleri resmediyoruz.'	5 Hayalimdeki Müze 'Hayalimizdeki resmettiğimiz müzelerimizi atık materyaller ile 3 boyutlu hale getiriyoruz.'	6 Disiplinler Arası Eğitim 'Grup liderleri ile ortak yürütülen konular ve özel gün konulu sanat etkinlikleri.'	7 Doğa Müzesi 'Doğaya çıkıyor ve doğal materyaller ile kompozisyonlarımızı yapalım.'	8 Serbest Resim Etkinliği 'Çocuğun malzeme ve konu açısından özgür bırakıldığı özgün çalışmalar.'
11 Serbest Resim Etkinliği 'Çocuğun malzeme ve konu açısından özgür bırakıldığı özgün çalışmalar.'	12 Bir Heykel Olsam 'Seramik çamuru ile heykellerimizi yapıyoruz.'	13 Dadya Çocukları Müzesi 'Kendi yaptığımız resimlerimiz ile müzemizi kuruyoruz. Önce eserlerimiz için harika çerçeveler yapalım.'	14 Dadya Çocukları Müzesi 'Kendi yaptığımız resimlerimiz ile müzemizi kuruyoruz.'	15 Disiplinler Arası Eğitim 'Grup liderleri ile ortak yürütülen konular ve özel gün konulu sanat etkinlikleri.'
18 Etnografya Müzesi 'Kültürümüzü daha yakından incelemeye ne dersiniz?'	19 Anadolu Medeniyetleri Müzesi 'Bir sürü eser arasında kaybolmaya var mısınız?'	20 Tabiat Tarihi Müzesi 'Gördüklerimize inanamayacağız!'	21 Ptt Pul Müzesi 'Belki bir pul koleksiyonu yaparsanız kim bilir.'	22 Hacettepe Sanat Müzesi 'Yaşasın Çağdaş Sanat!'
25 Etnografya Müzesi 'Müze de en çok neler ilginizi çekti?'	26 Anadolu Medeniyetleri Müzesi 'Müze de en çok neler ilginizi çekti?'	27 Tabiat Tarihi Müzesi 'Müze de en çok neler ilginizi çekti?'	28 Ptt Pul Müzesi 'Müze de en çok neler ilginizi çekti?'	29 Hacettepe Sanat Müzesi 'Müze de en çok neler ilginizi çekti?'

Görsel 4. 66. Kültür Sanat Etkinliği Aylık Planı

4.5.2. Anadolu medeniyetleri müzesi atölyesinin işleyiş süreci

Müzeler, okullarda kitapların ve derslerin açıkça ortaya koyamadıklarını nesneler aracılığı ile çocuklara sunar. Koleksiyonlarında sundukları en iyi örneklerle beğeni düzeyini yükseltir. Geçmiş birikimleri korur ve topluma bunları sunarken insanlığın doğal gelişimini belgeler. İnsanların sana ürünlerine yönelik çok yönlü düşünmesini sağlar (Artut, 2009). Nesnelere bakmak, nesnelerle çalışmak, karşılaştırma yapmak, anımsamak, ilişki kurmak, sınıflamak, sorgulamak, somut gözlemlerden soyut kavramlara geçmek, bilinenden bilinmeyene uzanmak, belirgin gözlemlerden genellemelere ulaşmak gibi birçok farklı yöntem ile düşünmenin gerçekleşmesini sağlar. Sınıf ortamında, geleneksel öğretim biçimleri ile zorluklar yaşayan ve öğrenmeyi zor bulan çocuklar, müze ortamında nesneler ve çeşitli etkinlikler aracılığıyla daha kolay öğrenebilirler (Hein, 1998'den akt Köksal Akyol ve Akyol, 2017). Bu sebeple Kültür sanat etkinliğinin büyük bir bölümü müzelerde geçirilmiş ve öğrencilerin müzelerde etkinlikler yapabilmeleri sağlanmıştır. Toplamda 5 müzeye gidilmiş bunlardan ilki Etnografya Müzesi olmuştur.

Görsel kültürün en önemli besin kaynaklarından olan kültürel birçok eseri barındıran etnografya müzesi öğrencilerin heyecanları gözleri ile bizi karşıladı. Müze gezisi sırasında müzeye girmeden öğrencilerin dikkatini binanın yapısındaki farklılıklar çekmiştir. Öğrenciler binanın tepesinde bir top olduğunu belirterek araştırmacının yanına gelmiş heyecan ve şaşkınlığını gizleyememiştir. Müzenin kubbesi, sütunları ve hemen girişte yer alan Atatürk heykeli öğrencileri oldukça etkilemiş kafalarında birçok soru işaretleri ile müze içerisinde girdikleri gözlenmiştir. Bina içerisine giren öğrencilerin ilk işi kendi tabirleri ile bina üzerine koyulan topun içerden nasıl görüldüğüne bakmak olmuştur. İçeriden bakınca bir topu anımsatmadığını gören öğrenciler kubbeye dair bilgiler için çok daha istekli oldukları görülmüştür. Müze içerisinde gezi devam ederken sık sık önceki dönemler ile modern dönemi karşılaştırdıkları o dönemde kurulan sofralar giyilen kıyafetleri de anlamaya çalışmışlardır. Öğrencilerin en çok şaşırdıkları şeylerden biri ise halıların bir insan tarafından dokunduğu ve hatta bir halı üzerine resim yapılabildiği olmuştur. Uzunca bir süre halı tezgahının önünde arkadaşları ile halılar üzerindeki imgeleri kendi içsel dünyaları ile harmanlayarak anlamlandırmaya çalışmışlardır. Kültürel olarak birçok nesneyi tanıyan öğrenciler müze de aynı nesneleri ayırt edememiş ve araştırmacının anlattığı her nesne için çok şaşırmışlardır. Öğrencilerde gelişen yeni ile eskiyi

kıyaslama güdüsü ve geçmişı günümüze transfer edebilmeleri için ikinci durak Anadolu Medeniyetleri Müzesi olmuştur. Öğrencilerin merakları hızla artarken Anadolu Medeniyetleri Müzesinin mimarisinde de kubbeleri fark etmiş ve oldukça heyecanlandıkları gözlenmiştir. Geçmişe adeta ışık tutan müze için öğrencilerden birinin yorumu hissettikleri bütün duyguları özetler niteliktedir. “ Bir zaman makinası içinde gibiyiz.” Öğrencilerin merak ve ilgileri müzeyi gezdikçe devam etmiştir. Eserleri inceleyen öğrenciler bazılarını canlandırmak istemiş gördükleri şekli ile canlandırma yapmaya çalışmışlardır. Öğrencilerin canlandırmak istediğı eserlerden biri Çatalhöyük de bulunan M.Ö. 6000 döneminde yapıldığı tahmin edilen Leopar kabartmaları olmuştur. Müzenin taş eserler bölümünde bulunan kitabeler ve özel gün sahneleri kabartmaları da öğrencilerin oldukça dikkatini çekmiş bu bölümde drama ile özel gün kabartmaları özgün bir şekilde canlandırılmaya çalışılmıştır. Müzenin bütün bölümleri gezilmiş isteyen öğrenciler ilgilerini çeken herhangi bir eserin fotoğrafını çekmiş ve gezi sonunda boş bir alanda araştırmacı ile merak ettikleri veya çok beğendikleri eserleri resmetmeleri istenmiştir. Müze gezisine dair örnekler görseller ile gösterilmiştir.

Görsel 4. 67. 19.11.2019 Tarihinde düzenlenen “Anadolu Medeniyetleri Müzesi” Alan Gezisine Dair Örnek Fotoğraf

Görsel 4. 68. 19.11.2019 Tarihinde düzenlenen “Anadolu Medeniyetleri Müzesi” Alan Gezisine Dair Örnek Fotoğraf-2

Görsel 4. 69. 19.11.2019 Tarihinde düzenlenen “Anadolu Medeniyetleri Müzesi” Alan Gezisine Dair Örnek Fotoğraf-3

Müzeler, içerdği koleksiyonlarını sergilemenin çok ötesinde, bilginin paylaşıldığı önemli mekanlardan biridir ve özellikle sistematik bilgiye ulaşma konusunda eğitim laboratuvarı işlevini görür (Akyol Köksal ve Akyol, 2017). Atölye uygulanmadan önce bu değerli laboratuvarı görmemiz kültürel yenilikler ve bilgi ile bizi kuşatacağını biliyorduk. Öğrencilerin kafasında merak edilen birçok soru ile okula dönülmüş ve Anadolu Medeniyetleri Müzesi Atölyesi oluşturulmuştur. Öğrenciler araştırmacı ile beraber merak ettikleri veya beğendikleri eserleri fotoğraflamıştır. 26 Kasım Salı günü 16.30-17.00 saatleri arasında olmak üzere 30 dakika ile sınırlandırılmıştır. Kırmızı Grup atölyeye 14 öğrenci ile katılmış öğrencilerden altısı odak öğrenci olmuştur.

Kültür Sanat Etkinliğinin 8. Atölyesi olan Anadolu Medeniyetleri Müzesi etkinliği öğrencilerin fotoğrafladıkları çalışmaların seramik çamuru ile röprodüksiyon yapılması veya özgün halde yeni bir eser üretilmesi şeklinde planlanmıştır. Ayrıca görsellerde öğrencilerin çektiği fotoğraflar net olmadığı için orijinal fotoğraflar alıntılanarak kullanılmıştır.

Görsel 4. 70. 1.Odak Öğrencinin “Anadolu Medeniyetleri Müzesi” Eski Hitit ve Hitit İmp.Çağı, M.Ö. 1.750-1200 Riton- Törensel Kaplar, Antilop Biçimli. (http-15)

Görsel 4. 71. 1.Odak Öğrencinin 26.11.2019 Tarihli “Anadolu Medeniyetleri Müzesi” Etkinliğine İlişkin Seramik Çalışması

1.odak öğrenci müze de ilgisini çeken eserlerin fanus içinde bulunan hayvan formları olduğunu belirtmiştir. Öğrenci “bu hayvanlar biraz geyiğe biraz çıtaya birazda köpeğe benziyor öğretmenim. Önceden hayvanlarda farklı mıymış?” sorusunu araştırmacıya yöneltmiş ve heyecanla sorusunun cevabını beklemiştir. Araştırmacı öğrencinin sorusuna yanlış bir cevap vermek istemediği için “seçtiğin eserler benimde çok ilgimi çekti, önceden farklı hayvanlar yaşıyordu ama artık onların nesli tükendiği için onları göremiyoruz. Mesela dinozorları biliyoruz ama bizim çağımızda yaşamadıkları için onları göremiyoruz. Benzetmelerinde haklı olabilirsin ama sana doğru bilgiyi verebilmek için bunu araştırmam gerekiyor” şeklinde yanıtlamıştır. Öğrencilerin eserler ile şuan yaşadıkları dönemi karşılaştırmaları devam etmiş ilgilerini çeken herhangi şeyi günlük yaşamda karşılarına çıkan bir şeye benzetmek için çaba sarf etmişlerdir. 1.odak öğrencinin yaptığı çalışma kendi ifadeleri ile “ ben geyik yapmak istemedim o yüzden boynuzlarını yapmadım sadece kulak yaptım. Benim hayvanım çıta gibi hıp hızlı koşabilen bir köpek” benzettği hayvanların birleşimi olan çıtaköpek yaptığını ifade etmiştir.

Görsel 4. 72. 2.Odak Öğrencinin “Anadolu Medeniyetleri Müzesi” Haberciler Duvarı Ortostatı, Kargamış/Gaziantep M.Ö. 900-700 “Kanath Grifon Demonlar” (http-16).

Görsel 4. 73. 2.Odak Öğrencinin 26.11.2019 Tarihli “Anadolu Medeniyetleri Müzesi” Etkinliğine İlişkin Seramik Çalışması

2.odak öğrencinin ilgisini çeken bazalt taşa yapılmış iki kuş adam kafası olmuştur. Öğrenci çalışmasını yaparken beden imgesi kullanmayı tercih etmemiş yalnızca baş yapmayı tercih etmiştir. 2.odak öğrenci çalışmasını şu şekilde açıklamıştır: “ taşın üzerinde iki kuş gördüm öğretmenim ama kuşların kolları, bacakları ve bedenleri vardı bu çok garip bu yüzden bu kuşları yapmak istedim. Taşa yapılmış kuşlar papağana benziyor papağan gibi gagaları var ben saçlarını daha büyük yapmak istedim sanki saçları taranmış gibi çünkü.” Öğrencinin dikkatini insan formunda olan kuş figürü ve ayrıca şekil verilmiş görüntüde olan saç imgeleri çekmiştir. Odak öğrenci büyük bir gaga formu olduğunun farkına varmış ancak büyük bir gaga formu kullanmayı tercih etmeyerek küçük daire formunda bir gaga yapmayı tercih etmiştir. Ayrıca baş bölümünde saç kısmına odaklanmış ve çalışmanın büyük bir kısmı bu bölüme ayrılmıştır.

Görsel 4. 74. 3.Odak Öğrencinin “Anadolu Medeniyetleri Müzesi” Eski Hitit ve Hitit İmp.Çağı, M.Ö. 1.750-1.200 Çivi Yazılı Tabletler, Vasiyetname (http-17).

Görsel 4. 75. 3.Odak Öğrencinin 26.11.2019 Tarihli “Anadolu Medeniyetleri Müzesi” Etkinliğine İlişkin Seramik Çalışması

3.odak öğrencinin ilgisini çeken yazılı taş tabletler olmuştur. Araştırmacı taş tabletler hakkında müzede bilgi vermiş birçok öğrenci önceden kağıt olmamasına çivi gibi sivri uçlu malzemeler ile yazı yazılmasına oldukça şaşırmışlardır. Birçok öğrenci şaşırmış ancak 3.odak öğrenci bu konu üzerine çalışmak istemiştir. Çalışmayı incelerken yaptığı yorum öğrencinin taş tabletleri incelerken o dönem yaşayan insanları içselleştirip bu yüzden onları anlayabilmek adına yaptığı anlaşılır niteliktedir. “Öğretmenim taş çok sert taşa sürekli yazı yazmak çok zor olmalı elleri çok zarar görmüştür onların bizim gibi parmakları yaralandığında takabilecekleri bir yara bantları yoktu dimi? Keşke kağıdı hemen bulsaymışlar o zaman elleri bu kadar acımayabilirdi. Sanırım ben o dönemde yaşayamazdım çünkü ben resim çizmeyi çok severim ama çivi ile çizmem gerekseydi annem yaralanmamdan korkabilir resim çizmeme izin vermeyebilirdi.” Dönemin şartlarını farklı birçok açı ile değerlendirmiş ayrıca kendini aynı dönem içerisine sokarak empati kurabilmiştir. Çalışmasını yaparken keyif aldığı gözlemlenmiş ancak çiviyi kullanırken zorlanmıştır. “Öğretmenim taş tabletimi bitirdim

ben resim yapmak istedim ama biraz zormuş ben çok çok önceden yaşayan o insanı çizdim kuşlarda çizdim yanına çünkü kuşlar o zaman da vardı dimi öğretmenim ?” 3.odak öğrenci çalışmasını bu şekilde açıklamış ve çalışmasını yaparken de yine kendi yaşamı ile bağlantılar kurmaya devam etmiş ayrıca karşılaştırmalarda bulunmuştur.

Görsel 4. 76. 4.Odak Öğrencinin “Anadolu Medeniyetleri Müzesi” Eski Tunç Çağı M.Ö. 3.000-M.Ö. 2.000 (<http-18>).

Görsel 4. 77. 4.Odak Öğrencinin 26.11.2019 Tarihli “Anadolu Medeniyetleri Müzesi” Etkinliğine İlişkin Seramik Çalışması

4.odak öğrencinin ilgisini çeken Erken Tunç Çağı dönemin de çalışan insanları konu edinen heykeller olmuştur. Öğrenci uzunca bir süre kıyafetlerini, saçlarını vücutlarını incelemiş yaşadığı dönem dünyası ile karşılaştırdığı anlaşılmıştır. Araştırmacıya nasıl bir iş de çalışıyor olabileceklerine dair sorular sormuş ve araştırmacı da cevaplamıştır. “Bu bölümden önce inceliğimiz dönem Kalkolitik Çağ idi hatırlarsan bu çağda bakır ve kalay gibi malzemeler kullanılıyormuş sanırım daha sert malzemeler yapmak istemiş olacaklar ki tunç elde etmeye çalışmışlar ve Erken Tunç Çağında eşyalarını tunç malzemesi ile yapmaya başlamışlar.” Araştırmacının açıklamasından sonra öğrencinin dikkati kullandıkları malzemelere kaymıştır. Bir süre daha inceledikten sonra “benim merak ettiğim yer burası ben buranın fotoğrafını çekeceğim öğretmenim” diyerek fotoğrafını çekmiştir. Merak ettiği bölümün kil kullanarak yaptığı çalışma örnek olarak paylaşılmıştır. Öğrenci üç tane birbirine benzeyen insan olduğunu bu yüzden kendisinin tek bir tane yapmaya karar verdiğini anlatmıştır. Ayrıca “saçları çok kirli ve bakımsız görünüyor yani işte kille yaptığım gibi” diyerek çalışmasını açıklamaya çalışmıştır.

Görsel 4. 78. 5.Odak Öğrencinin “Anadolu Medeniyetleri Müzesi” Neolitik Çağ M.Ö. 5.750 Çatalhöyük İki Leoparın Arasında Oturan, Güçlü Kadın Figürünü, Tanrıça Figürünü (http-19).

Görsel 4. 79. 5.Odak Öğrencinin 26.11.2019 Tarihli “Anadolu Medeniyetleri Müzesi” Etkinliğine İlişkin Seramik Çalışması

5.odak öğrenci Anadolu kökenli bir ana tanrıça olan Kibele’yi seçmiştir. Anadolu Medeniyetler Müzesinin önemli eserlerinden olan Kibele cam bir fanusunda içinde korunmakta ebat olarak oldukça küçük bir eserdir. Araştırmacı müze içerisinde önemli gördüğü birçok çalışmayı öğrencilere anlatmaya çalışmış veya öğrencilerin merak ettiği çalışmaların bilgi kartlarını okumuştur. Araştırmacının öğrencilere anlatmaya çalıştığı eserlerden biri olan Kibele’yi tercih eden öğrenci araştırmacının anlatımından sonra

tercih etmeye karar vermiştir. Öğrencinin ilgisini çeken kısımlar Aslan figürleri bulunan koltuğu ve “doğa ana” olarak bilinmesi olduğu tahmin edilmiştir. Öğrenci doğayı ve hayvanları çok seven bir öğrencidir ve araştırmacının açıklamasından sonra “öğretmenim keşke bende aslanlar konuşabilseydim onlarla çok güzel oyunlar oynayabilir onların resimlerini çizebilirdim” şeklinde açıklaması Kibele’ye olan ilgisinin sebebini açıklar niteliktedir. Öğrenci çalışmasını yaparken süresi yetmemiş evde tamamlamak istemiş ve odasında sergilemek istediğini belirtmiştir.

Görsel 4. 80. 6.Odak Öğrencinin “Anadolu Medeniyetleri Müzesi” Asur Ticaret Kolonileri Dönemi M.Ö.1.950-1.750 Kültepe Ritonları (http-20).

Görsel 4. 81. 6.Odak Öğrencinin 26.11.2019 Tarihli “Anadolu Medeniyetleri Müzesi” Etkinliğine İlişkin Seramik Çalışması

6.odak öğrenci müze gezisi boyunca araştırmacıya yapılan bütün heykellerin nasıl yapıldığını veya neden bu kadar büyük olduklarını sormuştur. Gezinin sonlarına doğru öğrenci araştırmacının yanına koşarak ve heyecanla gelerek “ öğretmenim bak işte burada bir heykel daha buldum gel hadi bunu çekelim bütün heykeller çok büyük ama bu heykel küçük ve ben bu heykeli yapabilirim” diyerek araştırmacıyı heykelin olduğu bölüme götürmüş ve beraber fotoğrafını çekmişlerdir. Öğrencinin ilgisini genel olarak heykeller çekmiş ancak büyük heykelleri yapamayacağını düşündüğü için ilk bulduğu küçük ebatlı heykeli yapabileceğini düşünmüş ve çalışmıştır. Çalışmasını bitiren öğrenci “ Sanırım bu bir kadın ben onun yanına çocuğunu yaptım çocuğunun erkek olmasını istedim” şeklinde açıklamıştır.

4.5.3. Tabiat tarihi müzesi atölyesinin işleyiş süreci

Okul öncesi dönem hayatın temeli, gelişimde alıcı bir dönemdir. Çocuğun aktif katılımı ve oyun ile eğitim temel ilkeler olarak kabul edilmektedir. Bireysel deneyimlerle, zengin çevre olanakları sağlanmalıdır. Çocuğun doğal merak duygusunu

besleyecek yaşantılar sunulmalıdır (Diğler,2018). Öğrencilerin merak duygusu beslendikçe yaratıcılıklarının arttığı eserler arasında eleştiri yapabildikleri görülmüştür. Tamamen merak duygusu ile oluşturulan sanat etkinliklerinden biri olan Kültür Sanat Etkinliği öğrencilerin hayvanlara olan merak ve ilgileri doğrultusunda planlanarak seçilen müze, Şehit Cuma Dağ Tabiat Tarihi Müzesi olmuştur. MTA Genel Müdürlüğü bünyesinde kurulan müze Türkiye'nin ve dünyanın çeşitli yerlerinden derlenmiş, hepsi birbirinden önemli ve değerli, çok sayıda örnek bulunmaktadır. Güneş sisteminden, bitki fosillerine, mineraloji bölümünden, madencilik bölümüne kadar çok çeşitli bir gezi sunuyor öğrencilere.

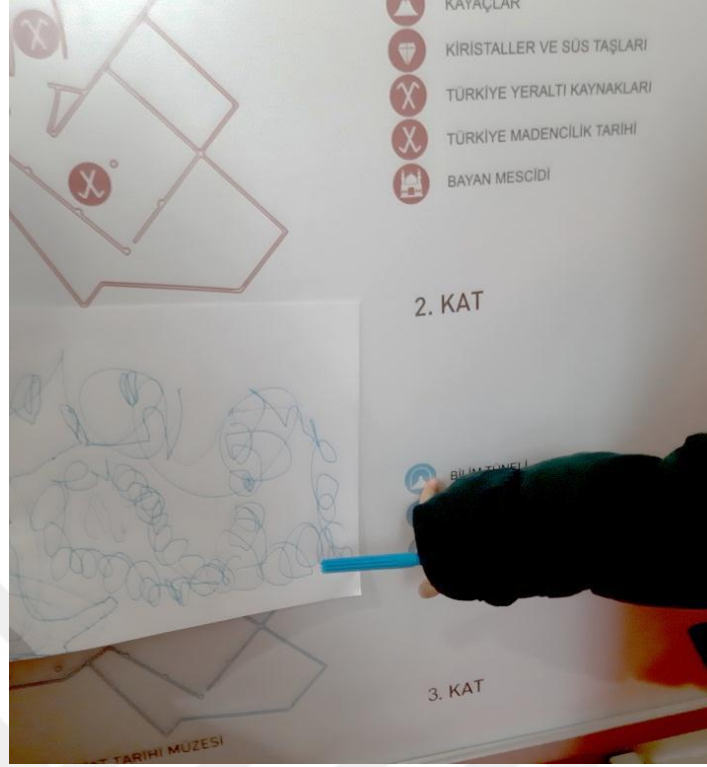
Müzeye girişte öncelikle öğrencileri güneş sistemi bölümü karşılıyor, öğrenciler bu karşılamadan oldukça memnun olmuş olacak ki heyecanla hepsi müzenin bir bölümüne doğru koşuyorlar. Öğrencilerin bir kısmı güneş sistemi alanını merak ederken bir kısmı hemen girişte yer alan yerleşim planına yöneliyor. MTA Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan yerleşim planı müzenin 4. katında bulunan bölümleri konu almış ancak öğrenciler için bir uzay mekiği olarak anlaşılmıştır. Bir süre incelikten sonra araştırmacının açıklaması sonunda öğrenciler için yerleşim planı bir oyun halini almış her öğrenci plan üzerinde bulunan imgelerin ne anlama geldiğini bireysel olarak tahmin etmeye ve birbirleri ile paylaşmaya başlamışlardır. Öğrenciler tarafından büyük ilgi gören yerleşim planı araştırmacının da ilgisini çekmiş öğrencilerin yerleşim planı önüne oturmalarını ve istedikleri bir sembolü çizmelerini istemiştir. Öğrencilerin merakla çalıştıkları resimlerden örnekler Görsel 4.82. , Görsel 4.83. , Görsel 4.84. , Görsel 4.85. görselleri ile paylaşılmıştır.

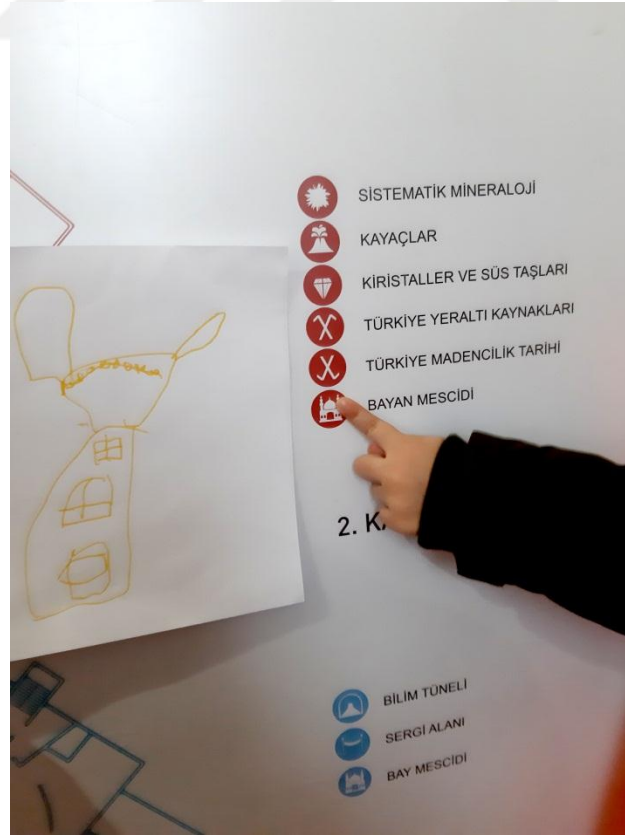
Görsel 4. 82. Öğrencilerin “Tabiat Tarihi Müzesi” Etkinliği Kapsamında Müze Gezisi Sürecinde Etkilendikleri Alanlara Örnek

Görsel 4. 83. Öğrencilerin “Tabiat Tarihi Müzesi” Etkinliğinde Müze Gezisi Sürecinde Yapılan Sembol Çalışması Örneği

Görsel 4. 84. Öğrencilerin “Tabiat Tarihi Müzesi” Etkinliğinde Müze Gezisi Sürecinde Yapılan Sembol Çalışması Örneği-2

Görsel 4. 85. Öğrencilerin “Tabiat Tarihi Müzesi” Etkinliğinde Müze Gezisi Sürecinde Yapılan Sembol Çalışması Örneği-3

Öğrencilerin resimlerini içeren örneklerin birincisinde mağara resimlerine ait imgeyi seçmiştir. Bir önceki gezimiz Anadolu Medeniyetleri Müzesi olmasından kaynaklı öğrenciler mağara ve duvar resimlerine hakimdirler ve bu yüzden bu bölümü seçtiğini oraya çıktığı zaman çok eğleneceğini ifade etmiştir. İkinci örnekte ise öğrenci bilim tüneli bölümünü seçmiş çünkü deniz canlıları ile deniz kızlarının da beraber olabileceklerini düşündüğünü ifade etmiştir. Üçüncü örnek çalışma ise müzenin mescit kısmına ait bir imgedir ancak öğrenci mescit kavramını bilmediğini yerleşim planında bulunan imgeyi beğenmediği için yenisini çizdiğini ifade etmiştir.

Yapılan resimler üzerine öğrenciler heyecanla müzeyi gezmeye devam etmiş ve özgün bölümlerin olduğu çalışmaların yapılacağı bir atölye yapılacağını ifade eden araştırmacı merak ettikleri ilgilerini çeken bölümlerde isterlerse fotoğraf çekebilecekleri açıklamıştır.

Öğrencilerin kafasında merak edilen birçok soru ile okula dönmüş ve Tabiat Tarihi Müzesi Atölyesi oluşturulmuştur. Öğrenciler araştırmacı ile beraber merak ettikleri bölümlerin fotoğraflarını gözleri ile çektiklerini ifade etmiş bu yüzden merak ettikleri bölümler betimleme yöntemi ile anlatılacaktır. 27 Kasım Salı günü 16.30-17.00 saatleri arasında olmak üzere 30 dakika ile sınırlandırılmıştır. Kırmızı Grup atölyeye 15 öğrenci ile katılmış öğrencilerden altısı odak öğrenci olmuştur.

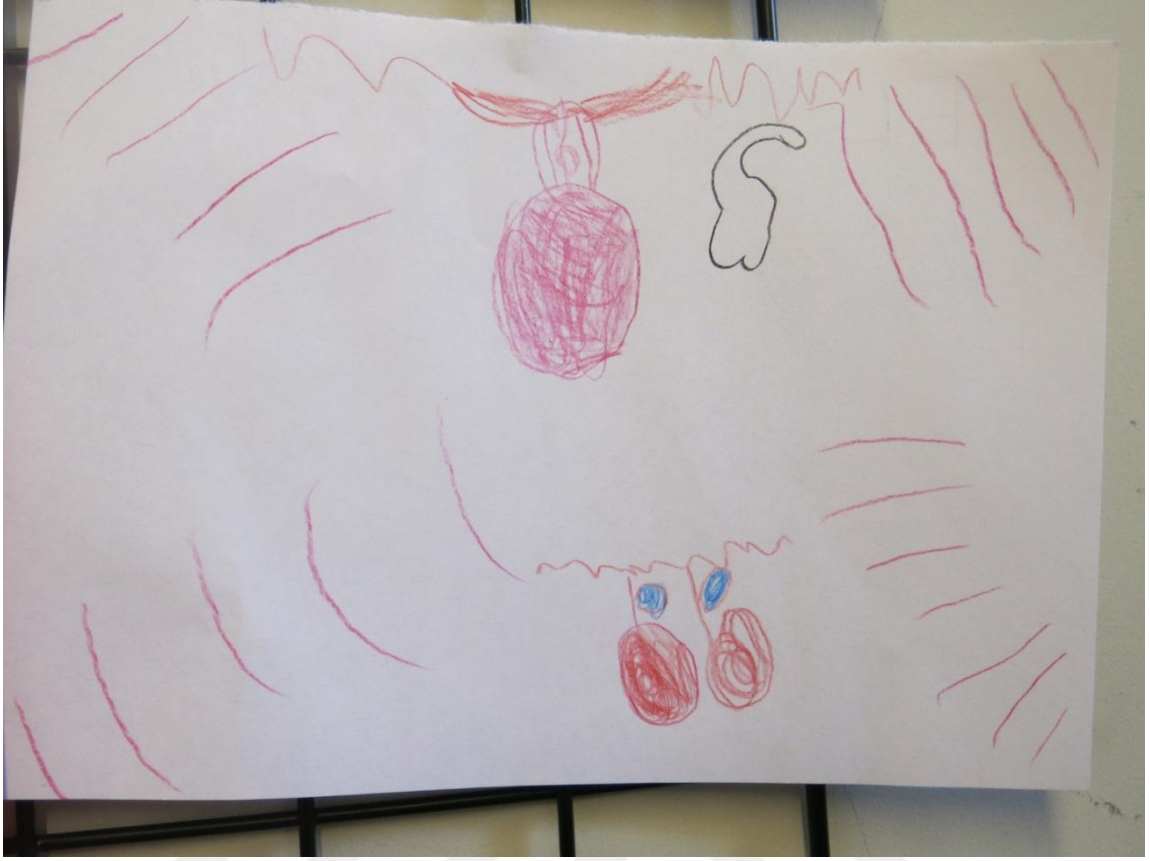
Görsel 4. 86. 1.Odak Öğrencinin 27.11.2019 Tarihli “Tabiat Tarihi Müzesi” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması

1.odak öğrenci çalışmasını yaparken müzenin birçok bölümün içinde barındıran bir kompozisyon olduğunu belirtmiştir. Resmin sol bölümünde bulunan yeşil çerçeve içinde mor dikdörtgenin müze girişinde bulunan yerleşim planı olduğunu belirten öğrenci “biz önce buradaki plana baktık sonra plana göre gezmeye başladık resmimi de önce plana bakarak yaptım” diyerek yerleşim planını neden resminde kullandığını açıklamıştır. Ayrıca kompozisyonun orta ve sol üst bölümde bulunan güneş imgeleri ile öğrenci müzenin güneş sistemi bölümünü anlattığını ifade etmiştir. Kompozisyonun orta üst bölümünde bulunan şekli bozuk üçgen imgelerinin ise Mineraloji bölümünde bulunan kristal ve süs taşlarını betimlemiştir. Mineraloji bölümünün hemen sağında bulunan hayvan imgeleri ise müzenin omurgalı ve omurgasızlar bölümünde bulunan hayvan imgeleri olduğunu dile getiren öğrenci kompozisyonunun en sağında bulunan ağaç imgesi ile de bitki fosillerini resmettiğini açıklamıştır. Öğrenci yerleşim planında görmeyi istediği ve merak ettiği bölümleri çizmiş böylece müzede aklında kalan birçok kalıntıyı içselleştirmiş ve bir bütün oluşturmuştur.

Görsel 4. 87. 2.Odak Öğrencinin 27.11.2019 Tarihli “Tabiat Tarihi Müzesi” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması

2.odak öğrenci yaptığı resim ile müzeye girerken havanın sıcak olduğunu ve dışarıda kocaman bir kayaç parçası bulunduğunu anlatmış müze binasını özgün bir şekilde ifade etmeye çalışmıştır. Dinozorlara ilgisi önceki bölümlerde paylaşılan öğrenci beklenildiği gibi dinozorları merkeze alan bir resim yapmamış arkadaşları bir kalıntıyı inceledikleri anları resmetmek istediğini belirtmiştir. Cam bir fanus içinde sergilenmekte olan ay taşı kalıntısını incelediklerini belirten öğrenci “bak öğretmenim bu aydan gelen bir taşmış müzede onu getiren astroloğun bile fotoğrafı vardı” şeklinde ilgisinin yeni bir bölüme kaydını göstermiştir. Müze binası olarak ifade ettiği kare yapıda imgenin üst bölümünde bulunan 9 adet şekli bozuk karenin ise koruma camları olan ve içlerinde hayvan, taş, dinozor gibi birçok kalıntının korunduğu müze bölümleri olduğunu ifade etmiştir.

Görsel 4. 88. 3.Odak Öğrencinin 27.11.2019 Tarihli “Tabiat Tarihi Müzesi” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması

3.odak öğrenci en çok ilgisini çeken bölümün mineraloji bölümü olduğunu ifade etmiş resmini ise şu şekilde açıklamıştır: “ Öğretmenim taşların olduğu bölümü hatırlıyor musun? İşte ben resmim de oradaki mor pembe renkli taşları çizdim onlar çok güzeller pas parlak taşlarımın etrafındaki ışıklarını da çizdim öğretmenim ıslıl ıslıl bir resim yaptım ben.” Öğrenci Ametist taşının bulunduğu bölümü özgün bir şekilde çizmeye çalışmıştır. Resmini anlatırken sık sık taşın çok parlak olduğunu bu yüzden çok güzel olduğundan bahsetmiş isimlerinin sim taşı olup olmadığını araştırmacıya sormuştur. Araştırmacı taşın kısaca özelliklerinden bahsetmiştir. Ayrıca çalışmasını anlatırken resmin alt bölümünde bulunan büyük ve küçük dairenin bir düzlem üzerine yerleştirilmiş şekillerin bir çift küpe olduğunu, Ametist taşından çok güzel bir küpe yapabileceğini müzede düşünmüş ve resmettiğini ifade etmiştir. Öğrenci üretimin bir parçası olan ve takı sektörüne hazırlanan Ametist taşını resminde içsel dünyası ile harmanlayarak sunabilmiştir.

Görsel 4. 89. 4.Odak Öğrencinin 27.11.2019 Tarihli “Tabiat Tarihi Müzesi” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması

Önceki bölümlerde yerleşim planının belli bölümlerinin öğrenciler tarafından resmettiğine dair örnekleri sunulmuştur. Bilim tünelini seçerek kısa süreli bir eskiz yapan öğrenci 4.odak öğrencidir. Öğrenci deniz kızlarına olan büyük ilgisini birçok bölüme transfer ederek çalışmalarında kullanmıştır. Tabiat Tarihi müzesinde bulunan bilim tünelinde deniz altı canlıları ışıklandırma yöntemi ile gösterilmiş ve öğrenciler bu bölümde yürürken oldukça keyif almıştır. 4.odak öğrenci eskizini yaptığı bölümü ekstra merak etmiş ve incelerken heyecanı yüzüne yansımıştır. İlginin bilindiği öğrenci çalışmasının bu yönde olacağı tahmin edilmiş ve öğrenci çalışmasını şu sözler ile ifade etmiştir. “öğretmenim bak burada mavi elbise giyen kız benim kocaman ve bir sürü deniz kızının olduğu bu tünelden geçiyorum ve istersem onlarla sohbet edebiliyorum. El ele tutuştuğumuz yeşil elbiseli deniz kızı bana elbisemin çok güzel olduğunu söylemiş ve elbisenin rengi çok güzel deniz renginde demiş.” Öğrenci çalışmasında sevdiği ve ilgi duyduğu her şeyi kullanmış ve yaratıcı özgün bir resim yapabilmiştir.

Görsel 4. 90. 5.Odak Öğrencinin 27.11.2019 Tarihli “Tabiat Tarihi Müzesi” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması

5.odak öğrencinin çalışmasını incelerken müzenin bitki fosilleri bölümünden etkilendiğini anlayabiliriz. Öğrenci çalışmasını yaparken “herkes bir müze yapabilir bende kendi müzemi yapacağım buda müzemin resmi” şeklinde açıklamalar yapmış ve resmini bitirdikten sonra resmin üst bölümüne sıralanmış ağaçların özel ağaçlar olduğunu çünkü kocaman ve devasa olduğunu anlatan öğrenci müzenin en önemli eserlerinden biri olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca mavi kare ve dikdörtgen formda olan imgelerin birer bitki büyütme ve besleme bölümü olduğunu bitkilerin beslenip sonra sergilendiğini anlatmıştır. Ev formunda yapılan imgenin müzenin binasını olduğunu aktaran öğrenci müze penceresinden bakan kişinin kardeşi olduğunu belirtmiş ailesi ile bir müze kurduklarını ifade etmiştir. Öğrenci ayrıca ağaçların yalnız kalmamaları için yanlarına yeni arkadaş ağaç dikeceklerini de belirtmiştir.

Görsel 4. 91. 6.Odak Öğrencinin 27.11.2019 Tarihli “Tabiat Tarihi Müzesi” Etkinliğine İlişkin Resim Çalışması

6.odak öğrenci güneş sistemi ve planetaryum bölümünde zaman harcamış bu bölümü incelemekten keyif aldığını belirtmiştir. Resmini yaparken bu bölümden etkilendiğini bu yüzden bir uzay görüntüsü çizeceğini açıklamıştır. Öğrenci resmini yaparken sürekli gezegenler şarkısını mırıldanmış ve resim bitene kadar bu şarkıyı tekrar etmiş araştırmacıya ise en sevdiği gezegenin mars olduğunu söylemiştir. Resmini bitirip anlatmak istediğinde çalışmasını şu sözler ile açıklamıştır “ öğretmenim bu bir füze ben bu kırmızı füze ile Marsa turuncu gidiyorum. Mavi çizgilerin üzerinde ben ve abim fotoğraf çekiliyoruz mavi çizgilerde Satürn’ün halkası biz onun üzerindeyiz. Kırmızı füzemin üzerinde de uçan uzay arabaları geziyor ve bize el sallıyorlar.” Öğrenci yaratıcı gücüne bildiği bilgileri transfer ederek bir kompozisyon oluşturmuş ve çalışmasına “Uzay Arkadaşları” adını koymuştur.

4.5.4. Kültür sanat etkinliği görsel kültür çalışmalarının  ğrenci resimlerine olan yansımalarına ilişkin bulguları

Değişen dünya, değişen sanat ve kültür karşısında günümüzün estetik anlayışı da değişmiştir. Bu estetik, büyük oranda popüler ve kitlesel kültürden nasibini almaktadır. Biz yetişkinler gibi çocuklar da elektronikleşmiş ve özellikle görselleşmiş bir kültür karşısındadırlar (San, 2017). Görsel imgeler ile kuşatıldığımız dönemde öğrencilerin imgeleri kendi içlerinde anlamlandırabilmesi oldukça önem taşımaktadır. Özellikle okul öncesi dönemde çocuğun okuma yazma bilmeyen öğrenciler görsel imgeleri anlamlandırma sürecinin daha verimli hale getirilebilmesi için çocuğun tarihsel değerleri anlayıp, kavramasında, görsel algılama ve aktif öğrenme süreçlerini yaşamasında oldukça etkili olan mekanlar müzelerdir.  ocuk öncelikle eski ve yeni olanı tanır, eski değerler ile günümüz değerleri arasındaki farkın ayırımına varır. Müzeler,  ocuğun görsel, dokunsal, bilişsel ve düşünsel özelliklerini canlı tutar. Merak eder, soru sorar ve inceleme gereksinimi duyar (Artut, 2017). Müze gezisi çocuğa geçmişi gösterebilmek için, önceki zaman kavramı ile ilgili deneyimler yaşatmak, bütün duyularını işe koşarak öğrenme sağlama, gözlem imkanı, yaratıcılığını farklı alanlarda kullanma imkanı sunacaktır. Beğeni duygusunu geliştirecek sanat kavramını soyuttan somuta çevirecektir (Diğler, 2018).

Öğrencilerin merak ve ilgileri doğrultusunda başlanılan bu sanat etkinliği geçmiş ile bağlantı kurmayı kültürel birçok transfer yapabilmeyi sağlamıştır. Neredeyse bütün odak öğrenciler kültüre özgün bir bakış açısı geliştirebilmiş modern dönem ile sentezleyebilmişlerdir. Müze eğitimi okul öncesi eğitim ile başlanılması gereken bir eğitim olmasının birçok sebebi ile beraber kültürel yansımaları ve görsel imgeleri i selleştirebilmek içinde gerekli bir eğitimidir. Araştırmacı, araştırmanın gidiş yönünü öğrencilerin belirlemesini istemiş gidilen yollar ile araştırmaya kapsamlı kaynak sağlamıştır. Sanat eğitiminde disiplinler arası bir bağlantı kurmayı kolaylaştıran müze eğimi araştırmacının mesleki hayatında kullandığı bir yöntem olup bu araştırmada öğrencilerin kendi istekleri ile bu yolun çizilmesi öncesi sanat etkinliklerinin içselleştirildiği düşünülebilmektedir.

“Nelerin Müzesi olur” sorusu ile başlayan sanat etkinliklerinin sonuna gelindiğinde bu sefer araştırmacı öğrenciler için ipucu soruları sormuş sanat etkinliğinin ilk bölümünde paylaşılan ipucu sorularında oluşan değişimler gözlenmek istenmiştir. Araştırmacı atölyeye katılan bütün öğrencilere ipucu sorularını yöneltmiş araştırmaya

odak öğrencilerin cevaplarını eklemiştir. Araştırmacının cevabını beklediği ilk soru “Müzede bir eser olsan hangi eser olmak isterdin?” bir diğer ipucu sorusu ise “Müzelerde sana en ilginç gelen şey ne oldu?” soruları olmuştur. Soru ve cevapları paylaşılmaya çalışılmıştır.

Müzede bir eser olsan hangi eser olmak isterdin ?

- 1.odak öğrenci: Pul müzesinde pul olmak.
- 2.odak öğrenci: MTA müzesinde demir olmak.
- 3.odak öğrenci: Anadolu müzesinde Güneş Kursu olurum.
- 4.odak öğrenci: Sanat müzesinde bir çiçek resmi olmak isterdim.
- 5.odak öğrenci: Sanat müzesinde kısa kollu ve etekli bir heykel olmak isterdim.
- 6.odak öğrenci: Anadolu medeniyetinde heykel olmak isterdim.

Müzelerde sana en ilginç gelen şey ne oldu?

- 1.odak öğrenci: Eski şeylerin kırılmaması.
- 2.odak öğrenci: Her şeyin değişmesi.
- 3.odak öğrenci: Eskiden tencerelerde banyo yapmaları.
- 4.odak öğrenci: Heykeller çünkü onlara bayıldım.
- 5.odak öğrenci: Resimler ve heykeller çünkü onlar çok muhteşemdi.
- 6.odak öğrenci: Anadolu medeniyetlerindeki televizyonlar çok büyükler tabletim öyle olsaydı onu taşıyamazdım.

Kendini fiziksel olarak göstermeyen ya da temsil etmeyen kültür, bir bakıma anlamsızdır. Her kültür biçimi, hem kendine hem de diğerlerine karşı kendini temsil etmek için birtakım araçlar kullanmak durumdadır. Kültürlerin, kendilerini fiziksel olarak algılanmak için ortaya koymakta kullandıkları bu araçlar, görsel ve işitsel işaretlerdir (Barnard,2010). Kültürel işaretlerin anlamlandırılması sürecini oluşturan görsel kültür, Kültür Sanat etkinliği ile anlamlı hale gelmiş ve öğrenciler kültürel birçok değeri öznel bir şekilde anlamlı hale getirebilmişlerdir. Öğrencilerin yarı yapılandırılmış etkinlikler yolu ile planlanan atölye ve gezilerde oldukça keyif aldıkları gözlenmiştir. Yapılan çalışmaların genelinde öğrenciler gezdikleri müzelerde farklı birçok konuyla ilişki kurmuş çalışmada özgün bir şekilde ilişkisini ifade edebilmiştir. Önceki bölümlerde gösterildiği gibi öğrenciler yaptıkları çalışmaları ilgilerini de işin içine katarak kültürel objeleri değerlendirmiş böylece ilgi duydukları şeyler ile objeleri kalıcı hale getirebilmişlerdir. Sanat Etkinliği başlamadan önce sorulan ipucu sorusuna verilen

yanıtlar ile sanat etkinliği bitiminde sorulan ipucu sorularının yanıtları farklılık göstermiş öğrencilerin birçok konuda farklılık gösterdikleri gözlemlenmiştir. Özetle kültür sanat etkinliği öğrencilerde kültürel eser ya da nesnelerin kalıcı hale gelmesini ve geçmiş ile bugün değerlendirmesi yapabilmelerini ayrıca kültürel imgeleri anlamlandırabilmeyi kolaylaştırmıştır.

4.6.Sembol Sanat Etkinliği

4.6.1. Etkinlik planlarının oluşturulması

Kültür sanat etkinliğinin bitirilmesi ile öğrencileri gözlemlemek adına 1 ay süre önceki sanat etkinliklerinde olduğu gibi verilmesi planlanmıştır. Her sanat etkinliği sonu uygulanan gözlem süreleri öğrencilerin ilgilerinin ne yönde devam ettiği ve yeni sanat etkinliği planının yapılabilmesi için öğrenciler gözlemlenmiş ve yeni sanat etkinliği için bu 1 aylık süre değerlendirilmiştir. Genel itibari ile öğrenciler sanat etkinliği konularını kendileri belirlemiş araştırmacı belirlenen sanat etkinliği için görsel kültür ile ilintili olarak aylık planlar yaparak uygulamaya çalışmıştır. Kültür sanat etkinliği ile öğrenciler birçok farkındalık kazanmış kültürel birçok konu hakkında fikir edinebilmişlerdir. Araştırmacı yeni sanat etkinliklerinin belirlenmesi için ayrılan zaman içerisinde sanat atölyeleri ve ayrıca birçok disiplini içerisine alan etkinlikler uygulamaya çalışmıştır. Bu yöntem öğrencilerin ilgileri ve meraklarını çok yönlü görebilmeyi kolaylaştırmıştır.

Kültür sanat etkinliği ile yapılan alan gezilerinde öğrenciler sıklıkla sembollerin anlamını merak etmiş araştırmacıya müzelerde bulunan sembollerin anlamlarını sormuşlardır. Tabiat Tarihi Müzesinde bulunan yerleşim planı önceki bölümlerde de aktarıldığı gibi öğrencilerin büyük ilgisini görmüş müze içerisinde bulunan birçok sembol merak uyandırmıştır. Öğrencilerin merak edip sordukları sembol, simge ve imgeler 4.92., 4.93., 4.94. görselleri ile paylaşılmaya çalışılmıştır.

Görsel 4. 92. Öğrencilerin “Tabiat Tarihi Müzesi” Müze Gezisi Sürecinde Etkilendikleri Sembollere Örnek

Görsel 4. 93. Öğrencilerin “Tabiat Tarihi Müzesi” Müze Gezisi Sürecinde Etkilendikleri Sembollere Örnek-2

Görsel 4. 94.Öğrencilerin “Tabiat Tarihi Müzesi” Müze Gezisi Sürecinde Etkilendikleri Sembollere Örnek-3

Öğrencilerin sembollere karşı merakı bir süre daha devam etmiştir. Kırmızı grup öğretmenini Ankara da bulunan Zafer parkına alan gezisi düzenlemiş araştırmacı öğrencileri gözlemleyebilmek için alan gezisine katılmıştır. Parkın hemen girişinde yer alan toplanma alanını ifade eden sembol öğrencilerin direkt dikkatini çekmiş öğretmenlerinin ne anlama geldiğini anlatmasını istemişlerdir. Bunun yanında parkın yürüyüş pisti bölümünde bulunan köpekle girilmez uyarı levhasını bir öğrenci heyecanla araştırmacıyı yanına çağırarak “öğretmenim bak buraya köpek ile girilmiyormuş demek değil mi bu sembol?” şeklinde sorusunu sormuş ve cevaplamıştır. Alan gezilerinin çokça yapıldığı bir dönem olması sebebiyle öğrenciler her gittikleri mekanda veya parklar da sembol arayışına çıkmaya başlamış ve sembollerini anlamlandırmaya yoğun çaba göstermişlerdir. Sembol sanat serkinliğine karar verilmesine sebep olan bu gibi pek çok alan gezi düzenlenmiş öğrenciler alan gezileri dışında okul da bulunan sembollerini de fark etmeye başlamışlardır. Araştırmacının sembol sanat etkinliğine kesin karar vermesi öğrenciler ile mahalle parkına giderken yaşanan “moloz sembolü” sorunu sebep olmuştur. Öğrenciler ile mahalle parkına giderken yolda moloz dökülen bir kaldırımın olduğunu fark eden öğrenciler molozlar

üzerinde yürürken zorlanmış ve bir öğrenci molozların üzerinden geçtikten sonra “öğretmenim molozları buraya dökmeleri hiç doğru değil biz kaldırımdan yürümeliyiz çocuklar yolda yürüyemezler. Keşke buraya bizi uyaracak bir sembol koysaymışlar böylece biz bu sembolü görür ve dikkat ederdik” demiştir. Öğrencinin bu ifadelerinden sonra çocuklar heyecanla “sembolü biz yapalım ki başka çocuklar düşmesin” demişlerdir. Araştırmacı, grup öğretmenini çocukların yanında bırakıp okuldan istekleri doğrultusunda malzemeler almaya gitmiştir. Malzemeleri getiren araştırmacı öğrencilere dağıtmış öğrenciler ise molozlar üzerinde hemen işe koyulmuş bir uyarı sembolü yapmaya koyulmuşlardır. Yaşanan olaya dair görüntü 4.95. görsel ile paylaşılmaya çalışılmıştır.

Görsel 4. 95. Öğrencilerin Semt Parkına Giderken Fark Ettikleri Moloz Yığını ve Moloz Uyarı Sembolü

Öğrencilerin yoğun merakı ile okula döndüğümüzde öğrencilere “Sence sembol nedir?” sorusu yöneltilmiş cevaplar paylaşılmıştır.

Sence Sembol Ne Olabilir ?

1. odak öğrenci: Semboller kim olduğumuzu gösterir. Oyuncaklarında sembolleri olur.

- 2.odak öğrenci: Kızılay'ın ay ve yıldız şeklinde sembolü var.
- 3.odak öğrenci: Oyunların üzerindeki semboller bize oyunun kurallarını öğretir.
- 4.odak öğrenci: Otelde havuz sembolü, geçmenin sembolü yeşil ışık yani trafik ışıkları.
- 5.odak öğrenci: Kağıtlara resim yaparak semboller yapar ressamlar.
- 6.odak öğrenci: Ampul sembolü kafalarda olan ampuller, arabaların reklamları

Sembol Sanat etkinliğine dair ipucu sorusuna verilen cevaplar öğrencilerin ilgilerinin tamamen sembollere kayması ile beraber araştırmacı araştırma için yapılacak son sanat etkinliğinin Sembol sanat etkinliği olmasına karar vermiştir. Araştırmacının çalıştığı araştırma grubu öğrencileri ilkokula hazırlık grubu adı verilen kırmızı grup ile sanat etkinliği planlanmıştır. Araştırma aynı odak öğrenciler ile gerçekleştirilmiştir. Ocak ayı boyunca uygulanılacak olan sanat etkinliği Sembol Sanat Etkinliği olarak karar verilmiştir. 12 temel etkinlik oluşturulmuş araştırmaya örnek olarak 9. Etkinlik olan “Geri Dönen Sembol” ve 11. Etkinlik olan “Bu Parkta Bir Şeyler Gizli” atölyeleri doküman inceleme tekniği kullanarak betimleme yöntemi ile paylaşılmaya çalışılmıştır.

Ocak

2020

Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma
30	31	1 Yılbaşı tatili.	2 Disiplinler Arası Eğitim 'Grup liderleri ile ortak yürütülen konular ve özel gün konulu sanat etkinlikleri.'	3 Serbest Resim Etkinliği 'Çocuğun malzeme ve konu açısından özgür bırakıldığı özgün çalışmalar.'
6 Sembol Yolları 'Çevremizde bulunan sembolleri keşfetmek için çıktık yola.'	7 Mini Röprodüksiyon 'Seçtiğimiz sembolleri minik kağıtlara kendi çizgilerimiz ile çiziyoruz.'	8 Disiplinler Arası Eğitim 'Grup liderleri ile ortak yürütülen konular ve özel gün konulu sanat etkinlikleri.'	9 Park Sembolü 'Park'a gidelim. Su ile park taşlarına sembol tasarımı yapalım mı?'	10 Serbest Resim Etkinliği 'Çocuğun malzeme ve konu açısından özgür bırakıldığı özgün çalışmalar.'
13 Serbest Resim Etkinliği 'Çocuğun malzeme ve konu açısından özgür bırakıldığı özgün çalışmalar.'	14 Sembolün Çamuru 'Seçtiğimiz sembol ile çamur üzerine röprodüksiyon yapıyoruz.'	15 Işığın Sembolü Olur Mu Hiç! 'Işıklı masa üzerinde seçtiğimiz sembolün röprodüksiyonunu yapıyoruz.'	16 Oyuncak Sembolü 'Oyuncaklarımız ile sınıfımıza semboller yapıyoruz.'	17 Disiplinler Arası Eğitim 'Grup liderleri ile ortak yürütülen konular ve özel gün konulu sanat etkinlikleri.'
20 Seç, Bul, Kes, Yapıştır 'Sembol provokasyonu içinden istediğimiz sembolü alalım yeni bir sembol elde edelim.'	21 Disiplinler Arası Eğitim 'Grup liderleri ile ortak yürütülen konular ve özel gün konulu sanat etkinlikleri.'	22 Sulu Sembol 'Kendi sembolümüzü üretiyoruz, suluboya en sevdiğimiziz!'	23 Serbest Resim Etkinliği 'Çocuğun malzeme ve konu açısından özgür bırakıldığı özgün çalışmalar.'	24 Geri Dönen Sembol 'Açık materyaller ile özgün sembol tasarımı yapalım.'
27 Disiplinler Arası Eğitim 'Grup liderleri ile ortak yürütülen konular ve özel gün konulu sanat etkinlikleri.'	28 Bir günün sembolü 'Günlük akışımızın bir sembolü olabilir mi?'	29 Serbest Resim Etkinliği 'Çocuğun malzeme ve konu açısından özgür bırakıldığı özgün çalışmalar.'	30 Bu Parkta bir Şeyler Gizli 'Park içerisine saklanmış sembolleri bul çalışmanı tamamla'	31 Sembolün Öyküsü 'Sembolün öyküsünü edelim mi?'

Görsel 4. 96. Sembol Sanat Etkinliği Aylık Planı

4.6.2. Geri dönen sembol atölyesinin işleyiş süreci

Araştırmanın son sanat etkinliği olan Sembol Sanat Etkinliği öğrencilerin yoğun merakları doğrultusunda oluşturulmuştur. Aylık plan oluşturulurken ilk haftalarda sembollerini tanımaya yönelik etkinlikler konulurken son haftalar da özgün semboller üretebilecekleri etkinlikler planlanmıştır. Örnek seçilen atölyede özgün yeniden ürettikleri sembollerin olduğu bir atölyedir. Görsel olanı algılama sürecinde çocukların geliştirilmesi önemli bir unsurdur. Algının insan yaşamında en önemli olduğu ve algıyı en uygun olarak kullandığı dönem, çocukluk yıllarıdır. Çünkü çocuklar doğal olarak araştırmaya ve keşfetmeye eğilimlidir. Bunu da tüm duyularını kullanarak yaparlar. Duyular yoluyla dünyayı algılamak, düşüncenin en temel başlangıcıdır. Çocuklara sağlanan görsel, işitsel, dokunsal algı deneyimlerinin, bilişsel gelişim ve öğrenme üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu düşünülmektedir (Dodson,1997'den akt. Diğler,2018). Öğrencilerin görsel olanı anlamlandırma sürecinde planlanan atölyelerin imgelerin anlamlandırılabilmesi sürecine gelmesi öğrencilerin merak ve ilgileri doğrultusunda olmuştur. İmgeleri anlamlandırıp özgün imgeler oluşturulabileceği düşünülen bu atölye 24 Ocak Cuma günü 16.30-17.00 saatleri arasında olmak üzere 30 dakika ile sınırlandırılmıştır. Kırmızı Grup atölyeye 14 öğrenci ile katılmış öğrencilerden altısı odak öğrenci olmuştur. Araştırmacı atölyeden önce artık materyaller, boya ve yapıştırıcıların yer aldığı bir provokasyon oluşturmuş örnekleri 4.97. , 4.98. görselleri ile paylaşılmıştır.

Görsel 4. 97. Sembol Sanat Etkinliği “Geri Dönen Sembol” Etkinliği Provokasyon Örneği

Görsel 4. 98. Sembol Sanat Etkinliği “Geri Döner Sembol” Etkinliği Provokasyon Örneği-2

Oluşturulan provokasyon öğrencilere aktarılmış öğrencilerin daha rahat çalışabilmeleri için klasik müzik açılmıştır. Öğretmen rehber konumuna geçmiş yalnızca sorulan sorulara cevap vermiştir.

Görsel 4. 99. 1.Odak Öğrencinin 24.01.2020 Tarihinde “ Geri Döner Sembol” Etkinliğine İlişkin Yaptığı Resim Çalışması

1.odak öğrenci çalışmasına önce özgün çizimleri ile başlamış sonrasında atık materyaller ile desteklemiştir. Çalışmasını yaparken tasarladığı sembolün itfaiyeciler için olduğunu belirten öğrenci kırmızı desenli kurdelenin bir orman yangını olduğunu kırmızı ve mavi insan figürlerinin yangını durdurmaya çalıştığını ifade etmiştir. Öğrencinin kullandığı daire formunda olan atık materyalin ise sembolün uyarı anlamı taşıdığını belirtmek için yapıştırdığını söylemiştir. Sembolün vermek istediği mesajın ise ormanlar yanabilir itfaiyeler olsa da hayvanların canı acıyabilir ormanlara zarar vermeyelim olduğunu ifade etmiştir. Öğrenci toplumsal bir probleme değinmiş güncel bilgilerin etkisinde kalmış şeklinde yorum yapılabilir. Kırmızı renk kullanımını ise, itfaiyecilerin kırmızı arabaları öğrencinin kırmızı gördüğünde onları hatırlamasına sebep olduğuna bu yüzden kırmızı kullandığını ifade etmiştir.

Görsel 4. 100. 2.Odak Öğrencinin 24.01.2020 Tarihinde “ Geri Dönen Sembol” Etkinliğine İlişkin Yaptığı Resim Çalışması

2.odak öğrenci çalışmasına öncelikle planladığı sembolü çizerek başlamıştır. Öğrenci Dadya okullarını çizdiğini ifade ederken daire dışında kalan alanların yol olduğunu sarı ile boyadığı bölümün ise okul olduğunu açıklamıştır. Öğrenci yaptığı

sembolün okul ve çocuklar dikkat etmelisiniz sembolü olduğunu aynı zamanda bir yaya geçidi sembolü yaptığını ifade etmiştir. Gözlem ve incelemesi oldukça kuvvetli olan öğrenci adeta bir okul krokisi çizebilmiş ve çalışmasını gerçeğe uygun bir biçimde bitirebilmiştir. Okul imgesi üzerine yaptırdığı atık materyal olan ahşap daire ve çarpı şeklinde yapıştırmak istediği kurdelenin uyarıcı nitelikte olması gerektiği için günlük yaşamında gördüğü uyarı sembollerinin etrafında hep daireler olduğundan atık materyali bu şekilde yapıştırdığını anlatmıştır.

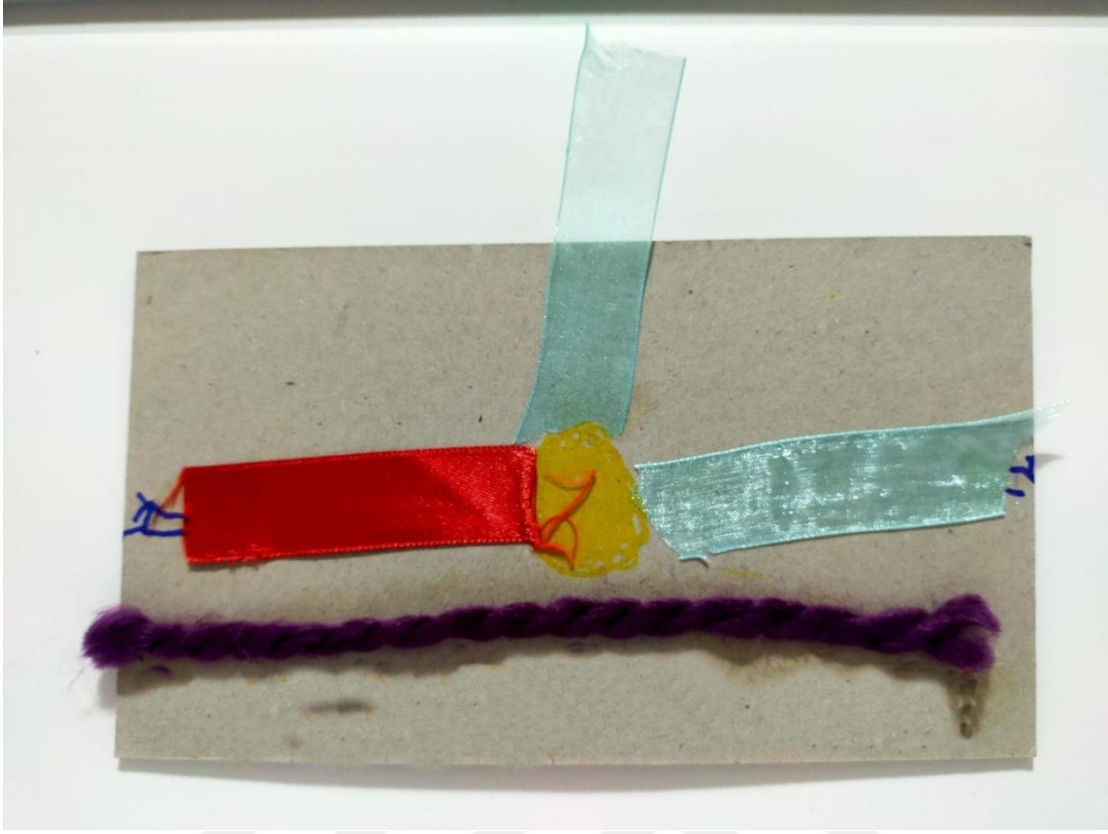
Görsel 4. 101. 3.Odak Öğrencinin 24.01.2020 Tarihinde “ Geri Dönen Sembol” Etkinliğine İlişkin Yaptığı Resim Çalışması

3.odak öğrenci çalışmasını yaparken CerModern’den esinlendiğini belirtmiştir. Öğrenci CerModern’in bahçesinde bulunan kanat heykelleri önünde fotoğraf çektiren insanlar olduğunu bu resminde burada fotoğraf çekilebilirsiniz sembolü olduğunu ifade etmiştir. Bu sembol sayesinde fotoğraf çektirmek isteyen insanların sıraya gireceğini ve heykelin önünde fotoğraf çektirebileceklerini anlatacağını ifade etmiştir.

Görsel 4. 102. 4.Odak Öğrencinin 24.01.2020 Tarihinde “ Geri Dönen Sembol” Etkinliğine İlişkin Yaptığı Resim Çalışması

4.odak öğrenci çalışmasının bir güneş sembolü olduğunu ifade etmiş ayrıca şu şekilde sembolünü açıklamıştır. “Öğretmenim mavi kırmızı mor çizgiler yaya geçidi oradan insanlar geçiyor kırmızı da hayvanların yolu bu sembolde diyor ki bu yolda insanlarda hayvanlarda güneşlenebilir.” Öğrenci özgün çalışmasını anlatmış ismini de “güneş çıkan yol” koymuştur. Sembolün bir plaj ile bağlantı kurulduğu ve günlük yaşam da plajlarda bulunan sembollere atıf yapıldığı şeklinde yorumlanabilir.

Görsel 4. 103. 5.Odak Öğrencinin 24.01.2020 Tarihinde “ Geri Döner Sembol” Etkinliğine İlişkin Yaptığı Resim Çalışması

5.odak öğrenci çalışmasını keyifle yapmış atık materyalleri ve yapıştırıcıları kullanmaktan keyif aldığı gözlenmiştir. Öğrenci çalışmasını rüzgarlı bir yerde olan çiçeklerin yaprakları kopuyor şeklinde açıklamış bir uyarı ifadesi kullanmamıştır. Çalışmasını anlattığı esnada karahindiba örneği vermiş “ben karahindibaya üfleyince yaprakları her yere uçuyor rüzgarlarda başka çiçeklerin yapraklarını uçuruyor” şeklinde kendisi ile rüzgarı karşılaştırmış ve özgün bir düşünce ile çalışmasını sonlandırmıştır.

Görsel 4. 104. 6.Odak Öğrencinin 24.01.2020 Tarihinde “ Geri Dönen Sembol” Etkinliğine İlişkin Yaptığı Resim Çalışması

6.odak öğrenci çalışmasını yaparken uzunca bir süre resim yapmayı tercih etmiş atık materyalleri kullanmamıştır. Resminden başını kaldırdığında bütün arkadaşlarının çalışmalarına atık materyal eklediğini fark ettiği anda resmine atık materyal ekleme fikri aklına geldiği söylenebilir. Resmini çizip atık materyalleri yapıştırdıktan sonra çalışmasını anlatmak isteyen öğrenci çalışmanın bir yaramaz köpek çıkabilir sembolü olduğunu ifade etmiş “köpekler bize zarar vermezler ama yaramaz köpekler zarar verebilir bu yüzden yaramaz köpeklere dikkat etmemiz gerekir. Parka giderken bir evin kapısında yaramaz köpek çıkabilir sembolü var biz o evin önünden dikkatli geçiyoruz.” Düşündüğü sembolü bu şekilde anlatan öğrenci ayrıca turuncu dalgalı çizgilerin anlamını da yaramaz köpeğin yanından bisiklet ile geçilebilir şeklinde ifade etmiştir.

4.6.3. Bu parkta bir şeyler gizli atölyesinin işleyiş süreci

Sembol sanat etkinliğinin 11. Atölyesi olan bu parkta bir şeyler gizli etkinliği okulun semt parkında yürütülmüş bir atölyedir. Araştırmacı önceden parka giderek gerekli hazırlıkları yapmış ve öğrencilerin gezi veya oyun esnasında karşısına

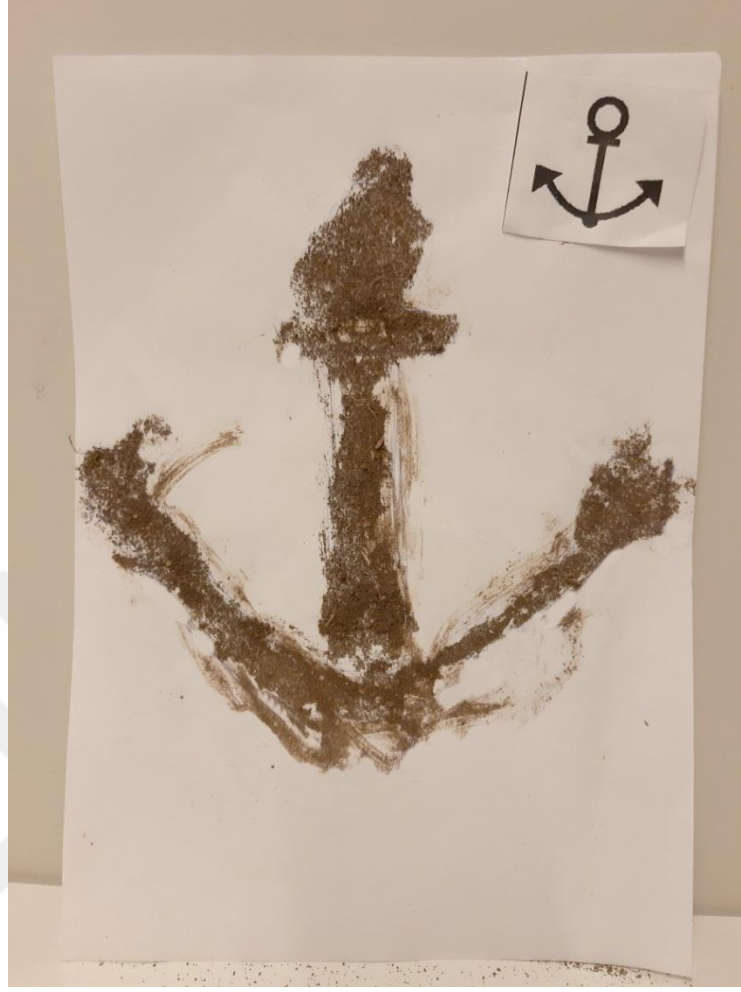
çıkabilecek etkinliğe dair materyalleri hazırlamıştır. Gizlenen materyaller birbirinden farklı etkinliğe hizmet ediyor her farklı materyali bulan öğrenciye etkinliğin detayları anlatılmıştır. Atölye için farklı farklı farklı düşünülen temel de iki materyal vardır. Tamamen öğrencilerin hayal gücüne ve yaratıcılığına bırakılan bu çalışmalarda araştırmacının öğrencilere sunduğu veya öğrencilerden gizlediği malzeme herhangi bir sembol olan minik bir kağıt, yapıştırıcı, a4 kağıt, farklı şekillerde kesilmiş asetat kağıdı ve keçeli kalem olmuştur. Boya ve a4 kağıt dışında olan malzemeleri okulun geri dönüşüm kutusundan almış atık materyal kullanmayı tercih etmiştir. Öğrencilerin yaratıcılıklarını işe katmak istediği için atölye sırasında hiçbir dönüt verilmemiş sadece öğrencilerin fikirleri dinlenmiştir. Özetle öğrenci verilen malzemeyi bulabilirse bulduğu malzeme üzerine özgün bir sembol tasarımı üretmesi istenmiştir. Atölye park da uygulandığı için atölye saatleri arasında olmamış 10.00-11.00 saatleri arasında uygulanmıştır. Okul öncesi dönem çocuklarının odakları kısa süreli olduğundan genelde atölyeler 30 dakika şeklinde planlansa da bu atölyenin parkta olması ve öğrencilerin odaklarını kaybetmelerini sağlayacak birçok uyaran bulunduğu atölye 1 saat süreyle uygulanılmaya çalışılmıştır. Öğrenciler grup öğretmenleri ile parka götürülmüş kırmızı grup atölyeye 13 öğrenci ile katılmıştır. Araştırmacı öğrencilere parkın içinde onları bekleyen gizli materyaller olduğunu anlatmış öğrenciler oldukça heyecanlanmıştır. Gerekli bütün bilgiyi veren araştırmacı öğrencilere gizli materyaller bulabilmeleri için 15 dakika süre vermiş materyal bulamayan öğrencilerin kendi istediği materyali kullanabileceği açıklanmıştır. Uygulamadan önce hazırlanan provokasyonlar 4.105. ve 4.106. görseller ile paylaşılmaya çalışılmıştır.

Görsel 4. 105. Sembol Sanat Etkinliği“ Bu Parkta Bir Şeyler Gizli” Etkinliği Provokasyon Örneği

Görsel 4. 106. Sembol Sanat Etkinliği“ Bu Parkta Bir Şeyler Gizli” Etkinliği Provokasyon Örneği -2

Görsel 4. 107. 1. Odak Öğrencinin 30.01.2020 Tarihli “ Bu Parkta Bir Şeyler Gizli” Etkinliğine İlişkin Yaratıcı Çalışma

1.odak öğrenci öncelikle küçük ebatlardaki çapa sembolünü bulmuş ve heyecanla araştırmacıya getirmiştir. Araştırmacı küçük sembol kağıdı ile neler yapabileceğini düşünmesini istemiş ama öğrenci materyal aramaya devam etmiştir. 2. Aramasından sonra a4 kağıdı bulan öğrenci çalışmasını yapabilmek için yeterli malzemeyi bulduğunu ancak araştırmacının yardımına ihtiyacı olduğunu belirtmiştir. Öğrenci araştırmacıdan doğa da bulunan herhangi malzemeyi kullanabileceğine dair teyit almış bunun üzerine yapıştırıcı bir malzeme istemiştir. Yapıştırıcıyı alıp bir ağacın altına oturan öğrenci öncelikle yapıştırıcıyı kullanarak çapa çizmeye çalışmış sonrasında üzerine kozalak yapıştırmıştır. Yapıştırıcı malzeme kozalağı yapıştırmaya yetmemiş bunu gören öğrenci diğer kozakları da kağıdından çıkarmıştır. Daha küçük bir malzeme kullanması gerektiğinin farkına varan öğrenci parkta küçük taşlar aramaya çıkmış toprak içerisinde taşları ararken toprak kullanabileceğinin farkına vardığı gözlemlenmiştir. Öğrenci

parkın içinde yeterince toprak bulabileceği bir alana geçmiş ve tekrar yapıştırıcı yardımıyla çapa çizmeye çalışmıştır. Çizdiği çapanın üzerine bolca toprak dökerek yapıştırıcının toprağı tutabilmesi için elini kağıdın üzerinde gezdirmiştir. Çalışmasının bitiren öğrenci aldığı sonuçtan oldukça memnun halde araştırmacının yanına koşmuş ve yaptığı çalışmayı araştırmacıya verirken “öğretmenim bak sen bana başka malzeme vermedin ama doğa verdi” demiştir. Öğrenci park gezintisi iki adet atık materyal bulmuş ve çalışmasını tamamlamak için toprak kullanmıştır.

Görsel 4. 108. 2. Odak Öğrencinin 30.01.2020 Tarihli “ Bu Parkta Bir Şeyler Gizli” Etkinliğine İlişkin Yaratıcı Çalışma

2.odak öğrenci uyaranların çok olduğu parkta öncelikle oyun oynamak istemiş daha sonra etkinliğe katılmak istemiştir. Öğrenci bu zaman zarfı içinde parkta gizli olan materyalleri de incelemek istememiş diğer arkadaşları ile birlikte parkta zaman geçirmiştir. Öğrencinin uygulamaya katılmak için zamanının kısıtlı olduğunu ifade eden araştırmacı kısa bir zamanı kaldığını isterse uygulamaya katılabileceğini ifade etmiştir. Bu yönergeden sonra öğrenci oyuna devam ettiği düşünüldüğü sırada doğadan malzeme

edinebileceğini bildiğinden özgün sembolünü farklı hiçbir materyal kullanmadan bulduğu dal parçaları ile oluşturmuştur. Çalışmasının burada kamp yapabilirsiniz sembolü demek olduğunu anlatan öğrenci “bizde babam ve annemle kampa gittiğimiz zaman bazen bu sembol oluyor ama bazen de olmuyor” ifadeleri ile de uygulama ile kurduğu bağı açıklamıştır.

Görsel 4. 109. 3. Odak Öğrencinin 30.01.2020 Tarihli “ Bu Parkta Bir Şeyler Gizli” Etkinliğine İlişkin Yaratıcı Çalışma

3.odak öğrenci atölyede kullanılan materyal gizleme oyununu oldukça sevmiş gizli materyalleri ararken oldukça keyif aldığı gözlemlenmiştir. Öğrenci parkta bir süre kullanabileceği materyalleri aramış ve öncelikle a4 kağıdını bulmuştur. Heyecanla araştırmacının yanına gelen öğrenci yalnızca kağıt ile istediği sembolü oluşturamayacağını ifade ederek araştırmacıdan boya istemiştir. Bir süre resmini yapmayı sürdüren öğrenci istediği tasarımı yapamadığını düşünerek tekrar materyal aramak için park içerisinde gezintiye çıkmış ve daire şeklinde olan asetat kağıdını bulmuştur. Asetat kağıdını bulduğu için çok mutlu olan öğrenci “yaşasın öğretmenim tamda ihtiyacım olan şeyi buldum sembolüm çok güzel olacak” diyerek heyecanını araştırmacı ile paylaşmıştır. Öğrenci asetat kağıdını alıp hızla resmine yapıştırmış ve

alışmasını şu ifadeler ile açıklamıştır. “Öğretmenim bu polis var sembolü polisler her yerde olabilirler çünkü polisler bizi korurlar bende o yüzden polis sembolü yaptım.” Yaptığı sembolü açıklayan öğrenci istediğı ve üretmek istediğı özgün çalışmayı yapabilmiş ve az malzeme ile tamamlayabilmiştir.

Görsel 4. 110. 4. Odak Öğrencinin 30.01.2020 Tarihli “ Bu Parkta Bir Şeyler Gizli” Etkinliğine İlişkin Yaratıcı alışma

4. odak öğrenci parkta zaman geçirmek istemiş araştırmacı istediğini geri çevirmemiş ancak atölyenin belli bir süre içerisinde son bulacağını ifade etmiştir. Öğrenci kabul etmiş parkta biraz zaman geçirdikten sonra sembol tasarımını yapacağını söylemiştir. Oyun oynadığı sırada gizlenen bir asetat kağıdı bulmuş ve araştırmacıdan asetat kağıdını boyamak için boya istemiştir araştırmacı istediğı boyayı vermiştir. Öğrenci resmini yapmaya başlamış ve hızla tamamlamaya çalışmıştır. Parka geri

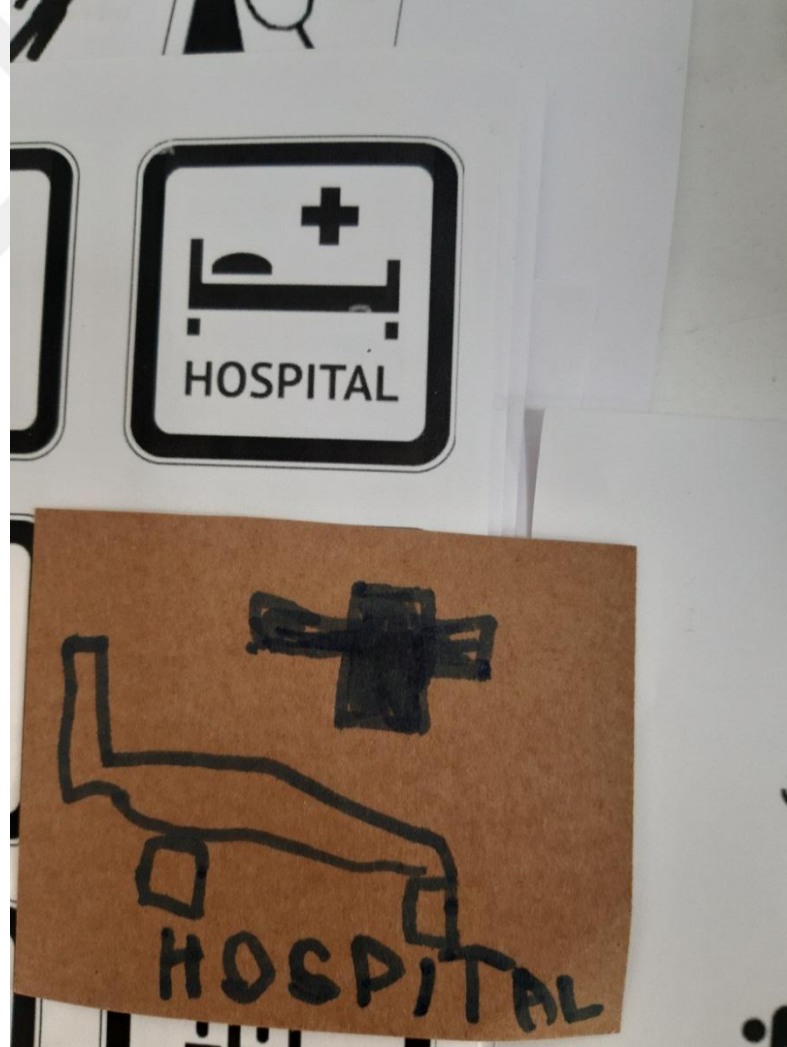
dönmek istediği gözlemlenen öğrenci aklına ilk gelen çizmekten en keyif aldığı resmi çizerek bitirdiğini ifade etmiş ve yaptığı sembolü anlatmaya çalışmıştır. “Ben bir sahildeymişim kumlar varmış sonra bu sembolü kumlara babam ile beraber asacağız çünkü bu sembol bu kumsalda deniz kızı çıkabilir sembolü öğretmenim.” Öğrenci uygulamaya katılmış ancak çok fazla odaklanamamıştır. Deniz kızı çizmekten büyük keyif alan öğrenci çizdiği resmi bu atölyeye uyarlamıştır diyebiliriz.

Görsel 4. 111. 5. Odak Öğrencinin 30.01.2020 Tarihli “ Bu Parkta Bir Şeyler Gizli” Etkinliğine İlişkin Yaratıcı Çalışma

5. odak öğrenci araştırmacının verdiği yönergeler ile atık materyaller aramaya koyulmuş ancak bulamamıştır. Araştırmacıya “sanırım bana kağıt kalmadı öğretmenim başka şeyler kullanabilir miyim?” diye sormuş araştırmacı istediği materyali kullanabileceğini söylemiştir. Öğrenci bir süre parkta vakit geçirdikten sonra parkın

içinde birkaç tur atarak öncelikle elinde birçok taş toplamış ve bir bankın üzerine bırakmıştır. Parkın içinde yürüyerek bir şey aradığı düşünülen öğrenci ağaçlardan dökülen kuru yaprak ve dalları da toplamış aynı bankın üzerine yerleştirmiştir. Bunun üzerine öğrenci bankın yanına yere oturmuş ve doğal materyaller ile kompozisyonlar oluşturmaya başlamıştır. Araştırmacıyı çağırmadan önce iki adet farklı kompozisyon yaptığını ancak onları bozarak üçüncü kompozisyonunu araştırmacıya göstermeye karar vermiştir. Araştırmacıyı elinden tutarak çalışmasının yanına getiren öğrenci “öğretmenim bak bu bir ağaçlara zarar verilmez sembolü hem bu sembolü yaparken gerçek ağaç kullandım ama ağaçlara zarar vermedim kuruyan yapraklarını yerden topladım.” Diyerek doğaya duyduğu saygı ile beraber yaptığı sembol tasarımını da anlatmıştır.

Görsel 4. 112. 6. Odak Öğrencinin 30.01.2020 Tarihli “ Bu Parkta Bir Şeyler Gizli” Etkinliğine İlişkin Yaratıcı Çalışma

6. odak öğrenci atölyeleri de oyun ile geçirmekten oldukça keyif alan bir öğrencidir. Bu atölyede de oyun yöntemi kullanılmış öğrencilerin meraklarının güdülenmesi istenilmiştir. Araştırmacının atölyeyi anlattığı andan itibaren heyecanlanan öğrenci atölyeye dair bilgileri dinleyerek hızla kendi değimi ile materyal avına çıkmıştır. Birçok yeri ince ince arayan bazı bölümlerde toprakları eşeleyerek toprağın altına saklanabileceğini düşünen öğrenci ağacın hemen altında ters duran bir atık kağıt bulmuştur. Kağıdı hızla cebine koyan öğrenci yeni materyaller bulmak için yeni yerler keşfetmeye devam etmiştir. Bir süre incelemelere devam ettikten sonra bir sembol bulunan küçük kağıt bulmuştur. Öğrenci cebinde biriktirdiği bulduğu materyalleri yere koyarak araştırmacıdan boyama kalemi almış ve sembolün röprodüksiyonunu yapmaya karar vermiştir. Sembolün aynısını yapmaya çalışan öğrenci resmini bitirdikten sonra araştırmacıya anlatmıştır. Yaptığı sembolün ne anlama geldiğini bilmeyen öğrenci “bu bir uyuma sembolü ya da iyi geceler sembolü de olabilir” diyerek sembolünü açıklamaya çalışmıştır. Var olan bir sembol üzerinden çizdiği için özgün olmadığı için araştırmacı sembolün ulusal anlamını açıklamış öğrenci ise “ öğretmenim doğru söylemişim işte hastanelerde de insanlar uyurlar” diyerek sembolünü anlamlandırmıştır.

4.6.4. Sembol sanat etkinliği görsel kültür çalışmalarının öğrenci resimlerine olan yansımalarına ilişkin bulgular

Dış dünyadan bilgi ve bildirişim almayı duyu ve duyularımızla yapıyoruz. Bu anlamda duyu ve duyularımızı haberleşmeyi sağlayan kanallar olarak görmemiz mümkündür. Duyular içinde algılama bakımından en önemli rolü oynayan ise görme duyusudur (San, 2017). Görsel bir çağ yaşamakta olduğumuzdan öğrencilerin görsel iletişime dair bilgilendirilmesi ve eğitimde görsel iletişimin varlığının olması gerektiği bilinmektedir. Öyle ki okul öncesi dönemde yalnızca görsel iletişimi kullanabilen öğrenciler için anlamlandırma süreci daha karmaşık olsa da görsel sanatlar derslerinde, atölyelerinde verilen eğitimler ile öğrencilere görsel iletişim becerisi kazandırılabilir. İnci San’ın da (2017) bahsettiği gibi

“Görsel iletişim dersleri başlıca görsel ve güzel alana eleştirel yaklaşımda bulunmayı öngörmektedir. Görsel bildirişim taşıyıcılarının çözülüp yorumlanabilmesi için bunların kullandıkları simgesel dil ile imgeler diline ilişkin üst-dilin(meta-dil) değerlendirilmesi ve görsel iletişim olgusunun aydınlatılması gereklidir.”

Öğrencilerin meraklarının bu yöne kayması dışında imgesel dilin kullanımının öğrenilmesi adına planlanan atölyelerin olumlu etkilerinin olduğu gözlemlenmiştir.

Sembol sanat etkinliği kapsamın 12 etkinlik planlanmış süreç içerisinde öğrenciler zamanla çevrelerinde var olan sembolleri anlamlandırmaya gayret ettikleri görülmüştür. Okul öncesi dönem de çocukların imgesel dili anlamlandırma süreci oyun yoluyla sağlanabilmektedir. Görülen semboller üzerine öğrencilerin kendi aralarında bilmece üretmeleri sohbetler ederek tahminler yürütmeleri vb. gibi oyunlar ile kendi kendilerine anlamlı görsel iletişim oluşturabilmektedirler. Yarı yapılandırılmış atölye örneklerin de gösterildiği gibi genel olarak öğrenciler sembol tasarlarken hayal güçlerinin ürünlerini çıkarmışlardır. Yaşadığı bireyler hayat içerisinde kendi anlamları ile sembol tasarımlarını kuşatmış ve sembolleri her öğrenci bireysel farklılıkları ve içsel yaşantıları yolu ile farklı kodlayarak anlamlandırmaya çalışmıştır. Yapılan atölyelerden iki etkinlik örneği paylaşılmış 1. Atölye “Geri Dönen Sembol” 2. Atölye ise” Bu Parkta Bir Şey Gizli” atölyeleri olmuştur. 1. Atölyede öğrenciler keyifli vakit geçirmiş sembol tasarımı süreci onları eğlendirmiştir. Çalışmalarda bahsedildiği üzere öğrenciler kendi ilgi ve meraklarına göre istediği sembol tasarımını yapmış araştırmacının sembol tasarımına dair bir yönlendirmesi olmamıştır. Provokasyon içinden istediği malzemeyi seçme hakkı tanınan öğrenci istediği materyal veya boya ile tasarımını yapabilmiş ve genelde yaptığı tasarım sonucunda öğrencilerin mutluluk duydukları gözlemlenmiştir. 2. Atölye semt parkında uygulanmış bu sebeple öğrencilerin odakları sık sık kaymış ve zaman zaman parka giderek zaman geçirmek istemişlerdir. Bu sebeple öğrenciler odak problemi yaşasalar da buldukları materyaller veya bulmak istemeyip doğanın materyallerini kullanan öğrencilerin bir kısmı var olan sembollerin transfer edilmesiyle başka bir malzeme kullanılarak röprodüksiyon yapmış bazı öğrenciler ise materyalleri ilgileri ile bütünleştirerek bir sembol tasarlamışlardır. Sembollerin görsel kültüre hizmet ettiği bir araç olduğu düşünülürse yapılan atölyeler yoluyla öğrencilere görsel kültür eğitimi verilmeye çalışıldığı da söylenebilir. Bkz. Barnard’a (2002) göre; görsel kültür içinde görsel olan, görülebilen, işlevsel ve iletişimsel bir amacı olan şeydir. Çevremizde gördüğümüz birçok görsel gibi sembollerinde görsel kültür içerisinde yer aldıklarını söyleyebiliriz.

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma ve Sonuç

Bu bölümde, araştırmanın yöntemi ile izlenen ve belirlenen bulgular ve yorumların incelenmesiyle ulaşılan görsel kültür bağlamında yapılan çalışmalarının sonuçlarına ve tartışılmasına ayrıca hem uygulayacaklara hem de ileride yapılabilecek benzer araştırmalara yönelik önerilere yer verilmiştir.

5.1.1. Görsel kültür çalışmalarının öğretim sürecine ilişkin tartışma ve sonuçlar

Görsel kültür bağlamında yapılan çalışmaların öğretim sürecinin nasıl ilerletildiğine dair araştırma sonuçlarının verilmesi ve tartışılması; öğrencilerin görsel kültür bağlamında yapılan sanat etkinliklerinin nasıl yönlendirildiği, atölyelerde odaklanma sürelerinin ve katılımlarının nasıl olduğu, konuyu öznel bir bakış açısıyla irdeleyip irdelemedikleri, konuya ilişkin kültürel sorgulamalar yapıp yapmadıkları ve önceki bilgi ve deneyimlerine dayalı olarak kendi bakış açılarını ortaya koyup koymadıkları gibi açılardan ele alınmıştır.

- Öğrencilerin görsel kültür bağlamında planlanacak sanat etkinliklerine yönlendirilmesi, öğrencilerin sanat atölyelerin de uygulanacak olan görsel kültür bağlamında çalışmalara yönlendirilmesi, araştırmacının sanat etkinlikleri planlama haftasında uyguladığı etkinlikler ve provokasyonlar ile gerçekleşmiştir. Sanat etkinliği planlama haftası itibariyle merak duygularının güdülenmesi nedeniyle konuya ilişkin görüş geliştirme ve dile getirmeleri sağlanmıştır. Öğrenciler ilk olarak Kandinsky Sanat Etkinliği ile sürece başlamış sonraki sanat etkinliklerine de merak ve ilgileri doğrultusunda yönlendirilmişlerdir. Sanat etkinliği öğrencilerin çalışmalarında günlük yaşam ile ilişkilendirilmiş şekilde yansımış ardından konuya ilişkin farkındalık kazanmaları ile sonuçlanmıştır.
- Görsel kültür bağlamında yapılan çalışmalar sırasında öğrencilerin kendilerini rahat ifade edebilmeleri açısından araştırmacı yapılan çalışmalara saygı duymuş atölyeler süresince rehber olmaya çalışmıştır. Bu durum, öğrencilerin farklı ve yaratıcı ürünler çıkarabilmelerini sağlamıştır.
- Araştırmacı her atölye öncesinde öğrencilere konuya yönelik provokasyonlar hazırlamış sanat etkinliği dahilinde görseller ile provokasyonları

zenginleştirmeye çalışmıştır. Ayrıca uygulanacak tekniğe dair bilgiler vermiş gerektiği durumlarda örneklerle desteklemiştir. Bu durum öğrencilerin merak ve istekliliklerini arttırmış uygulayacakları tekniklere dair bilgilerin zenginleştirilmesi ile sonuçlanmıştır.

- Öğrencilerin görsel kültür çalışmalarına yönlendirilmesinde araştırmacı Kandinsky sanat etkinliğinde planlanan “Resim Yapan Fare” etkinliğinin gerçekleştirilebileceği bilgisayar destekli resim çalışmasına ilişkin gerekli açıklamaları yapmıştır. Öğrencilerin bilgisayar destekli resim çalışmaları ilk kez olacağından araştırmacı öğrencilere programı nasıl kullanacaklarına dair bilgiler vermiş örnekler ile açıklamıştır. Bu etkinlik süresince araştırmacı öğrencilere rehberlik etmiş oluşabilecek problemlere yönelik önlemler almaya çalışmıştır. Araştırmacının bu rolü, öğrencilerin çalışmalarını uygun bir şekilde tamamlamalarına sebep olmuştur.
- Picasso sanat etkinliğinde yer alan “Picasso İle Tanışıyoruz” etkinliğinde ressam ile ilgili farkındalıkların belirlenebilmesi için ipucu sorularının yer aldığı bir soru-cevap etkinliği düzenlemiştir. Picasso’nun Kübist tarzda yaptığı resimlerden biri olan “Nedimeler” resmi örnek olarak kullanılmış öğrenciler resimde genel olarak yaşadıkları çevre de var olan nesneler ile bağlantı kurmuşlardır. Bu sayede araştırmacı öğrencilerin resimleri anlamlandırmalarını kolaylaştıracağını düşündüğü örnekler ile atölyeyi desteklemiştir.
- Araştırmada uygulanan tüm etkinliklerin çıkış noktası Kandinsky olmuştur. Bir sonraki sanat etkinliklerinin başlatılması süreci merak duygusu ile oluşurken genelde görsel kültür araçlarının yardımı ile sürdürülmüştür. Öğrencilerin sanat etkinliklerine odaklanmaları, etkin katılımları, sanat etkinlikleri arasında bağlantı kurabilmeleri sistematik bir biçimde ele almaları ile sonuçlanmıştır.
- Araştırmaya kaynak sağlayacak olan görsel kültür bağlamında sanat çalışmalarının sanat etkinlikleri halinde sürdürülmüştür. Bu şekilde ele alınan konular uzun bir süre aynı konu üzerinde çalışılmasını sağlamıştır. Öğrencilerin süreç içerisinde sanat etkinliğine odaklanmalarını kolaylaştırırken birçok farklı bakış açısı geliştirmeleriyle son bulmuştur.
- Öğrencilerin görsel kültür bağlamında yaptıkları çalışmalarda kültürel sorgulamalar yapmaları: Görsel kültür bağlamında yapılan çalışmaların kültürel etmenlerini sorgulamaları ve öneminin farkına varmaları gerekmektedir. Bu

gereklilikten yola çıkarak yine öğrencilerin merakları doğrultusunda Kültür sanat etkinliği planlanmıştır. Sanat etkinliği kapsamında birçok müze gezisi planlanmış kültür kavramı öğrenciler için anlamlı hale getirilmeye çalışılmıştır. Kültür sanat etkinliği boyunca çalışmalarında kültürel sorgulamalara yer verdikleri görülmüştür.

- Öğrencilerin sorgulamalara dayalı olarak daha önceki bilgi ve deneyimleri ile kendi bakış açılarını ortaya çıkartmaları: Öğrenciler son sanat etkinliğinin başlamasına sebep olarak kendi bakış açılarını ve düşüncelerini ortaya koyarak önceki bilgi ve deneyimlerini işe koşmuşlardır. Sembol sanat etkinliğinin başlamasına sebep olan öğrencilerin görsel olarak iletişim kurulabileceğini kavramaları olmuştur. Görsel bir dilin var olduğunu kabul etmiş önceki sanat etkinliklerinden edindikleri bilgi, deneyim ve gözlemlerine dayanarak yorum yapabildikleri ve bu davranışın sonucunda nelerin olabileceğini görsel bir dil ile ifade etme çabası gözlemlenmiştir.

Görsel kültür çalışmalarının okul öncesi dönemde uygulanabilirliğini araştıran bu araştırma toplam beş sanat etkinliğinden oluşmaktadır. Bu sanat etkinlikleri içerisinde sanat etkinliği konusuna dair 1 aylık süre ile sınırlandırılmış alt etkinlikler bulunmaktadır. Sanat etkinliklerinin uygulama süreci temel olarak öğrencilerin merak ve ilgilerinin gözlemlenmesi, sanat etkinliklerinde bulunan alt etkinliklerin uygulanması ve görsel kültür bağlamında yapılan sanat çalışmalarından oluşmaktadır. Araştırmada öğrencilerin görsel kültür çalışmalarına yönlendirilmesi araştırmacının oluşturduğu provokasyonlar ile gerçekleşmiştir. Hazırlanan provokasyonlar birçok konuya hizmet eder nitelikte planlanmış öğrencilerin tek bir konu üzerine düşünmeleri engellenmeye çalışılmıştır. Lewin'in (2006) değindiği gibi, sanat etkinlikleri, eğitimcilerin provokasyonları çocukları belli konularda düşünmek üzere harekete geçirmeleri sonucu çocukların spontane meraklarından doğar (Lewin-Benham, 2006'den akt Dereli, 2013). Spontane meraklar ile farklı birçok sanat etkinliğinin devamlılığını sağlayan provokasyonlar öğrencilerin güdülenmesine atölyeye başlamadan önce heyecan duymalarına sebep olmuştur.

Araştırmacı sanat etkinliği planlama haftasında öğrenciler için resim yaparken veya bir sanat ürünü çıkarırken kullanılan malzeme ve materyallerin kısıtlı ve sınırlı olduğunu düşündüklerini gözlemlemiştir. Bu yüzden araştırmacı, öğrencilerin birçok farklı teknik uygulayabileceği ortamlar hazırlamaya çalışmıştır. Uygulanan farklı teknik

ve yöntemler öğrencilerin farkındalıklarını geliştirmelerine yardımcı olmuştur. Farkındalık kazandıkları ilerleyen sanat etkinliklerinde doğal materyal kullanımı ile bir ürün çıkarabileceğini kavrayan odak öğrencilerin örnekleri ile gözlemlenmiştir. Malzeme ve mekanının ana unsur olmadığını sanat ürünü çıkarabilmenin sınırsız bir içgüdü ve sınırsız mekan ile olabileceği anlaşılmıştır.

Araştırmanın sistematik bir süreç ile ilerlemesi öğrencilerin merak duygusu ile bağlantılı olsa da sanat etkinliklerinin devam ettirilmesi öğrencilerin meraklarının görsel uyaranlar yolu ile sık sık tazelenmesi ana sebep olarak görülebilir. Sanat etkinliklerinin uygulanması süreci boyunca sanat etkinlikleri arasında birer ay gözlemlene süresi verilmiş böylelikle öğrenciler hangi görsel kuşatma ile merak duygularını tazeledikleri incelenebilmiştir. Bu kuşatmaya bazen tüketim ürünleri sebep olurken bazen anlamlandırma çabaları sebep olmuştur. Öğrenciler her öğrendikleri yeni bilgiler ile farklı konuları merak etmiş ve buna genelde görsel kültür araçları sebep olmuştur.

Araştırmada, öğrencilerin yaptığı çalışmalar aracılığı ile kültürel sorgulamalar yapıp yapamadıkları da incelenmiştir. Görsel kültürün anlamlandırılabilmesi için öncelikle kültürel bağlantılar kurulması gerektiğinden öğrencilerin meraklarının müzelere kayması ile sanat etkinliği kültürel anlamda öğrencilerin bir kuşatma altında kalmalarına sebep olmuştur. Kültür sanat etkinliği ile öncelikle Etnografya Müzesine gidilmiş öğrencilerin kültürel anlamda ilgileri kültürel anlamda yoğunlaşmıştır. Bu sebeple ikinci durak Anadolu Medeniyetleri Müzesi olmuş öğrencilerin tabiri ile bir zaman yolculuğuna çıkılmıştır. Bu zaman yolculuğu öğrencilere birçok şey sorgulatmış eser ve kalıntılar yaşadıkları dönem ile sık sık karşılaştırılmıştır.

Öğrencilerin sanat etkinlikleri arası bağlantılar kurmaya başlaması ön bilgi ve deneyimlerinden yararlandıklarını göstermiştir. Bu süreç içerisinde aileleri ile sergi gezen veya müzelere giden öğrencilerde soyut resimler gördüklerinde ailelerine Kandinsky'e dair bilgiler vermek istedikleri veya kübist bir eser gördüklerinde bu resim Picasso'nun olabilir şeklinde yorumlar yapmaya başladıkları bilinmektedir. Öğrenciler bu süreçte sanat etkinliklerinin uygulanması ile kendi yaşamlarıyla ilişkilendirmeye ve günlük yaşama taşımaya başlamışlardır. Sembol sanat etkinliklerine karar verilmesi yine öğrencilerin bilgi ve deneyimlerini temel aldıkları için olduğu söylenebilir. Sembolik bir şekilde uyaranların olması gerektiğine karar vererek hem gözlemlerini hem de bilgilerini kullanabildikleri söylenebilir. Bu durum Tavin'in (2003) "sanat eğitiminin görsel kültürün eleştirisi, yorumlanması ve analizine odaklanıldığında;

öğrencilerin bireysel imgelerini oluşturabildikleri, günlük yaşamları ve konular arasında bağlantı kurabildikleri ve detaylar üzerine daha fazla odaklanabildikleri” görüşü ile desteklenebilir (Türkkan, 2008).

5.1.2. Görsel kültür çalışmalarının öğrencilerin sanatsal çalışmalarına ilişkin yansımaları tartışma ve sonuçları

Araştırmada görsel kültür bağlamında yapılan sanat etkinliklerinin öğrencilerin sanatsal ürünlerine transfer edilebilirliği anlatılmaya çalışılmıştır. Sanat atölyelerinde uygulanan görsel kültür çalışmaları farklı birçok sanat etkinliği ile gerçekleştirilmiş her sanat etkinliği bir sonraki sanat etkinliğine hizmet edebilmiştir. Her sanat etkinliğinde farklı açılardan görsel kültür çalışmalarının öğrencilerin ürünlerine transfer edebildikleri belirlenmiştir.

- Araştırmanın görsel kültür bağlamında uygulanabilir ilk sanat etkinliği olan Kandinsky Sanat Etkinliği ayrıca öğrencilerin ilgilerini çeken ilk konu olmuştur. Farklı teknik ve tarzıyla öğrenciler de merak uyandıran Kandinsky Sanat Etkinliği ile uygulanan atölyeler oyun ile uygulanmaya çalışılmıştır. “Sakar Kandinsky” atölyesi ile hikayeleştirilmeye çalışılan atölye atık materyaller ile uygulanması planlanan bir kolaj çalışmasıdır. Bu atölyede öğrenciler örneklerden esinlenmeye çalıştıkları gözlemlense de anlamsal olarak günlük yaşam ile ilişkilendirilmiş ve öznel olarak anlamlandırılmıştır. Bunun yanında Kandinsky sanat etkinliğinde yer alan “Resim Yapan Fare” atölyesinde öğrenciler bilgisayar destekli resim yapmayı ilk kez deneyimleyecekleri için öncelikle odaklanmaları zor olsa da çalışmalarını tamamladıktan sonra açıklamak isteyen öğrencilerde farklı bir tarz ve teknik kullandıkları için yeni kazanımlar meydana gelmiş hem de yapılan çalışmalar ile farkındalık kazandıkları gözlemlenmiştir.
- Picasso sanat etkinliği ile gerçekleştirilen etkinliklerde öncelikle çalışılan ressama dair ipucu soruları hazırlanmış ve öğrencilerin farkındalıkları saptanmıştır. Öğrencilerin farkındalıklarının artırılması gerektiği düşünüldüğünden sanat etkinliğine daha çok görsel örnekler ve çalışmalar eklenmiştir. “ Picasso İle Tanışıyoruz” etkinliğinde farkındalıkları ölçülen öğrencilerin “Picasso Kafası” etkinliğinde ressama dair bilgileri ve özgün yorumlarını çalışmalarına yansıtabilmişlerdir. Öğrenciler çalışmaları uygulama

sürecinde özgür bırakıldığından yarı yapılandırılmış etkinliklerde de bireysel farklılıkları ön plana çıkartmış ve çalışmalarını kişiselleştirebilmişlerdir.

- Görsel kültürün araçlarından olan tüketim kültürü dolayısıyla başlanılan bir diğer sanat etkinliği Leonardo da Vinci sanat etkinliği olmuştur. Öğrenciler bu sanat etkinliği ile Görsel kültürün anlamlandırılmasında büyük rol oynayan sanat tarihi dalı ile de bütünleştiği söylenebilir. Bu sanat etkinliği ile görsel kültürün farklı dallarının incelenmesi ile hem üzerine çalışılan kavramın daha anlamlı olmasına sebep olmuş hem de öğrencilerin çalışmalarına önceki bilgileri transfer edebildikleri için daha çok yansıdığı da söylenebilir. Ayrıca Leonardo da Vinci birçok unvanı ile öğrencilerin dikkati çektiğinden atölyelerin verimli geçmesine ve birçok disiplin ile birleştirilmesine sebep olmuştur.
- Değişen dünya ile kültür kavramı da değişmiş veya güncellemelere maruz kalmıştır. Görseller ve imgeler ile kuşatılan dünya kültür kavramı içine de görselleri yerleştirmiş ve kültür görseller ile kuşatılmıştır. Görseller ile kuşatılan bu dönemde öğrencilerin görsel kültürü anlamlandırabilmeleri için alt dallarının da anlamlandırılma süreci içine dahil edilmesi gerekmektedir. Öğrencilerin merak ve ilgileri doğrultusunda planlanan Kültür Sanat etkinliği karşılaştırmalar ve gözlemlerin yoğun olarak yapılmasına sebep olmuştur. Öğrenciler kültürel eser ve kalıntılara oldukça ilgi duyduklarından çalışmalarına içsel bir süzgeçten geçirerek kişiselleştirilmiş çalışmalar elde etmişlerdir.
- Öğrencilerin araştırmanın son dönemlerine gelmesi ve önceki sanat etkinlikleri içselleştirdikleri düşünüldüğünden sembol sanat etkinliğinde gözlemler ve ilgiler ön planda tutulmuştur. Sembol sanat etkinliğinde öğrenciler toplumsal problemlere değinebilmiş çalışmalarında görsel kültüre yer verebilmişlerdir. Öğrencilerin sembol sanat etkinliği ile farkındalıklarının arttığı çevrelerinde bulunan semboller üzerine yorum geliştirmeye başladıkları gözlemlenmiştir. Öğrenciler atölyeleri günlük yaşama, günlük yaşamı atölyelere ve çalışmalarına transfer edebilmiştir diyebiliriz.
- Öğrencilerin ilk sanat etkinliği ile farkındalıklarının geliştirilmesi gerektiği düşünülmüş sanat etkinliklerinin devam etmesi her sanat etkinliği sonrası yeni kazanımlar elde eden öğrenciler sanatsal olarak kendilerini ifade etmede özgürleşmiş araştırmacıya çalışmalarını heyecan ve isteklilikle göstermek istedikleri gözlemlenmiştir. İlk etkinlikten son etkinliğe birçok farkındalık

geliştirilmiş öğrenciler kendilerini sanat yoluyla ifade etmede ilerleme göstermişlerdir.

Araştırmada görsel kültür etkinliklerinin planlanmasında ilk etkinliğe ilişkin görsel kültür bağlamında sanat etkinliği seçmelerinde öğrencilere tanınan serbestlik ve sanat etkinliği planlama haftasında planlanan etkinlikler sayesinde öğrencilerin belirlediği sanat etkinliği Kandinsky olmuştur. Kandinsky sanat etkinliği ile beraber öğrencilere kazandırılan daire, büyük-küçük, ana renkler, okuma-yazmaya hazırlık çalışmalarına katkı, düz çizgi, eğik çizgi vb. gibi birçok alanda öğrencilere katkı sağlayarak grup öğretmenleri ile disiplinler arası planlamalar yapılmıştır. Bunun dışında “Sakar Kandinsky” atölyesinde atık materyaller kullanılarak geri dönüşüm bilinci kazandırılmaya çalışılmıştır. Öğrencilerin bu atölye sürecinde birbirlerine çalışmalarını göstererek tahminlerde bulunmaya çalışarak kendi içlerinde bu süreci oyunlaştırmışlardır. Her öğrenci aynı imgeyi farklı yorumlamış, biri kuş derken diğeri kaplumbağa demiştir. Öğrenciler ürün oluşturma sürecinde kendi yaşam deneyimlerinden yola çıkarak oluşturdukları ve farklı bakış açıları da geliştirmeye başlamıştır.

Picasso sanat etkinliği ile devam eden süreçte öncelikle öğrencilere farkındalıklarını geliştireceği düşünülen bir soru cevap hazırlanmıştır bu süreçte öğrenciler birbirleri ile soruları ve verdikleri cevapları paylaşmaya başlamış atölye içerisinde adeta bir beyin fırtınası başlamıştır. Bu süreç öğrencilerin sonraki atölyelerde yaratıcı bir bakış açısı kazanlarına sebep olduğu düşünülmektedir. Picasso sanat etkinliği ile 12 temel etkinlik planlamış bu etkinliklerden iki tanesi araştırmaya örnek olarak eklenmiştir. Örnekler dışında öğrencilere Picasso’ya dair birçok bilgi vereceği düşünülen atölyeler planlanmış bu atölyeler içerisine Picasso’nun dönemleri de eklenmiştir. Öğrenciler bazı dönemlerde yalnızca mavi veya pembe kullanmasını oldukça ilginç bulmuş kendileri uygularken bir sonraki atölyelerde başka renkler kullanmak istediklerini belirtmişlerdir. Bunun dışında sanat etkinliği etkinlikleri uygulanmadan önce öğrenciler Picasso’nun resimlerini oldukça komik bulduklarını ancak etkinlikle uygulandıkça Picasso’ya sempati duydukları gözlenmiştir.

Öğrencilerin etkinlik uygulama sürecinde geliştirdikleri farklı yaklaşım ve yorumlar, öğrencilerin atölye sırasında konuşmalarının verdiği düşünme süreçlerinin çeşitlenmesine sebep olduğu söylenebilir. Öğrencilerin yeni tanıştığı Leonardo da Vinci’nin yalnızca ressam olmasını bekleyen öğrenciler araştırmacının sanatçıya dair

tek bir yönünü ele almamasıyla öğrencilerde müthiş bir şaşırma meydana getirmiştir. Bir ressam nasıl olurda mucit olur uçaklar çizer kitaplar yazar öğrencilerin bu şaşkınlığı Leonardo'ya karşı ilgileri arttığından kendi aralarında yaptıkları sohbetleri ve fikirleri de çeşitlendirmiştir. Bu çeşitlilik öğrencilerin farklı düşünmeye cesaretlenebildikleri ve bu yönde hayal güçlerinin sınırlarını zorladıkları gözlenmiştir. Kendileri kanat tasarlamış Leonardo'nun keşiflerinden etkilenmişlerdi. Öğrencilerin görüşleri giderek çeşitlenmiş ve konuşmaların ilerleyen zamanlarında giderek farklı örnekler ve bakış açıları geliştirebildikleri görülmüştür.

Görsel kültür çalışmalarında öğrencilerin öğrenme ortamlarındaki değişimin öğrencileri güdülediği görülmüştür. Sistematiik olarak birbirine bağılı düşünölebilecek sanat etkinlikleri Kültür sanat etkinliğinin de eklemesiyle oldukça kapsamlı ve anlamlı hale getirilmiştir. Öğrencilerin gittiği her müzede yeni bir veri elde edebildiği her müzeden farklı bir kazanım ile ayrıldıkları gözlemlenmiştir. Birçok kazanımın dışında sanat tarihinin birçok bölümünü inceleyerek eleştirel bakış açısı geliştirmiş estetik bakış kazandıkları düşünölmüştür. Ayrıca çoklu bakış açısı ve yaratıcı düşöncelerini geliştirdikleri gözlemlenmiştir. Öğrenciler ile beş müze gezisi planlanılmış ve her müze öğrenciler için yeni bir keşif alanı olarak belirlenmiştir. Öğrenciler müzelerde eserler üzerinden oyunlarda geliştirmiş ve anlamlı öğrenmeyi hızlandırmışlardır. Kültür sanat etkinliği kapsamında uygulanılan etkinliklerde öğrencilerin yansıtıcı düşünce becerisi kazandıkları ve bireysel farklılıklar ile özgün görsel kültür bağlamında çalışmalar elde edebildikleri görölmüştür.

Araştırmada, öğrencilerin görsel kültür çalışmaları sırasında, kendi düşöncelerinin farkına vardıklarını ve bu düşöncelerin arkasında durabildikleri görölmüştür. Öğrenciler sembol tasarlama süreci içerisinde birçok toplum olayı ele almış sembollerini bu yönde tasarlamayı tercih etmişlerdir. İmgelerin anlamlı hale gelmesi ile öğrenciler görsel iletişimin varlığının farkına varmış ve kullanarak tasarladığı özgün sembolleri açıklamaktan keyif almıştır. Öğrenciler Sembol Sanat Etkinliği süresince aileleri ile ya da okul esnasında görsel uyaranlara karşı dikkat kazanmış görsel uyarıcıları yorumlama güdüsü olgunlaşmıştır. Örneği semt parkına gidilirken bir öğrenci uyarı levhasında kasis bulunduğunu bu levhayı gören sürücünün yavaşlaması gerektiğini ifade ederek öğrencilerin levha üzerine uzunca sohbet etmelerini sağlamıştır. Öğrencilerin bir kısmı toplumsal sorunlara farkında olmadan dikkat çekerken bir kısmı hayal gücünü işe koşarak var olmayan sembollerin olabileceğini ifade etmeye çalışmıştır. Sembol sanat

etkinliği ile öğrenciler imgeleri okumaya ayrıca imgeler üzerine eleştirel düşünme yetisi kazanmıştır diyebiliriz.

5.2. Öneriler

Araştırma sonuçları düşünülerek geliştirilen öneriler; “Uygulamaya Yönelik Öneriler” ve “Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler” olarak iki başlık şeklinde verilmiştir.

5.2.1. Uygulamaya yönelik öneriler

- Okul öncesi dönem eğitimin kritik basamaklarından biridir. Öğrencilerin hızla değişen dünyaya uyum sağlayabilmeleri için disiplinler arası uygulamaların geliştirilmesi sanat etkinliklerinin yalnızca yapılandırılmış etkinlikler ile sınırlı kalmaması gerekmektedir.
- Görsel bir kuşatma içinde olan dünyaya okul öncesi dönem çocuklarının daha kolay adapte olabilmesi için görsel kültür çalışmalarının yer verilmesi öğrencilerin görsel iletişim ile imgeleri anlamlandırma süreçlerine katkı sağlanmalıdır.
- Görsel Sanatlar dersin de veya sanat atölyelerinde görsel kültür çalışmalarının yürütülebilmesi için, kağıt üzerine boyama şeklinde düşünülmemesi atölyelerde geleneksel işleniş şekillerinden değişikliklere yer verilmelidir.
- Okul öncesi dönem öğrencilerinin odaklanma süreleri kısa olduğundan atölyelerin max. 30 dakika ile sınırlandırılması etkin katılım için katkı sağlayacaktır. Bu dönemde öğrencilerin etkinliklerden keyif alabilmeleri için oyun yoluyla eğlenceli etkinlikler planlanması sağlanmalıdır.
- Öğrencilerin sanatsal gelişim dönemleri dikkate alınmalı ve öğrencinin yaptığı çalışmaya saygı duyulması gerekmektedir.
- Görsel kültür eğitimi yalnızca sanat eğitimi üzerine duran bölümlerde değil bütün eğitim bilimleri üzerine çalışan bölümleri en başta Okul öncesi dönem öğretmenlerine verilmelidir.

5.2.2. Yapılacak araştırmalara yönelik neriler

- Görsel kültür çalışmalarına Sanat atölyeleri ile başka disiplin alanları eklenerek fen ve doğa etkinlikleri vb. araştırmalar desenlenebilir.
- Okul ncesi dönem görsel kültür çalışmaları bağlamında sanat etkinlikleri çalışmaları yanı sıra ocuk kitapları, animasyonlar ya da çizgi filmler üzerinden araştırmalar yapılabilir.
- Sanatsal gelişim dönemleri dikkate alınarak başka yaş grupları ile çalışılabilir.

KAYNAKÇA

- Abacı, O. (2017). Okul Öncesinde Sanatsal Gelişim. İ. Ulutaş (Ed.), *Okul Öncesinde Görsel Sanat Eğitimi İçinde* (32-53). Ankara: Hedef Yayıncılık ve Mühendislik.
- Açıkgöz, S. (2018). *Müzedede Gerçekleştirilen Aktif Öğrenme Temelli Sanat Eleştirisi Etkinlikleri: Bir Durum Çalışması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Akkurt, S. Boratav, O. (2018). *Neden Sanat Eğitimi?*. Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi, 1(1), 54-60.
- Aktulum, K. (2016). *Resimse Alıntı Resimlerarası Etkileşimler ve Aktarımlar*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Akyol Köksal, A. Akyol, A. A. (2017). Okul Öncesi Eğitimde Müzeler. İ. Ulutaş (Ed.), *Okul Öncesinde Görsel Sanat Eğitimi İçinde* (116-129). Ankara: Hedef Yayıncılık ve Mühendislik.
- Altaş, Ş. (2014). *Sosyal Paylaşım Sitesi Facebook Aracılığı İle Gerçekleştirilen Görsel Kültür Çalışmalarının Ortaokul 3 Sınıf Öğrencilerinin Resimsel Anlatımlarına Yansıması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Arı, M. (2003). *Türkiye’de Erken Çocukluk Eğitimi ve Kalitenin Önemi*, M. Sevinç (Ed.) Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar (ss.31-35). İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Artut, K. (2004a). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*. 2002. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Artut, K. (2017b). *Okul Öncesinde Resim Eğitimi*. (4.Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ayaz, C. (1999). *Postmodernizm, Popüler Kültür ve Türkiye*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü.

- Ayık, E. (2010). *Postmodernizm Sürecinde Görsel Sanatlarda Mitolojik Yapıt Çözümlemeleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü.
- Aydın, B. (2002). Gelişimin Doğası, B. Yeşilyaprak (ed). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*,(ss.29-49). Ankara: Pegem A Yayınları.
- Aykut, A. (2013). *Güncel Sistemden Estetik Eğitime Bir Öneri: Görsel Kültür Kuramı*. *Turkish Studies* , vol.8, 705-714.
- Aytaç, Ç. (1981). *Sanat ve uygarlık*. Ankara: Bizim Büro Basımevi.
- Barnard, M. (1998a). *Sanat, Tasarım ve Görsel Kültür*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Barnard, M. (2010b). *Sanat, Tasarım ve Görsel Kültür*. (Çev: G, Korkmaz). Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Başar, G. (2019). *Ortaokul Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersinde Gerçekleştirdikleri Görsel Kültür Çalışmaları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Başbuğ, F. Başbuğ, Z. (2016). Görsel Sanatlar Eğitimi Üzerine Notlar. *Akdeniz Sanat Dergisi*, 9(18).
- Başer, İ. (2015). *Görsel Sanatlar Eğitiminde Görsel Kültür Kuramının Kullanımı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde: Niğde Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bedir Erişti, S. D. (2017). *Yeni Medya ve Görsel İletişim Tasarımı*. (2.Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Cansever, A. M. (1995). *Postmodernizm ve Resim*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Chmiliar, I. (2010). Multiple-case designs. In A. J. Mills, G. Eurepas & E. Wiebe (Eds.), *Encyclopedia of case study research* (pp 582-583). USA: SAGE Publications.
- Cüceloğlu, D. (2000). *İnsan ve Davranışı: Psikolojinin Temel Kavramları*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

- Çakır İlhan, A. (2007). Okulöncesinde sanatlar eğitimi ve drama. Çocukta Yaratıcılık ve Drama. (ss.245-260). Öztürk, A. (Ed.). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi AÖF Yayınlarından aktaran Türkkan, B. (2008). *İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Bağlamında Görsel Kültür Çalışmaları: Bir Eylem Araştırması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. s.39.
- Çalışlar, A. (1991). *Felsefe sözlüğü*. İstanbul: Cem Yayınevi.
- Çığır, E. (2016). *Görsel Sanatlar Öğretimine Yönelik Sosyal Ağ Odaklı Görsel Kültür Uygulamalarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Davey, Lynn. (2009). *The application of case study evaluations*. Elementary Education Online, 8(2), 1-3
- Dereobalı, N. (2015) *Okul Öncesi Eğitim ve Kitle İletişim Araçları*. G. Haktanır, (Ed.), Okul Öncesi Eğitime Giriş İçinde (ss. 254-303). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Hancock, R.D. & Algozzine, B. (2006). *Doing case study research*. New York: Teachers College Press.
- Hein, G.E. (1998). Learning in the Museum London: Routledge'den aktaran Akyol Köksal, A. Akyol, A. A. (2017). Okul Öncesi Eğitimde Müzeler. İ. Ulutaş (Ed.), *Okul Öncesinde Görsel Sanat Eğitimi İçinde* (116-129). Ankara: Hedef Yayıncılık ve Mühendislik. s. 117.
- Dereli, H.M. (2013). *Reggio Emilia Temelli Dokümantasyon Eğitiminin Okul Öncesi Öğretmenlerinin Demokratik Tutum Ve Çocuk-Merkezli Uygulamaları Üzerindeki Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Diğler, M. (2018). *Okul Öncesinde Resim Eğitimi*. (2.Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Dikici, A. (2006). *Art education and the creativity level of the students*. Education and Science, 31(139), 3-9.

- Dilli, R. (2013). *Görsel Kültür Kuramının İlköğretim 4. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Uygulanması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Dilmaç, O. (2002). *Dört Altı Yaş Arası Okul Öncesi Dönemde Resim- İş Faliyetlerinin Çocuğun, Zihinsel ve Bedensel Gelişimine Etkileri*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezinden aktaran Diğler, M. (2018). *Okul Öncesinde Resim Eğitimi*. (2.Baskı). Ankara: Pegem Akademi, s.22.
- Dodson, F. (1997). *Çocuk Yaşken Eğilir. İlk Yeni Yetmelik Çağı*. Özerk Basım, İstanbul aktaran Diğler, M. (2018). *Okul Öncesinde Resim Eğitimi*. (2.Baskı). Ankara: Pegem Akademi. s. 32.
- Ercan, Z. G. Günşen, G., Fazlıoğlu, Y. (2017). *Okul Öncesinde Sanatın Eğitimin Diğer Alanlarıyla Bütünleştirilmesi*. İ. Ulutaş (Ed.), *Okul Öncesinde Görsel Sanat Eğitimi İçinde* (56-72). Ankara: Hedef Yayıncılık ve Mühendislik.
- Erdoğan-Candil, F, (Haz.). (2015). *Sanatın Büyük Ustaları 2 Leonarda da Vinci*. İstanbul: Hayalperest Yayınevi.
- Erinç, S. M. (2004). *Kültür Sanat-Sanat Kültür*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Farthing, S. (Ed.). (2014). *Sanatın Tüm Öyküsü*. (Çev: G, Aldoğan. F, Candil-Çulcu). Çin: Hayalperest Yayınevi.
- Fenney, S. ve E. Moravcik.(1987). *A thing of beauty: Aesthetic development in young children*. *Young Children*, 42(6) :7-15'den aktaran Akkurt, S. Ve Boratav, O. (2018). *Neden Sanat Eğitimi?*. Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi, 1(1), s.55.
- Gençaydın, Z. (1993). *Sanat Eğitimi* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları. Eskişehir : Gençaydın'dan aktaran B. Türkan (2008). *İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Bağlamında Görsel Kültür Çalışmaları: Bir Eylem Araştırması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, s.4.
- Gökay Yılmaz, M. (2009). *Görsel Sanatlar Eğitimi*. Alakuş A.O. ve Mercin L. (Ed). *Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi içinde* (ss.13-18). Ankara: Pegem Yayıncılık.

- Görener,Ö.(2006). *Beş-altı yaş grubu çocuklarda yapılandırılmış görsel sanat eğitiminin görsel algılamaya etkisinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Günay, D. (2012). *Görsel Göstergebilim ve İmgenin Anlamlandırılması*. D. Günay (Ed.), A. F. Parsa, *Görsel Göstergebilim İçinde* (11-53). İstanbul: Es Yayınları.
- Güvenç, B. (1999). İnsan ve kültür. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Haktanır, G. (2007). *Okul Öncesi Dönemde Çevre Eğitimi içinde* : “ Çevre Eğitimi” Türkiye Çevre Vakfı Yayını No:178, Ankara. S:11-34.
- Karaaslan Klose, E. (2014). *Görsel Sanatlar Öğretmeni Yetiştirmede Görsel Kültür Eğitimine Yönelik Bir Eylem Araştırması*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Katz, L.G. (1995). *Child Growth And Development*, U.S.A: The Dushkin Publishing Group.
- Kelekçi Olgun, M. (2018). *Okul Öncesi Sanat Eğitimi İçin Geliştirilen Grafik Aplikasyon Öğrenme Modeli*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Kırdar, Y. (2012). *Postmodern Pazarlama ve Tüketim Kültürü*. İstanbul: Moss Akademik Yayın.
- Kırısoğlu, O. T. (2009). *Sanat Kültür Yaratıcılık – Görsel Sanatlar ve Kültür Eğitimi Öğretimi*, Ankara: Pegem Yayınevi.
- Kizilkaya, G. ve Askar, P. (2009). *The development of a reflective thinking skill scale towards problem solving*. Eğitim ve Bilim, 34(154) aktaran Başar, G. (2019). *Ortaokul Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersinde Gerçekleştirdikleri Görsel Kültür Çalışmaları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. s.19.
- Köksal, N. (2006). *Yansıtıcı Düşünmenin Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulamalarına Katkıları*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Lewin Benham, A. (2006). *One teacher, 20 preschoolers, and a goldfish*. *Young Children*, 61(2), 36-41.
- Aktaran, Dereli, H.M. (2013). *Reggio Emilia Temelli Dokümantasyon Eğitiminin Okul Öncesi Öğretmenlerinin Demokratik Tutum Ve Çocuk-Merkezli Uygulamaları Üzerindeki Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. s. 18.
- Lewis, E. (2018). *Benim Müzem*. (1.Baskı). İstanbul: Redhouse Kidz Yayınları.
- MEB, (1993). Milli Eğitim Bakanlığı On Dördüncü Milli Eğitim Şurası, *Okul Öncesi Eğitim Komisyon Raporu*, 27-29 Eylül, Ankara: MEB Yayınları.
- MEB, (1998). *Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Araştırma Ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı, 21 Yüzyıla Girerken Türk Eğitim Sisteminin İhtiyaç Duyduğu Çağdaş Öğretmen Profili Konulu Raporu*. Ankara: MEB Yayınları).
- MEB, (2016). *Milli Eğitim Bakanlığı Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Okul Öncesi Eğitim Programı*, ss-8, Ankara : MEB Yayınları.
- Mercin, L. (2009). Sanat nedir. Alakuş A.O. ve Mercin L. (Ed). *Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi* içinde (ss.1-12). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Merriam, S. B. (1998). *Qualitative research and case study applications in education*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.
- Merriam, S. B. (2015). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber*. (Çev: S. Turan). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılıktan aktaran Açıkgöz, S. (2018). *Müze Gerçekleştirilen Aktif Öğrenme Temelli Sanat Eleştirisi Etkinlikleri: Bir Durum Çalışması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. s.47.
- Mirzoeff, N. (1998). *What is the visual culture? Visaul culture reader*. (ss.3-14). Mirzoeff, N. (Ed.). London and New York: Routledge.
- Odabaşı, Y. ve Barış, G. (2006). *Tüketici Davranışı*. İstanbul: MediaCat.
- Oktay, A. (1999). *Yaşamın Sihirli Yılları: Okulöncesi Dönem* (1.Baskı). İstanbul: Epsilon Yayıncılık.

- Okday, A. (2003). *21. Yüzyıla Gिरerken Dünyada Yaşanan Değişimler Ve Erken Çocukluk Eğitimi*, M. Sevinç (ed.) *Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar* (ss.18-30). İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Orçan Kaçan, M. (2015) *Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Temel Özellikleri ve Gereksinimleri*. G. Haktanır, (Ed.), *Okul Öncesi Eğitime Giriş İçinde* (ss. 76-107). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Özbudun, S. Şafak, B. & Altuntek, S. (2014). *ANTROPOLOJİ/Kuramlar, Kuramcılar*. Ankara: Dipnot Yayınları.
- Özden, Y. (2010). *Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Pegem Yayınevinden aktaran Dilli, R. (2013). *Görsel Kültür Kuramının İlköğretim 4. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Uygulanması*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. s.38.
- Özsoy, V. ve Alakuş A. O. (2017). *Görsel sanatlar eğitiminde özel öğretim yöntemleri*. (2. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Öztan, G. G. (2011). *Türkiye’de Çocukluğun Politik İnşası* (1.Baskı). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Parsa, A. F. (2007). *İmgenin gücü ve görsel kültürün yükselişi*. Fotoğrafya Dergisi, 19, 1-10.
- Pointon, M. (1994). *History of Art: A Students’ Handbook*, 3rd edn, London Routledge. Aktaran Barnard, M. (2010). *Sanat, Tasarım ve Görsel Kültür*. (Çev: G, Korkmaz). Ankara: Ütopya Yayınevi. s.75.
- San, İ. (1982). Sanat Eğitimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 15(1). www.dergipark.org.tr. (Erişim Tarihi: 17.12.2019).
- San, İ. (1992). Evrim İçinde Sanat Eğitimi Politikaları: Sanat Eğitimi-Yeni Yaklaşımlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 25(2). www.dergipark.org.tr. (Erişim Tarihi: 17.12.2019).
- San, İ. (2017). *Çocuk ve Sanat*. (1. Baskı). İstanbul:Yeni İnsan Yayınevi.
- Smith Shank, (2017) Görsel ve Sosyal Göstergebilim Araştırma Stratejileri, S. D. Bedir-Erişti, (Ed.), *Görsel Araştırma Yöntemleri: Teori, Uygulama ve Örnek İçinde* (ss. 73-108), Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

- Sarıbaş, S. (2019). *Görsel Sanatlar Öğretmen Eğitimi Bağlamında Görsel Kültür Öğretimi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Sarıgöz, O. Sağ, M., Cam, F. (2015). *Öğrencileri Sanat Eğitimi ve Sanatın Gerekliliğine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi*. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(40). www.sosyalarastirmalar.com.(Erişim Tarihi: 13.10.2019).
- Sebik, C. (2017). *Ortaokul Görsel Sanatlar Dersinde Açık Hava Eğitim Uygulamaları: Bir Durum Çalışması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Subaşı, M., Okumuş, K. (2017). *Bir Araştırma Yöntemi Olarak Durum Çalışması*. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 419-426.
- Stankiewicz, M. (2004). *A dangerous business: Visual culture theory and education policy*. *Arts Education Policy Review*, 105 (6) , 5-13'den aktaran Sarıbaş, S. (2019). *Görsel Sanatlar Öğretmen Eğitimi Bağlamında Görsel Kültür Öğretimi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. s.24.
- Tavin, K. M. (2003). *A critical pedagogy of visual culture as art education: Toward a performative inter/hypertextual practice*. Unpublished Doctoral Thesis. Pennsylvania State University, 2003. <http://proquest.umi.com/dissertations/preview> adresinden 30. 09. 2019 tarihinde alınmıştır.
- Tekin-Karagöz, C. (2020). *Okul Dışı Öğrenme Programlarına Yönelik Görsel Kültür Temelli Görsel Sanatlar Etkinliklerinin Geliştirilmesi ve Uygulanması: Bir Eylem Araştırması*. Yayınlanmış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Tok, Ş. (2008). *Yansıtıcı Düşünmeyi Geliştirici Etkinliklerin Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarını, Performanslarına ve Yansıtımalarına Etkisi*, *Eğitim ve Bilim*, Cilt 33,Sayı 149'dan aktaran Dilli, R. (2013). *Görsel Kültür Kuramının İlköğretim 4. Sınıf Görsel*

- Sanatlar Dersinde Uygulanması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü s.40.
- Tos, Fahrettin.(2001). *Çocuğun Gelişiminde Okul Öncesi Eğitim* (1.Baskı). İstanbul: Kariyer Yayıncılık. s. 52.
- Tuna, N. (2013). *Tüketim Toplumuna Bir Meydan Okuyuş Olarak Kültür Bozumu Hareketi: Yıkıcı Reklam Uygulamalarına Yönelik Bir İnceleme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü.
- Türkcan, B. Yaşar, Ş. (2011). İlköğretim Öğrencilerinin Görsel Dünyayı Anlamlandırmasında Görsel Kültür Çalışmalarının Rolü. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(3) 1549-1570.
- Türkcan, B. Coşkun, B. (2017) Görsel Kültür Çalışmaları. S. D. Bedir-Erişti, (Ed.), *Görsel Araştırma Yöntemleri: Teori, Uygulama ve Örnek İçinde* (ss. 56-108), Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Türkkan, B. (2008). *İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Bağlamında Görsel Kültür Çalışmaları: Bir Eylem Araştırması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Uçan, A. 2002. Türkiye’de Çağdaş Sanat Eğitiminde Öğretmen Yetiştirme Süreci ve Başlıca Yapılanmalar. Türkiye’de Sanat Eğitimi ve Öğretmen Yetiştirme: Sanat Eğitimi Sempozyumu. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi: 1-23. Aktaran Kelekçi-Olgun, M. (2018). *Okul Öncesi Sanat Eğitimi İçin Geliştirilen Grafik Aplikasyon Öğrenme Modeli*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. s.27
- Ulutaş, İ., Demiriz, S. (2017). Okul Öncesinde Görsel Sanat Eğitiminin Önemi ve Görsel Sanat Eğitimi Programı Özellikleri. İ. Ulutaş (Ed.), *Okul Öncesinde Görsel Sanat Eğitimi İçinde* (12-28). Ankara: Hedef Yayıncılık ve Mühendislik.
- Yaşar, Ş. (2006). Kitle İletişim Araçları ve Okul Öncesi Eğitim, Ş. Yaşar (Ed.) *Okul Öncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri* (ss.99-109). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınlarından aktaran Dereobalı, N. (2015) *Okul Öncesi Eğitim*

ve Kitle İletişim Araçları. G. Haktanır, (Ed.), Okul Öncesi Eğitime Giriş İçinde (ss. 254-303). Ankara: Anı Yayıncılık. s. 258.

Yazar, A. (2007). 1914-2006 *Okul Öncesi Eğitim Programlarında Yaratıcılığın İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yin, R. (1984). Case study research: design and methods. (3. Basım). California: Sage Publications.

Woolfolk, A.E. (1998). *Educational Psychology*, U.S.A: Allyn and Bacon.

http-1: <https://www.thecompassschool.com/blog/what-is-provocation/>

(Erişim Tarihi 10.05.2021).

http-2: <https://ekitap.ktb.gov.tr/TR-80348/sanat-egitimi.html>

(Erişim Tarihi 14.10.2019).

http-3: <https://ekitap.ktb.gov.tr/TR-80348/sanat-egitimi.html>

(Erişim Tarihi 17.01.2020)

http-4: <https://muze.gov.tr/muze-detay?SectionId=AET01&DistId=MRK>

(Erişim Tarihi 01.03.2020).

http-5: <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/ankara/gezilecekyer/anadolu-medeniyetler-muzes> (Erişim Tarihi 01.03.2020).

http-6: https://tr.wikipedia.org/wiki/Anadolu_Medeniyetleri_M%C3%BCzesi

(Erişim Tarihi 01.03.2020).

http-7: https://tr.wikipedia.org/wiki/PTT_Pul_M%C3%BCzesi

(Erişim Tarihi 22.03.2020).

http-8: <http://www.sanatmuzesi.hacettepe.edu.tr/> (Erişim Tarihi 02.06.2019).

http-9: <https://kultur.ankara.bel.tr/detay/mta-sehit-cuma-dag-tabiat-tarihi-muzesi-1531472662> (Erişim Tarihi 09.07.2020).

http-10: <https://www.mta.gov.tr/v3.0/muze/yerlesim-plani>

(Erişim Tarihi 19.03.2019).

http-11: <http://www.cankaya.bel.tr/pages/8822/ZAFER-PARK/>

(Erişim Tarihi 19.03.2019).

- http-12:<http://www.cankaya.bel.tr/pages/8822/ZAFER-PARK/>
(Erişim Tarihi 01.03.2020).
- http-13:<https://galeri.uludagsozluk.com/r/%C3%BCnl%C3%BC-ressamlar%C4%B1n-at%C3%B6lyeleri-824279/>
(Erişim Tarihi 15.03.2020).
- http-14:<https://galeri.uludagsozluk.com/r/%C3%BCnl%C3%BC-ressamlar%C4%B1n-at%C3%B6lyeleri-824278/>
(Erişim Tarihi 01.03.2020).
- http-15:<https://sanalmuze.gov.tr/TR-259961/anadolu-medeniyetleri-muzesi---ankara.html> (Erişim Tarihi 01.03.2020).
- http-16:<https://sanalmuze.gov.tr/TR-259961/anadolu-medeniyetleri-muzesi---ankara.html> (Erişim Tarihi 01.03.2020).
- http-17:<https://sanalmuze.gov.tr/TR-259961/anadolu-medeniyetleri-muzesi---ankara.html> (Erişim Tarihi 01.03.2020).
- http-18:<https://sanalmuze.gov.tr/TR-259961/anadolu-medeniyetleri-muzesi---ankara.html> (Erişim Tarihi 01.03.2020).
- http-19:<https://sanalmuze.gov.tr/TR-259961/anadolu-medeniyetleri-muzesi---ankara.html> (Erişim Tarihi 01.03.2020).
- http-20:<https://sanalmuze.gov.tr/TR-259961/anadolu-medeniyetleri-muzesi---ankara.html> (Erişim Tarihi 01.03.2020).

EK-1 Veli İzin Formu

Sayın Velilerimiz,

Dadya Çocukları Okulunda Görsel Sanatlar öğretmeni olarak görev yapmaktayım. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Resim Anabilim Dalı Resim-İş Öğretmenliği Programın da yüksek lisans yapmaktayım. “Okul Öncesi Görsel Sanatlar Atölyesi Bağlamında Görsel Kültür Çalışmaları: Bir Durum Çalışması” adlı tez konusu üzerine tez danışmanım Özlem KESER ile çalışmakta olup tez çalışması kapsamında okul öncesi dönem çocukların görsel kültür uygulamaları ile ilgili düşüncelerini ve görsel kültür araştırmaları sonucunda edindikleri bilgileri sanatsal ürünlerine yansıtma şekillerini araştırıyoruz. Çalışmanın hedef kitlesi 48-72 ay arası gruplardır.

Örnekleme olarak seçilen Dadya Çocukları okulunda grup öğretmenleri desteği ile birlikte yürütmeyi planladığımız (Kandinsky, Picasso, Leonardo Da Vinci, Kültür ve Sembol sanat etkinlikleri) çalışma Görsel Kültür’e bağlı olarak çocukların ilgi alanları tespit edilmesi sağlanacak ve bu yönde etkinlikler planlanacaktır.

Çocuğunuzun Görsel Kültür bağlamın da çalışmalara yapacağı yorumların yazılı olarak kayıt altına alınmasının mümkün olmaması sebebiyle video ve ses kayıtları alınması için onayınıza ihtiyaç duyulmaktadır. Çalışmaya katılım gönüllülük esasına göre olup öğrencilerin kişisel bilgileri ise gizli tutulacaktır. Elde edilen kayıtlar yalnızca çalışmaya veri oluşturacak ve hiçbir platformda paylaşılmayacaktır. Tez çalışmasında ise çalışma sürecinde fotoğraflama yapıldığı için yalnızca çocuklarınızın eserleri görülecektir kat’i suretle yüzleri görünmeyecektir. Veli tarafından istenildiği takdir de kayıtlar Dadya Çocukları İdaresi yoluyla sizlerle paylaşılacaktır.

Yardım ve destekleriniz için teşekkür eder sağlıklı günler dilerim...

Görsel Sanatlar Öğretmeni

Nergis TURAN CANTÜRK

Velisi bulunduğunuz okulumuz öğrencisinin çalışmaya katılımını onaylıyor musunuz?

- ☐ Evet, çocuğumun çalışmaya katılmasına onay veriyorum.
- ☐ Hayır, çocuğumun çalışmaya katılmasına onay vermiyorum.

Öğrencinin adı soyadı:

Veli adı soyadı imzası: